

Π. Ν. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΟΥ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ
ΑΝΤΙΓΩΝΗ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΣΤ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΠΑΛΑΙΟΥ ΤΥΠΟΥ

Οργανισμός Εκδοσεως Σχολικών Βιβλιών
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1946

ЗУОЗЛЮБОД

НИКОГДИА

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

A N T I G O N H

17279

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Π. Ν. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΟΥ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ
ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΣΤ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΠΑΛΑΙΟΥ ΤΥΠΟΥ

Οργανισμός Εκδοσεως Σχολικών Βιβλιών
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1946

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ

α) Ὁ βίος τοῦ Σοφοκλέους.

“Ο Σοφοκλῆς, υἱὸς τοῦ Σοφίλου, ἐγεννήθη τῷ 496 π.Χ. ἐν τῷ Ιππίῳ Κολωνῷ, δστις ἦτο θελπικώτατον ἐπὶ λόφου προάστειον τῶν Ἀθηνῶν.

Ο Σοφοκλῆς, ως νίδις παιδὸς εὐπόρου, ἔχοντος ἐργοστάσιον μαχαιροποιῶν, ἔτυχεν ἐπιμελημένης ἀγωγῆς καὶ παιδείας. Ἐδιδάχθη ἐπιμελῶς μουσικὴν καὶ γυμνασικήν, καὶ ἀνέπτυξεν ἀρμονικὰς τὰς σωματικὰς καὶ ψυχικὰς αὐτοῦ δυνάμεις. Τὸ σωματικόν του δὲ κάλλος, ἡ πρόθυμος χάρις καὶ ἡ ψυχική του εὐγένεια, ώς καὶ αἱ μουσικαὶ του ἵκανοτήτες, τὰς δύοις ἀνέπτυξεν ὁ περίφημος διδάσκαλός του τῆς μουσικῆς Λάμπρος, κατέστησαν αὐτὸν ἄξιον μεγάλης προσοχῆς καὶ ἐκπιμήσεως παρὰ τῶν συμπολιτῶν του. Διὰ τοῦτο, δτε μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν ἐωρτάσθησαν τὰ ἐπίνικια, ὁ Σοφοκλῆς ἐκλεχθεὶς ἐκ χιλιάδων ἄλλων ἐφήβων Ἀθηναίων ἐχόρευσεν ἐπὶ κεφαλῆς χοροῦ παίδων περὶ τὸ τρόπαιον. Ἡ φυσιογνωμία δὲ τοῦ Σοφοκλέους, τὸ μεγαλοπρεπὲς παράστημά του καὶ ἡ ἥρεμος ἐκφραστικὸν προσώπου του θαυμασίως εἶναι ἀποτετυπωμένα εἰς τὸν ἐπιβλητικώτατον ἀνδριάντα του, τὸν εὐρισκόμενον σήμερον εἰς τὸ Λατερανὸν Μουσεῖον τῆς Ῥώμης.

Μελετῶν ἐκ νεότητός του ὁ Σοφοκλῆς τὸν ἀθάνατον Ὅμηρον καὶ θαυμάζων τὸν πρῶτον καὶ μεγαλοφάνταστον τραγικὸν ποιητὴν καὶ διδάσκαλόν του Αἰσχύλον, ἐγωρὶς ἐτράπη εἰς τὴν ποίησιν, καὶ δὴ εἰς τὴν τραγικήν, καὶ ἀφωσιώθη ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὴν δραματικὴν τέχνην καθ' διλον τὸν βίον του.

Ἐν ἡλικίᾳ μόδις 28 ἐτῶν ὁ Σοφοκλῆς ἔχων πεποίθησιν εἰς τὴν ποιητικήν του ἄξιαν, κατῆλθε τὸ πρῶτον τῷ 468 εἰς τὸν δραματικὸν ἀ-

γῶνα καὶ ἀντιμετρηθεὶς πρὸς τὸν παλαίμαχον τραγικὸν ποιητὴν Αἰσχύλον ἐνī κη σε ν αὐτόν. Κατὰ τὸν ἄγῶνα μάλιστα ἔκεινον, ἐνῶ οἱ μὲν τῶν θεατῶν ἐπευφήμουν τὸν Αἰσχύλον, οἱ δὲ τὸν Σοφοκλέα, εἰσῆλθεν εἰς τὸ θέατρον δὲ Κίμων, ἐπιστρέψας ἐκ τῆς ἐκστρατείας του. Παρακληθεὶς δὲ οὗτος νὰ χοησιμεύσῃ ὡς κριτής μετὰ τῶν συστρατήγων του ἀπένειμε τὸν στέφανον τῆς νίκης εἰς τὸν Σοφοκλέα, διστις οὖτις ἐμφανίζεται ως νέον ἐπιτέλλον ἄστρον ἐν τῇ δραματικῇ σκηνῇ. Ἐκτοτε ὑπερεῖχε σχεδὸν πάντοτε εἰς τοὺς δραματικοὺς ἄγῶνας, τῷ δὲ 442 διδάξας τὴν Ἀντιγόνην τοσοῦτον ηὐδοκίμησεν εἰς αὐτήν, ὥστε ἔξελέγη τῷ 440 συστρατηγος τοῦ Περικλέους εἰς τὸν Σαμιακὸν πόλεμον. Καὶ γενικῶς δὲ Σοφοκλῆς ἀνεδείχθη ἀληθῆς καλλιτέχνης τῆς δραματικῆς τέχνης, γράφων ἐπὶ ἔξήκοντα ἔτη ἀριστοτεχνικὰ δράματα μέχρι βαθέος γήρατος αὐτοῦ καὶ συνεχῶς εὐνοούμενος καὶ τιμώμενος ὑπὸ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ κοινοῦ, ἡ καλαισθησία τοῦ δποίου εὑρισκε πάντοτε εἰς τὰ ἔργα του τὴν πληρεστέραν ἴκανοποίησίν του.

Ως ἄνθρωπος δὲ Σοφοκλῆς ἦτο φαῖδρός ε, εὐπρόσδικος γορος καὶ πολὺ πρόσηση νήσ, δὲν παρέλειπε δὲ νὰ διατηρῇ φιλικὰς σχέσεις μετ' ἔξεχόντων προσώπων τῆς ἐποχῆς του, τοῦ Περικλέους, τοῦ Ἡροδότου κ. ἄ. Ἡτο ἐπίσης φιλόθρονος καὶ στενότητος πνεύματος, ἀσκήσας μάλιστα καὶ ἱερατικὸν ἀξιωμα. Ἀξιον σημειώσεως ἐπίσης είναι, ως ὅταν ἀντιληφθῶμεν καὶ ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῆς τραγῳδίας, διτι δλα τὰ ἀνθρώπωνα αἰσθήματα είχον τὴν ἀτίχησίν των εἰς τὴν βαθεῖαν ἐκείνην ψυχήν, ἀντιλαμβανομένην μὲ βαθεῖαν πεῖραν τῆς ζωῆς δλους τοὺς βαθυοὺς καὶ τὰς μορφὰς τοῦ πάθους, τὰ τρυφερὰ αἰσθήματα καὶ τὰς ὑψηλὰς ἔξαρσεις.

Τέλος δὲ Σοφοκλῆς διεκρίνετο διὰ τὴν ἔξαίρετον ἀγάπην τοῦ πρόσηση τὰς δποίας οὐδέποτε καθ' δλην τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς του ἐγκατέλιπε διὰ νὰ ἀποδημήσῃ, δπως ἐπραξαν οἱ ἄλλοι δύο τραγικοὶ καὶ ἄλλοι διανοούμενοι τῆς ἐποχῆς του, εἰς ἄλλας χώρας, καίτοι ἐπανειλημένως είχε κληθῆ ὑπὸ διαφόρων ηγεμόνων διὰ νὰ ἐπισκεφθῇ τὰς αὐλὰς αὐτῶν.

Καίτοι δὲ δ Σοφοκλῆς είχεν ἔξι διδισγυγκρασίας εῦθυμον χαρακτῆρα, ἐδοκίμασεν δμως κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου του ἴκανὰς λύπας, λόγῳ οἰκιακῶν διενέξεων, τοῦ νιοῦ του μάλιστα Ἰοφῶντος ἐγέργαντος δίκην παρανοίας καὶ αὐτοῦ. Ἡ καταλαβοῦσσα δὲ αὐτὸν βαρυ-

θυμία διαφαίνεται καὶ ἐν τῷ τρίτῳ στασίμῳ τοῦ τελευταίου δράματός του, τοῦ Οἰδίποδος ἐπὶ Κολωνῷ.

Τοιοῦτος δὲ ὁ μέγας τραγικὸς ἀπέθανε γαλήνιον φυσικὸν θάνατον τῷ 406 π.Χ. ἐν ἡλικίᾳ 90 ἔτῶν.

6) Τὸ δραματικὸν ἔργον τοῦ Σοφοκλέους.

*Ο Σοφοκλῆς ζήσας εἰς ἑποκήν, καθ' ἥν αἱ Ἀθῆναι ἥσαν πνευματικὸν κέντρον δληστῆς τῆς Ἑλλάδος (κοινὴ πατέντης Ἑλλάδος, ὅπως ἐλέγοντο), καὶ ἔχων ὡς ἀνταγωνιστάς του δύο μεγάλους ἐπίσης δμοτέχνους του, τὸν Αἰσχύλον καὶ τὸν Εὐριπίδην, κατώρθωσε νὰ καινοτομήσῃ εἰς τὴν δραματικὴν τέχνην καὶ νὰ ἐμφανίσῃ τοιαύτας ἰδιότητας, αἵτινες κατέστησαν αὐτὸν ποιητικὸν ἀστέρα πρώτου μεγέθους καὶ ἀνυπέρβλητον τραγικὸν ποιητήν.

*Ἐν πρώτοις ἡ σπουδαιοτέρα μεταβολὴ ἦτο, διὰ τοῦ δ Σοφοκλῆς ἐδίδασκε τρεῖς χωριστάς τραγῳδίας μὲ διάφορον διέξαστην ὑπόθεσιν, ἀντὶ μιᾶς συνεχομένης τριλογίας μὲ κοινὴν ὑπόθεσιν, ὡς ἐπραττεν δ Αἰσχύλος. Ήὕξησεν δμοίως τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑποκριτῶν ἐκ δύο (τὸν α' εἶχεν εἰσαγάγει δ Θέσπις, τὸν β' δ Αἰσχύλος) εἰς τρεῖς. Όμοίως ηὕξησε τὸν ἀριθμὸν τῶν χορευτῶν διέξαστον δρᾶμα ἐκ 12 εἰς 15. *Ωσαύτως περιώρισε τὰ ἄσματα τοῦ χοροῦ, δώσας μεγαλυτέραν ἔκπασιν εἰς τὸν διάλογον.

*Ἐξ ἀλλού δ Σοφοκλῆς εἶναι ἀπαράμιλλος καλλιτέχνης εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ δράματος. *Ἐχει ἀριστηὴν ἡθοποιίαν, ζωγραφίζων τελείως τοὺς χαρακτῆρας τῶν προσώπων του. *Ἐπίσης ἐπιτηδεύεται ἀριστα τὴν πλοκὴν τοῦ μύθου, παρεμβάλλων εἰς τὰ δράματά του περιπτετείας καὶ ἀναγνωρίσεις, καὶ χρησιμοποιεῖ ἐν πᾶσι τὴν φυσικότητα καὶ τὴν ἀρμονίαν, ποὺ πρέπει. *Αφαιρέσας τὸν δγκον καὶ τὴν ὑπερθρόνην τοῦ Αἰσχύλου, δστις παρίστανε τὰ πράγματα ἀνώτερα καὶ ὑπερφυσικάτερα τοῦ πραγματικοῦ, καὶ ἀντιθέτως πρὸς τὸν Εὐριπίδην, δστις παρίστανεν αὐτά, δποῦα εἶναι ἐν τῇ πραγματικότητι, δ Σοφοκλῆς παρίστανεν αὐτὰ δποῦα πρὸς εἰναὶ ἀεὶ ναὶ, ἀκολουθῶν τὸ μέτρον, δπερ εἶναι ἡ εὐγενεστάτη καὶ χαριεστάτη ἀρετὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος. *Η γλῶσσά του, ὡς θὰ ἐκτιμήσωμεν αὐτήν, εἶναι πλήρης λεπτότητος καὶ ἀνάλογος πρὸς τὴν ἀρμονικήν καὶ σύμμετρον δραματικήν του τέχνην, καὶ διὰ τοῦτο ἀπε-

κάλουν αὐτὸν οἱ ἀρχαῖοι μέλιτταν, δὲ δὲ Ἀριστοφάνης ἔλεγεν, διτὶ τὸ στόμα τὸν μέλιττι κεχρισμένον ἦν. Ἄλλὰ καὶ τὰ χορικά του ἄσματα εἶναι περίτεχνα καὶ ὁδαῖα, μεστὰ μεγαλοπετείας καὶ χάριτος.

Ομοίως, ἐνῷ εἰς τὸν Αἰσχύλον τὸ τραγικὸν πραγματοποιεῖται εἰς τὴν στάσιν τῆς Μοίρας ἡ τοῦ Θείον ἔναντι τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν πάλην αὐτῶν πρὸς ἐκεῖνα, εἰς τὸν Σοφοκλέα ἡ Μοῖρα ἡ δὲ Θεός διευθύνοντας μὲν μέχρις ἐνὸς οημέλου τὰς ίνχας τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ’ ἡ ἐσωτερικὴ δύναμις καὶ ἡ ἐλευθερία τοῦ θεοῦ οὖσα τοῦ ἀτόμου εἶναι ἐκείνη, ἡ δύναμις προοριζόμενη αὐτὸν εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ οκοποῦ, διὸ θέτει πρὸς αὐτοῦ.

Διὰ τὰς ἀρετὰς του δὲ αὐτὰς καὶ τὰς ἄλλας, ἀς ἡμεῖς οἱ ἴδιοι θὰ ἐκπιμήσωμεν ἐν τῇ ἀναγνώσει τῶν ἔργων του, δικαίως δὲν Ξενοφῶν ἐθεώρει αὐτὸν ὡς τὸν τελείωτα τον τὸν τραγικοῦ κανόνα, δὲ δὲ Ἀριστοτέλης τὸν κανόνας τῆς τραγικῆς τέχνης ἐκ τῶν τραγῳδιῶν κυρίων τοῦ μεγάλου τούτου τραγικοῦ ἔλαβεν.

γ) Τὰ ἔργα τοῦ Σοφοκλέους.

Ο Σοφοκλῆς συγγράφων δι' ὅλου τοῦ βίου ἐποίησε περὶ τὰ 123 δράματα διαφόρων ὑποθέσεων καὶ ἔλαβε τὰς περισσοτέρας ἐξ ὅλων τῶν τραγικῶν οίνας, ἐκ τῶν δραμάτων δὲ τούτων ἐσώθησαν μέχρις ήμιδην ἔπτα: Ἀντιγόνη, Ἡλέκτρα, Τραχίνια, Οἰδίποες Τύραννος, Αἴας, Φιλοκτήτης καὶ Οἰδίποες ἐπὶ Κολωνῷ.

Αἱ τραγῳδίαι δὲ αὗται ἐπαίζοντο εἰς ὅλας τὰς ἐλληνικὰς πόλεις, εἰκόνες καὶ προτομαὶ αὐτοῦ πολλαὶ ἐστήθησαν, καὶ σήμερον τιμῶνται ὑφ' διοικήσοντος τοῦ πεποιητισμένου κόσμου τὰ ἔργα του, ἀπλήστως ἀναγιγνωσκόμενα καὶ ἐμφανιζόμενα εἰς τὴν σκηνὴν ὑπὲν αὐτοῦ.

δ) Ἀντιγόνη.

Ο Οἰδίποες Τύραννος, τυφλὸν δογανον τοῦ μοιραίου, ὡς γνωρίζομεν ἐκ τοῦ σχευτικοῦ μύθου, ἐφόρευσεν ἐν ἀγνοίᾳ του τὸν πατέρα Λάϊον καὶ συνεζεύχθη τὴν μητέρα του Ιοκάστην. Ἐκ τοῦ ἀνοστοῦ

τούτου γάμου ἐγεννήθησαν τέσσαρα τέκνα, δὲ Ἐτεοκλῆς, δὲ Πολυνείκης, ἥτις Ἀντιγόνη καὶ ἡ Ἰσμήνη. Ὅτε ἀπεκαλύφθη τὸ γεγονός τῆς πατροκτονίας καὶ τοῦ μιαροῦ γάμου, ἦτορ μήτηρ καὶ σύζυγος Ἰοκάστη ἀπηγχονίσθη, δὲ δὲ Οἰδίποντος, ἀφ' οὗ ἐτύφλωσεν ἑαυτὸν, μετ' δλίγον ἀπέθανεν. Οἱ νεῖοι τούτου συνεφώνησαν νὰ βασιλεύῃ ἔκαστος τῶν δύο καὶ ἔτος, ἀλλ' ὅτε παρῆλθε τὸ ἔτος τοῦ πρώτου βασιλεύσαντος Ἐτεοκλέους, ἡροεῖτο οὗτος νὰ παραχωρήσῃ τὴν βασιλείαν εἰς τὸν ἀδελφόν. Τότε δὲ Πολυνείκης μεταβὰς εἰς τὸ Ἀργος καὶ γενόμενος ἐπὶ τῷ μνγατῷ γαμβρὸς τοῦ βασιλέως τοῦ Ἀργοντος Ἀδράστου, ἐκστρατεύει μετὰ τοῦ πενθεροῦ καὶ πέντε ἄλλων ἡγεμόνων ἐναρτίον τῶν Θηβῶν. Ἐκαστος τῶν ἐπτὰ τούτων ἡγεμόνων ἐπάχθη ἔναντι μιᾶς τῶν ἐπτὰ πυλῶν τῆς πόλεως, τὰς δοπίας ἐπτὰ ἐπίσης Θηβαῖοι ἡγώεις ὑπερήσπιζον. Ἐνῷ δὲ τοιουτούρδπως εἶχον ἀντιπαραταχθῆ ἵνα ἀντίπαλα στρατεύματα, ἀπεφασίσθη νὰ κριθῇ δὲ πόλεμος διὰ μορομαχίας τῶν δύο ἀδελφῶν, οἵτινες πίπτουν ἀμφότεροι κατ' αὐτήν.

Μετὰ τοῦτο τὴν βασιλείαν ἀνέλαβεν δὲ θεῖός των, ἀδελφὸς τῆς Ἰοκάστης, Κρέων, δοτις κατορθώνει, ἀφ' οὗ προσηνέχθη κατὰ συμβουλὴν τοῦ Μάντεως Τειρεσίου θῦμα πρὸς ἐξιλέωσιν τοῦ Θεοῦ Ἀρεως δὲ πρεσβύτερος υἱός του Μεγαρεύς, νὰ τικήσῃ τοὺς ἔχθροὺς καὶ νὰ τρέψῃ αὐτοὺς εἰς φυγήν.

Τὸ ὑπὸ ἀιάγρωσιν δρᾶμα, τὸ δποῖον εἶναι, ὡς θὰ ἴδωμεν, ἄριστον διὰ τὴν ἡθοποιίαν του καὶ ἵσως ἡ ἐνδοξοτάτη τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν ἱραγωδιῶν, ἄρχεται εὐθὺς μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Κρέοντος ἔκδοσιν τῆς διαταγῆς περὶ τῆς τύχης τῶν νεκρῶν τῶν ἀλληλοφονευθέντων δύο ἀδελφῶν.

Σοφοκλῆς

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Ὥ οινδν αὐτάδελφον Ἰσμήνης κάρα,
ἀρ' οἰσθ' δ, τι Ζεὺς τῶν ἀπ' Οἰδίπου κακῶν
δποῖον οὐχὶ νῷν ἔτι ζώσαιν τελεῖ;
οὐδὲν γὰρ οὔτ' ἀλγεινὸν οὔτ' ἄτης ἄτερ
οὔτ' αἰσχρὸν οὔτ' ἄτιμόν ἐσθ', δποῖον οὐ
τῶν σῶν τε κάμῶν οὐκ ὅπωπ' ἐγὼ κοκῶν.
καὶ νῦν τί τοῦτ' αὖ φασι πανδῆμῳ πόλει
κήρυγμα θεῖναι τὸν στρατηγὸν ἀρτίως;
ἔχεις τι κείσήκουσας; ἢ σε λανθάνει
πρὸς τοὺς φίλους στείχοντα τῶν ἔχθρῶν κακά; 10

ΙΣΜΗΝΗ

ἔμοι μὲν οὐδεὶς μῆνος, Ἀντιγόνη, φίλων
οὐθ' ἡδὺς οὔτ' ἀλγεινὸς ἵκετ', ἐξ' ὅτου
δυοῖν ἀδελφοῖν ἐστερήθημεν δύο,
μιᾷ θανόντοιν ἡμέρᾳ διπλῇ χερὶ¹
ἐπεὶ δὲ φροῦδός ἐστιν Ἀργείων στρατὸς 15
ἐν νυκτὶ τῇ νῦν, οὐδὲν οἴδ' ὑπέρτερον,
οὔτ' εὐτυχοῦσα μᾶλλον οὔτ' ἀτωμένη.

AN. ήδη καλῶς, καί σ' ἐκτὸς αὐλείων πυλῶν
τοῦδ' οὗνεκ' ἐξέπεμπον, ως μόνη κλύοις.

- ΙΣ. τί δ' εστι; δηλοῖς γάρ τι καλχαίνουσ' ἔπος. 20
 ΑΝ. οὐ γὰρ τάφου νῷν τὸ κασιγνήτω Κρέων
 τὸν μὲν προτίσας, τὸν δ' ἀτιμάσας ἔχει;
 Ἐτεοκλέα μὲν ὡς λέγουσι, σὺν δίκῃ
 χρησθεὶς δικαίᾳ καὶ νόμῳ κατὰ χθονὸς
 ἐκρυψε τοῖς ἔνερθεν ἔντιμον νεκροῖς, 25
 τὸν δ' ἀθλίως θανόντα Πολυνείκους νέκυν
 ἀστοῖσι φασιν ἐκκεκηρύχθαι τὸ μὴ
 τάφῳ καλύψαι μηδὲ κωκῆσαι τινα,
 ἐάν δ' ἄκλαυτον, ἄταφον, οἰωνοῖς γλυκὺν
 θῆσαντον εἰσορῶσι πρὸς χάριν βοοῖς. 30
 τοιαῦτά φασι τὸν ἀγαθὸν Κρέοντα σοὶ
 κάμοι—λέγω γὰρ κάμε—κηρύξαντ' ἔχειν,
 καὶ δεῦρο νεῖσθαι ταῦτα τοῖσι μὴ εἰδόσιν
 σαφῆ προκηρύξοντα, καὶ τὸ πρᾶγμ' ἄγειν
 οὐχ ὡς παρ' οὐδένι, ἀλλ' ὃς ἂν τούτων τι δρᾶ,
 φόνον προκείσθαι δημόλευστον ἐν πόλει. 35
 οὗτος ἔχει σοι ταῦτα, καὶ δείξεις τάχα
 εἴτ' εὐγενῆς πέφυκας εἴτ' ἐσθλῶν κακῆ.
 ΙΣ. τί δ', ὦ ταλαιφόρον, εἰ τάδ' ἐν τούτοις, ἐγὼ
 λύουσ' ἀν εἴθ' ἀπτουσα προσθείμην πλέον; 40
 ΑΝ. εὶς ἔμπονήσεις καὶ ἔνεργάση σκόπει.
 ΙΣ. ποῖόν τι κινδύνευμα; ποῖ γνώμης ποτ' εἴ;
 ΑΝ. εἰ τὸν νεκρὸν ξὺν τῇδε κουφιεῖς χερί.
 ΙΣ. ἦ γὰρ νοεῖς θάπτειν σφ', ἀπόρρητον πόλει;
 ΑΝ. τὸν γοῦν ἐμὸν καὶ τὸν σόν, ἦν σὺ μὴ θέλῃς, 45
 ἀδελφόν· οὐ γὰρ δὴ προδοῦσ' ἀλώσομαι.
 ΙΣ. ὦ σχετλία, Κρέοντος ἀντειρηκότος;
 ΑΝ. ἀλλ' οὐδὲν αὐτῷ τῶν ἐμῶν μ' εἰργειν μέτα.
 ΙΣ. οἴμοι φρόνησον, ὦ καὶ γνήτη, πατὴρ
 ὡς νῷν ἀπεχθῆς δυσκλεῆς τ' ἀπώλετο. 50

- πρὸς αὐτοφώρων ἀμπλακημάτων διπλᾶς
δύψεις ἀράξας αὐτὸς αὐτουργῷ χερί·
ἔπειτα μήτηρ καὶ γυνή, διπλοῦν ἔπος,
πλεκταῖσιν ἀρτάναισι λωβᾶται βίον·
τρίτον δ' ἀδελφῷ δύο μίαν καθ' ἡμέραν 55
αὐτοκτονοῦντες τὸ ταλαιπώρῳ μόρον
κοινὸν κατειργάσαντ' ἐπαλλήλοιν χεροῖν.
νῦν δ' αὖ μόνα δὴ νὺν λελειμένα σκόπει
δσφ κάκιστ' ὀλούμεθ', εἰ νόμους βίᾳ
ψῆφον τυράννων ἦ κράτη παρέξειμεν. 60
ἀλλ' ἐννοεῖν χρὴ τοῦτο μὲν γυναικί δτι
ἔφυμεν, ὡς πρὸς ἄνδρας οὐ μαχούμενα·
ἔπειτα δ' οὕνεκ' ἀρχόμεσθ' ἐκ κρεισσόνων,
καὶ ταῦτ' ἀκούειν κάτι τῶνδ' ἀλγίονα.
ἔγὼ μὲν οὖν αἴτοῦσα τὸντο χθονὸς 65
ἔνγγινοιαν ἵσχειν, ὡς βιάζομαι τάδε,
τοῖς ἐν τέλει βεβῶσι πείσομαι· τὸ γὰρ
περισσὰ πράπτειν οὐκ ἔχει νοῦν οὐδένα.
- AN. οὗτ' ἀν κελεύσαιμι' οὔτ' ἄν, εἰ θέλοις ἔτι
πράσσειν, ἐμοῦ γ' ἀν ἡδέως δρόψης μέτα. 70
ἀλλ' ἵσθ' δποιά σοι δυκεῖ κεῖνον δ' ἔγὼ
θάψω· καλόν μοι τοῦτο ποιούσῃ θανεῖν·
φίλη μετ' αὐτοῦ κείσομαι, φίλου μέτα,
δσια πανουργήσασ', ἐπεὶ πλείων χρόνος,
δν δεῖ μ' ἀρέσκειν τοῖς κάτω τῶν ἐνθάδε· 75
ἔκει γὰρ αἰεὶ κείσομαι· σοὶ δ' εἰ δοκεῖ,
τὰ τῶν θεῶν ἔντιμ' ἀτιμάσσασ' ἔχε.
- ΙΣ. ἔγὼ μὲν οὐκ' ἄτιμα ποιοῦμαι, τὸ δὲ
βίᾳ πολιτῶν δρᾶν ἔφυν ἀμῆχανος.
- AN. σὺ μὲν τάδ' ἀν προύχοι· ἔγὼ δὲ δὴ τάφον
χώσους· ἀδελφῷ φιλτάτῳ πορεύσομαι. 80

- IΣ. οἴμοι ταλαιίης, ὡς ὑπερδέδοικά σου !
- AN. μὴ ὁμοῦ προτάρθει· τὸν σὸν ἔξορθου πότμον.
- IΣ. ἀλλ' οὖν προμηνύσῃς γε τοῦτο μηδενὶ¹
τοῦργον, κρυφῇ δὲ κεῦθε, σὺν δ' αὔτως ἐγώ. 85
- AN. οἴμοι, καταύδα· πολλὸν ἐχθίων ἔσῃ
σιγῶσ', ἐὰν μὴ πᾶσι κηρύξῃς τάδε.
- IΣ. θεῷμὴν ἐπὶ ψυχροῖσι καρδίαν ἔχεις.
- AN. ἀλλ' οἶδ' ἀρέσκουσ' οἵς μάλισθ' ἄδειν με χρή.
- IΣ. εἰ καὶ δυνήσῃ γάρ ἀλλ' ἀμιχάνων ἐρῆσαι. 90
- AN. οὐκοῦν, δταν δὴ μὴ σθένω, πεπαύσομαι.
- IΣ. ἀρχὴν δὲ θηρᾶν οὐ πρέπει τάμήχανα.
- AN. εἰ ταῦτα λέξεις, ἐχθαρῇ μὲν ἐξ ἐμοῦ,
ἐχθρὰ δὲ τῷ θανόντι προσκείσῃ δίκη. 95
- ἀλλ' ἔα με καὶ τὴν ἐξ ἐμοῦ δυσβούλιαν
παθεῖν τὸ δεινὸν τοῦτο· πείσομαι γὰρ οὐ
τοτοῦτον οὐδέν, ὅστε μὴ οὐ καλῶς θανεῖν.
- IΣ. ἀλλ' εἰ δοκεῖ σοι, στείχε. τοῦτο δ' ἵσθι, δτι
ἄνους μὲν ἐρχῃ, τοῖς φίλοις δ' ὀρθῶς φίλη.

ΧΟΡΟΣ

- σ τῷροφη α'. ἀκτὶς ἀελίου, τὸ κάλ-
λιστον ἐπταπύλῳ φανὲν 100
Θῆβᾳ τῶν προτέρων φάος,
ἐφάνθης ποτ', ὃ χρυσέας
ἀμέρας βλέφαρον, Διρκαί-
ων ὑπὲρ ὁρέθρων μολοῦσα,
τὸν λεύκασπιν Ἀργόθεν
φῶτα βάντα πανσαγίᾳ
ψυγάδα πρόδρομον δεξιτέρῳ
κινήσασα χαλινῷ.
- 105

σύστημα α'. δν ἐφ' ἡμετέρᾳ γὰρ Πολυνείκης
 ἀρθεὶς νεικέων ἐξ ἀμφιλόγων
 ἥγαγε· κεῖνος δ' ὁξέα κλάζων
 αἰετὸς εἰς γᾶν ὃς ὑπερέπτα,
 λευκῆς χιόνος πτέρυγι στεγανός,
 πολλῶν μεθ' ὅπλων
 ξύν θ' ἵπποκόμοις κορύθεσσιν. 115

ἀντιστρ. α'. στὰς δ' ὑπὲρ μελάθρων, φονώ-
 σαισιν ἀμφιχανῶν κύκλῳ
 λόγχαις ἐπτάπυλον στόμα
 ἔβα, πρὸν ποθ' ἀμετέρων
 αἵμάτων γένυσιν πλησθῆ-
 ναί τε καὶ στεφάνωμα πύργων
 πευκάενθ' Ἡφαιστον ἐλεῖν.
 τοῖος ἀμφὶ νῶτ' ἐτάθη
 πίταγος Ἀρεος, ἀντιπάλῳ
 δυσχείρωμα δράκοντι. 125

ἀντισύστ. α'. Ζεὺς γὰρ μεγάλης γλώσσης κόμπους
 ὑπερεχθαίρει, καὶ σφας ἐσιδῶν
 πολλῷ ὁρεύματι προσνισσομένους
 χρυσοῦ καναχῆς ὑπεροπλίαις,
 παλτῷ ὁρτεῖ πυρὶ βαλβίδων
 ἐπ' ἄκρων ἥδη
 νίκην ὁρμῶντ' ἀλαλάξαι. 130

στροφὴ β'. ἀντιτύπᾳ δ' ἐπὶ γὰρ πέσε τανταλωθεὶς
 πυρφόρος, δς τότε μαινομένᾳ ξύν ὁρμῇ 135
 βακχεύων ἐπέπνει
 ὁρπαῖς ἔχθίστων ἀνέμων.

εῖχε δ' ἄλλα τὰ μέν',
 ἄλλα δ' ἐπ' ἄλλοις ἐπενώμα στυμφελίζων
 [μέγας] "Αρης
 δεξιόσειρος 140

σύστημα β'. ἐπτὰ λοχαγοὶ γὰρ ἐφ' ἐπτὰ πύλαις
 ταχθέντες ἵσοι πρὸς ἵσους ἔλιπον
 Ζηνὶ τροπαίῳ πάγχαλκα τέλη,
 πλὴν τοῖν στυγεροῖν, ὡς πατρὸς ἐνὸς
 μητρός τε μιᾶς φύντε καθ' αὐτοῖν
 δικρατεῖς λόγκας στήσαντ' ἔχετον
 κοινοῦ θανάτου μέρος ἄμφω. 145

ἀντιστρ. β'. ἀλλὰ γὰρ ἡ μεγαλώνυμος ἦλθε Νίκα
 τῷ πολυαρμάτῳ ἀντιχαρεῖσα Θήβᾳ.
 ἐκ μὲν δὴ πολέμων
 τῶν νῦν θέσθε λησμοσύναν, 150
 θεῶν δὲ ναοὺς χοροῖς
 παννυχίοις πάντοις ἐπέλθωμεν,
 [ὅς] Θήβας δ' ἐλελίχθων
 Βάκχιος ἄρχοι.

ἀντισύστ. β'. ἀλλ' ὅδε γὰρ δὴ βασιλεὺς χώρας, 155
 Κρέων δὲ Μενοικέως, νέον εἰλη ηχώς
 ἀρχήν, νεοχμὸς νεοραῖσι θεῶν
 ἐπὶ συντυχίαις χωρεῖ, τίνα δὴ
 μῆτιν ἐρέσσων, δτι σύγκλητον
 τήνδε γερόντων προύθετο λέσχην, 160
 κοινῷ κηρύγματι πέμψας;

ΚΡΕΩΝ

ἄνδρες, τὰ μὲν δὴ πόλεος ἀσφαλῶς θεοὶ

πολλῷ σάλῳ σείσαντες ὕρθωσαν πάλιν·
ὅμας δὲ ἐγὼ πομποῖσιν ἐκ πάντων δίχα
ἔστειλ' ἱκέσθαι, τοῦτο μὲν τὰ Λαῖου 165
σέβοντας εἰδὼς εὖ θρόνων ἀεὶ κράτη,
τοῦτον αὐθίξ, ἦνάντος Οἰδίπους ὕρθου πόλιν,
καπέλι διώλετο, ἀμφὶ τοὺς κείνων ἔτι
παῖδας μένοντας ἐμπέδοις φρονήμασιν.
δτούσιν ἐκεῖνοι πρὸς διπλῆς μοίρας μίαν 170
καθ' ἡμέραν ἄλοντο παίσαντές τε καὶ
πληγέντες αὐτόχθειρι σὺν μιάσματι,
ἐγὼ κράτη δὴ πάντα καὶ θρόνους ἔχω
γένους κατ' ἀγχιστεῖα τῶν ὀλωλότων.
ἀμήχανον δὲ παντὸς ἀνδρὸς ἐκμαθεῖν 175
ψυχὴν τε καὶ φρόνημα καὶ γνώμην, πρὸν ἂν
ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν ἐντοιχίης φανῇ.
ἔμοι γὰρ δστις πᾶσαν εὔθυνων πόλιν
μὴ τῶν ἀρίστων ἀπτεται βουλευμάτων,
ἄλλον ἐκ φόβου του γλῶσσαν ἐγκλήσας ἔχει, 180
κάκιστος εἶναι νῦν τε καὶ πάλαι δοκεῖ.
καὶ μεῖζον δστις ἀντὶ τῆς αὗτοῦ πάτρας
φίλον νομίζει, τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω.
ἐγὼ γάρ, ἵστω Ζεὺς δὲ πάνθ' ὅρῶν ἀεί,
οὔτού ἂν σιωπήσαιμι τὴν ἀτην ὁρῶν 185
στείχουσαν ἀστοῖς ἀντὶ τῆς σωτηρίας,
οὔτού ἂν φίλον ποτέ ἀνδρα δυσμενῆ χθονὸς
θείμην ἐμαυτῷ, τοῦτο γιγνώσκων, δτι
ἥδ' ἔστιν ἡ σφῆζουσα καὶ ταύτης ἐπι
πλέοντες ὁρθῆς τοὺς φίλους ποιούμεθα. 190
τοιοῖσδε ἐγὼ νόμοισι τήνδε αὔξω πόλιν,
καὶ νῦν ἀδελφὰ τῶνδε κηρύξας ἔχω
ἀστοῖσι παίδων τῶν ἀπὸ Οἰδίπου πέρι.

- Ἐτεοκλέα μέν, δς πόλεως ὑπερμαχῶν
ὅλωλε τῆσδε, πάντ' ἀριστεύσας δόρει,
τάφῳ τε κρύψαι καὶ τὰ πάντ' ἐφαγνίσαι,
ἄ τοις ἀρίστοις ἔρχεται κάτω νεκροῖς.195
- τὸν δ' αὖ ἔνυναιμον τοῦδε, Πολυνείκην λέγω,
δς γῆν πατρῷαν καὶ θεοὺς τοὺς ἐγγενεῖς
φυγὰς κατελθὼν ἡθέλησε μὲν πυρὶ²⁰⁰
πρῆσαι κατ' ἄκρας, ἡθέλησε δ' αἴματος
κοινοῦ πάσασθαι, τοὺς δὲ δουλώσας ἄγειν,
τοῦτον πόλει τῇδ' ἐκκεκηρύχθαι λέγω
μήτε κτερίζειν μήτε κωκῆσαι τινα,
ἔαν δ' ἄθαπτον καὶ πρὸς οἰωνῶν δέμας
καὶ πρὸς κυνῶν ἐδεστὸν αἰκισθέν τ' ἵδεῖν.205
- τοιόνδ' ἐμὸν φρόνημα, κοῦποτ' ἐκ γ' ἐμοῦ
τιμὴν προέξουσ' οἱ κακοὶ τῶν ἐνδίκων.
ἄλλ' ὅστις εὔνους τῇδε τῇ πόλει θανῶν
καὶ ζῶν δ' δμοίως ἐκ γ' ἐμοῦ τιμήσεται.210
- XO. σοὶ ταῦτ' ἀρέσκει, παῖ Μενοικέως Κρέον,
τὸν τῇδε δύσνουν καὶ τὸν εὐμενῆ πόλει·
νόμῳ δὲ χρῆσθαι παντί πού γ' ἔνεστί σοι
καὶ τῶν θαγόντων χώπόσοι ζῶμεν πέρι.
- KP. ως ἀν σκοποί νυν ἦτε τῶν εἰρημένων.215
- XO. νεωτέρῳ τῷ τοῦτο βαστάζειν πρόθες.
- KP. ἄλλ' εἴσ' ἔτοιμοι τοῦ νεκροῦ γ' ἐπίσκοποι.
- XO. τί δῆτ' ἀν ἄλλο τοῦτ' ἐπεντέλλοις ἔτι;
- KP. τὸ μὴ πιχωρεῖν τοῖς ἀπιστοῦσιν τάδε.
- XO. οὐκ' ἔστιν οὕτω μῶροις, δς θανεῖν ἔρῃ.220
- KP. καὶ μὴν δ μισθὸς γ' οὗτος· ἄλλ' ὑπ' ἐλπίδων
ἄνδρας τὸ κέρδος ποιλλάκις διώλεσεν.

Φ Υ Λ Α Ξ

- άναξ, ἐρῶ μὲν οὐχ δπως τάχους ὅπο
δύσπνους ἵκανω κοῦφον ἔξαρας πόδα. 225
πολλὰς γὰρ ἔσχον φροντίδων ἐπιστάσεις,
δόδοις κυκλῶν ἐμαυτὸν εἰς ἀναστροφήν·
ψυχὴ γὰρ ηὔδα πολλά μοι μυθουμένη·
τάλας, τί χωρεῖς, οἴη μολὼν δώσεις δίκην;
τλήμων, μένεις αὖ; καὶ τάδ' εἰσεται Κρέων
ἄλλου παρ' ἀνδρός; πῶς σὺ δῆτ' οὐκ ἀλγυνῆ; 230
τοιαῦθ' ἐλίσσων ἥνυτον σχολῇ βραδύς,
χοῦτως δδὸς βραχεῖα γίγνεται μακρά.
τέλος γε μέντοι δεῦρο ἐνίκησεν μολεῖν
σοι· καὶ τὸ μηδὲν ἔξερῶ, φράσω δ' δμως·
τῆς ἐλπίδος γὰρ ἔρχομαι δεδραγμένος 235
τὸ μὴ παθεῖν ἄν ἄλλο πλὴν τὸ μόρσιμον.
ΚΡ. τί δ' ἔστιν, ἀνθ' οὕτηνδ' ἔχεις ἀθυμίαν;
ΦΥ. φράσαι θέλω σοι πρῶτα τάμαυτοῦ· τὸ γὰρ
πρᾶγμ' οὗτ' ἔδρασ' οὗτ' εἰδον δστις ἦν ὁ δρῶν,
οὐδ' ἄν δικαίως ἐς κακὸν πέσοιμί τι. 240
ΚΡ. εὖ γε στοχάζῃ κάποιφράγνυσαι κύκλῳ
τὸ πρᾶγμα· δηλοῖς δι' ὃς τι σημανῶν νέον.
ΦΥ. τὰ δεινὰ γάρ τοι προστίθησ' ὄκνον πολύν.
ΚΡ. οὔκουν ἔρεις ποτ', εἴτ' ἀπαλλαχθεὶς ἄπει;
ΦΥ. καὶ δὴ λέγω σοι· τὸν νεκρόν τις ἀρτίως 245
θάψως βέβηκε κάπι λχωτὶ διψίαν
κόνιν παλύνας κάφαγιστεύσας ὁ χρῆ.
ΚΡ. τί φῆς; τίς ἀνδρῶν ἦν ὁ τολμήσας τάδε;
ΦΥ. οὐκ οἶδο· ἐκεῖ γὰρ οὔτε του γενῆδος ἦν
πλῆγμ', οὐδὲν δικέλλης ἔκβολή, στύφλος δὲ γῆ
καὶ γέρσος, ἀρρώξ οὐδὲν ἐπημαξευμένη 250

τροχοῖσιν, ἀλλ' ἀσημος οὐργάτης τις ἦν·
ὅπως δ' ὁ πρῶτος ἡμὶν ἡμεροσκόπος
δείκνυσι, πᾶσι θαῦμα δυσχερὲς παρῆν·
δι μὲν γὰρ ἡφάνιστο—τυμβήρης μέν οὕ,
λεπτὴ δ', ἄγος φεύγοντος ὡς, ἐπῆν κόνις.
σημεῖα δ' οὔτε θηρὸς οὔτε του κυνῶν
ἔλθόντος, οὐ σπάσαντος ἔξεφαίνετο.

λόγοι δ' ἐν ἀλλήλοισιν ἐρρόθουν κακοί,
φύλαξ ἐλέγχων φύλακα, καν̄ ἐγίγνετο
πληγὴ τελευτῶσ', οὐδ' ὁ κωλύσων παρῆν·
εἰς γάρ τις ἦν ἔκαστος οὐκειργασμένος,
κούδεις ἐναργῆς, ἀλλ' ἔφευγε μὴ εἰδέναι·
ἡμεν δ' ἔτοιμοι καὶ μύδρους αἴρειν χεοῖν
καὶ πῦρ διέρπειν καὶ θεοὺς δρκωμοτεῖν,
τὸ μήτε δρᾶσαι μήτε τῷ ξυνειδέναι
τὸ πρᾶγμα βουλεύσαντι μήτ' εἰργασμένῳ.

τέλος δ' ὅτε οὐδὲν ἦν ἐρευνῶσιν πλέον,
λέγει τις εἰς, δις πάντας ἐς πέδον κάρα
νεῦσαι φόβῳ προύτρεψεν· οὐδὲν γάρ εἰχομεν
οὔτ' ἀντιφωνεῖν οὔτ' ὅπως δρῶντες καλῶς
πράξαιμεν· ἦν δ' ὁ μῆνος ὡς ἀνοιστέον
σοὶ τούργον εἴη τοῦτο κούχῃ κρυπτέον.
καὶ ταῦτ' ἐνίκα, κάμε τὸν δυσδαιμονα
πάλος καθαιρεῖ τοῦτο τάγαθὸν λαβεῖν·
πάρειμι δ' ἄκων οὐχ ἐκοῦσιν, οἴδ' δτι·
στέργει γὰρ οὐδεὶς ἄγγελον κακῶν ἐπῶν.

XO. ἄναξ, ἐμοί τοι, μή τι καὶ θεήλατον
τούργον τόδ', ή ξύννοια βουλεύει πάλαι.

KP. παῦσαι, πρὸν δργῆς κάμε μεστῶσαι λέγων,
μὴ φευρεθῆς ἀνους τε καὶ γέρων ἄμα·

255

260

265

270

275

280

λέγεις γὰρ οὐκ ἀνεκτά, δαίμονας λέγων
πρόνοιαν ἵσχειν τοῦδε τοῦ νεκροῦ πέρι.
πότερον ὑπερτιμῶντες ὡς εὔεργέτην
ἔκρυπτον αὐτόν, δστις ἀμφικίονας 285
ναοὺς πυρώσων ἥλθε κάναθήματα
καὶ γῆν ἔκείνων καὶ νόμους διασκεδῶν;
ἢ τοὺς κακοὺς τιμῶντας εἰσορῆς θεούς;
οὐκ ἔστιν· ἀλλὰ ταῦτα καὶ πάλαι πόλεως
ἄνδρες μόλις φέροντες ἐρρόθουν ἔμοι,
κρυφῇ κάρα σείοντες, οὐδὲ ὑπὸ ζυγῷ
λόφον δικαίως εἶχον, ὡς στέργειν ἔμε.
ἐκ τῶνδε τούτους ἔξεπίσταμαι καλῶς
παρηγμένους μισθοῖσιν εἰργάσθαι τάδε.
οὐδὲν γὰρ ἀνθρώποισιν οἶον ἀργυρος 295
κακὸν νόμισμ' ἔβλαστε· τοῦτο καὶ πόλεις
πορθεῖ, τόδ' ἄνδρας ἔξανίστησιν δόμων,
τόδ' ἐκδιδάσκει καὶ παραλλάσσει φρένας
χρηστὰς πρὸς αἰσχρὰ πράγματ' ἵστασθαι βροτῶν.
πανουργίας δ' ἔδειξεν ἀνθρώποις ἔχειν 300
καὶ παντὸς ἔργου δυσσέβειαν εἰδέναι.
ὅσοι δὲ μισθαρνοῦντες ἤνυσαν τάδε,
χρόνῳ ποτ' ἔξεπραξαν ὡς δοῦναι δίκην.
ἀλλ' εἴπερ ἵσχει Ζεὺς ἐτ' ἔξ ἔμοι σέβας,
εῦ τοῦτ' ἐπίστασ', δρκιος δέ σοι λέγω,
εὶ μὴ τὸν αὐτόχειρα τοῦδε τοῦ τάφου
εὐρόντες ἐκφανεῖτ' ἐς ὁφθαλμοὺς ἔμούς,
οὐχ υμὶν Ἀιδης μοῦνος ἀρκέσει, πρὸν ἀν
ζῶντες κρεμαστοὶ τίνδε δηλώσηθ' ὑβριν,
ἴν' εἰδότες τὸ κέρδος ἔνθεν οἰστέον 305
τὸ λοιπὸν ἀρπάζητε καὶ μάθηθ', δτι
οὐκ ἔξ ἀπαντος δεῖ τὸ κερδαίνειν φιλεῖν.

ἐκ τῶν γὰρ αἰσχρῶν λημμάτων τοὺς πλείονας
ἀτωμένους ἔδοις ἢν ἦ σεσωμένους.

ΦΥ. εἰπεῖν τι δώσεις ἢ στραφεὶς οὕτως ἵω;

315

ΚΡ. οὐκ οἴσθα καὶ νῦν ὡς ἀνιαρῶς λέγεις;

ΦΥ. ἐν τοῖσιν ωσὶν ἥ πì τῇ ψυχῇ δάκνῃ;

ΚΡ. τί δαὶ ὁυθμίζεις τὴν ἐμὴν λύπην δπου;

ΦΥ. δ δρῶν σ' ἀνιᾶ τὰς φρένας, τὰ δ' ὕπτ' ἔγω.

ΚΡ. οἵμ' ὡς λάλημα δῆλον ἐκπεφυκὸς εἴ!

320

ΦΥ. οὔκουν τὸ γ' ἔργον τοῦτο ποιήσας ποτέ.

ΚΡ. καὶ ταῦτ' ἐπ' ἀργύρῳ γε τὴν ψυχὴν προδούς.

ΦΥ. φεῦ!

ἥ δεινὸν φ δοκεῖ γε καὶ ψευδῆ δοκεῖν.

ΚΡ. κόμψευε νῦν τὴν δόξαν· εἰ δὲ ταῦτα μὴ
φανεῖτέ μοι τοὺς δρῶντας, ἔξερεῖθ', δτι
τὰ δειλὰ κέρδη πημονὰς ἔργαζεται.

325

ΦΥ. ἀλλ' εὐρεθείη μὲν μάλιστ' ἐὰν δέ τοι
ληφθῇ τε καὶ μή, τοῦτο γὰρ τύχη κρινεῖ,
οὐκ ἔσθ' δπως ὅψει σὺ δεῦρο ἐλθόντα με.
καὶ νῦν γὰρ ἐκτὸς ἐλπίδος γνώμης τ' ἐμῆς
σωθεὶς δφείλω τοῖς θεοῖς πολλὴν χάριν.

330

X O P O S

στροφὴ α'. πολλὰ τὰ δεινὰ κούδεν ἀν-
θρώπου δεινότερον πέλει·
τοῦτο καὶ πολιοῦ πέραν
πόντου χειμερίῳ νότῳ
χωρεῖ, περιβρυχίοισιν
περῶν ὑπ' οἰδμασιν,
θεῶν τε τὰν ὑπερτάτην, Γᾶν
ἄφθιτον, ἀκαμ ταν, ἀποτρύεται,

335

Ἴλλοι μένων ἀρότρων ἔτος εἰς ἔτος,
ἴπειώφ γένει πολεύων.

ἀντιστρ. α'. κουφονόων τε φῦλον ὁρ-
νίθων ἀμφιβαλὸν ἄγει
καὶ θηρῶν ἀγρίων ἔθνη
πόντου τ' εἰναλίαν φύσιν
σπείραισι δικτυοκλώστοις,
περιφραδὴς ἀνήρ !
κρατεῖ δὲ μηχαναῖς ὑγραύλου
θηρὸς ὀρεσσιβάτα, λασιαύχενά θ'
ἴππον ὅχμάζεται ἀμφιλόφῳ ζυγῷ
οὔρειόν τ' ἀκμῆτα ταῦρον.

στροφὴ β'. καὶ φθέγμα καὶ ἀνεμόνεν
φρόνημα καὶ ἀστυνόμους
ὅργας ἐδιδάξατο καὶ δυσαύλων
πάγων ὑπαίθρια καὶ
δύσομβρα φεύγειν βέλη,
παντεπύρος·
ἄποδος ἐπ' οὐδὲν ἔοχεται
τὸ μέλιον· Ἄιδα μόνον
φεῦξιν οὐκ ἐπάξεται·
νόσων δὲ ἀμηχάνων φυγὰς
ξυμπέφρασται·

ἀντιστρ. β'. σοφόν τι τὸ μηλιόνεν
τέχνας ὑπὲρ ἐλπίδ' ἔχων
ποτὲ μὲν κακόν, ἄλλοτε ἐπ' ἐσθλὸν ἔρπει·
νόμους γεραιόων χθονὸς
θεῶν τ' ἔνορκον δύκαν
ὑψίπολις·
ἄπολις, δτῷ τὸ μὴ καλὸν
ξύνεστι, τόλμας χάριν·

μήτε μοι παρέστιος
γένοιτο μήτ' ίσον φρονῶν
δις τάδ' ἔρδει.

ἔς δαιμόνιον τέρας ἀμφινοῶ
τόδε· πῶς εἰδὼς ἀντιλογήσω
τήνδ' οὐκ εἶναι παῖδες Ἀντιγόνην;
ὦ δύστηνος

καὶ δυστήνου πατρὸς Οἰδιπόδα,
τί ποτ'; οὐδή που σέ γ' ἀπιστοῦσαν
τοῖς βασιλείοισιν ἄγουσι νόμοις
καὶ ἐν ἀφροσύνῃ καθελόντες;

ΦΥ. ήδ' ἔστ' ἔκείνη τούργον ἡ ἔειργασμένη.

τήνδ' εἴλομεν θάπτουσαν· ἀλλὰ ποῦ Κρέων;

ΧΟ. δδ' ἐκ δόμων ἀψιρρος εἰς δέον περῆ.

ΚΡ. τί δ' ἔστι; ποίᾳ ἔνυμμετρος προύβην τύχῃ;

ΦΥ. ἄναξ, βροτοῖσιν οὐδὲν ἔστ' ἀπώμοτον.

ψεύδει γάρ ἡ πίνοια τὴν γνώμην· ἐπεὶ
σχολῇ ποθ' ἡξειν δεῦρο ἀν ἔξηγχουν ἐγὼ
ταῖς σαῖς ἀπειλαῖς, αἷς ἔχειμάσθην τότε·
ἀλλ' ἡ γὰρ ἔκτὸς καὶ παρ' ἐλπίδας χαρὰ
ἔσικεν ἀλλῃ μῆκος οὐδὲν ἥδονῆ,

ἥκω, δι' ὅρκων καίπερ ὡν ἀπώμοτος,

κόρην ἄγων τήνδ', ἡ καθηρέθη τάφον

κοσμοῦσα. αλῆρος ἐνθάδ' οὐκ ἐπάλλετο,

ἀλλ' ἔστ' ἐμὸν θούρμαιον, οὐκ ἄλλου, τόδε.

καὶ νῦν, ἄναξ, τήνδ' αὔτός. ὡς θέλεις, λαβὼν

καὶ κρῖνε καλέξεγχος· ἐγὼ δ' ἐλεύθερος

δίκαιος εἰμι τῶνδ' ἀπηλλάχθαι κακῶν.

ΚΡ. ἄγεις δὲ τήνδε τῷ τρόπῳ πόθεν λαβών;

ΦΥ. αὕτη τὸν ἄνδρον ἔθαπτε· πάντες ἐπίστασαι.

380

385

390

395

400

- ΦΥ. ταύτην γ' ίδων θάπτουσαν ὅν σὺ τὸν νεκρὸν
ἀπειπας· ἄρ— ἔνδηλα καὶ σαφῆ λέγω ; 405
- ΚΡ. καὶ πῶς ὁρᾶται κάπιληπτος ἡρέθη ;
- ΦΥ. τοιοῦτον ἦν τὸ πρᾶγμα· ὅπως γὰρ ἥκομεν,
πρὸς σοῦ τὰ δείν' ἔκειν' ἐπηπειλημένοι,
πᾶσαν κόνιν σήραγαντες, ή κατεῖχε τὸν
νέκυν, μυδῶν τε σῶμα γυμνώσαντες εὗ, 410
καθῆμεθ' ἄκρων ἐκ πάγων ὑπήνεμοι,
ὅσμὴν ἀπ' αὐτοῦ, μὴ βάλῃ, πεφευγότες,
ἔγερτι κινῶν ἄνδρον ἀνὴρ ἐπιρρόθοις
κακοῖσιν, εἴ τις τοῦδ' ἀκηδήσοι πόνου.
χρόνον τάδ' ἦν τοσοῦτον, ἔστ' ἐν αἰθέρᾳ 415
μέσῳ κατέστη λαμπρὸς ἡλίου κύκλος
καὶ καῦμ' ἔθαλπε· καὶ τότ' ἔξαιφνης χθονὸς
τυφῶς ἀείρας σκηπτόν, οὐδάνιον ἄχος,
πίμπλησι πεδίον, πᾶσαν αἰκίζων φρέσην
σληγα πεδιάδος, ἐν δ' ἐμεστώθη μέγας 420
αἰθήρ· μύσαντες δ' εἶχομεν θείαν νόσον.
καὶ τοῦδ' ἀπαλλαγέντος ἐν χρόνῳ μακρῷ,
ἡ παῖς ὁρᾶται κάνακωκύει πικρᾶς
δρνιθος ὁξὺν φθόγγον, ὃς ὅταν κενῆς 425
εὔνης νεοσσῶν ὁρφανὸν βλέψῃ λέχος·
οὕτω δὲ χαῦτη, ψιλὸν ὃς ὁρᾷ νέκυν,
γύοισιν ἔξώμωξεν, ἐκ δ' ἀράς κακὰς
ἥρατο τοῖσι τοῦργον ἔξειργασμένοις.
καὶ χερσὶν εὐθὺς διψίαν φέρει κόνιν,
ἔκ τ' εὐκροτήτου χαλκέας ἄρδην πρόχου 430
χοαῖσι τρισπόνδοισι τὸν νέκυν στέφει·
χήμεις ίδόντες ιέμεσθα, σὺν δέ νιν
θηρώμεθ' εὐθὺς οὐδὲν ἐκπεπληγμένην,
- ΚΡ. η καὶ ξυνιεῖς καὶ λέγεις ὁρῶς δὲ φῆς ;

- καὶ τάς τε πρόσθεν τάς τε νῦν ἥλεγχομεν
πράξεις· ἀπαρνος δ' οὐδενὸς καθίστατο
ἄμ' ἥδεως ἔμοιγε κάλγεινῶς ὄμα·
τὸ μὲν γὰρ αὐτὸν ἐκ κακῶν πεφευγέναι
ἥδιστον, ἐς κακὸν δὲ τοὺς φίλους ἄγειν
ἀλγεινόν· ἀλλὰ πάντα ταῦθ' ἥσσω λαβεῖν
ἔμοι πέφυκε τῆς ἐμῆς σωτηρίας.
- KR. σὲ δή, σὲ τὴν νεύουσαν εἰς πέδον κάρα,
φῆς ἡ καταρνῆ μὴ δεδρακέναι τάδε;
AN. καὶ φημὶ δρᾶσαι κούκι ἀπαρνοῦμαι τὸ μῆ.
KP. σὺ μὲν κομίζοις ἄν σεαυτὸν οἴ θέλεις
ἔξω, βαρείας αἰτίας ἐλεύθερον·
- σὺ δὲ εἰπέ μοι, μὴ μῆκος, ἀλλὰ συντόμως,
ἥδησθα κηρυχθέντα μὴ πράσσειν τάδε;
AN. ἥδη· τί δὲ οὐκ ἔμελλον; ἔμφανῆ γὰρ ἦν.
KP. καὶ δῆτ' ἐτόλμας τούσδε ὑπερβαίνειν νόμους;
AN. οὐ γάρ τι μοι Ζεὺς ἦν δὲ κηρύξσεις τάδε,
οὐδὲ ἡ ξύνοικος τῶν κάτω θεῶν Δίκη,
οἴ τούσδε ἐν ἀνθρώποισιν ὁρισαν νόμους,
οὐδὲ σθένειν τοσοῦτον φόμην τὰ σὰ
κηρύγμαθ', ὅστε ἄγραπτα κάσφαλῇ θεῶν
νόμιμα δύνασθαι θνητὸν ὄνθ' ὑπερδραμεῖν.
- οὐ γάρ τι νῦν γε κάχθεις, ἀλλ' ἀεὶ ποτε
ζῆται ταῦτα, κούδεις οἴδειν ἔξι δτού φάνη.
τούτων ἐγὼ οὐκ ἔμελλον, ἀνδρὸς οὐδενὸς
φρόνημα δείσασ' ἐν θεοῖσι τὴν δίκην
δώσειν θυνούμενη γὰρ ἔξήδη—τί δὲ οὔ;
κεὶ μὴ σὺ προυκήρυξας· εἰ δὲ τοῦ χρόνου
πρόσθεν θαιοῦμαι, κέρδος αὗτ' ἐγὼ λέγω.
ὅστις γὰρ ἐν πολλοῖσιν ὧς ἐγὼ κακοῖς

- ξῆ, πῶς δδ' οὐχὶ κατθανὼν κέρδος φέρει ;
οὕτως ἔμοιγε τοῦδε τοῦ μόρου τυχεῖν 465
παρ' οὐδὲν ἄλγος· ἀλλ' ἄν, εἰ τὸν ἔξ ἔμιῆς
μητρὸς θανόντ' ἄθαπτον ἡνσχόμην νέκυν,
κείνοις ἄν ἥλγουν· τοῖσδε δ' οὐκ ἀλγύνομαι.
σοὶ δ' εἰ δοκῶ νῦν μῶρα δρῶσαι τυγχάνειν,
σχεδόν τι μώρφ μωρίαν ὀφλισκάνω. 470
- XO. δηλοῖ τὸ γέννημ' ὀμὸν ἔξ ὀμοῦ πατρὸς
τῆς παιδός, εἴκειν δ' οὐκ ἐπίσταται κακοῖς.
- KP. ἀλλ' ἵσθι τοι τὰ σκλήρ' ἄγαν φρονήματα
πίπτειν μάλιστα, καὶ τὸν ἐγκρατέστατον
σίδηρον ὅπτὸν ἐκ πυρὸς περισκελῆ 475
θραυσθέντα καὶ ὁργέντα πλεῖστ' ἄν εἰσίδοις.
σμικρῷ χαλινῷ δ' οἶδα τοὺς θυμούμενους
ἴππους καταρτυθέντας· οὐ γάρ ἐκπέλει
φρονεῖν μέγ', ὅστις δοῦλός ἐστι τῶν πέλας.
αὕτη δ' ὑβρίζειν μὲν τότ' ἐξηπίστατο, 480
νόμους ὑπερβαίνουσα τοὺς προκειμένους,
ὑβρις δ', ἐπεὶ δέδρακεν, ἥδε δευτέρα,
τούτοις ἐπαυγεῖν καὶ δεδρακυῖαν γελᾶν.
ἢ νῦν ἐγὼ μὲν οὐκ ἀνήρ, αὔτη δ' ἀνήρ,
εἰ ταῦτ' ἀνατὶ τῇδε κείσεται κράτη. 485
- ἀλλ' εἴτ' ἀδελφῆς εἴθ' ὅμαιμονεστέρα
τοῦ παντὸς ἡμῶν Ζηνὸς ἕρκείου κυρεῖ,
αὐτῇ τε χὴ ἔνυναιμος οὐκ ἀλύξετον
μόρου κακίστου· καὶ γὰρ οὗν κείνην ἵσον
ἐπαιτιῶμαι τοῦδε βουλεῦσαι τάφου. 490
- καί νιν καλεῖτ· ἔσω γὰρ εἶδον ἀρτίως
λυσσῶσαν αὐτὴν οὐδ' ἐπήβολον φρενῶν.
φιλεῖ δ' δ' θυμὸς πρόσθεν ἥρησθαι κλοπεὺς

- τῶν μηδὲν ὀρθῶς ἐν σκότῳ τεχνωμένων·
μισῶ γε μέντοι χῶταν ἐν κακοῖσί τις
ἀλοὺς ἔπειτα τοῦτο καλλύνειν θέλῃ.
- AN. θέλεις τι μεῖζον ἢ κατακτεῖναι μ' ἑλών;
KP. ἐγὼ μὲν οὐδέν· τοῦτ' ἔχων ἀπαντ' ἔχω.
AN. τί δῆτα μέλλεις; ὡς ἐμοὶ τῶν σῶν λόγων
ἀρεστὸν οὐδὲν μῆδ' ἀρεσθείη ποτέ·
οὗτο δὲ καὶ σοὶ τάμ' ἀφανδάνοντ' ἔφυ.
καίτοι πόθεν κλέος γ' ἀν εὐκλεέστερον
κατέσχον ἢ τὸν αὐτάδελφον ἐν τάφῳ
τιθεῖσα; τούτοις τοῦτο πᾶσιν ἀνδάνειν
λέγοιτ' ἄν, εἰ μὴ γλῶσσαν ἐγκλήσιοι φόβοις.
ἀλλ' ἢ τυραννὶς πολλά τ' ἀλλ' εὐδαιμονεῖ
κᾶξεστιν αὐτῇ δρᾶν λέγειν θ' ἀ βούλεται.
- KP. σὺ τοῦτο μούνη τῶνδε Καδμείων δρᾶς.
AN. δρῶσι χοῦτοι, σοὶ δ' ὑπίλλουσι στόμα.
KP. σὺ δ' οὐκ ἐπαιδῇ, τῶνδε χωρὶς εἰ φρονεῖς;
AN. οὐδὲν γὰρ αἰσχρὸν τοὺς δμοσπλάγχνους σέβειν.
KP. οὔκουν δμαιμος χῶ καταντίον θανών;
AN. δμαιμος, ἐκ μιᾶς τε καὶ ταῦτον πατρός.
KP. πῶς δῆτ' ἔκείνῳ δυσσεβῆ τιμῆς χάριν;
AN. οὐ μαρτυρήσει ταῦθ' ὁ κατθανῶν νέκυς.
KP. εἴ τοι σφε τιμῆς ἔξ ἴσουν τῷ δυσσεβεῖ.
AN. οὐ γάρ τι δοῦλος, ἀλλ' ἀδελφὸς ὥλετο
KP. πορθῶν γε τήνδε γῆν· δ' ἀντιστὰς ὑπερ.
AN. δμως ὅ γ' "Αιδης τοὺς νόμους ἴσους ποθεῖ.
KP. ἀλλ' οὐκ' ὁ χρηστὸς τῷ κακῷ λαχεῖν ἴσος.
AN. τίς οἶδεν, εἰ κάτωθεν εὐαγῆ τάδε;
KP. οὕτοι ποθ' οὐχθρός, οὐδ' ὅταν θάνη, φίλος.
AN. οὕτοι συνέχθειν, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν.

495

500

505

510

515

520

- KP. κάτω νυν ἐλθοῦσ', εἰ φιλητέον, φύλει
κείνους· ἔμοι δὲ ζῶντος οὐκ ἀρξει γυνή. 525
- XO. καὶ μὴν πρὸ πυλῶν ἥδ' Ἰσμήνη,
φιλάδελφα κάτω δάκρυ' εἰβομένη,
νεφέλη δ' ὄφρυν ύπερ αἰματόεν
ὅέθος αἰσχύνει,
τέγγονος' εὐδπα παρειάν. 530
- KP. σὺ δ', ἡ κατ' οἴκους ώς ἔχιδν' ὑφειμένη
λήθουσά μ' ἔξεπινες οὐδ' ἔμάνθανον
τρέφων δύ' ἄτα κάπαναστάσεις θρόνων,
φέρο' εἰπὲ δή μοι, καὶ σὺ τοῦτο τάφου
φήσεις μετασχεῖν ᾧ ἔξομῆ τὸ μὴ εἰδέναι; 535
- IΣ. δέδρακα τοῦργον, εἴπερ ἥδ' ὅμορροθεῖ,
καὶ ξυμμετίσχω καὶ φέρω τῆς αἰτίας.
- AN. ἀλλ' οὐκ ἐάσει τοῦτο γ' ἡ δίκη σ', ἐπεὶ
οὗτ' ἡθέλησας οὗτ' ἐγὼ κοινωσάμην.
- IΣ. ἀλλ' ἐν κακοῖς τοῖς σοῖσιν οὐκ αἰσχύνομαι
ξύμπλουν ἔμαυτὴν τοῦ πάθους ποιουμένη. 540
- AN. ὃν τοῦργον "Αἰδης χοὶ κάτω ξυνίστορες"
λόγοις δ' ἐγὼ φιλοῦσαν οὐ στέργω φίλην.
- IΣ. μήτοι, κασιγγήτη, μ' ἀτιμάσῃς τὸ μὴ οὐ
θανεῖν τε σὺν σοὶ τὸν θανόντα θ' ἀγνίσαι. 545
- AN. μὴ μοι θάνης σὺ κοινά, μηδ' δ' μή ὑθιγες
ποιοῦ σεαυτῆς· ἀρκέσω θνήσκουσ' ἐγώ.
- IΣ. καὶ τίς βίος μοι σοῦ λελειμμένη φίλος;
- AN. Κρέοντ' ἐρώτα τοῦτο γὰρ σὺ κηδεμών.
- IΣ. τί ταῦτ' ἀνιᾶς μ', οὐδὲν ὠφελούμενη; 550
- AN. ἀλγοῦσα μὲν δῆτ', εἰ γέλωτ' ἐν σοὶ γελῶ.
- IΣ. τί δῆτ' ἀν ἀλλὰ νῦν σ' ἔτ' ὠφελοῦμ' ἐγώ;
- AN. σῶσον σεαυτήν. οὐ φθονῶ σ' ὑπεκφυγεῖν.

- ΙΣ. οἴμοι τάλαινα, κάμπτλάκω τοῦ σοῦ μόρου ;
 AN. σὺ μὲν γὰρ εἶλου ζῆν, ἐγὼ δὲ κατθανεῖν. 555
 ΙΣ. ἀλλ' οὐκ ἐπ' ἀρρήτοις γε τοῖς ἔμοις λόγοις.
 AN. καλῶς σὺ μὲν τοῖς, τοῖς δ' ἐγὼ δόκουν φρονεῖν.
 ΙΣ. καὶ μὴν ἵση νῦν ἐστιν ἡ ἔξαμαρτία.
 AN. θάρσει· σὺ μὲν ζῆς, ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ πάλαι
 τέθνηκεν, ὥστε τοῖς θανοῦσιν ὠφελεῖν. 560
 KP. τὸ παῖδε φημὶ τώδε τὴν μὲν ἀρτίως
 ἄνουν πεφάνθαι, τὴν δ' ἀφ' οὗ τὰ πρῶτα ἔφυ.
 ΙΣ. οὐ γάρ ποτ', ὄντας, οὐδὲ διὰν βλάστη μένει
 νοῦς τοῖς κακῶς πράσσουσιν, ἀλλ' ἔξισταται.
 KP. σοὶ γοῦν, διθ' εἴλου σὺν κακοῖς πράσσειν κακά. 565
 ΙΣ. τί γάρ μόνη μοι τῆσδε ἄτερ βιώσιμον ;
 KP. ἀλλ', ἦδε μέντοι μὴ λέγε· οὐ γὰρ ἔστιν ἔτι.
 ΙΣ. ἀλλὰ κτενεῖς νυμφεῖα τοῦ σαυτοῦ τέκνου ;
 KP. ἀρώσιμοι γάρ χάτερων εἰσὶν γύαι.
 ΙΣ. οὐχ ὅς γ' ἐκείνῳ τῇδε τ' ἦν ἡρμοσμένα. 570
 KP. κακᾶς ἐγὼ γυναῖκας υἱέσι στυγῶ.
 ΙΣ. ὁ φύλταθ' Αἴμιον, ὃς σ' ἀτιμάζει πατήρ !
 KP. ἄγαν γε λυπεῖς καὶ σὺ καὶ τὸ σὸν λέχος.
 XO. ἦ γάρ στερήσεις τῆσδε τὸν σαυτοῦ γόνον ;
 KP. "Αἰδης δ' παύσων τούσδε τοὺς γάμους ἔφυ. 575
 XO. δεδογμέν', ώς ἔοικε, τήνδε κατθανεῖν.
 KP. καὶ σοὶ γε κάμοι· μὴ τριβάς ἔτ', ἀλλά νιν
 κοιμίζετε εῖσω, διμῶες ἐκ δὲ τοῦδε χρὴ
 γυναῖκας εἶναι τάσδε μηδὲ ἀνειμένας·
 φεύγουσι γάρ τοι χοὶ θρασεῖς, δταν πέλας
 ἥδη τὸν "Αἰδην εἰσορῶσι τοῦ βίου. 580

X O P O Σ

στροφὴ α'. εὐδαίμονες οἴσι κακῶν ἀγευστος αἰών'

οῖς γὰρ ἀν σεισθῇ θεόθεν δόμος, ἄτας
οὐδὲν ἐλλείπει γειεᾶς ἐπὶ πλῆθος ἔρπον. 585
δμοιον ὕστε ποντίαις
οἰδμα δυσπνόοις δταν

Θρήσσσαισιν ἔρεβος ὑφαλον ἐπιδράμη πνοαῖς
κυλίνδει βυσσόθεν κελαινὰν 590
θῖνα, καὶ δυσάνεμον

στόνῳ βρέμουσιν ἀντιπλῆγες ἀκταί.

ἀντιστρ. α'. ἀρχαῖα τὰ Λαβδακιδᾶν οἴκων δρῶμαι
πήματα φθιτῶν ἐπὶ πήμασι πίπτοντ', 595
οὐδ' ἀπαλλάσσει γενεάν γένος, ἀλλ' ἔρείπει
θεῶν τις, οὐδ' ἔχει λύσιν.
νῦν γὰρ ἐσχάτας ὑπέρ
ὅῖςας ἐτέτατο φάος ἐν Οἰδίπου δόμοις. 600
κατ' αὖ νιν φοινία θεῶν τῶν
νερτέρων ἀμῷ κοπὶς
λόγου τ' ἄνοια καὶ φρενῶν ἐρινύς

στροφ. β'. τεάν, Ζεῦ, δύνασιν τίς ἀν-
δρῶν ὑπερβασία κατάσχοι, 605
τὰν οὔθ' ὑπνος αἰρεῖ ποθ' ὁ πανταγρεὺς οὔτ'
ἀκάματοι θέοντες
μῆνες ; ἀγήρως δὲ χρόνῳ δυνάστας
καὶ ἔχεις Ὄλύμπου μαρμαρόεσσαν αἴγλαν. 610
τὸ τ' ἔπειτα καὶ τὸ μέλλον
καὶ τὸ πρὸν ἐπαρκέσει
νόμος· δ' οὐδὲν ἔρπει
θνατῶν βίοτος πάμπολύ γ' ἐκτὸς ἄτας.

ἀντιστρ. β'. ἀ γὰρ δὴ πολύπλαγκτος ἐλ-
πὶς πολλοῖς μὲν ὄνασις ἀνδρῶν,
πολλοῖς δι' ἀπάτα κουφονόων ἔρώτων·
εἰδότι δ' οὐδὲν ἔρπει,

πρὸν πυρὶ θερμῷ πόδα τις προσαύσῃ.
 σοφίᾳ γὰρ ἐκ του κλεινὸν ἔπος πέφανται, 620
 τὸ κακὸν δοκεῖν ποτ' ἐσθλὸν
 τῷδ' ἐμμεν, δτῷ φρένας
 θεὸς ἄγει πρὸς ἄταν.
 πράσσει δ' ὀλίγιστον χρόνον ἔκτὸς ἄτας. 625
 ὅδε μὴν Αἴμων, παίδων τῶν σῶν
 νέατον γέννημ', ἀρ' ἀχνύμενος
 τῆς μελλογάμου τάλιδος ἥκει
 μόρον Ἀντιγόνης, 630
 ἀπάτας λεχέων ὑπεραλγῶν ;

KP. τάχ' εἰσόμεσθα μάντεων ὑπέρτερον.

ὦ παῖ, τελείαν ψῆφον ἀρα μὴ κλύων
 τῆς μελλονύμφου πατρὶ λυσσαίνων πάρει ;
 ἢ σοὶ μὲν ἡμεῖς πανταχῇ δρῶντες φίλοι ;

A I M Ω N

πάτερ, σός εἰμι, καὶ σύ μοι γνώμας ἔχων
 χρηστὰς ἀπορθοῖς, αἷς ἔγωγ' ἐφέψομαι· 635
 ἐμοὶ γὰρ οὐδεὶς ἀξιώσεται γάμος
 μείζων φέρεσθαι σοῦ καλῶς ἥγουμένου.

KP. οὕτω γάρ, ὦ παῖ, χρὴ διὰ στέρνων ἔχειν,
 γνώμης πατρόφας πάντ' ὅπισθεν ἐστάναι. 640
 τούτου γὰρ οὐνεκ' ἄνδρες εὔχονται γονὰς
 κατηκόους φύσαντες ἐν δόμοις ἔχειν,
 ὃς καὶ τὸν ἔχθρὸν ἀνταμύνωνται κακοῖς
 καὶ τὸν φίλον τιμῶσιν ἐξ ἵσου πατρόι·

ὅστις δ' ἀνωφέλητα φιτύει τέκνα,
 τί τόνδ' ἀν εἴποις ἄλλο πλὴν αὐτῷ πόνους
 φῦσαι, πολὺν δὲ τοῖσιν ἔχθροῖσιν γέλων ;
 μή νύν ποτ', ὦ παῖ, τάσδ' ὑφ' ἡδονῆς φρένας

γυναικὸς οὗνεκ' ἐκβάλῃς, εἰδὼς ὅτι
ψυχρὸν παραγκάλισμα τοῦτο γίγνεται,
γυνὴ κακὴ ἔνυνευνος ἐν δόμοις· τί γὰρ
γένοιτ' ἀν ἔλκος μεῖζον ἢ φίλος κακός;
ἀλλὰ πτύσας ὥσει τε δυσμενῆ μέθες
τὴν παῖδ' ἐν Ἀιδου τήνδε νυμφεύειν τινί.
ἐπεὶ γὰρ αὐτὴν εἴλον ἐμφανῶς ἐγὼ
πόλεως ἀπιστήσασαν ἐξ πάσης μόνην,
ψευδῆ γ' ἔμαυτὸν οὐ καταστήσω πόλει,
ἀλλὰ κτενῶ. πρὸς ταῦτ' ἐφυμνείνω Δία
ἔνυναιμον. εἰ γὰρ δὴ τά γ' ἔγγενη φύσει
ἄκοσμα θρέψω, κάρτα τοὺς ἔξω γένους.
ἐν τοῖς γὰρ οἰκείοισιν ὅστις ἔστ' ἀνὴρ
χρηστός, φανεῖται κάν πόλει δίκαιος ὁν.
ὅστις δ' ὑπερβάς ἢ νόμους βιάζεται
ἢ τούπιτάσσειν τοῖς κρατύνουσιν νοεῖ,
οὐκ ἔστ' ἐπαίνου τοῦτον ἔξ ἐμοῦ τυχεῖν.
ἀλλ' ὃν πόλις στήσειε, τοῦδε χρὴ κλύειν
καὶ σμικρὰ καὶ δίκαια καὶ τάναντία.
καὶ τοῦτον ἀν τὸν ἄνδρα θαρσούνην ἐγὼ
καλῶς μὲν ἀρχειν, εὖ δ' ἀν ἀρχεσθαι θέλειν,
δορὸς τ' ἀν ἐν χειμῶνι προστεταγμένον
μένειν δίκαιον κάγαθὸν παραστάτην.
ἄναρχίας δὲ μεῖζον οὐκ ἔστιν κακόν·
αὕτη πόλεις ὅλλυσιν, ἥδ' ἄναστάτους
οἴκους τίθησιν, ἥδε συμμάχου δορὸς
τροπὰς καταρρήγνυσι· τῶν δ' ὀρθουμένων
σφῆς ει τὰ πολλὰ σώμαθ' ἡ πειθαρχία.
οὔτως ἀμυντέ̄ ἔστὶ τοῖς κοσμουμένοις,
κούτοι γυναικὸς οὐδαμῶς ἡσσητέα·
κρεῖσσον γάρ, εἴπερ δεῖ, πρὸς ἀνδρὸς ἐκπεσεῖν,

- κούκ άν γυναικῶν ἥσσονες καλοίμεθ' ἄν. 680
 ΧΟ. ἡμῖν μέν, εἰ μὴ τῷ χρόνῳ κεκλέμεθα,
 λέγειν φρονούντως δὸν λέγεις δοκεῖς πέρι.
 ΑΙ. πάτερ, θεοὶ φύουσιν ἀνθρώποις φρένας,
 πάντων δσ' ἔστι χρημάτων ὑπέρτατον.
 ἐγὼ δ' δπως σὺ μὴ λέγεις ὁρθῶς τάδε,
 οὔτ' ἄν δυναίμην μήτ' ἐπισταίμην λέγειν. 685
 γένοιτο μεντᾶν χάτερῷ καλῶς ἔχον.
 σοῦ δ' οὕν πέφυκα πάντα προσκοπεῖν, δσα
 λέγει τις ἦ πράσσει τις ἦ ψέγειν ἔχει·
 τὸ γὰρ σὸν ὅμμα δεινὸν ἀνδρὶ δημότῃ 690
 λόγοις τοιούτοις, οἵσ σὺ μὴ τέρψῃ κλύνων·
 ἐμοὶ δ' ἀκούειν ἔσθ' ὑπὸ σκότου τάδε,
 τὴν παῖδα ταύτην οἶ' ὀδύρεται πόλις,
 πασῶν γυναικῶν ώς ἀναξιωτάτη
 κάκιστ' ἀπ' ἔργων εὐκλεεστάτων φθίνει, 695
 ἥτις τὸν αὐτῆς αὐτάδελφον ἐν φοναῖς
 πεπτῶτ' ἀθαπτὸν μήθ' ὑπ' ὀμηστῶν κυνῶν
 εἴασ' ὀλέσθαι, μήθ' ὑπ' οἰωνῶν τινος·
 οὐκ ἥδε χρυσῆς ἀξία τιμῆς λαχεῖν;
 τοιάδ' ἔρεμνὴ σῆγ' ἐπέρχεται φάτις. 700
 ἐμοὶ δὲ σοῦ πράσσοντος εὔτυχῶς, πάτερ,
 οὐκ ἔστιν οὐδὲν κτῆμα τιμιώτερον·
 τί γὰρ πατρὸς θάλλοντος εὐκλείας τέκνοις
 ἄγαλμα μεῖζον ἦ τί πρὸς παίδων πατρί;
 μὴ νῦν ἐν ἥθῳ μοῦνον ἐν σαυτῷ φόρει, 705
 ώς φήσι σύ, κούδὲν ἄλλο, τοῦτ' ὁρθῶς ἔχειν·
 δοτις γὰρ αὐτὸς ἦ φρονεῖν μόνος δοκεῖ
 ἦ γλωσσαν, ἦν οὐκ ἄλλος, ἦ ψυχὴν ἔχειν,
 οὔτοι διαπτυχθέντες ὠφθησαν κενοί,
 ἀλλ' ἄνδρα, κεὶ τις ἦ σοφός, τὸ μανθάνειν 710

πόλλ᾽ αἰσχρὸν οὐδὲν καὶ τὸ μὴ τείνειν ἄγαν.

ὅρᾶς παρὰ ὁμοίωσι χειμάρροις ὅσα
δένδρων ὑπείκει κλῶνας διὰ ἐκσώζεται,
τὰ δ᾽ ἀντιτείνοντ' αὐτόπεμν' ἀπόλλυται.

αὕτως δὲ ναὸς δστις ἔγκρατῆ πόδα
τείνας ὑπείκει μηδέν, ὑπτίοις κάτω
στρέψας τὸ λοιπὸν σέλμασιν ναυτίλλεται.
ἀλλ᾽ εἶκε θυμῷ καὶ μετάστασιν δίδου.

γνώμη γὰρ εἴ τις κάπτ᾽ ἐμοῦ νεωτέρου
πρόσεστι, φήμι᾽ ἔγωγε πρεσβεύειν πολὺ^{τοῦ}
φῦναι τὸν ἀνδρα πάντ᾽ ἐπιστήμης πλέων·
εἰ δ᾽ οὖν, φιλεῖ γὰρ τοῦτο μὴ ταύτῃ δέπειν,
καὶ τῶν λεγόντων εὖ καλὸν τὸ μανθάνειν.

XO. ἄναξ, σέ τ᾽ εἰκός, εἴ τι καίριον λέγει,
μαθεῖν, σέ τ᾽ αὖ τοῦδε· εὖ γὰρ εἰρηται διπλῇ. 725

KP. οἱ τηλικοίδε καὶ διδαξόμεσθα δὴ
φρονεῖν ὑπ᾽ ἀνδρὸς τηλικοῦδε τὴν φύσιν;

AI. μηδὲν τὸ μὴ δίκαιον· εἴ δ᾽ ἐγὼ νέος,
οὐ τὸν χρόνον χρὴ μᾶλλον ἢ τάργα σκοπεῖν.

KP. ἔργον γάρ ἔστι τοὺς ἀκοσμοῦντας σέβειν; 730

AI. οὐδ᾽ ἀν κελεύσαιμ᾽ εὔσεβεῖν εἰς τοὺς κακούς.

KP. οὐχ ἥδε γὰρ τοιᾶδε ἐπείληπται νόσῳ;

AI. οὕ φησι Θήβης τῆσδε διμόπτολις λεώς.

KP. πόλις γὰρ ἡμῖν, ἀμὲ χρὴ τάσσειν, ἐρεῖ;

AI. δορᾶς τόθεν ὡς εἰρηκας ὡς ἄγαν νέος; 735

KP. ἄλλω γὰρ ἥ μοι χρή με τῆσδε ἀρχειν χθονός;

AI. πόλις γὰρ οὐκ εσθί, ἥτις ἀνδρός ἐσθί ἐνός.

KP. οὐ τοῦ κρατοῦντος ἥ πόλις νομίζεται;

AI. καλῶς ἐρήμης γέ ἀν σὺ γῆς ἀρχοις μόνος.

KP. δδέ, ὡς ἔοικε, τῇ γυναικὶ συμμαχεῖ. 740

AI. εἴπερ γυνὴ σύ· σοῦ γὰρ οὖν προκήδομαι.

- KP. ὅ παγκάκιστε, διὰ δίκης ἵὸν πατρί;
 AI. οὐ γὰρ δίκαια σ' ἔξαμαρτάνονθ' ὁρῶ.
 KP. ἀμαρτάνω γὰρ τὰς ἐμὰς ἀρχὰς σέβων;
 AI. οὐ γὰρ σέβεις, τιμάς γε τὰς θεῶν πατῶν. 745
 KP. ὅ μιαρδν ἥθος καὶ γυναικὸς ὕστερον.
 AI. οὐ τὰν ἔλοις ἥσσω γε τῶν αἰσχρῶν ἐμέ.
 KP. ὁ γοῦν λόγος σοι πᾶς ὑπὲρ κείνης ὅδε.
 AI. καὶ σοῦ γε κάμοῦ καὶ θεῶν τῶν νερτέρων.
 KP. ταύτην ποτ' οὐκ ἔσθ' ὡς ἔτι ζῶσαν γαμεῖς. 750
 AI. ἥδ' οὖν θανεῖται καὶ θανοῦσ' ὀλεῖ τινα.
 KP. ἥ κάπαπειλῶν ὅδ' ἐπεξέρχῃ θρασύς;
 AI. τίς δ' ἔστ' ἀπειλὴ πρὸς κενὰς γνώμας λέγειν;
 KP. κλάων φρενώσεις, ὃν φρενῶν αὐτὸς κενός.
 AI. εὶ μὴ πατήρ ἥσθ', εἶπον ἄν σ' οὐκ εὖ φρονεῖν. 755
 KP. γυναικὸς ὃν δούλευμα, μὴ κώτιλλέ με.
 AI. βούλει λέγειν τι καὶ λέγων μηδὲν κλύειν;
 KP. ἄληθες; ἄλλ' οὐ τόνδ' "Ολυμπον, ἴσθ' ὅτι,
 χαίρων ἐπὶ ψόγοισι δεννάσσεις ἐμέ.
 ἄγετε τὸ μῆσος, ὡς κατ' ὅμματ' αὐτίκα 760
 παρόντι θνήσκη πλησία τῷ νυμφίῳ.
 AI. οὐ δῆτ' ἔμοιγε, τοῦτο μὴ δόξῃς ποτέ,
 οὐθ' ἥδ' ὀλεῖται πλησία, σὺ τ' οὐδαμὰ
 τούμδον προσόψει κρᾶτ' ἐν ὀφθαλμοῖς ὁρῶν,
 ὡς τοῖς θέλουσι τῶν φίλων μαίνῃ ξυνών. 765
 XO. ἀνήρ, ἄναξ, βέβηκεν ἔξ ὁργῆς ταχύς.
 νοῦς δ' ἔστι τηλικοῦτος ἀλγήσας βιαρύς.
 KP. δράτω, φρονείτω μεῖζον ἥ κατ' ἄνδρον ἵών·
 τὸ δ' οὖν κόρα τώδ' οὐκ ἀπαλλάξει μόρον.
 XO. ἄμφω γὰρ αὐτὸν καὶ κατακτεῖναι νοεῖς; 770
 KP. οὐ τήν γε μὴ θιγοῦσαν· εὖ γὰρ οὖν λέγεις.
 XO. μόρω δὲ ποίωφ καὶ σφε βουλεύῃ κτανεῖν;

- KP. ἄγων ἔρημος ἐνθ' ἀν τῇ βροτῶν στίβος
 κρύψω πετρώδει ξῶσαν ἐν κατώρυχι,
 φορβῆς τοσοῦτον ώς ἄγος μόνον προθείς,
 δπως μίσσμα πᾶσ' ὑπεκφύγῃ πόλις. 775
 κάκεῖ τὸν Ἀιδην, δν μόνον σέβει θεῶν,
 αἰτουμένη που τεύξεται τὸ μὴ θανεῖν,
 ἦ γνώσεται γοῦν ἀλλὰ τηνικαῦθ', δτι
 πόνος περισσός ἐστι τάν Ἀιδου σέβειν. 780

X O P O Σ

- στροφή. Ἐρως ἀνίκατε μάχαν,
 Ἐρως, δς ἐν κτήμασι πίπτεις,
 δς ἐν μαλακαῖς παρειαῖς
 νεάνιδος ἐννυχεύεις,
 φοιτᾶς δ' ὑπερπόντιος ἐν τ' ἀγρονόμοις.
 [αὐλαῖς. 785
 καὶ σ' οὕτ' ἀθανάτων φύξιμος οὔδεις
 οὕθ' ἀμερίων σέ γ' ἀνθρώπων· ὁ δ' ἔχων
 [μέμηνεν. 790
- ἀντιστρ. σὺ καὶ δικαίων ἀδίκους
 φρένας παρασπᾶς ἐπὶ λώβᾳ.
 σὺ καὶ τόδε νεῖκος ἀνδρῶν
 ξύναιμον ἔχεις ταράξας.
 νικᾶς δ' ἐναργῆς βλεφάρων ἴμερος εὐλέκτρου 795
 νύμφας, τῶν μεγάλων πάρεδρος ἐν ἀρχαῖς
 θεσμῶν· ἄμαχος γὰρ ἐμπαίζει θεός
 Ἀφροδίτα 800
 νῦν δ' ἥδη γὼ καύτδος θεσμῶν
 ἔξω φέρομαι τάδ' ὅρῶν, ἵσχειν δ'
 οὐκέτι πηγᾶς δύναμαι δακρύων,
 τὸν παγκοίταν δθ' ὁρῶ θάλαμον
 τήνδ' Ἀντιγόνην ἀνύτουσαν. 805

- AN. στρ. α'. δρᾶτ' ἔμ', ὃ γὰς πατρίας πολῖται,
τὰν νεάταν ὁδὸν
στείχουσαν, νέατον δὲ φέγ-
γος λεύσσουσαν ἀελίου,
κοῦποτ' αὖθις ἀλλά μ' ὁ παγ- 810
κοίτας Ἀιδας ζῶσαν ἄγει
τὰν Ἀχέροντος
ἀκτάν, οὐθ' ὑμεναίων
ἔγκληρον οὔτ' ἐπινυμφίδιος
πώ μέ τις ὅμνος 815
ὅμνησεν, ἀλλ' Ἀχέροντι νυμφεύσω.
- XO. οὐκοῦν κλεινὴ καὶ ἔπαινον ἔχουσ'
ἔς τόδ' ἀπέρχῃ κεῦθος νεκύων,
οὔτε φθινάσιν πληγεῖσα νόσοις
οὔτε ξιφέων ἐπίχειρα λαχοῦσ', 820
ἀλλ' αὐτόνομος, ζῶσα μόνη δὴ
θνατῶν Ἀίδαν καταβήσῃ.
- AN. ἀντ. α'. ἥκουσα δὴ λυγροτάταν ὀλέσθαι
τὰν Φρυγίαν ξέναν
Ταντάλου Σιπύλῳ πρὸς ἄ-
κρῳ, τὰν κισσὸς ὡς ἀτενῆς
πετραία βλάστα δάμασεν·
καί νιν ὅμβροι τακομέναν,
ὡς φάτις ἀνδρῶν,
χιών τ' οὐδαμὰ λείπει, 830
τέγγει δ' ὑπ' ὄφρύσι παγκλαύτοις
δειράδας· ἢ με
δαίμων ὅμοιοτάταν κατευνάζει.
- XO. ἀλλὰ θεός τοι καὶ θεογεννής,
ἡμεῖς δὲ βροτοὶ καὶ θνητογενεῖς. 835

καίτοι φθιμένα μέγα τάκοῦσαι
τοῖς ισοθέοις ἔγκληρα λαχεῖν·
(σὲ δὲ καὶ τλῆναι πρέπον ὡς κείνην)
ζῶσαν καὶ ἔπειτα θανοῦσαν.

835

AN. στρ. β'. οἴμοι, γελῶμαι ! τί με, πρὸς θεῶν πατρῷων,
οὐκ οἰχομέναν ύβριζεις, ἀλλ' ἐπίφαντον ; 840
ὦ πόλις, ὦ πόλεως
πολυκτήμονες ἄνδρες·
Ιὼ Διοκαῖαι κρῆναι
Θήβας τ' εὐαρμάτου ἄλσος, ἔμπας 845
ξυμμάρτυρας ὅμμιον ἐπικτῶμαι,
οἴα φύλων ἄκλαυτος, οἴοις νόμοις
πρὸς ἔργμα τυμβόχωστον ἔρχομαι τάφου πο-
[ταινίου]
Ιὼ δύστανος,
οὔτ' ἐν βροτοῖσιν οὔτ' ἐν νεκροῖσιν 850
μέτοικος, οὐζῶσιν οὐ θανοῦσιν.

XO. προβᾶσ' ἐπ' ἔσχατον θράσους
νψηλὸν ἐς Δίκας βάθρον
προσέπεσες, ὦ τέκνον πολὺν 855
πατρῷον δ' ἐκτίνεις τιν' ἀθλον.

AN. ἀντ. β'. ἔψυχασας ἀλγεινοτάτας ἐμοὶ μερίμνας,
πατρὸς τριπόλιστον οἶτον τοῦ τε πρόπαντος 860
ἀμετέρον πότμου
κλεινοῖς Λαβδακίδαισιν.
Ιὼ ματρῷαι λέκτρων
ἄται κοιμήματά τ' αὐτογέννητ'
ἐμῷ πατρὶ δυσμόρον ματρός, 865
οἴων ἐγὼ ποθ' ἀ ταλαίφρων ἔφυν !

πρὸς οὓς ἀραῖος, ἄγαμος ἂδ' ἐγὼ μέτοικος
[ἔρχομαι.

ἰὼ δυσπότιων,

κασίγνητε, γάμων κυρήσας,

870

θανὼν ἔτ' οὖσαν κατήναρές με.

ΧΟ. σέβειν μὲν εὐσέβειά τις·

κράτος δ', δτῷ κράτος μέλει,

παραβατὸν οὐδαμῆ πέλει.

σὲ δ' αὐτόγνωστος ὥλεσ' ὁργά.

875

ΑΝ. ἐ π φ δ. ἄκλαυτος, ἄφιλος, ἀγνυμέναιος ταλαιφρῶν
[ἄγομαι

τάνδ' ἔτοίμαν ὁδόν.

οὐκέτι μοι τόδε λαμπάδος ιερὸν ὅμμα

880

θέμις δρᾶν ταλαίνα,

τὸν δ' ἐμὸν πότμον ἀδάκρυτον οὐδεὶς φίλων

[στενάζει.

ΚΡ. ἄρ' ἵστ' ἀοιδὰς καὶ γόσιν πρὸ τοῦ θανεῖν
ώς οὐδ' ἄν εἰς παύσαιτ' ἄν, εἰ χρείη λέγειν;

οὐκ ἄξεθ' ὡς τάχιστα; καὶ κατηρεφεῖ

885

τύμβῳ περιπτύξαντες, ὡς εἴρηκ' ἐγώ,

ἄφετε μόνην ἔρημον, εἴτε χρῆ θανεῖν,

εἴτ' ἐν τοιαύτῃ ζῶσα τυμβεύειν στέγῃ·

ἥμεις γὰρ ἀγνοὶ τούπῃ τήνδε τὴν κόρην·

μετοικίας δ' οὖν τῆς ἀνω στερήσεται.

890

ΑΝ. ὡς τύμβος, ὡς νυμφεῖον, ὡς κατασκαφῆς
οἰκησις ἀείφρουρος, οἶ πορεύομαι

πρὸς τοὺς ἐμαυτῆς, ὡν ἀριθμὸν ἐν νεκροῖς

πλεῖστον δέδεκται Φερσέφασσ' ὀλωλότων·

895

ῶν λοισθία ἡγὸ καὶ κάκιστα δὴ μακρῷ

κάτειμι, πρίν μοι μοῖραν ἐξήκειν βίου.

- έλθοῦσα μέντοι καρτ' ἐν ἐλπίσιν τρέφω
φίλη μὲν ἥξειν πατρί, προσφιλῆς δὲ σοί,
μῆτερ, φίλη δὲ σοί, κασίγνητον κάρα·
ἔπει θανόντας αὐτόχειρ ύμᾶς ἔγω 900
• ἔλουσα κάκοδμησα κάπιτυμβίους
χοὰς ἔδωκα. νῦν δέ, Πολύνεικες, τὸ σὸν
δέμας περιστέλλουσα τοιάδ' ἄρνυμαι.
καίτοι [σ' ἔγω τίμησα τοῖς φρονοῦσιν εὖ.
οὐ γάρ ποτ' οὔτ' ἄν, εἰ τέκν', δών μήτηρ ἔφυν, 905
οὔτ' εἰ πόσις μοι κατθανὼν ἐτήκετο,
βίᾳ πολιτῶν τόνδ' ἄν ἡρόμην πόνον.
τίνος νόμου δὴ ταῦτα πρὸς χάριν λέγω;
πόσις μὲν ἄν μοι κατθανόντος ἄλλος ἦν,
καὶ παῖς ἀπ' ἄλλου φωτός, εἰ τοῦδ' ἡμπλακον, 910
μητρὸς δ' ἐν Ἀιδουν καὶ πατρὸς κεκευθότοιν
οὐκ ἔστ' ἀδελφὸς ὅστις ἄν βλάστοι ποτέ.
τοιῷδε μέντοι σ' ἐκπροτιμήσασ' ἔγω
νόμῳ Κρέοντι ταῦτ' ἔδοξ' ἀμαρτάνειν
καὶ δεινὰ τολμᾶν, δ κασίγνητον κάρα. 915
καὶ νῦν ἀγει με διὰ χερῶν οὔτω λαβῶν
ἄλεκτρον, ἀνυμέναιον, οὔτε του γάμου
μέρος λαχοῦσαν οὔτε παιδείου τροφῆς,
ἄλλ' ὅδ' ἔρημος πρὸς φίλων ἡ δύσμορος
ζῶσ' εἰς θανόντων ἔρχομαι κατασκαφάς, 920
ποίαν παρεξέλθοῦσα δαιμόνων δίκην;
τί χρή με τὴν δύστηνον εἰς θεοὺς ἔτι
βλέπειν; τίν' αὐδᾶν ξυμμάχων; ἔπει γε δὴ
τὴν δυσσέβειαν εύσεβοῦς ἐκτησάμην.
ἄλλ' εἰ μὲν οὖν τάδ' ἔστιν ἐν θεοῖς καλά, 925
παθόντες ἄν ξυγνοῦμεν ἡμαρτηκότες.
εἰ δ' οἶδ' ἀμαρτάνουσι, μὴ πλείω κακὰ

- πάθοιεν ἥ καὶ δῶσιν ἐκδίκως ἐμέ.
- XO. ἔτι τῶν αὐτῶν ἀνέμων αὗται
ψυχῆς ὁιπαὶ τήνδε γ' ἔχουσιν. 930
- KP. τοιγάρ τούτων τοῖσιν ἄγουσιν
κλαύμαθ' ὑπάρξει βραδυτῆτος ὕπερ.
- AN. οἴμοι, θανάτου τοῦτ' ἐγγυτάτῳ
τοῦπος ἀφίκται.
- XO. θαρσεῖν οὐδὲν παραμυθοῦμαι
μὴ οὐ τάδε ταύτῃ κατακυροῦσθαι. 935
- AN. ὃ γῆς Θήβης ἀστυ πατρῷον
καὶ θεοὶ προγενεῖς,
ἄγομαι δὴ κούκετι μέλλω.
λεύσσετε, Θήβης οἱ κοιρανίδαι,
τὴν βασιλειδᾶν μούνην λοιπήν,
οία πρὸς οἶων ἀνδρῶν πάσχω
τὴν εὔσεβίαν σεβίσασα. 940

ΧΟΡΟΣ

- στροφὴ α'. ἔτλα καὶ Δανάας οὐράνιον φῶς
ἀλλάξαι δέμας ἐν χαλκοδέτοις αὐλαῖς· 945
κρυπτομένα δ' ἐν τυμβήρει θαλάμῳ κατ-
τεζεύχθη.
καίτοι καὶ γενεῷ τίμιος, ὃ παῖ παῖ,
καὶ Ζηνὸς ταμιεύεσκε γονὰς χρυσορύτους. 950
ἀλλ' ἀ μοιριδίᾳ τις δύνασις δεινά·
οὗτ' ἄν νιν ὅλβος οὕτ' "Αρης,
οὐ πύργος, οὐχ ἀλίκτυποι
κελαιναὶ νᾶες ἐκφύγοιεν.
- ἀντιστροφὴ α'. ζεύχθη δ' ὁξύχολος παῖς ὁ Δρύαντος
Ἡδωνῶν βασιλεύς, κερτομίοις δργαῖς, 955

ἐκ Διονύσου πετρώδει κατάφαρκτος ἐν δεσμῷ·
οὗτω τᾶς μανίας δεινὸν ἀποστάζει
ἀνθηρόν τε μένος· κεῖνος ἐπέγνω μανίας 960
ψαύων τὸν θεὸν ἐν κερτομίοις γλώσσαις.
παύεσκε μὲν γὰρ ἐνθέους
γυναικας εὗιόν τε πῦρ,
φιλαύλους τ' ἡρέθιζε Μούσας. 965

στροφὴ β'. παρὰ δὲ Κυανέων πελαγέων διδύμας ἄλδος
ἀκταί Βοσπόριαι ἵδ' ὁ Θρακῶν ἀξενος 970
Σαλμυδησσός, ἵν' ἀγχίπολις "Αρης
δισσοῖσι Φινεῖδαις
εἰδεν ἀρατὸν ἔλκος
τυφλωθὲν ἔξ ἀγρίας δάμαρτος
ἄλαδὸν ἀλαστόροισιν ὅμμάτων κύκλοις,
ἀραχθέντων ὑφ' αἴματηραῖς 975
χείρεσσι καὶ κερκίδων ἀκμαῖσιν.

ἀντιστροφὴ β'. κατὰ δὲ τακόμενοι μέλεοι μελέαν πάθαν
κλαῖον, ματρὸς ἔχοντες ἀνύμφευτον γονάν.
ἄ δὲ σπέρμα μὲν ἀρχαιογόνων
ἀντασ· Ἐρεχθεΐδαν,
τηλεπόροις δ' ἐν ἀντροῖς
τράφη θυέλλαισιν ἐν πατρόφαις
Βορεάς ἄμιππος ὁρθόποδος ὑπὲρ πάγου 985
θεῶν παῖς· ἀλλὰ κάπ' ἐκείνᾳ
Μοῖραι μαραίωνες ἔσχον, ὥ παῖ.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Θήβης ἄνακτες, ἥκομεν κοινὴν ὁδὸν
δύ' ἔξ ἐνὸς βλέποντε· τοῖς τυφλοῖσι γὰρ
αὕτη κέλευθος ἐι προηγητοῦ πέλει. 990

KP. τί δ' ἔστιν, ὥ γεραιὲ Τειρεσία, νέον;

- ΤΕ. ἐγὼ διδάξω, καὶ σὺ τῷ μάντει πιθοῦ.
 KP. οὔκουν πάρος γε σῆς ἀπεστάτουν φρενός.
 TE. τοιγὰρ δι' ὁρῆς τήνδ' ἐναυκλήρεις πόλιν.
 KP. ἔχω πεπονθώς μαρτυρεῖν ὀνήσιμα. 995
 TE. φρόνει βεβώς αὖ νῦν ἐπὶ ξυροῦ τύχης.
 KP. τί δ' ἔστιν; ως ἐγὼ τὸ σὸν φρίσσω στόμα.
 TE. γνώσῃ, τέχνης σημεῖα τῆς ἐμῆς αἰλύων
 εἰς γὰρ παλαιὸν θᾶκον ὁρνιθοσκόπον
 ἵζων, ἵν' ἦν μιοι παντὸς οἰωνοῦ λιμήν,
 ἀγνῶτ' ἀκούω φθόγγον ὁρνίθων, κακῷ
 κλάζοντας οἴστρῳ καὶ βεβαρβαρωμένῳ.
 καὶ σπῶντας ἐν χηλαῖσιν ἀλλήλους φοναῖς
 ἔγνων· πτερῶν γὰρ ὁιτίδος οὐκ ἄσημος ἦν.
 εὐθὺς δὲ δείσας ἐμπύρων ἐγευσόμην 1000
 βιωμοῖσι παμφλέκτοισιν· ἐκ δὲ θυμάτων
 Ἡφαιστος οὐκ ἔλαμπεν, ἀλλ' ἐπὶ σποδῷ
 μυδῶσα κηκὶς μηρίων ἐτήκετο
 κάτυφε κάνεπτυε, καὶ μετάρσιοι
 χολαὶ διεσπείροντο, καὶ καταρρυεῖς
 μηροὶ καλυπτῆς ἔξεκειντο πιμελῆς. 1010
 τοιαῦτα παιδὸς τοῦδ' ἐμάνθανον πάρα,
 φθίνοντ' ἀσήμιων ὁργίων μαντεύματα·
 ἐμοὶ γὰρ οὗτος ἥγεμών, ἄλλοις δ' ἐγώ.
 καὶ ταῦτα τῆς σῆς ἐκ φρενὸς νοσεῖ πόλις. 1015
 βιωμοὶ γὰρ ἡμῖν ἐσχάραι τε παντελεῖς
 πλήρεις ὑπ' οἰωνῶν τε καὶ κυνῶν βιορᾶς
 τοῦ δυσμόρου πεπτῶτος Οἰδίπου γόνου.
 κἄτ' οὐ δέχονται θυστάδας λιτάς ἔτι
 θεοὶ παρ' ἡμῶν οὐδὲ μηρίων φλόγα,
 οὐδ' ὅρνις εὔσήμους ἀπορροιθεῖ βοάς, 1020
 ἀνδροφόρου βεβρῶτες αἴματος λίπος.

- ταῦτ' οὖν, τέκνον, φρόνησον· ἀνθρώποισι γὰρ
τοῖς πᾶσι κοινόν ἐστι τούξαμαρτάνειν·
ἔπει δ' ἀμάρτη, κεῖνος οὐκέτ' ἔστ' ἀνὴρ
ἄβουλος οὐδὲ ἄνολβος, ὅστις ἐς κακὸν
πεσὼν ἀκῆται μηδὲ ἀκίνητος πέλῃ.
αὐθαδία τοι σκαιότητ' ὀφλισκάνει.
ἀλλ' εἴκε τῷ θανόντι μηδὲ ὀλωλότα
κέντει· τίς ἀλκή τὸν θανόντ' ἐπικτανεῖν;
εὗ σοι φρονήσας εὗ λέγω· τὸ μανθάνειν δ'
ηδιστον εὗ λέγοντος, εἰ κέρδος λέγοι.
- KP. Ὡς πρόσβυν, πάντες ὕστε τοξόται σκοποῦ
τοξεύετ' ἀνδρὸς τοῦδε, κούδε μαντικῆς
ἀπρακτος ὑμῖν εἴμι, τῶν ὑπαὶ γένους
ἔξημπολημαι κάμπεφόρτισμαι πάλαι.
κερδαίνετ', ἐμπολάτε τ' ἀπὸ Σάρδεων
ηλεκτρον, εἰ βιούλεσθε, καὶ τὸν Ἰνδικὸν
χρυσόν· τάφω δ' ἐκεῖνον οὐχὶ κρύψετε,
οὐδὲ εἰ θέλουσ' οἱ Ζηνὸς αἰετοὶ βιοὰν
φέρειν νιν ἀρπάζοντες ἐς Διὸς θρόνους,
οὐδὲ ὕστε μίασμα τοῦτο μὴ τρέσας ἐγὼ
θάπτειν παρήσω κεῖνον· εὗ γὰρ οἶδ', ὅτι
θεοὺς μιαίνειν οὕτις ἀνθρώπων σθένει.
- πίπτουσι δ', ὡς γεραιὲ Τειρεσία, βροτῶν
χοὶ πολλὰ δεινοὶ πτώματ' αἰσχρούς, ὅταν λόγους
αἰσχροὺς καλῶς λέγωσιν τοῦ κέρδους χάριν.

- TE. φεῦ,
ἄροιδεν ἀνθρώπων τις, ἄρα φράζεται,
KP. τί χρῆμα; ποῖον τοῦτο πάγκοινον λέγεις;
TE. δσφ χράτιστον ατημάτων εὑβουλία;
KP. δσφπερ, οἴμαι, μὴ φρονεῖν πλείστη βλάβη.
TE. ταύτης σὺ μέντοι τῆς νόσου πλήρης ἔφυς.

- KP. οὐ βιούλομαι τὸν μάντιν ἀντειπεῖν κακῶς.
 TE. καὶ μὴν λέγεις, ψευδῆ με θεσπίζειν λέγων.
 KP. τὸ μαντικὸν γὰρ πᾶν φιλάργυρον γένος.
 TE. τὸ δ' ἐκ τυράννων αἰσχροκέρδειαν φιλεῖ. 1055
 KP. ἄρ' οἴσθα ταγοὶς δοῦτας ἀν λέγης λέγων ;
 TE. οἴδ'· ἔξ ἐμοῦ γὰρ τήνδ' ἔχεις σώσας πόλιν.
 KP. σοφὸς σὺ μάντις, ἀλλὰ τάδικεῖν φιλῶν.
 TE. ὅρσεις με τάκινητα διὰ φρενῶν φράσαι. 1060
 KP. κίνει, μόνον δὲ μὴ πὶ κέρδεσιν λέγων.
 TE. οὕτω γὰρ ἥδη καὶ δοκῶ τὸν σὸν μέρος ;
 KP. ὡς μὴ μπολήσων ἵσθι τὴν ἐμὴν φρένα.
 TE. ἀλλ' εὖ γέ τοι κ ίτισθι μὴ πολλοὺς ἔτι 1065
 τρόχους ἀμιλλητῆρας ἥλίου τελῶν,
 ἐν οἷσι τῶν σῶν αὐτὸς ἐκ σπλάχνων ἔνα
 νέκυν νεκρῶν ἀμοιβὸν ἀντιδοὺς ἔσῃ,
 ἀνθ' ὕν ἔχεις μὲν τῶν ἄνω βαλῶν κάτω
 ψυχήν τ' ἀτίμως ἐν τάφῳ κατέψισος,
 ἔχεις δὲ τῶν κάτωθεν ἐνθάδ' αὖ θεῶν 1070
 ἀμοιδον, ἀκτέριστον, ἀνόσιον νέκυν.
 ὃν οὕτε σοὶ μέτεστιν οὕτε τοῖς ἄνω
 θεοῖσιν, ἀλλ' ἐκ σοῦ βιάζονται τάδε.
 τούτων σε λωβητῆρες ὑστεροφθόροι
 λοχῶσιν "Αἰδου καὶ θεῶν Ἐρινύες 1075
 ἐν τοῖσιν αὐτοῖς τοῖσδε ληφθῆναι κακοῖς.
 καὶ ταῦτ' ἄθρησον εἰ κατηργυρωμένος
 λέγω· φανεῖ γὰρ οὐ μακροῦ χρόνου τριβὴ
 ἀνδρῶν γυναικῶν σοῖς δόμοις κωκύματα.
 ἔχθροι δὲ πᾶσαι συνταράσσονται πόλεις,
 δσων σπαράγματ' ἦ κύνες καθήγνισαν 1080
 ἦ θῆρες ἦ τις πτηνὸς οἰωνός, φέρων
 ἀνόσιον ὁσμὴν ἐστιοῦχον ἐς πόλιν.

- τοιαῦτά σου, λυπεῖς γάρ, ὥστε τοξότης,
ἀφῆκα θυμῷ καρδίας τοξεύματα 1085
βέβαια, τῶν σὺ θάλπος οὐχ ὑπεκδραμῇ
ὦ παῖ, σὺ δ' ἡμᾶς ἀπαγε πρὸς δόμους, ἵνα
τὸν θυμὸν οὗτος ἐς νεωτέρους ἀφῆ,
καὶ γνῷ τρέφειν τὴν γλῶσσαν ἡσυχωτέραν
τὸν νοῦν τ' ἀμείνω τῶν φρενῶν ἢ νῦν φέρει. 1090
- XO. ἀνήρ, ἄναξ, βέβηκε δεινὰ θεσπίσας·
ἐπιστάμεθα δ' ἔξ δτου λευκὴν ἐγὼ
τήνδ' ἐκ μελαίνης ἀμφιβάλλομαι τρίχα,
μὴ πώ ποτ' αὐτὸν ψεῦδος ἐς πόλιν λακεῖν.
- KP. ἔγνωκα καύτὸς καὶ ταράσσομαι φρένας· 1095
τὸ τ' εἰκαθεῖν γὰρ δεινόν, ἀντισιάντα τε
ἄτῃ πατάξαι θυμὸν ἐν δεινῷ πάρα.
- XO. εύβοουλίας δεῖ, παῖ Μενοικέως, Κρέον.
- KP. τί δῆτα χρὴ δρᾶν; φράζε πείσομαι δ' ἐγώ.
- XO. ἐλθὼν κόρην μὲν ἐκ κατώρυχος στέγης 1100
ἄνες, κτίσον δὲ τῷ προκειμένῳ τάφον.
- KP. καὶ ταῦτ' ἐπαινεῖς καὶ δοκεῖ παρεικαθεῖν;
- XO. δσον γ', ἄναξ, τάχιστα συντέμνουσι γὰρ
θεῶν ποδώκεις τοὺς κακόφρονας βλάβαι.
- KP. οἴμοι· μόλις μέν, καρδίας δ' ἔξισταμαι 1105
τὸ δρᾶν, ἀνάγκη δ' οὐχὶ δυσμαχητέον.
- XO. δρᾶ νυν τάδ' ἐλθὼν μηδ' ἐπ' ἄλλοισιν τρέπε.
- KP. ὃδ', ως ἔχω, στείχοιμ· ἄν. ἵτ', ἵτ', ὀπάονες,
οἵ τ' ὅντες οἵ τ' ἀπόντες, ἀξίνας χειροῖν
δρμασθ' ἐλόντες εἰς ἐπόψιον τόπον· 1110
ἐγὼ δ', ἐπειδὴ δρέξα τῆδ' ἐπεστράφη,
αὐτὸς τ' ἔδησα καὶ παρὼν ἐκλύσομαι.
δέδοικα γάρ, μὴ τοὺς καθεστῶτας νόμους
ἄριστον ἦ σώζοντα τὸν βίον τελεῖν.

Χ Ο Ρ Ο Σ

- στροφὴ α'.** Πολυώνυμε, Καδμείας νύμφας ἄγαλμα 1115
 καὶ Διὸς βαρυβρομέτα γένος,
 κλυτὰν δὲ ἀμφέπεις
 Ἰταλίαν, μέδεις δὲ
 παγκοίνοις Ἐλευσινίας 1120
 Δηοῦς ἐν κόλποις,
 ὁ Βακχεῖ, Βακχᾶν μητρόπολιν Θήβαν
 ναιετῶν παρ' ὑγροῖς
 Ἰσμηνοῦ χείθροις ἀγρίου τ'
 ἐπὶ σπορᾷ δράκοντος. 1125
- ἀντιστρ. α'.** σὲ δ' ὑπὲρ διλόφου πέτρας στέροψ ὅπωπε
 λιγνύς, ἐνθα Κωρύκιαι νύμφαι
 στείχουσι Βακχίδες
 Κασταλίας τε νᾶμα· 1130
 καί σε Νυσσαίων ὀρέων
 κισσήρεις δχθαι
 χλωρά τ' ἀκτὰ πολυστάφυλος πέμπει,
 ἀμβρότων ἐπέων
 εὔοζόντων, Θηβαῖας 1135
 ἐπισκοποῦντ' ἀγυιάς.
- στροφὴ β'** τὰν ἐκ πασᾶν τιμῆς ὑπερτάταν πόλεων
 ματρὶ σὺν κεραυνίᾳ·
 καὶ νῦν, ὡς βιαίας ἔχεται 1140
 πάνδαμος πόλις ἐπὶ νόσου
 μολεῖν καθαρσίῳ ποδὶ Παρνασίαν
 ὑπὲρ κλιτὸν ἦ στονόεντα πορθμόν. 1145
- ἀντιστρ. β'.** ίώ πύρπνων ἀστρων χοραγὲ καὶ νυχίων
 φθεγμάτων ἐπίσκοπε,
 παῖ Διὸς γένεθλον, προφάνηθ', 1150

φύναξ, σαῖς ἄμα περιπόλοις
Θυίαισιν, αἴ σε μαινόμεναι πάννυχοι
χορεύουσι τὸν ταμίαν Ἰακχον.

Α Γ Γ Ε Λ Ο Σ

- Κάδμου πάροικοι καὶ δόμων Ἀμφίονος, 1155
οὐκ ἔσθ' ὁποῖον στάντ' ἀν ἀνθρώπου βίον
οὔτ' αἰνέσαιμ' ἀν οὕτε μεμψαίμην ποτέ.
τύχη γὰρ ὁρθοῖ καὶ τύχη καταρρέπει
τὸν εὐτυχοῦντα τόν τε δυστυχοῦντ' ἀεί,
καὶ μάντις οὐδεὶς τῶν καθεστώτων βροτοῖς. 1160
Κρέων γὰρ ἦν ζηλωτός, ὃς ἐμοί, ποτέ,
σώσας μὲν ἐχθρῶν τήνδε Καδμείαν χθόνα,
λαβών τε χώρας παντελῇ μοναρχίαν
ηὔθυνε, θάλλων εὐγενεῖ τέκνων σπορᾷ.
καὶ νῦν ἀφεῖται πάντα· τὰς γὰρ ἥδονάς 1165
δταν προδῶσιν ἀνδρες, οὐ τίθημ' ἐγὼ
ζῆν τοῦτον, ἀλλ' ἔμψυχον ἥγοῦμαι νεκρόν.
πλούτει τε γὰρ κατ' οἶκον, εἰ βούλει, μέγα
καὶ ζῆ τύραννον σχῆμ' ἔχων· ἐὰν δ' ἀπῆ
τούτων τὸ χαίρειν, τἄλλ' ἐγὼ καπνοῦ σκιᾶς 1170
οὐκ ἀν πριαίμην ἀνδρὶ πρὸς τὴν ἥδονήν.
ΧΟ. τί δ' αὖ τόδ' ἄχθος βασιλέων ἥκεις φέρων;
ΑΓ. τεθνᾶσιν· οἱ δὲ ζῶντες αἴτιοι θανεῖν.
ΧΟ. καὶ τίς φονεύει; τίς δ' ὁ κείμενος; λέγε.
ΑΓ. Αἴμων δλωλεν, αὐτόχειρ δ' αἰμάσσεται. 1175
ΧΟ. πότερα πατρόφας ἢ πρὸς οἰκείας χερός;
ΑΓ. αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ, πατρὶ μηνίσας φόνου.
ΧΟ. ὡς μάντι, τοῦπος ὃς ἄρ' ὁρθὸν ἥννυσας!
ΑΓ. ὃς ὅδ' ἔχόντων τῶνδε βούλευειν πάρα.
ΧΟ. καὶ μὴν ὁρῶ τάλαιναν Εὑρυδίκην ὅμοῦ 1180

δάμαρτα τὴν Κρέοντος ἐκ δὲ δωμάτων
ἥτοι κλύουσα παιδὸς ἦ τύχη περᾶ.

Ε Y P Y Δ I K H

ὦ πάντες ἀστοί, τῶν λόγων ἐπησθόμην
πρὸς ἔξιδον στείχουσα, Παλλάδος θεᾶς
ὅπως ἴκοιμην εὐγμάτων προσήγορος.
καὶ τυγχάνω τε κλῆθρον ἀνασπαστοῦ πύλης
χαλῶσα καί με φθόγγος οἰκείου κακοῦ
βάλλει δι' ὕπτων ὑπτία δὲ κλίνομαι
δεισασα πρὸς δμωαῖσι κάποιησσομαι.
ἄλλον δστις ἦν δ μῆθος, αὖθις εἴπατε.
κακῶν γὰρ οὐκ ἄπειρος οὗστος ἀκούσομαι.

1185

1190

ΑΓ. ἐγώ, φίλη δέσποινα, καὶ παρὸν ἐρῶ
κούδεν παρήσω τῆς ἀληθείας ἔπος.
τί γάρ σε μαλθάσσοιμον ἀνῶν ἐς ὕστερον
ψεῦσται φανούμεθ'; δρόθδον ἀλήθειαν
ἐγὼ δὲ σῷ ποδαγὸς ἐσπόμην πόσει
πεδίον ἐπ' ἄκρον, ἐνθύνειτο νηλεὲς
κυνοσπάρακτον σῶμα Πολυνείκους ἔτι·
καὶ τὸν μέν, αἰτήσαντες ἐνοδίαν θεὸν
Πλούτωνά τοῦ δργὰς εὐμενεῖς κατασχεθεῖν,
λούσαντες ἀγνὸν λουτρὸν ἐν νεοσπάσιν
θαλλοῖς, δ δὴ λέλειπτο συγκατήθομεν,
καὶ τύμβον δρόντος οἰκείας χθονὸς
χώσαντες αὖθις πρὸς λιμόστρωτον κόρης
νυμφεῖν "Αἰδους κοῖλον εἰσεβαίνομεν."
φωνῆς δ' ἀπωθεν δρόθίων κωκυμάτων
κλύει τις ἀκτέριστον ἀμφί παστάδα,
καὶ δεσπότη Κρέοντι σημαίνει μολών.

1195

1200

1205

- τῷ δ' ἀθλίας ἄσημα περιβαίνει βοῆς
ἔρποντι μᾶλλον ἀσσον, οἰμώξας δ' ἔπος 1210
ἴησι δυσθρήνητον· ,ῶ τάλας ἐγώ,
ἄρ' εὶμὶ μάντις ; ἀρα δυστυχεστάτην
κέλευθον ἔρπω τῶν παρελθουσῶν ὁδῶν ;
παιδός με σαίνει φθόγγος· ἀλλά, πρόσπολοι,
ἴτ' ἄσσον ὥκεῖς καὶ παραστάντες τάφῳ 1215
ἀθρήσαθ', ἀρμὸν χώματος λιθοσπαδῆ
δύντες πρὶς αὐτὸν στόμιον, εἰ τὸν Αἴμονος
φθόγγον συνίημ' ἢ θεοῖσι κλέπτομαι.
τάδ' ἔξ ἀθύμου δεσπότου κελευμάτων
ἡθροῦμεν· ἐν δὲ λοισθίῳ τυμβεύματι 1220
τὴν μὲν κρεμαστὴν αὐχένος κατείδομεν,
βρόχῳ μιτώδει σινδόνος καθημένην,
τὸν δ' ἀμφὶ μέσηη περιπετῇ προσκείμενον,
εὐνῆς ἀποιμώζοντα τῆς κάτω φθορὰν
καὶ πατρὸς ἔργα καὶ τὸ δύστηνον λέχος. 1225
δ δ' ὡς δρῷ σφε, στυγνὸν οἰμώξας ἔσω
χωρεῖ πρὸς αὐτὸν κάνακωκύσας καλεῖ·
, ω τλῆμον, οἶον δργον εἰργασαι; τίνα
νοῦν ἔσχες; ἐν τῷ ξυμφορᾶ διεφθάρης;
ἔξελθε, τέκνον, ίκέσιός σε λίσσομαι. 1230
τὸν δ' ἀγρίοις ὅσσοισι παπτήνας ὁ παῖς,
πτύσας προσώπῳ κούδεν ἀντειπών, ξίφους
ἔλκει διπλοῦς κνώδοντας· ἐκ δ' ὀρμωμένου
πατρὸς φυγαῖσιν ἦμπλακ'. εἰθ' δ' δύσμορος
αὐτῷ χολωθείς, ὕσπερ εἰχ' ἐπενταθεὶς 1235
ἥρεισε πλευραῖς μέσσον ἔγχος, ἐς δ' ὑγρὸν
ἀγκῶν' ἔτ' ἔμφρων παρθένον προσπτύσσεται,
καὶ φυσιῶν ὀξεῖαν ἐκβάλλει ὁιὸν
λευκῇ παρειῇ φοινίου σταλάγματος.

- κεῖται δὲ νεκρὸς περὶ νεκρῷ, τὰ νυμφικὰ
τέλη λαχῶν δείλαιος ἐν γ' Ἀιδου δόμοις,
δεῖξας ἐν ἀνθρώποισι τὴν [ἀβουλίαν
δσφ μέγιστον ἀνδρὶ πρόσκειται κακόν.
- ΧΟ. τί τοῦτ' ἄν εἰκάσειας; ή γυνὴ πάλιν
φρούδη, πρὸν εἰπεῖν ἐσθλὸν η̄ κακὸν λόγον. 1245
- ΑΓ. καῦτδες τεθάμβηκ̄· ἐλπίσιν δὲ βόσκομαι
ἄχη τέκνου κλύουσαν ἐς πόλιν γόους
οὐκ ἀξιώσειν, ἀλλ' ὑπὸ στέγης ἔσω
δμωαῖς προθήσειν πένθος οἰκεῖον στένειν.
γνώμης γάρ οὐκ ἀπειρος, ὁσθ̄ ἀμαρτάνειν. 1250
- ΧΟ. οὐκ' οἴδ̄· ἐμοὶ δ' οὖν η̄ τ' ἄγαν σιγὴ βαρὺ
δοκεῖ προσεῖναι χὴ μάτην πολλὴ βοή.
- ΑΓ. ἀλλ' εἰσόμεσθα, μή τι καὶ κατάσχετον
κρυφῇ καλύπτει καρδίᾳ θυμουμένῃ,
δόμους παραστείχοντες· εὗ γὰρ οὖν λέγεις·
καὶ τῆς ἄγαν γάρ ἔστι που σιγῆς βάρος. 1255
- ΧΟ. καὶ μὴν δδ' ἄναξ αὐτὸς ἐφήκει
μνῆμ̄ ἐπίσημον διὰ χειρὸς ἔχων,
εἰς θέμις εἰπεῖν, οὐκ ἀλλοτρίας
ἄτης, ἀλλ' αὐτὸς ἀμαρτών.
- ΚΡ. σ τ ρ. α' ἵω φρενῶν δυσφρόνων ἀμαρτήματα
στερεά, θανατόνεντ̄,
ὅ κτανόντας τε καὶ
θανόντας βλέποντες ἐμφυλίους,
ὅμοι ἐμῶν ἀνολβα βουλευμάτων ! 1265
ἵω παῖ, νέος νέφι ξὺν μόρῳ,
αἰαῖ αἰαῖ,
ἔθανες, ἀπελύθης,
ἐμαῖς οὐδὲ σαῖσι δυσβουλίαις !

- ΧΟ. οἶμ', ώς ἔοικας ὁψὲ τὴν δύνην ἴδεῖν ! 1270
- ΚΡ. οἴμοι,
ἔχω μαθών δείλαιος· ἐν δ' ἐμῷ κάρα
θεὸς τότ' ἄρα τότε μέγα βόρος μ' ἔχων
ἔπαισεν, ἐν δ' ἔσεισεν ἀγρίαις δόδοις,
οἴμοι, λακπάτητον ἀντρέπων χαράν ! 1275
φεῦ φεῦ, ὃ πόνοι βροτῶν δύσπονοι !

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ

- ὦ δέσποθ', ώς ἔχων τε καὶ κεκτημένος,
τὰ μὲν πρὸ χειρῶν τάδε φέρων, τὰ δ' ἐν δόμοις
ἔοικας ἥκειν καὶ τάχ' ὅψεσθαι κακά.
- ΚΡ. τί δ' ἔστιν αὖ ; κάκιον ἢ κακῶν ἔτι ; 1280
- ΕΞ. γυνὴ τέθνηκε, τοῦδε παμμήτωρ νεκροῦ,
δύστηνος, ἄρτι νεοτόμοισι πλήγμασιν.
- ΚΡ. ἀντ. α'. Ἰὼ Ἰὼ δυσκάθαρτος "Αἰδου λιμήν,
τί μ' ἄρα, τί μ' ὀλέκεις ;
ὦ κακάγγελτά μοι 1285
προπέμψας ἄχη, τίνα θροεῖς λόγον ;
αἰαῖ ὀλωλότ' ἄνδρος ἐπεξειργάσω.
τί φῆς, ὃ παῖ, τίνα λέγεις μοι νέον,
αἰαῖ αἰαῖ, 1290
σφάγιον ἐπ' ὀλέθρῳ
γυναικεῖον ἀμφικεῖσθαι μόρον ;
- ΧΟ. δρᾶν πάρεστιν οὐ γὰρ ἐν μυχοῖς ἔτι.
- ΚΡ. οἴμοι,
κακὸν τόδ' ἄλλο δεύτερον βλέπω τάλας. 1295
τίς ἄρα, τίς με πότμος ἔτι περιμένει ;
ἔχω μὲν ἐν χείρεσσιν ἀρτίως τέκνον,
τάλας, τὸν δ' ἔναντα προσβλέπω νεκρόν.

- φεῦ φεῦ μᾶτερ ἀθλία, φεῦ τέκνον ! 1300
- ΕΞ. ηδ' ὁὖνθήκτῳ βωμίᾳ περὶ ξίφει
λύει κελαινὰ βλέφαρα, κωκύσασα μὲν
τοῦ πρὸν θανόντος Μεγαρέως κλεινὸν λάχος,
αὖθις δὲ τοῦδε, λοίσθιον δὲ σοὶ κακάς
πράξεις ἐφυμνήσασα τῷ παιδοκτόνῳ 1305
- ΚΡ. στρ. β' αἰαῖ αἰαῖ,
ἀνέπτιαν φόβῳ. τί μ' οὐδ' ἀνταίαν
ἐπαισέν τις ἀμφιθήκτῳ ξίφει ;
δεῖλαιος ἔγω, αἰαῖ,
δειλαίᾳ δὲ συγκέκραμαι δύῃ. 1310
- ΕΞ. ὡς αἰτίαν γε τῶνδε κάκείνων ἔχων
πρὸς τῆς θανούσης τῆσδ' ἐπεσκήπτου μόρων.
- ΚΡ. ποίῳ δὲ κάπελύσατ' ἐν φοναῖς τρόπῳ ;
- ΕΞ. παίσασ' ὑφ' ἦπαρ αὐτόχειρ αὗτήν, δπως
παιδὸς τόδ' ἥσθετ' ὁὖνθικώντον πάθος. 1315
- ΚΡ. ὅμοι μοι, τάδ' οὐκ ἐπ' ἄλλον βροτῶν
ἔμας ἀρμόσει ποτ' ἔξ αἰτίας.
ἔγὼ γάρ σ' ἔγὼ κανόν, ὃ μέλεος,
ἔγὼ, φάμ' ἔτυμον. Ιὼ πρόσπολοι,
ἄγετε μ' ἔκποδῶν, ἄγετέ μ' δτι τάχος
τὸν οὐκ ὄντα μᾶλλον ἢ μηδένα. 1320
- ΧΟ. κέρδη παραινεῖς, εἴ τι κέρδος ἐν κακοῖς.
βράχιστα γάρ κράτιστα τὰν ποσὶν κακά.
- ΚΡ. ἀντ. β'. ἵτω, ἵτω,
φανήτω μόρων δ κάλλιστ' ἔμῶν
ἔμοι τερμίαν ἄγων ἀμέραν
ὕπατος. ἵτω, ἵτω,
δπως μηκέτ' ἄμαρ δλλ' εἰσίδω. 1325
- ΧΟ. μέλλοντα ταῦτα τῶν προκειμένων τι χρὴ
πράσσειν μέλει γάρ τῶνδ' δτοισι χρὴ μέλειν.

- KP. ἀλλ' ὅν ἐρῶ μέν, ταῦτα συγκατησάμην. 1335
 XO. μή νυν προσεύχου μηδέν· ὃς πεπρωμένης
 οὐκ ἔστι θνητοῖς συμφορᾶς ἀπαλλαγῆ.
 KP. ἄγοιτ' ἂν μάταιον ἄνδρον ἐκποδών,
 δος, ω παῖ, σέ τ' οὐχ' ἐκῶν κατέκτανον 1340
 σέ τ' αὖ τάνδ', ὕμιοι μέλεος, οὐδ' ἔχω
 πρὸς πότερον ἵδω, πᾶς κλιθῶ· πάντα γὰρ
 λέχρια τάν χεροῖν, τὰ δ' ἐπί κρατί μοι 1345
 πότμος δυσκόμιστος εἰσήλατο.
 XO. πολλῷ τὸ φρονεῖν εὐδαιμονίας
 πρῶτον ὑπάρχει. χρὴ δὲ τά γ' εἰς θεοὺς
 μηδὲν ἀσεπτεῖν· μεγάλοι δὲ λόγοι
 μεγάλας πληγὰς τῶν ὑπεραύχων
 ἀποτείσαντες
 γῆρας τὸ φρονεῖν ἐδίδαξαν.
-

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Πρόλογος στιχ. 1 - 99

α'. στ. 1 - 10

Λεξιλογικαί. κοινὸς=συνδεδεμένος διὰ κοινῆς καταγωγῆς ή συγγενείας, ἵδιως ἐπὶ ἀδελφῶν, δμαιμος. αὐτάδελφος=δ ἐκ τῶν αὐτῶν γονέων γεννηθεὶς ἀδελφός. δποῖον=δποιονδήποτε. κάρα=(τὸ)=κεφαλή. Ἰσμήνης κάρα περίφρασις εἰς ἐκδήλωσιν ἀγάπης, ἀντί: Ἰσμήνη. **ἄρ** οἰσθα... ή κανονικὴ πλοκὴ τῶν λέξεων: **ἄρ** οἰσθα δ, τι ἔστι τῶν **ἄρ** Οἰδίπον κακῶν, δποῖον οὐχὶ Ζεὺς τελεῖ νῷν ἔτι ζώσαιν; νῷν δοτικὴ ἀντιχαριστική. **ἔτι** ζώσαιν=αἱ δποῖαι ἐπιζῶμεν, ὑπολειπόμεθα, (μετὰ τὸν θάνατον γονέων καὶ ἀδελφῶν). ή **ἄτη**=ἡ ἐκ θείας τιμωρίας σύγχυσις φρεγῶν, βλάβη, συμφορά. **ἀλγεινὸς**=λυπηρός. **ἄτερ**=ἄνευ. **ἄτης** **ἄτερ** (ἐδῶ)=βλαβερόν, καταστρεπτικόν, αἰσχρόν, **ἄτιμον**=πρόξενον αἰσχύνης, ἀτιμίας. δποῖον οὐκ... ή σειρὰ τῶν λέξεων: δποῖον οὐκ δπωπα ἔγῳ οὐκ δν τῶν σῶν τε κάμῶν κακῶν. τῶν κακῶν (γεν. διαιρ.). καὶ νῦν μετάβασις ἀπὸ τῆς γενικῆς εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν. πανδήμω πόλει ποιητ. ἐκφρασις ἀντὶ τοῦ: πάσῃ τῇ πόλει. ή σειρὰ τῶν λέξεων: καὶ νῦν τι ἔστιν αὖ τὸ κήρυγμα τοῦτο, δ φασι θεῖναι ἀρτίως τὸν στρατηγὸν πανδήμω πόλει; κήρυγμα θεῖναι=κηρῦξαι, προκηρῦξαι. στρατηγόν. ἐνν. τὸν Κρέοντα. **ἔχω**=γνωρίζω. **ἔχεις** τι κεισήμουσας; σχῆμα πρωθύστερον. **λανθάνω**=διαφεύγω τὴν προσοχήν. φίλους ἐνν. τὸν Πολυνείκην. **ἔχθρων** ἐνν. τὸν Κρέοντα, λόγῳ τοῦ δυσμενοῦς διὰ τὸν Πολυνείκην κηρύγματος.

Πραγματικαί. Η σημνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν Θήβαις πρὸ τῶν ἐν τῇ Καδμείᾳ ἀνακτόρων τῶν Λαβδακιδῶν, τὰ δποῖα εἰκονίζονται διὰ τῆς ἀναλόγου σκηνογραφίας. Ο πρόλογος ἀπὸ τοῦ στ. 1—99, περιέχων τὴν πρότασιν τοῦ δράματος, ἐκθέτει δι' δλίγων τὰ πρὸ τοῦ δράματος συμβάντα, καὶ εἰσάγει τὸν θεατὴν εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτοῦ. Αἱ δύο ἀδελφαὶ ἔξερχονται ἐκ τῆς δεξιᾶς θύρας τῶν ἀνακτόρων, τῆς ἀγούσης εἰς τὴν γυναικωνῖτιν, καὶ προσφωνοῦνται διὰ τοῦ ὀνόματός των ἀμφότεραι,

διὰ τὰ δηλωθῆ τὸ πρόσωπον αὐτῶν εἰς τοὺς θεατάς. Προσφωνεῖ δὲ ἡ Ἀντιγόνη μετὰ πολλῆς σιριζής καὶ τρυφερότητος τὴν Ἰσμήνην, διότι μόνη αὐτὴ ἔξ διοκλήσου τῆς οἰκογενείας ἀπέμεινεν ὡς σύντιοφος καὶ παρήγορος τῆς ζωῆς τῆς, καὶ διότι θέλει τὰ προσεταιρισθῆ αὐτὴν εἰς κοινὰς ἐνεργείας. Πῶς ἡθοποιεῖται ἡ Ἀντιγόνη εἰς τοὺς πρώτους αὐτοὺς στίχους; τῶν δπ̄ Οἰδίπον κακῶν εἶναι τὰ προελθόντα ἐκ τῆς πατροκτηνίας καὶ αἱμομειξίας τοῦ Οἰδίποδος, προσέστι δὲ καὶ τὸ χυθὲν νωπὸν ἔτι αἷμα τῶν ἀλληλοφορευθέντων ἀδελφῶν, τὰ δποῖα εἶναι γνωστά εἰς τοὺς θεατάς ἐκ τοῦ μύθου. Κοινὴ εἶναι ἡ ἀντίληψις ἀρχαίων καὶ νέων Ἑλλήνων, διὰ τὰ ἀμαρτήματα γονέων παιδεύοντος τέκνα.

β'. στ. 11·38

Λεξιλογ. μὲν=τοὐλάχιστον. μῆδος=λόγος, εἴδησις. Ἀντιγόνη (μετρ. ἀνάπαιστος). φίλων ἔξαρτ. ἐκ τοῦ μῆδος, ὡς γεν. ἀνικειμ.=περὶ τῶν φίλων. δυοῖν-δύο ἐπαλληλία πρὸς μείζονα ἔμφασιν. μιᾶ-διπλῆ ἀντίθεσις, εἰς ἣν ἀσμενίζοντιν οἱ τραγικοί. διπλῆ χερὶ=δυοῖν χερσί, μιᾶ τοῦ Ἐτεοπλέους καὶ μιᾶ τοῦ Πολυνείκους. φρούδος ἐστιν (πρὸς-δύος)=ἔφυγεν, ἀπῆλθεν. ἐν νυκτὶ τῇ νῦν δηλ. τῇ παρελθούσῃ (καθ' ἣν ἀπῆλθον ἐκ τῶν Θηβῶν οἱ Ἀργεῖοι). ὑπέρτερον=πλέον. ἀτῶμα (ἄτη)=δυστυχῶ. ἥδη ἀρχαίστ. τύπος τοῦ ἥδειν (ἐνν. μηδέν σε ὑπέρτερον εἰδύντα). οὐνεκα (ἐκ τοῦ οὗ ἔνεκα) ὡς προθ.=ἔνεκα. ὡς μόνη κλύοις ἐπεξηγεῖτο: τοῦδε ἔνεκα. κλύω=ἀκούω. ἐκπέμπω ἀντὶ τοῦ μέσου ἐκπέμπομαι=προσκαλῶ ἔξω. τί δ' ἔστι; (μετά τινος ἐκπλήξεως)=ἀλλὰ τί συμβαίνει; καλχαίνω (μεταφορ. ἐκ τῆς τεταραγμένης θαλάσσης)=κάμνω τι πορφυροῦν. δηλοῖς γάρ τι καλχαίνουσ' ἔπος=διότι φανερὰ δεικνύεις, διὰ τοῦτο ταχικὴν τασαχήν, ἐτοίμη τὰ εἶπης κάποιον λόγον. καστίγνητος=ἀδελφός. γαρ=αἰτιολογεῖ ἀποσιωπήθεισαν ἀπόροισιν: ναί, βέβαια, τὰ καστίγνητα τὸν μὲν τὸν δὲ (σχῆμα καθ' δλον καὶ μέρος, μέρογ καὶ δλον τίθενται δμοιοπτώτως). νῷν=ἡμῖν. προτίμοιν τιμῶ (διὰ ταφῆς). ἀτιμάζω τάφου=δὲν θεωρῶ ἄξιον τῆς τιμῆς τοῦ ἔνταφιασμοῦ, στερῶ τῆς τιμῆς τοῦ ἔνταφιασμοῦ. τὸ προτίσας τίθεται ἀπλῶς πρὸς ἀντιθ. πρὸς τὸ ἀτιμάσσας. σὺν δίκη τροπ. διορισμός. χρησθεὶς=χρησάμενος (ἐνν. ἀντικ. αὐτῷ). ὡς λέγοντοι ἀομόζει εἰς τὸ σὺν δίκη, δηλ. μὲ δικαίαν κοίσιν, δπως λέγοντοι οἱ ἄνθρωποι, χωρὶς ἐνν. τὰ παραδέχωμαι ἔγὼ ὡς τοιαύτην, ἐφόσον δὲν τιμᾶ δι' ἔνταφιασμοῦ καὶ τὸν Πολυνείκην. ἔνερθε ἡ ἔνερθεν=κάτω (σημ. τὴν

ἐν τόπῳ στάσιν), ἀρμόζει εἰς τό: *νεκροῖς*. ἔκρυψε κατὰ χθονὸς=διέταξεν ἢνθανον ὑποκάτω τῆς γῆς. ἔντιμον προληπτ. κατηγορ.=ῶστε εἶναι ἔντιμον. **ἀθλίως**=κατὰ τούτον ἀξιολόγητον. **θανόντα Πολυν.** νέκυν ὑπαλλαγὴ ἀντί: νέκυν θανόντος Πολυνείκους. **ἔκκηρούττω**=ηρούττω δημοσίᾳ, τὸ μὴ καλύψαι ὑποκειμ. τοῦ ἔκκεκηροῦχθαι. **κωκύω**=θρητῶ, οὐλίω. τάφῳ καλύψαι-κωκύσαι σχ. πρωθύστερον (δικαιοντὸς προηγεῖται τῆς ταφῆς). **οἰωνὸς**=πιηνὸν (ἀρπακτικὸν). **θησαυρὸς**=εὐρημα. **εἰσορῶ**=προσβλέπω μετὰ πόθου. **βορᾶ**=τροφή (ἐπὶ σαρκοβόρων θηρίων). **ἄγαθὸν** ἐλέχθη μετά τυροῦ πικρᾶς εἰρωνείας, διότι οὐσιαστικῶς κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῆς Ἀριγόνης διασύντονος ἀσεβήσας κατὰ τοῦ θείου δικαίου δὲν δύναται ἢντας ἀγαθός, ἀλλὰ τούναντίον κακός. **σοὶ κάμοι** τὸ κήρυγμα ἵτο μὲν βεβαίως γενικὸν διὰ πάντα τὸν λαόν. ἀλλ’ ἡ Ἀριγόνη περιορίζει τοῦτο εἰς τὰς δύο ἀδελφάς, διότι αὐταὶ μόναι εἶναι αἱ στενάτεραι συγγενεῖς τους καὶ αὐταὶ εἰχον ἴδιον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ταφὴν τοῦ ἀδελφοῦ. **δεῦρο** προδηλοῦ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ χοροῦ καὶ τοῦ Κρέοντος. **νέομαι**=ἔρχομαι, μὲ σημ. μέλλοντος, =ὅτι θὰ ἔλθῃ. **προκηρύξσω**=δημοσίᾳ κηρύγτω (ἥ προθ. πρὸ διέλθωσιν δημοσιότητος, δπως καὶ ἡμεῖς μεταχειριζόμεθα τὴν λέξιν προκήρυξιν). **ἄγω**=θεωρῶ, νομίζω. τὸ πρᾶγμα δηλ. τὸ τάφῳ καλύψαι καὶ κωκύσαι τινα. **οὐχ ὁς παρ'** οὐδὲν=οὐχὶ ὁς ἀσήμαντον. **φόνος**=δάνατος. **δημόλευστος** (λεύω=λιθοβολῶ)=γινόμενος ὑπὸ τοῦ λαοῦ διὰ δημοσίου λιθοβολισμοῦ. **ἐν πόλει**=ἐνόπιον τῆς πόλεως, δημοσίᾳ. **προκεῖσθαι**=ὅτι ἐπικρέμαται, ἀπειλεῖται. **σοὶ δοι.** ἡθική. **τάχα**=ταχέως. **εὐγενῆς**=γενναία τὸ ἥθος (ἔχοντα εὐγενῆ καταγωγήν). **ἐσθλῶν**=ἔξισθλῶν (εὐγενῶν γονέων).

Πραγματ. **Ἀργείων** δι Πολυνείκης, ὡς γνωστόν, ἐξεστράτευσε μετὰ συμμάχων τῶν Ἀργείων, τῶν ὅποίων βασιλεὺς ἦτο δι Άδραστος, πενθερὸς αὐτοῦ. **ἔντιμον** ἐπιστεύειο, διτι διαφορος καὶ μὴ τυχὼν ὑπὸ τῶν ζώντων τῶν νενομισμένων τιμῶν ἡτιμάζετο καὶ ἐν Ἀδῃ. **αὐλείων** πυλῶν αὐλεῖοι πύλαι ἤσαν αἱ κείμεναι πρὸς τὴν ὄδόν, δπως φαίνεται ἐκ τοῦ: ὡς μόνη κλύνοις. αὐλεῖος μὲν πύλη ἦτο ἡ κειμένη ἐν τῷ τοίχῳ τῷ περιβάλλοντι τὸν οἶκον μετὰ τῆς αὐλῆς· ἡ πύλη δέ, ἡ δποία ὠδήγηε ἐκ τῆς αὐλῆς εἰς τὸν οἶκον, ἐλέγετο μέταυλος. **τάφῳ καλύψαι** ἀπὸ τῆς ἀπωτάτης ἀρχαιότητος ἐπεκράτει ἡ ἴδεα, διτι διαφορος νεκρὸς οὐδόλως ἢτο δεκτὸς εἰς τὸν Ἀδην, ἀλλ’ ἐταλαιπωρεῖτο καὶ ἐπλανᾶτο δίκην φαντάσματος. προβλ. **Ιλιαδ.** **Ψ** στίχ. 65 καὶ ἔξῆς, ἔνθα ἡ ψυχὴ τοῦ Πατρόκλου ἐμφανί-

ζεται εις τὸν κοιμώμενον Ἀχιλλέα καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ τὸν θάψῃ, διότι περιπλανᾶται, αἱ δὲ ψυχαὶ τῶν νεκρῶν τὴν ἐμποδίζουν νὰ πλησιάσῃ εἰς Ἄδην κτλ. **κωκῆσαι** διθοῆνος τοῦ ἀποθανόντος ἦτο ἀπαραίτητον καθῆκον τῶν οἰκείων του. **εἰσορῶσι** θέλει νὰ ἔξαρῃ τὸ ἀτειὲς καὶ λαίμαργον βλέμμα τῶν ἀρπακτικῶν πτηνῶν. **λέγω γάρ κάμε δι'** αὐτῶν ἡθοποιεῖται ἡ Ἀντιγόνη καὶ ποιοβλέπεται ἡ σύγκρουσις αὐτῆς πρὸς τὸν Κρόοντα, ἐξ ἄλλου δὲ γίνεται προσπάθεια ὑπὸ αὐτῆς νὰ διεγέρῃ τὴν φιλοτιμίαν τῆς Ἰσμήνης, ὥστε νὰ μὴ ὑπολειφθῇ αὕτη εἰς τὰς προσπαθείας της. **φόνος δημόλευστος** οἱ ἀρχαῖοι ἔκτος τῶν ἄλλων ποινῶν ἐπέβαλλον καὶ τὴν διὰ δημοσίου λιθοβολισμοῦ θανατικὴν τιμωρίαν εἰς ἄτομα κηρυσσόμενα ἔκτος νόμου διὰ προδοσίαν ἢ προσβολὴν κοινοῦ συμφέροντος ἢ ἵεροσυλλιαν ὁ κατάδικος ὀδηγεῖτο εἰς τὸν τόπον τῆς ἔκτελέσεως, οἱ μάρτυρες δὲ πρῶτοι ἔρωπτον τὸν λίθον καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ ἄλλοι παρενυρισκόμενοι ἔχει. Διὰ τοιαύτης τιμωρίας ἐπιμωρήθη καὶ ὁ Παλαμήδης ἐν Τροίᾳ. **ἔσθλῶν ἀναφέρει** τὴν εὐγενῆ καταγωγὴν της διὰ νὰ προκαλέσῃ τὴν φιλοτιμίαν τῆς Ἰσμήνης καὶ νὰ παρακινήσῃ ἔτι περισσότερον αὐτὴν εἰς σύμπραξιν.

γ'. στ. 39 — 68.

Λεξιλογ. ταλαιφρων=τολμηρός. εἰ τάδ' ἐν τούτοις (=ἐν τοιαύτῃ καταστάσει) ἔστι. εἴθ' ἀπτουσα=εἴτε δεσμοῦσα (ἡ φράσις λύνουσα εἴθ' ἀπτουσα ἡτο ἐν χρήσει ἐπὶ μεγάλης ἀμηχανίας περὶ τοῦ πρακτέου). **ξυμπονῶ=συγκοπιάζω (γενικάτερον τοῦ ἀμέσως ἐπομένου δήμ.). εἰ **ξυμπονήσεις** καὶ **ξυνεργάση** πλάγιαι ἔρωτ. προτ., πόθεν ἔξαρτῶνται; **κινδύνευμα=ἐπικίνδυνος πρᾶξις.** εἰ (μέλ. τοῦ ἔρχομαι)=θὰ φθάσῃς, θὰ ὁμοίης, ἡ κανονικὴ σειρὰ τῆς προηγουμένης προτάσεως εἶναι: **ποῖον** τι κινδύνευμα λέγεις σημοπεῖν με εἰ **ξυμπονήσω** καὶ **ξυνεργάσομαι;** **κουφίζω=ἀραιοῦμαι=σηκώνω** πρὸς ταφήν, θάπτω. εἰ **κουφιεῖς.** πλαγ. ἔρωτημ. πρότ. ἐκ τοῦ ἔννοουμ. σκόπει. **ξὺν τῇδε χερὶ=σὺν ἐμῷ** χειρὶ=σὺν ἐμοί. (δι ὑποκριτής λέγων ταῦτα σηκώνει καταλλήλως τὴν χεῖρα διὰ νὰ δεῖξῃ). **ἢ γάρ;=ἄρα γε λοιπόν;** **σφέ=αὐτόν.** **ἀπόρρητον** (ἐνν. ἡ μετ. δν, παραθ. εἰς τὸ θάπτειν)=πρᾶγμα τὸ δοποῖον εἶναι ἀπηγορευμένον. **τὸν γοῦν ἐμόν=τὸν γ' ἐμόν=τὸν ἰδικόν** μου τούλαχιστον. **οὐδὲ ἀλάσσομαι=οὐκ ἐλεγχθήσομαι,** δὲν θὰ εὑρεθῶ. **προδοῦσσα** (κατηγορ. μετ.)=ὅτι ἐπρόδωσα. **σχέτλιος** (ἐκ τοῦ ἀρ. β' σχεδεῖν τοῦ ἔχω)=δειρὰ τολμῶν, ἔπειτα δέ, ώς ἐδῶ, δεινὰ πάσχων, δι στυχισμένος,**

ἀντειρηκότος ἐναντιωμ. μετ., ἐννοεῖται ἡ πρότ. νοεῖς θάπτειν σφε. (διαφαίνεται καὶ πάλιν τὸ ἥδος τῆς Ἰσμήνης). ἀλλ’ οὐδὲν μέτα—μέτεστι. ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : ἀλλ’ οὐδὲν μέτεστιν αὐτῷ εἰργειν με τῶν ἔμων (καθηκόντων)=ἀλλ’ οὐδὲν δικαίωμα ἔχει αὐτὸς τὰ μὲ έμποδίζη ἀπὸ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἰδικῶν μου καθηκόντων. **φρόνησον**=σκέψθη, ἀναλογίσου. **νῦν** δοτ. ἡθ. ὡς ἀπεχθῆς (ἐνν. πᾶσι)=πόσον μισητός. **δυσκλεής**=μὲ κακὴν φήμην (λόγῳ τῶν ἀνοσιογηγημάτων του). **ἀπώλετο**=ἐχάμη (ἡθικῶς). **αὐτόφωρος** (αὐτὸς - φώρο, φωρός=αλέπητης)=δ ὑπ’ αὐτοῦ ἀνακαλυφθεῖς. **ἀμπλάκημα**=ἀμάρτημα. πρὸς αὐτοφ. **ἀμπλακημάτων**=ἔνεκεν ἀμαρτημάτων, ὅπ’ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἀποκαλυφθέντων. **ἀράσσω**=κτυπῶ, κρούω ἵσχυρῶς (τυφλώνω). **αὐτουργῷ κεφαλῇ**=ἰδίᾳ χειρὶ. αὐτὸς αὐτουργῷ σχῆμα ἐπαλληλίας. **ἔπειτα** δὲν ἐκφράζει δι’ αὐτοῦ χρονικὴν ἀκολουθίαν, ἀλλὰ θέλει τὰ δηλώσῃ τὴν σειρὰν τῆς διηγήσεως τῶν γεγονότων, ἀναφέρων πρῶτον τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν πατέρα, ἀκολούθως τὰ εἰς τὴν μητέρα κ.ο.κ. **διπλοῦν ἐπος**=διπλοῦν ὄνομα (παραδ. τῶν : μήτηρ καὶ γυνή),=ἡ ἔχουσα τὸ διπλοῦν τοῦτο ὄνομα. **λωβάσιμαι-ῶμαι**=βλάπτω, κακουμεταχειρίζομαι. **ἀρτάνη** ἐκ τοῦ ἀρτάω=σχοινίον, ἀγχόνη. **λωβᾶται βίον**=ἀτίμως τελευτᾶ, θέτει ἀτιμωτικὸν τέρμα εἰς τὸν βίον της. **δύο - μίαν** ἀντίθεσις. **αὐτοκινῶ**=ἀλληλοκινῶ. **κοινὸν μόδον**=ἀμοιβαῖον θάνατον. **ἐπαλλήλουν κεροῖν** (δοτ. δργαν.)=μὲ κεῖρας ὑψωθείσας ἐναντίον ἀλλήλων. δσφ **κάκιστα δλούμεθα** (πλαγ. ἔρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ σκόπει)=δποῖον οἰκτρότατον τέλος, ποῖον θάνατον θὰ ἔχωμεν. **νόμουν βίᾳ**=παραβιάζουσαι τὸν νόμον. **εἰ παρέξιμεν** (δῆμ. παρέξειμι)=εὰν θὰ παραβῶμεν. **ψῆφον**=δρισμένην ἀπόφασιν, ἐνῶ διὰ τοῦ κράτη ἐννοεῖ τὴν καθόλου βασιλικὴν ἔξουσίαν. **γυναῖκ^χ**=γυναῖκες ὡς οὐ μαχούμενα=ὡς μὴ δυνάμεναι τὰ πολεμήσωμεν. **ἔπειτα** δέ ἀντὶ : τοῦτο δέ. ἐκ κρεισσόνων=νπὸ ἵσχυροτέρων. **ἀκούειν ταῦτα** ἀπαρεμφ. ἀκολουθίας=ῶστε τὰ ὑπακούωμεν εἰς ταῦτα. **ἀλγίονα** (ἀλγεινός)=λυπηρότερα, χειρότερα. **αἰτοῦσα**=παρακαλοῦσα. τοὺς ὑπὸ **χθονὸς** (δυτας) ἐννοεῖ τὸν Πολυνείκην καὶ τοὺς ὑποχθονίους θεούς. **ξύγγνοιαν** **τσχω** (περιφρ.).=ξυγγιγγώσκω=συγχωρῶ. **βιάζομαι τάδε**=παρὰ τὴν θέλησίν μου πράττω αὐτὰ ἐδῶ. **τέλος**=ἀρχή, ἀξίωμα. οἱ ἐν τέλει δύτες (καὶ ποιητ. βεβῶτες)=οἱ ἀρχοντες. **περισσός**=ὑπερβολικός, ὑπερβαίνων τὴν δύναμιν. **νοῦν οὐδένα**=κανὲν νόημα, τ. ἐίναι δλως διόλου ἀνόητον.

Πραγματ. κινδύνευμα ἡ λέξις ὑποδηλοῦ μικροψυχίαν τῆς Ἰσμήνης.

ἀλετο δὲν ἐννοεῖ ἀπέδανε μετὰ τὴν τύφλωσιν, ἀλλ' ἡθικῶς ἔχάθη μετὰ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς πατροκοτονίας καὶ αἰμομειξίας. ἀμπλακήματα ἐννοεῖ τὰ ἀνοσιουργήματα του αὐτά. πλεκταῖσιν ἀρτάνεσι ἐννοεῖ τὴν ἀγχόνην, δι᾽ ἣς ἀπηγχονίσθη ἡ μήτηρ των Ἰοκάστη.

δ'. στ. 69—99.

Λεξιλογ. κελεύσαιμ⁷ δὲν ἐνν. ὡς ἀντικ. τὸ προηγ. πράσσειν. ξτι⁸ = (τῷρα) πλέον, τ. ἔ. μετὰ τοὺς τελευταίους λόγους σου, οἱ δόποι έφανέρωσαν τὰ φρονήματά σου. δρῶ μετά τινος=συμπράττω μετά τινος. μετ' ἐμοῦ γε δεφῆς ἀν ἡδέως=ἡθελες συμπράξει βεβαίως μὲν ἐμὲ κατὰ τρόπον εὐχάριστον (εἰς ἐμέ); τίνος εἴδους λόγος εἶναι ἐδῶ; δοκεῖ (ἐνν. εἰδέναι). κεῖνον δ' ἔγῳ ἀντί: ἔγῳ δ' ἐκεῖνον προηγεῖται τὸ ἐκεῖνον πρὸς ἔμφασιν (εἴται ἀντίθεσις). καλόν... φίλη... ἀσύνδετα, πρὸς ἔμφασιν, στισια=θεῖα, δίκαια. πανουργήσασα (δ. πανουργέω-ῶ) =ἀποτολμήσασα δίκαιον ἔγκλημα (σχ. δένυμωδον, διότι ἡ Ἀντιγόνη θάπτουσα τὸν Πολυνείκην παραβαίνει μὲν τὸν νόμον, διότε ἡτο πανούργημα, ἀλλ' ἔκτελει ἔργον εὐσεβέες). δν=καθ' ὅν. τοῖς κάτω=τοῖς κθονίοις θεοῖς. τῶν ἐνθάδε συγκρ. γεν. ἀντί: ἡ τοῖς ἐνθάδε (δηλ. τῷ Κρέοντι καὶ τοῖς λοιποῖς ἐπὶ τῆς γῆς ἀνθρώποις). δοκεῖ (ἐνν. τό: ἀτιμάσαι..). τὰ τῶν θεῶν ἔντιμα=τὰ παρὰ τοῖς θεοῖς νομιζόμενα ἔντιμα. ἄτιμα ποιοῦμαι=θεωρῶ ἄτιμα. ἀμήχανος=ἀπορος, ἀνίκανος. τὸ δρᾶν προσδιορ. τῆς ἀναφορᾶς, πλεοναστ. ἐτέθη τὸ ἀρθρον. προέχομαι=προφασίζομαι. ἀν προύχοιο=(ἀντὶ προστακτ). ἔγῳ δέ λισχυρ. ἀντίθεσις. (σοῦ) ταλαιίνης γεν. τῆς αλτίας. προταρθέω-ῶ=φροβοῦμαι ὑπέρ τινος. ἔξιορθδω-ῶ ἀνορθῶ, (ἐδῶ) ἔξασφαλίζω (ἀποπειρ. ἐνεστώς). πότμος (πίπτω)=μοῖρα. κεύθω=ἀποκρύπτω. κρυφῇ κεύθε (πλεονασμὸς)=τήρησε το μνησικόν. σὺν δ' αὔτως=ῶσαντως δέ. κατανδάω-ῶ=διμιλῶ, λέγω φανερά. ἔχθιων=μιστοτέρα. σιγῶσ', ἔαν μὴ πᾶσι ηηρούξης τάδε. καταφατικῶς καὶ ἀρνητικῶς ἐκφράζει τὴν ἔννοιαν πρὸς μείζονα ἔμφασιν καὶ ἔξαρσιν τοῦ πάθους τῆς Ἀντιγόνης. θεομήν-ψυχορίσι κάριν τῆς ἀντιθ. ἔθηκε ψυχροῖς ἀντὶ δεινοῖς. ἀδεῖν ἀόρ. β' τοῦ ἔ. ἀνδάρω=ἀρέσκω. οἷς ἐνν. τὸν Πολυνείκην καὶ τοὺς χθονίους θεούς. εἰ καὶ δυνήσῃ γε (ἐνν. ἀρέσεις)=θὰ εἰσαι ἀρεστὴ εἰς αὐτοὺς βεβαίως (τό γε), ἀν καὶ θὰ δυνηθῆς νὰ εἰσαι ἀρεστὴ (θάπτουσα). ἔράω-ῶ=μετὰ γεν.=ἐπιθυμῶ. ἀμήχανα=ἀδύνατα. ἀμηχάνων ἔρᾶς ἡ φράσις αὕτη εἶναι παροιμιώδης, δπως καὶ ἡ: ἀδύνατα

θηρᾶς. πεπαύσομαι (ἀντὶ ἀπλ. μέλλοντος)=θὰ παύσω δριστικῶς, θὰ παραιτηθῶ ἀσφαλῶς τοῦ ἔγχειρήματος. **ἀρχὴν οὖν**=οὐδαμῶς. **ἐκθαίρομαι**=μισοῦμαι· ἐτέθη ὁ μέσ. μέλλων ἀντὶ παθῆτ. **ἔξι**=ἕπτο. **προσκείσης**=ἔσει (μετὰ θάνατον). **δικηγ=δικαίωσις.** **δυσβουλία**=ἀφοροσύνη. **πείσομαι**, τοῦ πάσχω. **τοσοῦτον**=τόσον μέγα. **ἴα** (μετρ. συνίζησις). μὲ καὶ τὴν ἔξι ἐμοῦ δυσβουλίαν τὸ δλον συναπτ. μὲ τὸ μέρος ἥ μὲ ἴδιότητα αὐτοῦ. μὴ οὐ καλῶς (μετρ. τὸ μὴ οὐ πάσχει συνίζησιν) =οὐχὶ ἐντίμως, μετ' ἀργησιν τίθενται καὶ τὰ δύο ἀργητικὰ μόρια. **στείχω**=βαδίζω, πηγαίνω. **ἔρχη**=ἀπέρχεσαι. **ἄνοιξ**=ἀπερίσκεπτος. **δρυθῶς**=εἰλικρινῶς.

Πραγματ. οὕτ’ εἰ τὸ δέλοις ἔτι πράττειν, ἡδέως δρόψης ἄν... ἥ **Ἀντιγόνη** ἔξαντλήσασα προηγουμένως ὅλα τὰ ἐπιχειρήματά της διὰ τὰ ἐπιτύχη τὴν σύμπραξιν τῆς Ἰσμήνης, καὶ μὴ ἐπιτυχοῦσα ταύτης, ἀρχεται πλέον αἰσθανομένη ἀντιπάθειαν πρὸς αὐτήν, ὡς ἐπιλήσμονα τῶν καθηκόντων τῆς καὶ δειλήν, καὶ μὴ θέλοντα τὴν συνεργασίαν της. **πλείων χρόνος**, ἐκεῖ γὰρ ἀεὶ κείσομαι οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστενον εἰς τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς καὶ τὴν αἰωνιότητα τῆς μετὰ θάνατον ζωῆς ἐν τῷ Ἀδῃ. **πολλὰδ** ἐχθίσιν ἔσῃ σιγῶσα κτλ. ὅποιον διαφαίνεται πάλιν τὸ ἥθος τῆς Ἀντιγόνης; ὁστε μὴ οὐ καλῶς **θανεῖν** μετὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς ἥ μὲν Ἀντιγότη ἔξερχεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου, ἵνα ἔξελθούσα τῆς πόλεως προβῇ εἰς τὴν ταφὴν τοῦ νεκροῦ, ἥ δὲ Ἰσήνη διὰ τῆς δεξιᾶς θύρας εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα, καὶ τοιουτοτρόπως κενοῦται ἥ σκηνή.

Οὕτως ἐν τέλει τοῦ προλόγου καὶ αἱ δύο ἀδελφαὶ ἔχαρακτηρίσθησαν δι’ ὀλίγων καὶ ἐδηλώθη ἥ δλη δέσις τοῦ δράματος.

Πάροδος στ. 100—161.

Λεξιλογ. στρ. α’ ἀκτὶς συνεκδοχ. ἀντὶ ἀκτῖνες. **ἀκτὶς ἀελίου=ἀκτινοβόλε** ἥλιε. ἥ κανονικὴ σειρὰ τῶν λέξεων : ἀκτὶς ἀελίου, φάος φανὲν ἐπταπύλῳ Θήβᾳ, τὸ κάλλιστον τῶν προτέρων. **ποτὲ**=τέλος πάντων, ἐπὶ τέλους. δι’ αὐτοῦ θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν μακρὰν ἐναγώνιον προσδοκίαν. **φανὲν** φάος ἐφάνθησις παρήχησις χάριν ἐμφάσεως. **ἀμέραις** βλέφαρον περίφρασις=ἥμέρας ὀφθαλμέ· τὸ βλέφαρον ἐτέθη ἀντὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἥτοι τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ δλον· τὰ πολλὰ συνώνυμα ἀκτὶς ἀελίου, τὸ κάλλιστον φάος, βλέφαρον ὀφείλονται εἰς τὰ καταπλημμυροῦντα τὴν ψυχὴν τῶν πολιτῶν αἰσθήματα χαρᾶς ἐπὶ τῇ ἀπαλλαγῇ τῆς

πόλεως ἀπὸ τῶν ἔχθρῶν. μολοῦσσα. (ὅμ. βλάσκω)=ἔλθοῦσσα. φῶς, φωτὸς (δ)=ἀνήρ. τὸν λεύκασπιν φῆτα=τὸν ἔχοντα λευκὰς ἀσπίδας στρατόν, διότι τὸ φῶς λαμβάνεται περιηπτ. καὶ ἐννοεῖ δλον τὸν στρατόν ἥσαν δὲ αἱ Ἀργολικαὶ ἀσπίδες λευκαὶ καὶ στρογγύλαι. πανσαγιά (πᾶν-σάλη=δπλισμὸς)=μὲ πανοπλίαν, πάνοπλον. φυγάδα κατηγορ. κατὰ πρόληψιν=ώστε εἶναι φυγάδα. πρόδρομον ἐπιρρηματικῶς προσδιορ. τὸ φυγάδα, σημ. προτροπάδην. κυνήσασσα μετκ. χρονική, προσδιορίζουσα χρον. τὸ μολοῦσσα, ἷτοι ἀφοῦ ἐκίνησε (πρότερον), ἀφ' οὐ ἔτερεν εἰς φυγὴν. δξυτέρῳ χαλινῷ=σὺν δξυτέρῳ χαλινῷ. ἀνήκει εἰς τὸ φυγάδα καὶ σημαίνει σὺν ταχυτέρῳ ἄρματι, διότι τὴν ἰδιότητα δξυτέρῳ ἀπέδωκεν εἰς τὸ μέρος χαλινῷ, ἀντὶ εἰς τὸ δλον ἄρματι, ἷτο δὲ ταχυτέρον, διότι οἱ Ἀργεῖοι διωκόμενοι κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου ἔφενον ταχύτερον παρὰ κατὰ τὴν νύκτα.

σύστημα α'. αἴρομαι=παρακινοῦμαι, ἔξαπτομαι. (τὸ) νεῖκος=ἔρις, φιλονικία. ἀμφίλογος=ἀμφίβολος, προκαλῶν ἀμφισβήτησεις (διότι δἘτεοκλῆς καὶ δΠολυνείκης ἐφιλονίκουν, ἀμφισβήτοῦντες περὶ τῆς βασιλείας.) δξέα κλάξων=ἐκβάλλων δξεῖς κρωμούς. ὑπερέπτα (ὑπερόπται)=ἐπέταξεν ὑπεράνω (τῆς πόλεώς μας). αἰετὸς εἰς γῆν ὁς ὑπερέπτα=ὁς αἰετὸς ὑπερόπτα εἰς γῆν. στεγανός=ἐστεγασμένος, κεκαλυμμένος. λευκῆς κιόνος. ἡ γεν. ἀντὶ ἐπιθέτου κιονώδει (πτέρωγι)=μὲ πτέρωγας κιονολεύκους. ἵπποκόμος=δ κοιμῶν θριξὶν ἵππου. κόρυς ἵπποκόμος=περικεφαλαία ἔχουσα λόφον ἐξ οὐρᾶς ἵππου.

ἀντιστρ. α'. στὰς ὑπὲρ μελάθρων=σταθεὶς (λαβὼν θέσιν) ὑπεράνω τῶν οἰκιῶν ἥμῶν. φονώσασι (ἐκ τοῦ φόνος, φονή) λόγχαις=μή λόγχας αἰμοδιψεῖς (προσωποπ.). ἀμφικάσκω=ἀνοίγω τὸ στόμα πέριξ, περιτριγυρίζω μὲ ἀνοικτὸν στόμα (θέλει νὰ δηλώσῃ διὰ τούτου τὴν μεγάλην μαρίαν τῶν Ἀργείων). ἔβα=ἀπῆλθε (πὸλιν δηλ. ἐπετελέση τὸν σκοπόν του). ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: στὰς δ' ὑπὲρ μελάθρων φονώσασι λόγχαις, ἀμφικανῶν στόμα κύκλῳ ἐπτάπυλον ἔβα· ἡ μετ. στὰς προσδιορ. χρον. τὴν μετ. ἀμφικανῶν. γένυσιν. ἐτέθη δοτ. δργαν. ἀντὶ τῆς αἰτιατ. γένυς, οὐ δνομαστ. εἶναι γένυς=κυρρίως ἡ κάτω σιαγών, ἐν δὲ τῷ πληθυντ. γένυνες καὶ συνηρ. γένυς=αἱ σιαγόνες ἡ τὸ στόμα μετὰ τῶν δδόντων. πλησθῆναι. ἀδρ. τοῦ πίμπλαμαι=χορταίνω. στεφάνωμα πύργων=πύργους στεφανώνοντας τὴν πόλιν, τὸν πυργωτὸν περίβολον. πενάεις Ἡφαιστος=τὸ ἐκ καιομένων πευκίνων δάδων πῦρ (μετωνυμία δπως εἶναι: Ἄρης ἀντὶ πόλεμος, Ἄφροδίτη ἀντὶ ἔρως, Ἄμφιτρίτη ἀντὶ

θάλασσα κλπ.). πρὸν ἔλειν=πρὸ τοῦ νὰ καταλάβῃ, περιλάβῃ. τοῖος=διότι τοιοῦτος (αἰτιολογεῖται τὸ διατὸν ἔφυγον προτροπάδην οἱ Ἀργεῖοι). ἐπάθη=συντόνως ἔγινεν, ἥγέρθη. πάταγος "Ἄρεος=παταγώδης μάχη. δυσκείρωμα=τὸ δυσκόλως χειρούμενον=δυσκόλως νικηθεῖσα (κερδηθεῖσα), δύσκολος κατάκτησις. εἶναι παράθεσις εἰς τὸ πάταγος Ἄρεος. ἀντιπάλω δράκοντι ποιητ. αἴτιον.

ἀντισύντο. α'. μεγάλης γλώσσης ιδύμπους=τὰς μεγαλανχίας, τὰς μεγάλας κομπορρήμασύνας. ὑπερεχθαῖρω=ὑπερβολικὰ μισῶ. σφᾶς=τοὺς Ἀργείους. πολλῷ φεύματι=μὲ πολλὴν δρμὴν (ἐπιτυχῆς μεταφορὰ ἐκ τοῦ χειμάρρου). προσνίσσομαι=προσφέρομαι, ἐπέρχομαι (ἐναντίον τοῦ τείχους ἡμῶν). καναχὴ (ἐκ τοῦ κανάσσω)=δξὸς ἥχος, κλαγγὴ (ἰδίᾳ μετάλλου). χρυσοῦ=χρυσῶν δπλων ἡ γεν. εἶναι ὑποκειμενικὴ εἰς τὸ καναχὴ καὶ αἰτιολογεῖ τὸ ὑπεροπλίαις=λόγῳ κλαγγῆς τῶν χρυσοποικίλτων δπλων. ὑπεροπλία=ὑπερβολικὴ πεποίθησις εἰς τὰ δπλα, ὑπεροψία. παλτὸν πυροῦ=δ κεραυνὸς (δ παλλόμενος ἄνωθεν). παλτῷ πυρὶ=διὰ τοῦ ἐκσφεδονισθέντος ἐπ' αὐτοῦ (τοῦ Διός) κεραυνοῦ. τίνος εἴδοντος δοτικὴ εἶναι; διπτεῖ (Ιστορ. ἐν.)=ἔρωψε, κατεκρήμνισε. τὸ ὑπερεχθαῖρει καὶ τὸ διπτεῖ ἐπέθησαν παρατακτικῶς ἀντὶ νὰ τεθῇ: ὑπερεχθαῖρων(αἰτιολ. μετ.) διπτεῖ. βαλβίς ἵδε πραγματ. ἐπ' ἄκρων βαλβίδων=ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων τοῦ τείχους προσδιορ. τοπικῶς τὸ δρμῶντα ἄκραι βαλβίδες κυρίως εἶναι τὰ ἄκρα τοῦ τείχους, εἰς τὰ δποῖα διὰ κλίμακος ἀνέβῃ δ Καπανεύς. νίκην=νικητήριον κρανγήν. ἀλαλάξω=κρανγάζω ἰσχυρῶς ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: διπτεῖ (τοῦτο τὸν Καπανέα) παλτῷ πυρὶ δρμῶντα ἥδη ἀλαλάξαι νίκην ἐπ' ἄκρων βαλβίδων.

στρ. β'. ἀντιτύπα δ' ἐπὶ γῆ=ἐπάνω δὲ εἰς τὴν γῆν, ἣτις ἀνταπέδωκε τὸ κτύπημα. τανταλόμαι=διασείομαι, τραντάζομαι. πυρφόρος ὅς =δς πυρφ. (ὑπέρθεσις). βακχεύω=μαίνομαι. ἐπιπνέω=μεταφορ. ἀπὸ τῶν ἀνέμων καὶ τῆς θύελλης)=ἔφορμῶ (κατὰ τῆς πόλεως). διπαῖς.... ἀντί: ἀμα διπαῖς ἀνέμων=μετὰ τῆς αὐτῆς πρὸς τὸν ἀνέμους δρμῆς καὶ ταχύτητος. ἀλλὰ τροπ.=κατ' ἄλλον τρόπον (παρὰ δπως ἥλπιζεν). τὰ μέν=τὰ μὲν σχέδια τον, δσα ἀνέμενε (νὰ γίνουν), δσα ἀνειρεύετο. ἀλλα δὲ=(ἐνν. κακά). ἐπ' ἄλλοις=ἐναντίον ἄλλων (ἥρωων τῶν Ἀργείων). ἐπινωμάω=ἐπισωρεύω, προξενῶ. στυφελίζω (ἐκ τοῦ στυφελός=τραχύς, σκληρός)=κτυπῶ ἰσχυρῶς, πα-τάσσω. δεξειόσειρος (περὶ τῆς λέξ. ἤδ. πραγματικὰ)=ἰσχυρός καὶ γενναῖος συμβοηθός. σύστ. β'. λοχαγὸς =ἡγεμών. τέλη=φόρους, προσφορὰς (ἐδῶ πρὸς

τὸν Δία). τροπαῖος=δ τὴν τροπὴν τῶν ἔχθρῶν προκαλέσας, δ δοτὴ τῆς νίκης (εἶναι εἰρωνεία διὰ τοὺς ἡγεμόνας τῶν Ἀργείων, οἱ δποῖοι, οἵονεὶ οἱ ἔδιοι, προσέφερον τὰ πάγχαλα ὅπλα των διὰ νὰ σιηθῇ τὸ τρόπαιον). στυγεόδος=ταλαίπωρος, ἄθλιος. ὁ (δν̄κ)=οἰ. φύντε ἐναντιωμ. μετ. (ἀρ. β' ἔφυν τοῦ δ. φύομαι=γεννῶμαι), καθ' αὐτοῖν=ἐναντίον ἀλλήλων. στήσαντε=ἔγείραντες. δικρατεῖς=καὶ τὰς δύο νικησάσας, διττῶς φονικάς. ἔχετον (ίστορ. ἐνεστ.) μέρος κοινοῦ θανάτου=μεταλαμβάνοντ, μετέχοντ (μετέσχον) κοινοῦ θανάτου.

ἀντιστρ. β'. ἀλλὰ γὰρ=ἄλλ' ἐπειδή. μελαλώνυμος=πολυνύμητος. ἀντιχαρεῖσα Θήβᾳ=χαρεῖσα ἐξ ἵσου πρὸς τὴν... (δηλ. πρὸς τὴν χαρεῖσαν Θ. ἥλθε καὶ ἡ Νίκη πλήρης χαρᾶς). ἐκ μὲν δὴ πολέμων=κατόπιν τοῦ τελευταίου τώρα πολέμου. τίθεμαι λησμοσύνην=λησμονῶ, ἀντικείμ. ἐνν. τὰς παρελθούσας συμφοράς. παννύχιος καὶ πάντυχος=διλογύκτιος, ἀντιθ. τοῦ πανημέριος. ἐλελιχθων (ἐκ τοῦ ἐλελίζω=ποιῶ τι τρέμειν ἢ σείσθαι)=δ σείων καὶ κινῶν τὸ ἔδαφος (ἐνν. διὰ τῶν χοροπηδημάτων). Θήβας γεν. ἀντικ. ἐπέρχομαι =ἐπισκέπτομαι. ἄρχοι=εἴδε νὰ ἔξαρχῃ τοῦ χοροῦ.

ἀντισύντ. β'. δδε=ἰδού. ἀλλὰ γὰρ=ἄλλ' ὅμως (δ γὰρ αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμενον: ἀλλὰ στῶμεν). νέον ειλληχῶς (τοῦ δ. λαγκάνω)=νεωστὶ ἀναλαβῶν. νεοχμός=νέος, πρόσφατος. ἐπὶ νεαραῖσι συντυχίαις θεῶν =μετὰ τὰ νεωστὶ συμβάντα ἐκ τῶν θεῶν σχετίζεται τοῦτο οὐχὶ πρὸς τὸ χωρεῖ, ἀλλὰ πρὸς τὸ βασιλεὺς νεοχμός. νεαράς συντυχίας ἀποκαλεῖ τὸν τελευταῖον θάρατον τῶν ἀδελφῶν, δ δποῖος ἦτο μὲν κακός, ἀλλ' ὑπῆρξεν εὐμενῆς εἰς τὸν Κρέοντα. δὴ=ἄρα γε. μῆτις=σκέψις. ἐρέσσω (μεταφορ. ἐκ τῶν καπηλατῶν)=ἀνακινῶ ἐν τῷ νῷ, ἀναλογίζομαι. δτι =διότι. λέσχη=διμιλία, εἴτα δ τόπος δπον ὀμίλουν, ἐδῶ συνέλευσις. σύγκλητος=ἕκτακτος (ίδε πραγματικά). προτίθεμαι=συγκαλῶ δημοσίᾳ. πέμψας=μεταπεμφάμενος=στείλας καὶ προσκαλέσας.

Πραγματ. ἀπὸ τοῦ στίχου 100-161 εἶραι ἡ πάροδος τοῦ χοροῦ, ἀποτελουμένου ἐκ 15 προσώπων, τὰ δποῖα ἀπαρτίζοντ δύο ἡμιχόρια, ἐξ ἐπτὰ προσώπων ἔκαστον, καὶ τὸν κορυφαῖον τοῦ χοροῦ. Ὁ χορὸς συγκείμενος ἐξ ἐπισήμων γερόντων Θηβαίων εἰσέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου, κατεχόμενος ὑπὸ αἰσθημάτων χαρᾶς διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς πόλεως ἀπὸ τοῦ ἔχθροῦ καὶ ἔξωτερικεύων ταῦτα διὰ τῆς φύδῆς του. Εὕλογον δὲ ἦτο μετὰ τὸν μέγαν τῆς προτεραίας κίνδυνον νὰ προσαγορεύσῃ πρῶτον τὸν ἀνατέλλοντα ἥλιον, τὸν δποῖον δὲν ἥλιτιζεν, δτι ὅτα ἐπανέ-

βλεπε μὲ τόσην χαράν, κατόπιν τῶν φοβερῶν τῶν πολεμίων ἀπειλῶν. Θήβα ἡ πόλις ἐλέγετο Θήβη καὶ Θῆβαι, ἐλέγετο δὲ ἔπιτάπυλος πρὸς διάκοισιν ἀπὸ τῶν ἑκατομπύλων Θηβῶν τῆς Αἰγύπτου. Διοκαίων ἡ Δίοκη κατὰ τὴν μυθολογίαν ἦτο θυγάτηρ τοῦ Ἡλίου καὶ γυνὴ τοῦ Λύκου, τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν, ἐπειδὴ δὲ αὕτη ἐδείχθη σκληρὰ πρὸς τὴν πρώτην γυναῖκα τοῦ Λύκου, τὴν Ἀντιόπην, τὴν προσέδεσσαν οἱ ἐκ τοῦ Διὸς νείοι αὐτῆς, Ζῆνος καὶ Ἀμφίων, εἰς κέρατα ἀγρίου ταύρου, ἀφ' ὧν κρημνισθεῖσα αὕτη εἰς τὴν κρήνην, ἔδωκε τὸ δνομά της εἰς αὐτήν. Προετίμησε δὲ δ ποιητὴς τὴν Δίοκην ἀντὶ τοῦ ἀνατολικώτερον δέοντος Ἰσμηνοῦ ποταμοῦ, τὸν δποῖον ἔπειπε νὰ ἀναφέρῃ, διότι αὕτη ἦτο ἐπισημοτέρα εἰς τὸν μύθον. δράκοντι ἐνῷ οἱ Ἀργεῖοι παραβάλλονται πρὸς ἀετόν, οἱ Θηβαῖοι παραβάλλονται πρὸς δράκοντα, ἀφ' ἐνὸς μέν, διότι δράκων εἶναι φύσει πολέμιος τοῦ ἀετοῦ, ἀφ' ἐτέρου δέ, διότι, ὡς ἀναφέρει δ μῆνος, οἱ Θηβαῖοι ἥσαν δρακοντογενεῖς, ἥτοι ἐγεννήθησαν ἐξ δδόντων δράκοντος, τὸν δποῖον εἶχε απείρει δ ἰδρυτὴς τῆς Καδμείας Κάδμος, φονεύσας τὸ θηρίον. Ζεὺς γὰρ μεγάλης γλώσσης... πρὸς ποῖον παρόμοιον δητὸν χριστιανικὸν ἀντιστοιχῆ τοῦτο; χρυσῶν ἐννοεῖ χρυσοποικίλτων καὶ οὐχὶ χρυσῶν. νίκην ἥδη δρμῶντα πρόκειται περὶ τοῦ ἥρωος Καπανέως, δ δποῖος ἥτο πατήρ τοῦ δμητρικοῦ Σθενέλου καὶ ἥτο ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει εἰς ἐκ τῶν ἐπτὰ ἡγεμόνων, τῶν ἐκστρατευσάντων κατὰ τῶν Θηβῶν, ἐκεραυνοβολήθη δὲ ὑπὸ τοῦ Διός, διότι ἐκαυχήθη, δι τὸ κατασκάψῃ τὰς Θήβας, εἴτε τὸ ἥθελεν, εἴτε μή, δ Ζεύς. βαλβίδων βαλβίς καὶ βαλβίδες ἥτο τὸ μέρος τοῦ σταδίου, ἀπὸ τοῦ δποίου ἥσχιζεν δ δρόμος τῶν ἀγωνιζομένων καὶ τὸ δποῖον εἰς τὸν ἵποδρομον ἐλέγετο ἄφεσις ἡ ἄφετηρία· ἐνίστε δμως ἐσήμαινε καὶ τὸ τέρμα, ἐπειδὴ οἱ ἀγωνιζόμενοι δίαυλον ἐπανήρχοντο εἰς τὰς βαλβίδας. Ἐδῶ δὲ σημαίνονταν τὰ ἀκρα τοῦ τείχους, τὰς ἐπάλξεις αὐτοῦ. δεξιόσειρος μεταφρ. ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς τεθρίπποις ἀρμασι δεξιῶν παρασείρων ἵππων. Παράσειροι δὲ ἐπιποι ἥσαν οἱ βοηθητικοὶ τῶν δύο κυρίων ἵππων ὑπὸ τὸν ζυγδὸν τοῦ ἀρματος, τῶν καλούμένων ζυγίων, οἱ λεγόμενοι σειραῖσι η παρήροι (παρ' ἡμῖν λέγονται γεντέκια). Ἐπειδὴ δμως δ δεξιὸς τοιοῦτος ὥφειλε κατὰ τὸν ἀγῶνας τῶν ἀρματοδρομιῶν, κάμπτων τὴν νύssαν πρὸς τὰ ἀριστερά, νὰ διατρέχῃ τὸν μεγαλύτερον ἀπὸ τοὺς ἀλλούς κύκλον, ἔπειπε νὰ εἶναι γενναῖος καὶ ἴσχυρος. Ἐπτὰ λοχαγοὶ ἐπτὰ πύλαι ἥσαν, ἐπτὰ οἱ ἡγεμόνες τῶν Ἀργείων καὶ ἐπτὰ οἱ Θηβαῖοι ἡγε-

μόνες. Ζηνὶ τροπαίῳ, δὲ Ζεὺς ἦτο δοτήρ τῆς νίκης, δὲ τροπαῖος, τρόπαιον δὲ ἦτο τὸ σύμβολον τῆς τροπῆς τοῦ ἔχθροῦ, τὸ μνημεῖον τῆς νίκης, σηματιζόμενον ὑπὸ τῶν νικητῶν ἐξ ἀσπίδων, περικεφαλαιῶν καὶ ἄλλων ὅπλων τῶν ἡττημένων. **Νίκα** ἐτιμᾶτο ὡς ἰδία θεά, ἔχουσα πτερὰ καὶ φέρουσα συνήθως σιέφανον ἢ πλάδον νίκης ὠραιοτάτην παράστασιν αὐτῆς ἔχομεν τὴν νίκην τοῦ Παιωνίου. παλναρμάτῳ Θήβᾳ ἐλέγετο πολυάρματος, διότι εἶχε πολλὰ καὶ ὀφαῖς ἄρματα, διὰ τοῦτο καὶ δὲ Πίνδαρος τὴν ἀποκαλεῖ φιλάρματον, εὐνάρματον, χρυσάρματον κτλ. **Βάκχιος** ἀντὶ Βάκχος, γεννηθεὶς ἐν Θήβαις ὑπὸ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Σεμέλης, θυγατρὸς τοῦ Κάδμου, καὶ διὰ τοῦτο ἰδιαιτέρως λατρευόμενος ἐν αὐταῖς, συνεχόεντες δὲ οὗτος διευθύνων τὸν χορούς, ὅπως ἐπιστένετο καὶ παρίστατο διὰ πολλῶν ἔργων τέχνης. **ἄλλ'** δέδε γάρ... οἱ ἐν τοῖς τελευταίοις σιή. 155 - 161 ἀπαγγελλόμενοι ὑπὸ τοῦ κορυφαίου τοῦ χοροῦ ἀνάπαιστοι ουθμίζουσι τὸ βῆμα τοῦ ἔξερχομένου ἐκ τῶν ἀνακτόρων Κρέοντος. **σύγκλητος** λέσχη ἀραχονιστικῶς εἴραι ή κατὰ τὸν ιστορικὸν χρόνον γινομένη ἐκτακτὸς συνέλευσις τῆς Ἐπικλησίας, διεκοίνοντο δὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Δήμου τῶν Ἀθηναίων εἰς τὰς τακτικάς, γινομένας κατὰ μῆνα καὶ καλούμένας κυρίας, καὶ εἰς τὰς ἐκτάκτους, τὰς ὁποίας συνεκρότουν δι' ἐπειγούσας καὶ ἐκτάκτους ἀνάγκας, καὶ τὰς ὁποίας ἐκάλουν ἐκτάκτους· συμφώνως λοιπὸν πρὸς αὐτὰς λέγει ἔδω δὲ Σοφοκλῆς σύγκλητον τὴν συνέλευσιν τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ καὶ διὰ τοῦτο λέγει κοινῷ κηρύγματι, διότι δημοσίᾳ εἰδοποίησεν, ὅπως δημοσίᾳ ἐκαλεῖτο καὶ ἡ ἐκτακτὸς συνέλευσις τοῦ δήμου.

Πρῶτον Ἐπεισόδιον. στ. 162 - 331

α'. στ. 162 - 222.

Λεξιλογί. ἀσφαλῶς. προσδιορ. τὸ ὅρθωσαν καὶ κάμνει ἀντίθεσιν πρὸς τὸ σάλω. **σάλω**=μὲν θαλασσοταραχῆν (μεταφράζεται ἀπὸ τῆς θαλάσσης, παραβαλλομένης τῆς πολιτείας πρὸς σαλεύον σκάφος). **σείσαντες**=συγκλονίσαντες. **πομπὸς**=ἀπεσταλμένος, αὐλητὴρ. **δίκα** ἐκ πάντων=ἔχωριστά, κατ' ἐκλογὴν ἀπὸ δλον. **ἔστειλ'** ἵκεσθαι=μετεπεμψάμην=ἔστειλα καὶ σᾶς προσεκάλεσα. **εἰδώς** (αἰτιολ.). **κράτη** θρόνων=τὴν βασιλικὴν ἀρχὴν (δὲ πληθυντ. ἀριθ. πρὸς ἐκδήλωσιν μεγαλοπρεπίας). **ὅρθου**=ἔκυρβέργα, ὀδήγηει ὀρθῶς. **διώλετο**=ἔχάθη. **μένοντας** ἐμπ. **φρονήμασιν**=ὅτι παρεμένετε μὲν σταθερά φρονήματα (ὅτι ἐμένετε

πιστοί). ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: εὖς εἰδὼς τοῦτο μὲν σέβοντας ἀεὶ τὰ κοράτη θρόγρων Λαΐου, τοῦτ' αὐθις, ἥνικα Οἰδίποντος ὕριθον πόλιν, κἀπεὶ διώλετο, μέροντας ἔτι ἐμπ. φρονήμασιν ἀμφὶ τοὺς κείνους (Λαΐου καὶ Οἰδίπ.) παῖδας. πρὸς διπλῆς μοίρας=ἀπὸ κοινὴν μοῖραν (θανάτου). παίσαντες καὶ πληγέντες=κτυπήσαντες καὶ κτυπηθέντες, φονεύσαντες καὶ φονευθέντες. σὸν αὐτόχειρι μιάσματι=σὸν μιάσματι αὐτοχειρίας=δι’ ἴδιοχείρου μιαρᾶς πράξεως. ἀράτη καὶ θρόνους. σχῆμα. ἐν διὰ δυοῖν (θέλει τὰ δηλώσῃ τὴν δῆλην ἔξουσίαν). δῆ=ῶς εἶναι γνωστόν. κατ’ ἀγχιστεῖα γένους τῶν δλωτότων (ἐτέθη ὁδός. ἀγχιστεῖα ἀντὶ θηλ. ἀγχιστείαν)=σύμφωνα μὲ τὴν πλησιεστάτην συγγένειαν πρὸς τοὺς φονευθέντας. ἀμήχανον=ἀδύνατον. παντὸς ἀνδρὸς (ἐνν. ἀρχοντος). ἐκμαθεῖν (ὑποκ. τινά)=νὰ μάθῃ τις ἀκριβῶς. γνώμην=τὰς ἰδέας. ἡ ἐπαλληλία τῶν πολλῶν συννομύων ψυχῆν, φρόνημα, γνώμην διὰ τὰ δηλωθῆ τὸ δλον καὶ ἀληθὲς φρόνημα. πρὸν ἄν. ἡ σύνταξις τοῦ πρὸν μεθ’ ὑποτακτ. (φανῆ), λόγῳ τῆς προηγ. ἀρνητικῆς ἐννοίας, ἀμήχανον κλπ. ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν=ἐν τῇ ἵκανότητι τῆς διοικητικῆς ἔξουσίας καὶ τοῦ νομοθετεῖν (εἰς τὴν γνώμην τοῦ Βίαντος τοῦ Πριηνέως «ἀρχὴ ἀνδρα δείκνυσι», προσθέτει δὲ Σοφοκλῆς καὶ τὴν νομοθετικὴν ἵκανότητα τοῦ ἀρχοντος). ἐντριβῆς φανῆ=δοκιμασθῆ. ἔμοι λγάρ... δ Κρέων ἀρχεται ἀναπτύσσων τὸ βασιλικὸν πρόγοναμά του. δστις μὴ ἀπτεται (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.)=ἔάν τις δὲν ἐπιλαμβάνηται. ἐγκλήσας ἔχει=ἔχει πλεισμένην (ἐκ φύσου), δὲν δυμιλεῖ μετὰ παροησίας. δοκεῖ ἔξ αντοῦ ἡ ἐν ἀρχῇ δοτ. προσωπ. ἔμοι. εἰς τὸ ο. τοῦτο ἀνήκει τὸ νῦν, ἐνῷ εἰς τὸ πάλαι θὰ ἐννοηθῇ δὲ παρατατ. ἐδόκει, δηλ. πάλαι τε ἐδόκει καὶ νῦν δοκεῖ. μεῖζον=ἀνώτερον, πολυτιμότερον πρᾶγμα (χρησιμ. ὡς κατηγορ. τοῦ φίλον). ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας. β’ δρος τῆς συγκρίσεως=ἡ τὴν αὐτοῦ πάτραν. οὐδαμοῦ λέγω (ἐνν. εἶναι)=οὐδόλως τὸν ὑπολογίζω, οὐδόλως τὸν ἐκτιμῶ ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: καὶ δστις ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας φίλον νομίζει μεῖζον, δοκεῖ (οὗτος) κάκιστος εἶναι νῦν τε καὶ πάλαι. τὰ κατωτέρω: ἵστω Ζεύς... μέχρι τοῦ στιχ. 187 εἶναι διὰ μέσου καὶ περιγράφοντι τὸν ἐπίσημον δρόσον, δν κάμνει δ Κρέων εἰς τὸν Δία. ἵστω (οἴδα)=ἄς εἶναι μάρτυς. οὕτ τιν σιωπήσαιμι. ἀπόδοσις τῆς ὑποθ. μετ. δρῶν=εἰ δρόψην. ἀτη (ἥ)=δλεθρος, καταστροφή.. τοῦτο=τὸ ἔξῆς. γιγνώσκω=ἔχω πρὸ δρθαλμῶν. ἥδε, ἥ πόλις. πλέοντες (ὑποθ.). μεταφορὰ ἀπὸ τῶν πλοίων. ποιούμεθα=ἀποκτῶμεν. δρθῆς=εὐτυχούσης, οὔσης σώας. τοι-

οῖσδε νόμοισοι=ἐπὶ τῇ βάσει τοιούτων προγραμματικῶν ἀρχῶν. αὕξω=μεγαλύνω, μεγαλυτέραν καὶ ἐνδοξοτέραν καθιστῶ. ἀδελφὰ τῶνδε=σύμφωνα μὲ τὰς ἀρχάς μου αὐτάς. πάντ' ἀριστεύσας δόρει=καθ' ὅλα ἀριστος δειχθεὶς ἐν τῇ μάχῃ. τὰ πάντα ἐφαγγίσαι (ἐξαρτ. ἐκ τοῦ ηγρύξας ἔχω)=νὰ προσφέρωμεν πάσας τὰς νενομισμένας τιμὰς (δηλ. σπουδάς, κτερίσματα κτλ.). δσα ἔρχεται κάτω=δσα κατέρχονται κάτω ὑπὸ τὴν γῆν. Πολυνείκην λέγω. παράθεσις τοῦ ἔνναιμον. ἐγγενεῖς=ἔγχωροίους. φυγῆς κατελθῶν=ἐπανελθὼν ἐκ τῆς φυγῆς. πρῆσαι (πρήθω)=νὰ κατακανθῇ. καὶ ἀκρας (κυρίως ἀπὸ κυρουφῆς ἔως κάτω)=καθ' δλοκληρίαν. κοινοῦ πάσασθαι (πατέομαι)=νὰ γενθῇ ἀδελφικοῦ ἢ συγγενικοῦ αἷματος. τοὺς δὲ ἐνν. πολίτας. κτερίζω προσφέρω κτέρεα ἢ κτερίσματα, κηδεύω μὲ πᾶσαν τιμὴν ἀγήκουσαν εἰς τοὺς τεκνούς. πρὸς οἰωνῶν ποιητ. αἴτιον. ἐδεστὸν=ἐδεσθὲν=κατασπαραχθέν. αἰκίζω καὶ αἰκίζομαι=μεταχειρίζομαι κακῶς, κακοποιῶ. φρόνημα=θέλησις ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: ἐᾶν δ' ἄθαπτον καὶ ίδειν δέμας (Πολυνείκους) ἐδεστὸν καὶ αἰκίσθὲν πρὸς οἰωνῶν καὶ κυνῶν. κοῦποτ' ἔκ γ' ἐμοῦ τιμὴν προέξουσ' οἱ κακοὶ τῶν ἐνδίκων=καὶ οὐδέποτε ἀπὸ ἐμὲ τοὐλάχιστον θὰ τύχωσι μεγαλυτέρας τιμῆς οἱ κακοὶ ἀπὸ τοὺς δικαίους (δὲν πρόκειται βεβαίως ἐνταῦθα περὶ ἀποδόσεως μεγαλυτέρας τιμῆς εἰς τὸν Πολυνείκην, ἀλλὰ περὶ ἵσης, ἀλλ' δικέων ἐννοεῖ διὰ τούτων, δταὶ δοθῆ ἵση τιμῆ, τότε οἱ ἀγαθοὶ τιμῶνται ἐξ ἵσου, ἐνῷ αὐτοὶ δικαιοῦνται μεγαλυτέρας τιμῆς, δμοίως οἱ κακοὶ τιμῶνται ἐξ ἵσου, ἐνῷ οὐδεμιᾶς δικαιοῦνται τιμῆς). θανὼν καὶ ζῶν πρωθύστερον. τὸν δύσνοντν καὶ εὔμενην. προσδιορ. ἀναφορᾶς. δύσνοντος=δυσμερῆς, ἐχθρός. ποὺ=ώς νομίζω. ἔνεστε σοι=εἶναι δικαίωμά σου. νόμῳ χρῆσθαι=νομοθετεῖν ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: σοί γέ που ἔνεστι παντὶ νόμῳ χρῆσθαι καὶ περὶ τῶν θανόντων καὶ περὶ ήμῶν, δπόσοι ζῶμεν. ὡς ἀν σκοποὶ ἥτε (εἶναι πλαγ. ἐρωτ. πρότασις ἐξαρτ. ἐκ τοῦ δρᾶτε ἢ σκοπεῖτε) τῶν εἰρημένων=προσέξατε, πῶς θὰ φυλάξητε τὰ διατεταγμένα ὑπὲρ ἐμοῦ. νὺν=λοιπόν. βασιάζειν (μεταφ. ἀπὸ τοῦ φορτίου)=νὰ ἀναλάβῃ τὸ βάρος τῆς φυλάξεως. προτίθημι=ἀναθέτω. ἐπίσκοπος=σκοπός, φρουρός. ἐπεντέλλω=πρὸς τούτοις διατάσσω ἢ κανονικὴ διατύπωσις τῆς φράσεως θὰ ἥτο: τι δῆτ' ἔστι τοῦτο τὸ ἄλλο, δ ἐπεντέλλοις ἔτι ἀν; ἀλλὰ τί λοιπὸν εἶναι τοῦτο τὸ ἄλλο, τὸ δποῖον προσέτι ἥθελες διατάξει εἰς ἐμὲ νὰ ἐκτελέσω; ἢ δύναται τὸ ἄλλο νὰ ἐκληφθῇ ὡς ἐπρι-

ρηματικὸν κατηγορούμενον τοῦ τοῦτο καὶ νὰ ἐξηγηθῇ ἐπὶ πλέον, δῆλον. τί ἄλλο ἐπὶ πλέον ἥθελες διατάξει; ἐπιχωρῶ=ἐπιτοπέτω. τὸ μὴ ἐπιχωρεῖν ἀντί. τοῦ ἐπεντέλλω. ἀπιστῶ=ἀπειθαρχῶ. τάδε=τὰ κεκηρυγμένα, τὰ διατεταγμένα. δις ἔρᾳ... ἀναφορ. συμπερ. πρότ.=ώστε οὗτος νὰ ἐπιθυμῇ. καὶ μὴν=καὶ ἀληθῶς. μισθδς (εἰρων.). ὑπ' ἐλπίδων (ἄραγ. αἴτιον). τὸ κέρδος=ἡ ἐλπὶς τοῦ κέρδους. διώλεσεν γνωμήδος=συνήθως καταστρέψει.

Πραγματ. ἀνδρες ... Ἐξελθὼν μετὰ πολλῆς μεγαλοπρεπείας διὰ τῆς μέσης (βασιλικῆς) πύλης τοῦ ἀνακτόρου δ Κρέων καὶ κρατῶν οὐκῆπτρον προχωρεῖ ἐν συνοδείᾳ τῶν δορυφόρων του μὲ δυνθμὸν σύμφωνον πρὸς τοὺς ἀιαπαιστικοὺς στίχους 155 - 156 τοῦ κορυφαίου τοῦ Χοοῦ. Λαβὼν δὲ ἀκολούθως θέσιν εἰς τὸ προσκήνιον, προσφωνεῖ μειά τυρος ὑπερφροσύνης τοὺς γέροντας, τοὺς ἀποτελοῦντας τὸν χορόν, ἀπλῶς καὶ συντόμως διὰ τοῦ «ἀνδρες», ἀνακοινοῖ τὰς ἀρχὰς τοῦ προγράμματός του καὶ ἐξαγγέλλει τὸ προκηρυχθὲν διάταγμα αὐτοῦ περὶ τῶν ἀδελφῶν Ἐτεοκλέους καὶ Πολυνείκους. διτι ἥδ' ἐστὶν ἡ σφέζουσσα καὶ π. τὴν ὁραίαν αὐτὴν ἰδέαν τοῦ Κρέοντος, διτι ἐφ' ὅσον τὸ σκάφος τῆς πολιτείας πλέει καλῶς, ἀποκτῶμεν καὶ τοὺς φίλους, ἣντι ἀν ἔχωμεν πατρίδα, ἔχομεν καὶ φίλους, ἀν δὲ δὲν ἔχωμεν πατρίδα, οὐδὲν ἔχομει, ἐξέφρασε δι' ἄλλων λόγων καὶ δ Περικλῆς (Θουκ. ΙΙ, 60) «ἔγώ γάρ ἡγοῦμαι πόλιν πλείω ξύμπανταν ὁρθουμένην ὁφελεῖν τοὺς ἰδιώτας, ἢ καθ' ἔκαστον τῶν πολιτῶν εὐπραγοῦσσαν, ἀθρόαν δὲ σφαλλομέτην...». δ ἔρχεται τοῖς κάτω νεκροῖς παρ' ἀρχαίοις ἐπεκοάδτει ἡ ἀντίλληψις, διτι αἱ ἐπιτύμβιοι χοαὶ εἰσέδυον ὑπὸ τὴν γῆν καὶ ἔφθανον μέχρι τῶν νεκρῶν. τοὺς ἐγγενεῖς =τοὺς λατρευομένους καὶ τιμωμένους ἐν την τόπῳ. Λέγεται δέ, πρῆσαι, ὑπερβολικῶς διὰ τοὺς θεούς, διότι θὰ ἐκαίσοντο μόνον τὰ ίερά των καὶ οὐχὶ καὶ οἱ θεοί. Ἀξιον ἐν τέλει παρατηρήσεως ἐπὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Κρέοντος λεχθέντων εἶναι, διτι κατὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους ὁ λαὸς καλούμενος ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἤκουε τὰς γνώμας αὐτοῦ, χωρὶς νὰ φέρῃ ἀντιρρήσεις, ἀλλὰ μόνον συμβουλευτικὰς γνώμας διατυπῶν.

β'. στ. 223 - 277.

Λεξιλογ. δπως=διτι. ὑπὸ τάχους=ἔνεκα ταχύτητος. δύσπνον=δυσκόλως ἀναπνέων, ἀσθμαίνων. ίκάνω (σημασ. παρακ.)=ἔχω ἔλθει. κοῦφον ἐξάρας πόδα (τὸ κοῦφον προληπτ. κατηγορ., ἡ δὲ μετοχ.

αἰτολ.)=μετεωρίσας τὸν πόδα μου (συνεκδ. ἀντὶ πληθυντ.), ὥστε νὰ εἶναι ἐλαφρός, βαδίσας πολὺ ταχέως, φροντίδων. γεν. δηοκειμ. εἰς τὸ ἐπιστάσεις, δπερ σημαίνει σταθμούς. πολλὰς γὰρ ἔσχον φροντίδων ἐπιστάσεις=διότι αἱ διάφοροι σκέψεις μὲ ἡγάγασαν νὰ κάμω πολλοὺς σταθμούς. κυκλῶν ἔμαυτὸν δόδοις εἰς ἀναστροφὴν=κάμυων πολλὰς στροφὰς εἰς τὰ διάφορα σημεῖα τῆς δόδοῦ μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἐπιστρέψω (τοῦτο λέγεται περὶ τῶν ἀναποφασίστων). αὐδάω-ῶ=λέγω. ηὔδα μυθουμένη, πλεορασμός. οἱ=ἐκεῖ δύον. διδωμι δικην (παθ. τοῦ λαμβάνω δίκην)=τιμωροῦμαι. μολὼν (βλώσκω) ὑποθετ. μετ. τλήμων=ἄθλιος. τάδε=τὸ περὶ οὗ δ λόγος ζήτημα. οὐκ ἀλγυνῆ; (δὲν θὰ λυπηθῆς)=δὲν θὰ τιμωρηθῆς; ἔλισσω=ἀνελίσσω εἰς τὸν νοῦν μου. ἀνύτω καὶ ἀνύω=διανύω, διατρέχω. σχολῆ βραδὺς =βραδέως καὶ μετὰ δυσκολίας. βραχεῖτα μακρά. δξύμωδον σχῆμα ἐνίκησεν=ἐπενράτησεν, ὑπερίσχυσεν ἡ γνώμη, ὑποκ. αὐτοῦ τό: δεῦρο μολεῖν. κεὶ τὸ μηδὲν ἔξερῶ=καὶ ἀν θὰ εἴπω ἐν μηδενικόν, καὶ ἀν θὰ σοῦ ἀνακοινώσω ἐν τίποτε. δραττομαλ τινος=πιάγομαι ή κρατοῦμαι ἀπό τι. τὸ μὴ ποθεῖν ἀν ἀλλο πλὴν τὸ μόρσιμον=ὅτι δὲν θέλω πάθει ἄλλο τι ή τὸ πεπωμένον. ἀνθ' οὐ. ἀναγκ. αἴτιον. ἀθυμία=ἐναγώνιος λύπη. τάμαυτοῦ=τὰ ἀφορῶντα εἰς ἔμε. γὰρ (διασαρ.) δστις ἦν δ δρῶν (δ δράστης) πλαγ. ἔρωτ. πρότ. οὐδ' ἀν διπλαῖς . . . καὶ ἐπομένως δὲν . . . στοχάζομαι=σκοπεύω. εὖ γε στοχάζῃ=ἀληθῶς καλὰ ἀποβλέπεις πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ σου. ἀποφάργυνσαι κύκλῳ τὸ πρᾶγμα=προφυλάσσεσαι δλόγυνα πρὸς ἀποφυγὴν τῆς εὐθύνης τοῦ πράγματος. ως σημανῶν νέον τι=ὅτι πρόκειται ν ἀνακοινώσῃς σοβαρόν τι. γὰρ αἴτιολογ. τὰ ἐννοούμενα ἐκ τῶν προηγουμένων, εὖ στοχάζῃ καποφάργυνσαι τὸ πρᾶγμα . . . τὰ δεινὰ=τὰ φοβερὰ (ἐννοεῖ τὴν τιμωρίαν τοῦ θανάτου). προστίθησ' ὅμνον πολὺν=ἔμβάλλον μεγάλην δειλίαν. οὐκον ἔρεται ποτε; =δὲν θὰ εἴπῃς τέλος πάντων; ή ἔρωτησις μετὰ τῆς ἀρνήσεως ἴσοδυναμεῖ μὲ ἔντονον κατάφασιν: εἰπὲ τέλος πάντων δμοίως καὶ τὸ εἴτ' ἀπαλλαχθεὶς ἀπει (περίφρασις)=καὶ ἔπειτα κοημνίσου νὰ φύγης. καὶ δὴ=καὶ ἵδον λοιπόν. βαίνω=ἀπέρχομαι. καπὲ χρωτὶ= (χρὼς - τὸς)=καὶ ἐπὶ τοῦ σώματος. διψιος=ξηρός. παλύνω=ἐπιπάσσω, πασπαλίζω ἔφαγιστεύω καὶ ἔφαγνίζω=κακάμυω νεκρικὴν τελετὴν. ἀ χρὴ=τὰ νενομισμένα, τὰ ἐπιβεβλημένα. τίς ἀνδρῶν τραγικὴ εἰρωνεία, οὐδόλως φαντάζεται δ Κρέων, ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ

εἶναι γυνὴ δ δράστης. (ἥ) γενής γεν ἥδος=ἀξίνη. δίκελλα=σκαπάνη ἔχουσα δύο δδόντας (μάκελλα δὲ εἶναι ἡ ἔχουσα ἐν). πιλῆγμα=κτύ-
πημα, ἐκ τούτου ἡ γεν. ὑποκ. γενῆδος. ἐκβολὴ=ἐκβεβλημένον χῶμα
(ὑπὸ τῆς δικέλλης). στύφλος=σκληρός, ἀρρώξ (ἀ-έρητωμα)=ἄσχι-
στος, μὴ ἐσκαμψένη. ἐπαμαξεῖνω=(ἀντὶ ἐφαμαξεῖνω) τροχοῖσι=χα-
ράσσω διὰ τροχῶν ἀμάξης. ἀσημος=ἄγνωστος· κατ' ἄλλην ἐρμην. δὲν
ἀφῆκεν ἵχνη, σημεῖον τοῦ. δπως χρον.=μόλις (τὸ παρ' ἡμῖν, καθώς).
ἡμεροσικόπος=σκοπός τῆς ἡμέρας. δυσχερὲς=δυσερμήνευτον, δ μὲν
ἐνν. νεκρός. τυμβήρης=τεθαμψένος, τυμβόχωστος. ὁς φεύγοντος (ἐνν.
τοῦ ἐργάτου, τοῦ δράστου)=ώς ἐὰν ἥθελε ν' ἀποφύγῃ. ἄγος=τὸ μία-
σμα, τὸ ἔγκλημα τῆς ἀσεβείας. (δ) θῆρ - θηρὸς=ἄγριον θηρίον (σαρ-
κοβόρον). σπάω-ῶ=σπαράσσω (ἐὰν ἦτο θηρίον ἢ αύων, θὰ ἐφαίροντο
πάντως ἵχνη τῶν ποδῶν τοῦ ἐπὶ τοῦ χώματος ἢ ἵχνη δδόντων καὶ δνύ-
χων ἐπὶ τοῦ πιώματος). ἔσθέω-ῶ=κάμνω ἔσθοι, βοὴν (λέγεται ἐπὶ
κυμάτων ἢ κωπηλασίας), θορυβῶ. λόγοι ἐρρόθουν κακοὶ=ἀντηλλάσ-
σοντο ὑβριστικοί, δογίλοι λόγοι. φύλαξ ἐλέγχων σχῆμα ἀνακόλουθον,
ἄντι γεν. ἀπολ. μετοχῆς. καὶ ἔγινετο πληγὴ τελευτῶσα (ἐνικ. ἀντὶ
πληθ). καὶ ἡ ὑπόθεσις θὰ κατέληγεν εἰς ἀμοιβαῖα κτυπήματα· εἶναι
ἀπόδσις τῆς ἐκ τῶν κατωτέρω : λέγει, ἐννοούμενης ὑποθ. εἰ μή τις
ἔλεγε, ἡτις δὲν ἐτέθη, ἐπειδὴ παρενεβλήθησαν ἀλλαι προτάσεις. εἰς γὰρ
τις ἤν ἔκαστος οὐδειρραγασμένος=διότι εἰς ἔκαστος ἐξ ἡμῶν, οίσσδήποτε
(τό: τις) καὶ ἂν ἦιο, ἦτο κατὰ τὴν γράμμην τῶν ἀλλων διαπρά-
ξις τὸ ἔργον. καὶ οὐδεὶς ἔναργης=καὶ οὐδεὶς ἐφανερώνετο ὡς ἀλη-
θινὸς δράστης. ἀλλ' ἔφευγε μὴ εἰδέναι=ἀλλ' ἥρνετο, διτι ἔγγρῳζε
(πλεον. δ μή). μύδρος=οίδηρος πεπυρρακτωμένος. πῦρ διέρπειν
καὶ τὰ διερχόμεθα διὰ μέσου τοῦ πυρός. δρωμοτῶ θεοὺς=επι-
καλοῦμαι μεθ' ὅρκου τοὺς θεούς. τὸ μήτε δρᾶσαι μήτε τῷ ἔννειδέ-
ναι=διτι οὕτε ἐπράξαιμεν τὸ ἔργον οὕτε διτι ἔχομεν γνῶσιν περὶ τινος
(διτι κ.τ.λ.) βουλεύσαντι ἐνν. καὶ πρὸ αὐτοῦ τὸ μήτε=μήτε διτι τὸ
διεροήθη (αἱ μετοχαὶ κατηγορ.). δτε (αἴτιολ.). οὐδὲν ἦν ἡμῖν πλέον
ἔρευνῶσιν=οὐδὲν κέρδος (οὐδεμίαν ωφέλειαν) εἶχομεν, ἀν καὶ ἐπά-
μυομεν πρὸς τοῦτο ἔρεύνας. πέδον=τὸ ἔδαφος. νεύω=κλίνω κάτω.
καλῶς πράττω=εν πράττω=εντυχῶ, οφέζομαι. δπως πράξαιμεν
πλαγ. ἔρωτ. ἔζαρτ. ἐς ὅμη. γράσσως σημαντ. (ἔγιγράσκομεν), δπερ
κατὰ ζεῦγμα ἐννοεῖται ἐκ τοῦ εἶχομεν (=ἡδυνάμεθα). μῆδος=
λόγος. ἀνοιστέον (ἀραφέρω) τοὔργον=ιὴν ταρὴν τοῦ Πολυνείκους.

καὶ ταῦτ' ἐνίκα=καὶ ὑπερίσχυεν ἡ γνώμη αὗτη. **δι πάλος** (ἐκ τοῦ πάλλω)=δι κλῆρος. **καθαιρεῖται**=κατεδίκασε. **τάγαθὸν** (εἰρων) **οὐχὲ ἔκουσιν** (ἐνν. ὑμῖν, πληθ. ἀντὶ ἐνικοῦ) χωρὶς τὰ μὲν θέλετε.

Πραγματ. **ἀναξ...** δι φύλαξ εἰσῆλθε διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου ἀσθμαίνων καὶ πνευσιῶν ἥθογραφεῖται λαμπρὰ δις ἀνθρωπος τοῦ λαοῦ, προσπαθῶν διὰ γνωμολογιῶν καὶ μακρολογιῶν νὰ σώσῃ πρωτίστως ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς ἐπαπειλουμένης μεγάλης τιμωρίας. **Ο** ποιητής σκοπεῖ διὰ τοῦ ταπεινοῦ τούτου τύπου νὰ ἔξαρῃ τὸ ἰδανικὸν ὑψος τῆς Ἀντιγόνης. τὸ μόρσιμον οἱ ἀνθρωποι τοῦ λαοῦ ἀποδίδονται ἰδιαιτέρων σημασίαν εἰς τὸ πεπρωμένον, τὸ διποῖον κατ' αὐτοὺς διέπει τὰ ἀνθρώπινα. παλύνας διψίαν κόνιν κάφαγιστεύσας δηλ. ἀπλῶς ἐπασπάλισε διὰ χώματος τὸ πτῶμα τοῦ τεκοῦ, τοῦτο δὲ κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἐν ἀράγκῃ ἀνεπλήρωντε τὴν κανονικὴν ταφήν διὰ τοῦ ἐφαγιστεύοντος δὲ ἐννοεῖ τὰς τενομισμένας τενορικάς τρισπόνδους χοάς. δι πρῶτος ἡμεροσκόπος οἱ φύλακες εἶχον ἀναλάβει τὴν φρούρησιν τοῦ τεκοῦ καθὼς ωρισμένα χρονικὰ διαστήματα τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός. **Ο** πρῶτος δὲ ἦτο ἐκεῖνος, δι ποῖος ἀρέλαβε λίαν πρωτὶ τὴν φρούρησιν, διότι αὐτὴν τὴν ἡμέραν τὸ πρῶτον ἀνέλαβον τὴν ὑπηρεσίαν οἱ φύλακες ἐκ τούτου συμπεραίνομεν, διτὶ ή Ἀντιγόνη λίαν πρωτὶ ἐλθοῦσα ἔθαψε τὸν τεκόντ, οἱ δὲ φύλακες ή λόγῳ τοῦ σκότους δὲν ἀντελήφθησαν αὐτὴν ὑάπτουσαν ἢ ἡλθον ἐκεῖ μετὰ τὸ γενόμενον. **Ἄγος φεύγοντος** ὑπῆρχεν ἔθος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις νὰ θεωρῆται ἀσεβῆς ἐκεῖνος, δοτις εὔρισκεν ἄταφον πτῶμα καὶ δὲν ἔρωπτε τοὐλάχιστον κόνιν ἐπ' αὐτοῦ (διὰ τῆς φράσεως αὐτῆς τοῦ φύλακος ἐπιφράζεται λεληθότως μοιμή κατὰ τοῦ Κρόοντος, διατάξαντος νὰ μὴ ταφῇ τὸ πτῶμα). **ῆμεν δὲ ἔτοιμοι καὶ μύδρους** αὐτὰ ἵσαν εἰδος ὑεοκρισιῶν ἢ ὑεοδικῶν, αἱ δοποῖαι ὑφίσταντο ἐν τῇ πραγματικότητι εἰς παλαιοτέρας τῆς τοῦ Σοφοκλέους ἐποχάς. Κατὰ ταύτας ἐν περιπτώσει ἀμφιβολίας περὶ τῆς ἐνοχῆς τυνος, δι θεωρούμενος ἐνοχος ἔχοάτει εἰς τὰς χεῖρας τεμάχια πεπυρακτωμένον σιδήρου ἢ διήρχετο δι' ἀνθράκων ἀνημέρων κλπ., ἔπρεπε δὲ νὰ ἐξέλθῃ σῶος καὶ ἀβλαβής, ἐάν ἦτο ἀθῷος. δρομωμοτεῖν οἱ ἀρχαῖοι τόσον εἰς τὰς εὐχάς, δοσον καὶ εἰς τοὺς δοκούς των, ἐπεκαλοῦντο τοὺς ὑεοίς. **κάμε τὴν δυσμαίμονα πάλος καθαιρεῖται**. **Ἡ κλήρωσις παρ'** ἀρχαίοις ἐγίνετο ὡς ἐξῆς: ἔθετον ταύς ακλήρους εἰ τὸς κυνῆς (δεοματίνου καλύμματος τῆς κεφαλῆς) ἢ ἀγγείους καὶ ἐπαλλον αὐτούς, μέχρις διον ἐξεπήδα εἰς ακλῆρος, δι ποῖος ἀνῆκεν εἰς τὸν λαχόντα.

γ'. στ. 278—331.

Λεξιλογίον. Θεήλατον=ύπὸ τοῦ θεοῦ πραχθέν, πεμφθέν. μὴ τι. πλαγ. ἔρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ βουλεύει. ξύννοια=διαλογισμός. πάλαι, ἀφ' ἵς στιγμῆς ἥκουσεν ἀπὸ τὸν φύλακα τὰ τῆς ταφῆς. ποὺν καὶ μεστᾶσαλ με δρυῆς=πρὸ τοῦ καὶ νὰ μὲ πληρώσῃς θυσιοῦ (τὸ κοινῶς λεγόμ. ποὺν καὶ νὰ μὲ παραφουσκώσῃς). διὰ τοῦ κάμε ποιεῖται συμμετρικὴν ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἔμοὶ τι τοῦ χοροῦ. ἀνους τε καὶ γέρων ἀμα, ἀντὶ νὰ εἴπῃ : ἀνους καίπερ γέρων ὄν=ἀπερίσκεπτος, ἂν καὶ εἰσαι γέρων (ἐπειδὴ) τὸ γῆρας καὶ ἡ ἀπερισκεψία εἶναι ἀσυμβίβασια). ὑπερτιμῶ (ἡ μετοχ. αἰτιολ.)=ἔξαιρετικὰ τιμῶ. ἀρύπτω=θάπτω. ἀμφικλων=περίστυλος. πυρόω-ῶ=καίω. διασκεδάννυμι=καταλύω (συνάπτεται πρὸς τὸ νόμους), ἐξ αὐτοῦ δὲ καὶ τὸ ζεῦμα θὰ ἐννοησ., καταπατήσων τὴν γῆν ἡ σειρὰ τῶν λέξεων τῆς ἐπομ. προτ. : ἡ εἰσօρᾶς θεοὺς τιμῶντας τοὺς κακούς; ταῦτα=τὰ κηρύγματά μου ταῦτα (ἀντικ. τοῦ φέροντες). καὶ πάλαι ἐνν. οὐ νῦν πρῶτον, ἀλλὰ καὶ πάλαι. μόλις φέρω =μετὰ δυσκολίας ἀνέχομαι. φοιθῶ τινι=ψιθυρίζων ἕποδίδω ὕβρεις κατά τινος. λόφος=τράχηλος. λόφον ὑπὸ ζυγῷ (μεταφορὰ ἐκ τῶν νηποζηγίων) διὰ τούτου εἰκονίζεται τὸ αὐταρχικὸν τοῦ Κρέοντος. δικαίως =δπως ἐπέβαλλε τὸ δίκαιον. ως στέργειν ἐμὲ=ῶστε νὰ δεικνύωσι τὸν διφειλόμενον εἰς ἐμὲ σεβασμόν. ἐκ τῶνδε=ὑπὸ τούτων. τούτους (τοὺς φύλακας, δεικνύει τὸν παρόντα). ἔξεπίσταμαι καλῶς (πλεονασμ.). ἡ προσθ. ἐκ καὶ τὸ καλῶς, διὰ νὰ δείξῃ τὴν ἀπόλυτον πεποίθησίν του. παράγομα.=παρασύρομαι. παρηγμένους ἡ κατηγορ. μετ., δτε τὸ εἰργάσθαι ἔξαρτ. ἐξ αὐτῆς, ως ἀπαρέμφ. ἀκολουθίας, ἡ αἰτιολ., δτε τὸ εἰργάσθαι ἔξαρτ. ἐκ τοῦ ἐπίσταμαι. τάδε=τὴν ταφήν. νόμισμα=τὸ νομίζομενον καὶ χρησιμοποιούμενον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. κακὸν νόμισμα =κακὸν κατασκεύασμα, θέσπισμα (δὲν κατακόριει τὴν χρῆσιν τοῦ νομίσματος, ἀλλὰ τὴν κακὴν χρῆσιν αὐτοῦ). τοῦτο, τὸ νόμισμα, ἀντί: οὗτος δ ἄργυρος. ἔξαντιστημι=ἀναστατώνων ἐκβάλλω (ἐκ τῶν δόμων) ἐκδιδάσκω=διδάσκω καλῶς, καθοδηγῶ. παραλλάσσω=μεταστρέφω. ἵστασθαι=ῶστε νὰ προσχωροῦν, τὰ λαμβάνοντα κατεύθυνσιν. πανουργίας ἔχειν=νὰ ἀσχολοῦνται εἰς ἔργα πονηρά. ἔδειξεν γνωμ. ἀόρ. δυσσέβεια παντὸς ἔργου=πᾶν ἔργον ἀσεβές. μισθαρνέω (μισθὸν ἀρνυμαι)=λαμβάνω μισθόν, δωροδοκοῦμαι. ἀνύω ἢ ἀνύιτω=ἐκτελῶ, πράττω. ηγνυσαν - ἔξεπραξαν (γνωμ. ἀδριστοι) τὸ β' ρῆμ.=συνήθως κατορ-

θώρουν. Λίσκω σέβας (παθητ. τοῦ σέβω καὶ σέβομαι)=τυγχάνω σεβασμοῦ. δρηιος=ιεδ' δρον. αὐτόχειρ=αὐτονογός. ἐκφαίνω=παρουσιάζω. μόνος "Αἰδης=μόνη ἡ τιμωρία τοῦ θανάτου, μόνος δ ἀπλοῦς θάνατος, ἢ πλοκὴ τοῦ λόγου θὰ ἦτο δμαλωτέρα ἐὰν ἐξεφέρετο ὕδε: οὐχ ὑμῖν "Αἰδης μοῦρος ἀρχέσει, ἀλλὰ πρότερον ζῶντες κρεμασθήσεταις, μέχρις ἂν τήνδε δηλώσῃθ' ὑβριν. τὴν ψβων=τὴν πρᾶξιν τῆς θρασείας αὐτῆς ἀσεβείας καὶ τὸν δράσιην αὐτῆς. δθεν οἰστέον (ὅμι. φέρω) τὸ κέρδος (πλαγ. ἐρωτ. πρότ.)=πόθεν πρόπει νὰ λαμβάνετε τὸ κέρδος. τὸ λοιπὸν ἐπιρρο.=εἰς τὸ ἔξης. ἐξ ἀπαντος=ἐκ παντὸς ἐν γένει πράγματος. ἐκ τῶν αἰσχρῶν λημμάτων (ἀναγκ. αἴτ.)=ἐκ τῶν αἰσχρῶν κερδῶν. ἀτῶμαι=δυστυχῶ. αἱ μετ. κατηγορημ. δώσεις=θὰ ἐπιτρέψῃς. οὔτις=ἔτι, ἀναπολόγητος. καὶ νῦν ὡς ἀνιαρῶς λέγεις=ὡς καὶ νῦν. . =ὅτι καὶ τώρα δμιλεῖς (δπως καὶ πρωτύτερα) μὲ δυσαρέσκειάν μου, ὅτι καὶ τώρα οἱ λόγοι σου μοῦ εἶναι δυσάρεστοι. δάκνω=δαγκώνω, ἐδῶ, λυπῶ. ἐν τοῖσιν ὥστιν ή πί... προσδ. ἀναφροῦς. τὸ δαί=ἀλλὰ πᾶς. δυνθμίζω=κανονίζω, σταθμίζω. τὴν ἔμὴν λύπην δπον. πρόληψις ἀντὶ ποῦ ἔστιν ἡ ἔμὴ λύπη=ποῦ ἔχει τὴν ἔδραν της. . . σὲ τὰς φρένας σχ. καθ' ὅλον καὶ μέρος. λάλημα=φλύαρος. ἐκπεφυκές (ἀντὶ-κώλως πρόδε τὸ δποκείμενον σὺ)=ὅτι εἶσαι ἐκ φύσεως φλύαρος ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: οἷμ' ὡς δῆλον εἰ ἐκπεφυκὸς λάλημα. οὐκον τὸ γ' ἔργον τοῦτο ποιήσας (εἰμι) ποτὲ=ἴσως εἶμαι φλύαρος, ἀλλ' ἐν οἰαδήποτε περιπτώσει τοῦτο τοῦλάχιστον τὸ ἔργον οὐδέποτε ἔχω κάμει· καὶ ταῦτα (προσδιορ. τὸ προδοὺς)=καὶ μάλιστα. ἢ δεινὸν=ἀλήθεια φοβερὸν εἶναι. ψευδῆ δοκεῖν=νὰ σχηματίζῃ ἐσφαλμέρας ἀντιλήψεις. ὃ δοκεῖ γε=τοῦλάχιστον ἐκεῖνος, δ δποῖος λαμβάνει ἀποφάσεις (ἄστε ἢ σημ. τοῦ δοκεῖν εἶναι διάφορος ἐνταῦθα). ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : ἢ δεινόν ἔστι δοκεῖν τούτῳ ψευδῆ ώ γε δοκεῖ. Θέλει νὰ τονίσῃ ἐνταῦθα ὅτι εἶναι φοβερὸν ν' ἀπατᾶται εἰς τὰς ἀντιλήψεις του δ ἄρχων. κόμψευτε τὴν δόξαν=εὐφυολόγει λογοπαικτῶν μὲ τὴν λέξιν δοκεῖν. εἰς οὴν κεμψολογίατ τοῦ φύλακος συντείνει καὶ ἢ ἐπαλληλία τοῦ δ. τοὺς δρῶντας (δὲν ἐννοεῖ πολλοὺς)=τὸν δράστην, οἰοσδήποτε καὶ ἄντειν. ἔξερῶ (τοῦ ἔξαγορεύω)=θὰ διακηρύξω. δειλὰ κέρδη=τὰ κέρδη, τὰ ἔχοντα κακὰ (σκότια) ἐλατήρια. πημοναὶ=συμφοραὶ (ἀφ' οὗ εἶπε ταῦτα δ Κρέων ἀπῆλθε διὰ τῆς μέσης θύρας εἰς τὰ ἀνάκτορα). ἀλλ' εὐρεθεὶη μὲν μάλιστα=ἀλλὰ προπαντὸς ἄλλου μὲν εὐζομαι νὰ εὐρεθῇ δ δράστης. ἐὰν ληφθῇ τε καὶ μὴ ἀντὶ: εἴτε ληφθῇ εἴτε μή. οὐκ ἔσθ' δπως=κατ' οὐδένα τρόπον, οὐδόλως

ἐκτὸς ἐλπίδος γνώμης τ' ἔμῆς=παρ' ἐλπίδα καὶ παρὰ τὴν πεποίθησίν μου. Τὰ ἀπὸ τοῦ 327 λεχθέντα εἶπεν δὲ φύλαξ, καθ' ὃν χρόνον εἰχε φύγει δὲ Κρέων.

Πραγματ. παῦσαι... παρατηρητέα ἡ αὐταρχικὴ καὶ δεσποτικὴ στάσις τοῦ Κρέοντος, προσιδιάζουσα εἰς τὸν ἡρωϊκὸν χρόνον. **πότερον...** μεταχειρίζεται πρὸς ἀπόδειξιν τῆς γνώμης του, ὅτι δὲν εἶναι θεήλατος ἡ ταφή, τὸ ἔξῆς δίλημμα: διὰ νὰ εἶναι θεήλατον τὸ ἔογχον τῆς ταφῆς, ἐπρεπεν οἱ θεοὶ ή νὰ τεμῶσι τὸν Πολυνείκην, ὡς εὐεργέτην αὐτῶν, ή νὰ τυμῶσι τὸν κακοῖς ἀλλὰ τὸ πρῶτον εἶναι ἀδύταιον νὰ ἀλήθευῃ, διότι αὐτὸς ἥλθε νὰ καύσῃ τὸν ναύν των..., δμοίως δὲ καὶ τὸ δεύτερον ἀφ' ἑαυτοῦ ἀναγεῖται. **πόλεως ἄνδρες μόλις φέροντες** ἵδιον τῶν τυράννων εἶναι νὰ ὑποπτεύωσι συνωμοσίας καὶ σκευωρίας πρὸς ἀνατροπὴν αὐτῶν. **κρεμαστοὶ συνηθίζετο** κατὰ τὴν ἀρχαιότητα νὰ ὑποβάλλωνται οἱ δοῦλοι εἰς βασάνους, διὰ νὰ μαρτυρήσωσι τὴν ἀλήθειαν, καὶ γενικῶς πᾶσα μαρτυρία αὐτῶν καὶ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων κατόπιν διαφόρων βάσανων ἔθεωρεντο ἔγκυρος.

Πρώτον Στάσιμον στ. 332 - 375

Λεξιλογ. σιρ. α'. τὰ δεινὰ=τὰ ἐκπληκτικά, τὰ ὑπερφυσικά (τὰ ὑπερβαίνοντα τὸ σύνηθες μέτρον ἐπὶ τε καλοῦ καὶ κακοῦ) ἡ σύνταξις παρατακτική, ἀντὶ νὰ εἴπῃ : «πολλῶν τῶν δεινῶν ὅντων, οὐδέν ἐστιν ἀνθρώπου δεινότερον». **κούσδεν=**καὶ δύμας τίποτε. **δεινότερον** (διὰ τὴν σοφίαν καὶ τόλμην του). **πέλω=**ὑπάρχω. **τοῦτο** ἀντὶ οὗτος. **πέραν πολιοῦ πόντου χωρεῖ=**διαπερῷ τὸ πολιὸν πέλαγος. **κειμεδίῳ νότῳ** =ἐν καιῷ τρικυμιώδους νότου. **ὑπ' οἰδμασι περιβρυχίοισι=**ὑπὸ τὰ κύματα τὰ δόπια τὸν περικλύζουν. **ὑπερτάτα=**μεγαλειοτάτη. **ἀφθιτος=**ἄφθαρτος, αἰωνία. **ἀκαμάτα=**ἀκαταπόνητος (ἡ οὐδέποτε ἀποκάμινουσα ἐν τῇ παροχῇ δώρων, προϊόντων). **ἀποτρύματι=**κατατρέβω, καταπονῶ πρὸς ὁφέλειάν μου (ἡ ἔννοια τοῦ ἀποτρύνειαι ἀποτελεῖ μεγάλην ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ὑπερτάτα, ἄφθιτον κλπ.). **ἱλλοματι=**περιστρέφομαι (βουστροφηδὸν κινοῦμαι). **πολεύω=**ἀστοιῶ, καλλιεργῶ. **ἴππειρω γένει δηλ. δι' ἵππων καὶ ἡμιόνων.**

άντιστρ. α'. κουφόνους=δὲ χων κοῦφον νοῦν, δὲ λαφρόμυναλος, φῦλον=σμῆνος. **δρυΐθων=**πιηγῶν. τὸ ἀμφιβάλλω σπῶς καὶ τὸ περιβάλλω χρησιμοπ. ἐν τῇ θηρευτικῇ καὶ ἀλιευτικῇ=συλλαμβάνω. **ἄγει=**ἀπάγει (ἀπὸ τῆς ἐνέδρας οἴκαδε). **ἔθνη=**γένη. **εἰναλίαν τε φύσιν**

=καὶ τὰ θαλάσσια εἴδη (τοὺς ἵχθυς κτλ.). πόντου εἰναλίαν πλεον-
σμός. τά : φῦλον, ἔθνη, φύσιν χρησιμ. ὡς ἀντικείμ. τοῦ ἀμφι-
βαλὸν ἄγει. σπεῖρα δικτυόκλωστος=δίκτυον νηματόκλωστον. περι-
φραδής=πολυμήχανος, περίνους (φραδής=συνετός). κρατεῖ=ἔχου-
σιάζει, δαμάζει. μηχαναῖς (δοτ. δογαν.)=διὰ διαφόρων τεχνασμά-
των (δι' ὃν δ ἀνθρώπος συλλαμβάνει καὶ τιθασεύει τὰ ἄγρια θηρία).
ἄγραυλος=δ ἐν τοῖς ἀγροῖς αὐλιζόμενος, δ ἀγροδίαιτος. δρεσσιβάτης
=δρεσσίβιος. λασιαύχην=δ ἔχων λάσιον (δασὸν) αὐχένα. δχμάξομαι
(ἐκ τῆς ὁιζ. ἔχ. τοῦ ἔχω)=δαμάζω πρὸς ὠφέλειάν μου. ἀμφίλοφον
ξυγόν=διὰ τοῦ περιτραχήλου ζυγοῦ. ἀκμής (ἀ-κάμνω)=ἀκαταπόνητος.

στρ. β'. φθέγμα=τὴν ἔναρθρον φωνήν, τὴν γλῶσσαν, κατ' ἀντί-
θεσιν πρὸς τὴν ἄναρθρον τῶν ζώων. ἀνεμόεις=ταχὺς ὡς ἀνεμος.
φρόνημα=σκέψις, ἰδέα. δργή=δρμή, δροπή. ἀστυνόμοι δργαῖ=ἡ
δρμῇ πρὸς διαμόρφωσιν καὶ ὁνδυμασιν πολιτεῶν, αἰσθήματα καὶ δια-
θέσεις τῆς κατὰ νόμους κοινωνικῆς διαβιώσεως. ἐδιδάξατο=ἐδίδαξεν
δ εἰς τὸν ἄλλον (ἀμοιβαίως ἐδιδάχθησαν). δύσαυλος=δ καθιστῶν
δύσκολον τὸν κατανλισμόν, τὴν διαμονήν. ὑπαίθριος=εἰς τὸ ὑπαι-
θρον. πάγος=παγετός. δύσομβρα βέλη=τὰς προσβολὰς τῶν θυελ-
λωδῶν βροχῶν ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : ἐδιδάξατο ψθέγμα καὶ ἀνεμόειν
φρόνημα καὶ ἀστυνόμους δργὰς καὶ φεύγειν (ἔθηκεν ἀπαρεμφ. ἀντὶ
οὐσ. φυγὰς) ὑπαίθρια βέλη δυσαύλων πάγων (ἀντὶ ὑπαίθριῶν δυσαύ-
λων πάγων βέλη) καὶ δύσομβρα βέλη. παντοπόρος (ἐπιφωνηματικῶς
ἐν τέλει ἐτέθη πρὸς ἔκφρασιν ἐκπλήξεως διὰ τὰς προηγουμένας
ἐφευρέσεις αὐτοῦ)=δ παμήχανος. ἀπορος (ἐτέθη πλησίον τοῦ παν-
τοπόρου, πρὸς ἔξαρσιν τῆς ἀντιθ.). ἀπολος; ἀμήχανος. τὸ μέλλον
(ἐνν. συμβήσεσθαι). "Αἰδα φεῦξιν=τὴν ἀποφυγὴν τοῦ θανάτου.
ἐπάγομαι=κατορθώνω. ἀμήχανος=ἀθερόπεντος. συμφράξομαι=
ἐπινοῶ, ἐφευρίσκω ἡ σὺν ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν. φυγὰς νόσων=δια-
φόρους τρόπους ἀποφυγῆς ἀπὸ τῶν νόσων (τ. ε. τὴν ἱατρικήν, τὰ διά-
φορα φάρμακα, τὴν δίαιταν, τὴν γυμναστικὴν κτλ.).

ἀντιστρ. β'. Τὸ μηχανόειν τέχνας=τὸ ἐπινοητικὸν τέχνης, τὴν δύ-
ναμιν τῆς ἐπινοήσεως διαφόρων μηχανημάτων. κακὸν ἐνν. καὶ πρὸ αὐ-
τοῦ ἡ ἐπί. ἐσθλόν=ἀγαθόν. ἔρπω=βαδίζω. γεραίω=τιμῶ. (ἢ μετ.
ὑποθ.) νόμους χθονός=τὸ ἀνθρώπινον δίκαιον. θεῶν τ' ἔνορκον
δίκαιαν=καὶ τὸ δι' ὅρκου πρὸς τοὺς θεοὺς κεκυρωμένον δίκαιον. ὑψίπο-
λις (ἐνν. ἐστὶ)=ἀπολαύει μεγάλης τιμῆς ἐν τῇ πόλει. ἀπολις=οὐχὶ

ἀγαθὸς πολίτης. διτροῦ ἔννεστι (ἀραφορ. ὑπόθ.) τὸ μὴ καλὸν (προσωπ.) =δστις τῷ μὴ καλῷ ἔννεστι=εάν τις ἀναστρέφεται τὸ κακόν. τόλμας (λαμβάν. ἐπὶ κακῆς σημασ.). κάριν=λόγῳ τῆς ἀλογίστου τόλμης του. παρέστιος=σύνοικος. μήτ' ὕσον φρονῶν=μήτ' ἔχων τὰς αὐτὰς ποδες ἐμὲ πολιτικὰς γνώμας (δι' ἀμφοτέρων θέλει νὰ δηλώσῃ, δι' ἀποστέρηγει πᾶσαν σκέσιν ποδες αὐτὸν ἐν τε τῷ δημοσίῳ καὶ τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ). τάδε=αὐτὰ (ποὺ ἀνέφερα ἀνωτέρῳ, τὰ ἀσεβῆ καὶ κακά).

Πραγματ. πολλὰ τὰ δεινὰ...πόθεν λαμβάνει ἀφορμὴν δικορδὸς νὰ ἄσῃ τὸ πρῶτον στάσιμον καὸν νὰ θαυμάσῃ τὴν δεινότητα τοῦ ἀνθρώπου; καὶ πολιοῦ πέραν πόντον χειμεριώφ νότῳ περιβρυχίσιον ὅπ' οἰδμασιν πόσας προόδους καὶ γιγαντιαῖς ἄλματα δὲν ἐπετέλεσεν δι' ἀνθρωπος ἐν τῇ ναυσιπλοΐᾳ; λέγει δὲ χειμεριώφ νότῳ, διὰ νὰ δηλώσῃ δι' δι' ἀνθρωπος ναυσιπλοῖς καὶ δταν ἡ θάλασσα εἶναι πολὺ τρικυμιώδης καὶ τεταραγμένη, τοιαύτην δὲ ἐν Ἑλλάδι καθιστᾶ κυρίως δικότιος ἀνεμος. Τὰν δνομάζει αὐτὴν ὑπεροτάταν, ἀφ' ἐνδιό μέν, διότι τὴν θεωρεῖ πρεσβυτάτην, ἀφ' ἐτέρου δέ, ὡς ταύτιζομένην πρὸς τὴν μητέρα τῶν θεῶν Ρέαν καὶ Κυβέλην, τὴν γεννήτορα τῶν ἄλλων θεῶν, καὶ ἐν τῇ ἰδιότητί της, ὡς τὰ πάντα φυούσης καὶ ἀποδιδούσης δλους τοὺς καρπούς προεκάλει δὲ τὴν κατάπληξιν τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὴν ἀνεξάντλητον γονιμότητα καὶ τὴν ἀφθαρσίαν της. Ἰλλομένων ἀρρώσων, ἵππειώφ γένει πολεύων οἱ ἀρχαῖοι μετεχειρίζοντο ἐν τῇ γεωργίᾳ τὸ ἀρρότρον ἀπὸ τῶν δικηριῶν χρόνων, χρησιμοποιοῦντες πρὸς τοῦτο τὰς ἡμιόνους, αἱ δποῖαι μετὰ τοὺς βοῦς ἐθεωροῦντο αἰρετώτεραι τῶν ἵππων, οἵτινες ἦσαν ἀφιερωμένοι καὶ εἰς ἄλλας ὑπηρεσίας. φθέγμα ἐνν. βεβαίως τὴν διὰ φθέγγων ἔκφρασιν τῶν σκέψεων τοῦ ἀνθρώπου, τὸν ἔραρθρον λόγον, τὸν διτοῖον δ Σοφοκλῆς θεωρεῖ οὐχὶ ὡς φυσικὸν δῶρον τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ἐπίκτητον ἔτυνόμα καὶ δημιούργημα αὐτοῦ, ὡς ἐπρέσβευνον καὶ ἄλλοι φιλόσοφοι, οἱ Ἐλεᾶται, δ Πυθαγόρας κλπ., λέγει δὲ ἀνεμόεν τὸ φρόνημα δηλ. τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἰδέας τοῦ ἀνθρώπου, λόγῳ τῆς μεγάλης ταχύτητος καὶ εὐκινησίας τοῦ νοῦ εἰς τὸ συλλαμβάνειν αὐτάς. δστυνόδμους δργάς δ, τι εἶπε περὶ προφορικοῦ καὶ ἐνδιαθέτον λόγου ἐφαρμόζεται καὶ ἐνταῦθα, δηλ. δτι εἶναι μὲν φύσει δ ἀνθρωπος πολιτικὸς καὶ κοινωνικός, ὡς ἐτόνισε καὶ δ Αριστοτέλης, ἀλλὰ τὰς ἰδιότητας ταύτας, καὶ ἴδια τὰς πρὸς διαμόρφωσιν καὶ ἔνθμισιν πολιτειῶν, ἐτελειοποίησαν καὶ μετέδωσαν οἱ ἀνθρωποι πρὸς ἄλλήλους διὰ τῆς πολιτικῆς ἀνατροφῆς καὶ διδασκαλίας. ἐδιδάξατο δὲ καὶ φρεύ-

γειν βέλη... ἐπενόησε δηλ. οἰκίας, τελειοποιήσας αὐτὰς μέχρι τοῦ σημερινοῦ σημείου τελειότητος, ἐνῶ πρότερον κατηυλίζετο εἰς τὸ ὄπαι-θρον, κακουχούμενος ἀπὸ τὰ ψύχη καὶ τὰς ἄλλας ἐναντιόητας τῆς φύσεως. Ἐπίσης ἐφεῦρε τὰ κατάλληλα ἐνδύματα καὶ τὰ ἄλλα προφυ-λακτικὰ μέσα ἀπὸ τῶν προσβολῶν τῶν βροχῶν, ἀφ' οὗ ἦλθε γυμνὸς ἐπὶ τῆς γῆς, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς ἄλλα ζῶα. νόσων δὲ φυγὰς συμ-πέφρασται- "Αἰδα μόνον φεῦξιν οὐκ ἐπάξεται πῶς παλαίει ὁ ἄν-θρωπος διαρκῶς πρὸς τὰς ἀσθενείας καὶ τὸν θάνατον; σχετικῶς δὲ μὲ τὸν θάνατον δ λαὸς λέει σήμερον «μόνον τὸν χάρον δὲν μπορεῖ δ ἄνθρωπος νὰ ἀποφύγῃ». νόμους χθονός, θεῶν δίκαιαν ἐννοεῖ βε-βαίως τό τε ἀνθρώπων καὶ θεῶν ἡ φυσικὸν δίκαιον, τὰ δποῖα δ τέλειος πολίτης δφείλει νὰ εὐλαβῆται καὶ νὰ τηρῇ.

Δεύτερον Ἐπεισόδιον στ. 376-581

α'. στ. 377-440

Λεξιλογ. δαιμόνιον τέρας=ὑπερφυσικὸν (ἐκπληκτικὸν) θαῦμα (κατηγορ. τοῦ τόδε). ἀμφινοῶ=μετ' ἀμφιβολίας προσοβλέπω, ἀποδῶ, ἀν δύναμαι νὰ πιστεύσω. βραχυλογία, τὸ κανονικὸν θὰ ἔτο: δαιμό-νιον τέρας ἐστὶ τόδε, ἐς δ ἀμφινοῶ. πῶς ἀντιλογήσω (ἀπορημ. ὑποτ.)=πῶς ν' ἀντείπω. εἰδὼς ἐγαντ. μετ. Οἰδιπόδα=Οἰδίποδος, τὸ α' εἶναι τύπος Δωρ. τι ποτε (ἐστιν);=τί ἀρα γε συμβαίνει; οὐκ ἀγουσι σέ γε ἀπιστοῦσαν δή που τοῖς βασιλείοις νόμοις;=δὲν σὲ δόηγοῦσι βέβαια, διότι προφανῶς, ὡς νομίζω, ἀπειθαρχεῖς εἰς τὰ βα-σιλικὰ προστάγματα; **καθαιρῶ**=συλλαμβάνω ἐπ' αὐτοφρόφῳ. ἐν ἀφροσύνῃ=ἐν ἀφρονι καταστάσει ἡ ἀσύνετα πράττουσαν. ἥδ' ἐστ' ἔκεινη ... ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: ἔκείνη, ἡ ἔξιογασμένη τοῦργον (τὴν ταφὴν) ἐστὶν ἥδε. θάπτουσαν μετ. κατηγορημ. δδε=ἴδοι. ἀψορρος= (ἄψ-δέω)=πάλιν. ἐς δέον=εἰς δέοντα καιρὸν=ἔπικαιρως. τι δ' ἐστιν; (ἐκπληξις). **ξύμμετρος** (ἐπίρροημ. κατηγορούμ.) ποιά τύχη;=ταύτο-χρόνως (ἐν συμπτώσει) μὲ ποῖον περιστατικόν; προσβήη=ῆλθον. οὐ-δὲν ἐστ' ἀπώμοτον=ἴποτε δὲν ὑπάρχει, τὸ δποῖον δύναται κατεὶς ν' ἀρνηθῆ μενδ' ὅρκουν, δτι δὲν θὰ γίνη. **ψεύδω**=διαφεύδω. ἡ ἕπινοια = ἡ δευτάρα γνώμη. τὴν γνώμην=τὴν πρώτην γνώμην. **σχολῆ**=μετὰ δυσκολίας, οὐδόλως. **ἔξαυχῶ**=σφόδρα αὐχῶ, διακηρύττω. ταῖς σαῖς ἀπειλαῖς= ἀναγκ. αἴτιον ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: ἐπεὶ ἔξηγχουν ἔγω σχολῆ ποιδ' ἀν ἤξειν νεῦρο ... **χειμάζομαι**=πάσχω μεγάλως, κατα-

ταράσσομαι, δοκιμάζω μεγάλην λύπην. οὐδὲν ἔοικεν=οὐ δόλως δμοιάζει. μῆκος=κατὰ τὸ μέγεθος. χαράν (ἐννοεῖ τὴν μεγάλην χαράν του ἐπὶ τῇ ἀνευρεύσει τοῦ δράστου τῆς ταρῆς). καίπερ ἀν ἀπώμοτος δι' ὅρων (πλεονασ.).=ἄν καὶ εἰχον δρκισθῇ (ὅτι δὲν θὰ ἔλθω). καθηρέθη. ὅτε τὸ ἀνωτέρω καθαιρῶ. τάφον κοσμοῦσα (μετ. κατηγορ.).=τὴν ταφὴν εὐτρεπίζοντα, θάπτοντα. κλῆρος ἐνθάδ' οὐκ ἐπάλλετο=δὲν ἔγινε κλήρωσις τότε (ὅπως τὴν πρώτην φοράν). Θούραιοι=τὸ ἔρμαιον=τὸ εὔρημα. κρίνω=ἀρακοίρω. ἔξελέγχω=ἔξετάζω. δίκαιος είμι (προσ. σύνταξις ἀντὶ τίνος ἀπροσ.;)=δικαιοῦμαι. ἐλεύθερος ἀπηλλάχθαι (πλεον.). τῶνδε κακῶν=τῶν ἀπειληθεισῶν τιμωριῶν διὰ τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν ἐδῶ. τῷ τρόπῳ=τίνι τρόπῳ. πόθεν. ἐτέθη ἀντὶ ἐπιρρήματος. ἐν τόπῳ σιάσεως, διότι ἐννυπάρχει κίνησις. η̄ καὶ ξυνιεῖς;=ἄρα γε ἔχεις σαφῆ συνείδησιν τῶν λεγομένων σου; δρθῶς=ἀρριβᾶς. Ιδὼν αἰτιολ. τὸ πρὸ αὐτῆς ἐννοητέον ἐκ τῶν προηγουμένων: δρθῶς λέγω. ή σειρὰ τῶν λέξεων: Ιδὼν ταύτην θάπτουσαν τὸν γενρόν, διν σὺ ἀπεῖπας θάπτειν. ἀπεῖπας τοῦ ἀπαγορεύων. ἐπίληπτος=ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἐπ' αὐτῷ τῷ ἔργῳ εἰλημμένα. δπως γὰρ η̄κομεν (ἀντὶ η̄κον ἔγω)=μόλις δηλ. ἐπανήλθομεν. τὰ δεῖν ἐκεῖν ἐπηπειλημένοι=ἔχοντες λάβει τὰς φοβερὰς ἐκείνας ἀπειλὰς (ἐν τῇ πραγματικότητι ἡπειλήθη καὶ ἐπανήλθε μόνον δ φύλαξ ἐκεῖνος, οἱ δὲ ἄλλοι ἀταμένοντες ἐπανῆλθον μετ' αὐτοῦ καὶ ἔσθοαν τὴν κόρυν). σαίρω=σαρώνω, ἀποκαθαίρω, κατέχω=καλύπτω. μυδάω=είμαι ὑγρός, καὶ ἐπὶ πτώματος ἐδῶ=στάζω ἐκ σήψεως. ἄκρων ἐκ πάγων=ἐπὶ τῶν ἄκρων πάγων (τὸ ἄκρων κατηγορ. καὶ ὅχι ἐπιθ. διορ.)=εἰς τὰ πλευρὰ τῶν κορυφῶν τῶν βράχων. ὑπήνεμος=ἔχων τὰ νῶτα πρὸς τὸν ἀνεμον καὶ προφυλαττόμενος ἀπ' αὐτοῦ. δσμήν . . . ή σειρὰ τῶν λέξεων: πεφενγότες δσμήν ἀπ' αὐτοῦ, μὴ βάλῃ, δηλ. ἀποφεύγοντες μήπως προσβάλῃ τὰς δῆνας ἡμῶν ή ὑπ' αὐτοῦ (τοῦ πιώματος) ἐκπεμπομένη δσμή. ἔγερτι=ἀγρύπνως, ἐγοηγορά. ἐρίθροθος=ὑβριστικός. κακοῖσιν=δρείδεσι, κακολογίαις. ἀμηδῶ τινος=παραμελῶ τι. εἴ τις δικηδήσοι πλα. ἔρωτ. πρότ. ἔξαρτ. ἐξ ἐννοουμένου φόβου σημαντ. δήμ. πτόνος=ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἐπιπόνου ἔργον (τῆς φρουρᾶς τοῦ πτώματος). η̄ν=ἐλάμβανον χώραν. ἔστε=ἔως διου. μέσω κατηγορ. ἐν αἰθέρι μέσω=εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ (πρόκειται περὶ τῆς μεσημβρίας). Θάλπω=καίω (δις ἀμετάβατ. ἐδῶ). τυφῶς=μανιώδης, καταιγιδώδης ἀνεμος, θύελλα. σκηπτὸς=ἀνεμοστρόβιλος. οὐράνιον ἄχος (παραθ. τοῦ προηγουμένου)=θεομηρία. πέμπλησιν (ἐνν. τοῦ

σκηπτοῦ τὴν πεδιάδα). αἰκίζω=κακοποιῶ, ἀποκόπτω. φόβη=φύλλωμα. ς λης πεδιάδος=τῶν δένδρων τῆς πεδ. ἐν δὲ ἐπιρρηματ.=προσέτι δέ. ἔμεστρώθη (αὐτοῦ τοῦ ἀνεμοστροβίλου)=ἐπληρώθη. μύω=κλείω τοὺς δρυθαλμοὺς (ἔδω, πρὸς τὸν σηκωθέντα κονιοστόν). εὔχομεν τὴν θεέαν νόσον=ὑπεμένομεν, ἀγαμένοντες τὰ παρέλθη ἡ θεομηνία. καὶ τοῦδ' ἀπαλλαγέντος=καὶ ἀφ' οὗ αὐτὸς τὸ κακὸν (δ ἀνεμοστρόβιλος) ἔπαυσεν. ἐν χρόνῳ μακρῷ=μετὰ παρέλευσιν πολλοῦ χρόνου. οὐδανωκύει πικρᾶς δρυνθος δξὺν φθόγγον=καὶ ἐκβάλλει μετὰ θόρην δξεῖαν κρανγὴν πικραμένου (ἔξωργισμένου) πτηνοῦ. λέχος εὐνῆς=τὴν κλίνην τῆς φωλεᾶς της. δοφανὸν=ἐστεφημένον. κενῆς προκηπτ. κατηγορ. τοῦ εὐνῆς=ῶστε τὰ εἶναι κενή. δοφανὸν κενῆς=(πλεον.). ψιλὸν =γυμνὸν (τῆς κόρεως). γόροισιν ἔξωμωξε=γοερῶς ἐστέναξεν. ἐν δ' ἀράς (τμῆσις) ἥρατο=ἔξεφερε δὲ φοβερὰς κατάρας. εὐκρότητος=καλῶς ἐσφυρηλατημένος, σφυρηλατος. ἄρδην=σηκωσασα αὐτήν. σπόχους (ἥ)=ὑδρία, τὸ κανάτι, χοαὶ=σπονδαὶ. στέφει=στεφανώνει, περιρράνει. ἱέμεσθα (ἐνεστ.)=φρέδομεθα κατ' ἐπάνω της. σύν-θηράμεθά (τμῆσις) νιν=συλλαμβάρομεν ταῦτοχρόνως αὐτήν. ἥλεγχομεν=ἀνεκρίνομεν. ἀπαρνος καθίσταμαι=ἀρνοῦμαι. ἀμ' ἡδέως ἔμοιγε κ' ἀλγεινῶς ἄμα=συγχρόνως πρὸς εὐχαρίστησιν, ἀλλὰ καὶ πρὸς λύπην ἐμοῦ τοῦλάχιστον. ἥδιστον καὶ ἀλγεινὸν κατηγορούμενα τῶν: τὸ πεφευγέραι καὶ τὸ ἄγειν.... φίλους ἔιν. τὴν Ἀντιγόνην, ὡς βασιλόπαιδα. ἐμοὶ πέφυνε=εἴραι φυσικὸν εἰς ἐμέ, εἴραι ἵδιον τοῦ καρακτῆρός μου. ἥσσω=κατάτερα. λαβεῖν=ὑπολαβεῖν=τὰ θεωρήσω. ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: ἀλλ' ἐμοὶ πέφυκε λαβεῖν πάντα ταῦτα (δηλ. τό: εἰς κακὸν τοὺς φίλους ἄγειν ἀλγεινὸν) ἥσσω τῆς ἐμῆς σωτηρίας.

Πραγματ. Ἐν τῷ δευτέρῳ ἐπεισοδίῳ γίνεται ἡ συνάντησις Κρέοντος καὶ Ἀντιγόνης καὶ ἡ ταύτην ἐπακολουθήσασα δεινὴ σύγκρουσις αὐτῶν. Ὁ χρόδος εἰς τὸν στίχους 276—383 δι' ἀγαπαίστων, δύνθμιζόντων τὸ βῆμα αὐτῆς ἀναγγέλει τὴν εἴσοδον τῆς Ἀντιγόνης ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὸν θεατάς, συνοδευομένης ὑπὸ τοῦ φύλακος. ἐξ δαιμονιον τέρας... διατί δὲ χρόδος αἰσθάνεται ἐκπληξίν; Οἰδιπόδα ἀναφέρει τοῦτον δ ποιητὴς διὰ τὰ δηλώσῃ, δι τὸ δυστυχία τῆς Ἀντιγόνης προέρχεται οίονει ἐκ κληρονομίας τοῦ πατρός. ἥδ' ἐστ' ἔκεινη... μετὰ ποίας ἐκδηλώσεως αἰσθημάτων διμιεῖ τώρα δ φύλαξ κατ' ἀετίθεσιν πρὸς τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐμφάνισιν; ἀναξ βροτοῖσιν οὐδὲν ἐστ' ἀπώμοτον πῶς διμιεῖ καὶ πάλιν ἐν ἀρχῇ δ φύλαξ; ἔρματον ἐλέγετο οὕτω

τὸ εὐτυχὲς εῦρημα, τὸ δποῖον ὀφείλετο εἰς τὴν εὔνοιαν τοῦ θεοῦ Ἐρμοῦ καὶ διὰ τοῦτο, διάκις οἱ Ἀρχαῖοι εὑρισκον τυχαίως τοιοῦτον ἀντικείμενον, ἀνεφέρουν «κοινὸς Ἐρμῆς». τυφῶς ἀείρας σημπτόν... ἡ φοβερὰ περιγραφὴ τοῦ τυφῶνος ἔξαιρε τὸ ἀτρόμητον τῆς Ἀντιγόνης, ἀφ' οὗ ἐφοβήθησαν μὲν ἄνδρες, οὐχὶ δύμως καὶ αὐτή. χοαῖσι τρισπάνδοισι οἱ τριπλαὶ σπονδαὶ ἦσαν, ἡ μὲν ἀπὸ μελίκρατον (γάλα μὲ μέλι), ἡ ἄλλη ἀπὸ οἴνου, καὶ ἡ τρίτη ἀπὸ ὕδωρ, ἄλλοτε πάλιν, ἡ μὲν α' συνέκειτο ἀπὸ γάλα, ἡ β' ἀπὸ οἴνου καὶ ἡ γ' ἀπὸ μέλι μὲ ὕδωρ. Στρεφόμενοι πρὸς δυσμὰς ἔχοντας αὐτὰς ἢ χωριστὰ ἑκάστην ἢ δλας δύμοῦ, δπως ἔκαμε τῷρα ἡ Ἀντιγόνη, ἔχοντα μίαν πρόσων, ἀφοῦ τὰς ἀνέμειξεν ἐντὸς ἀγγείου. Καὶ παρ' ἥμιν διερεὺς χύνει ἐπὶ τοῦ νεκροῦ εἰς τὸν τάφον τρεῖς χοὰς ἔλαίου καὶ ὕδατος. ἥσσω λαβεῖν τῆς ἐμῆς σωτηρίας. Παρατηρητέα ἡ μεγάλη ἀντίθεσις τοῦ χαρακτῆρος τῆς Ἀντιγόνης καὶ φύλακος.

β'. στ. 441—525.

ΛΕΞΙΛΟΓ. σὲ ἐνν. τὸ λέγω ἢ κρίνω. νεύω=κλίνω (ἡ Ἀντιγόνη καθ' δλον τὸ διάστημα τῆς παρουσίας της πρὸς τοῦ Κρέοντος ἵσταται σιωπηλὴ καὶ ἔχοντα τοὺς δρθαλμοὺς πρὸς τὰ κάτω). φῆσ=δύμολογεῖς. καταρνέομαι=οὕμαται=ἀρνοῦμαι ἰσχυρῶς, ἐπιμένω ἀρνούμενος. ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: φῆς ἢ καταρνεῖ μὴ δεδραμέναι τάδε; καὶ φῆμι κούκ... σχῆμα ἐκ παραλλήλου πρὸς μείζονα ἔμφασιν. Ἡ ἀπάντησις εἶναι δμοία πρὸς τὴν ἐρώτησιν, οὗσα τοιουτορόπτως πειρατικὴ διὰ τὸν Κρέοντα. τὸ μὴ (ἐνν. δρᾶσαι). οἶ=δπον. αἰτία=κατηγορία. ἔξω ἐλεύθερον (πλεον.). Κατόπιν τούτου ἀπέρχεται διὰ τὸν φύλαξ διὰ τὰ ἐπανέλθη βραδύτερον μεταμφιεννύμενος ὡς Ἰσμήνη. μὴ μῆκος=οὐχὶ ἐν ἐκτάσει. ἥδησθα δρχαιοπερέστερος τύπος τοῦ ἥδεις (οίδα). τάδε=τὰ πραχθέντα ὑπ' αὐτῆς. τί δ' οὕκ ἔμελλον (ἐνν. εἰδέναι)=καὶ διατί δχι. καὶ δῆτα (δ Κρέων δργίζεται)=καὶ δύμως (μολονότι δηλ. ἐγνώριζες). γάρ αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμ. ναί, ἐτόλμων ὑπερβαίνειν...ἐν ἀνθρώποισι=μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. σθένειν τοσοῦτον=δτι ἔχοντα τόσον μεγάλην ἰσχύν. τὰ σὰ κηρύγματα. λέγει μετά τινος περιφρονήσεως. ἀσφαλῆ=ἀσάλευτα, στερεὰ (διότι εἶναι ἐντευπωμένα εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων). θνητὸν δντα ἐνταντ. μετ. ὁσθ' ἐπερδραμεῖν (τοῦ δημ. ὑπεροέχω)=ῶστε τὰ παραβῆς. ζῆ=ἰσχύουν, ἔχουν κῦρος. ἐξ διου ὄφανη (πλαγ. ἐρωτ.)=ἀπὸ πότε ἐφάνησαν. τούτων (βραχυλογ.) διὰ τὴν παράβασιν αὐτῶν τῶν νομίμων, τῶν ἀγράφων. (ἀναγκ. αἰτιον). οὕκ ἔμελλον=δὲν εἶχον σκοπόν. δείσασα

(δέδοικα). φρόνημα=θέλησις, διάθεσις. ἐν θεοῖσι=ἐνώπιον τῶν θεῶν. ή σειρὰ τῶν λέξεων: οὐκ ἔμελλον ἐγὼ οὐδενὸς ἀνδρὸς φρόνημα δείσασα ἐν θεοῖσι δώσειν δίκην τούτων. ἔξηδη (ἔξιδα)=ἔγραψις καλῶς. θανούμένη=κατηγορημ. πρόσθεν τοῦ χρόνου=πρὸ τοῦ πεπρωμένου χρόνου. αὔτε=τούτωντίν (ἐγὼ ἐν ἀντιθέσει πρὸς σέ). δστις γάρ... (δ γὰρ δικαιολογεῖ τὸ ἐννοούμ.: καὶ λέγω ἐγὼ κέρδος). ἐν πολλοῖσι κακοῖς=ἐν μέσῳ πολλῶν κακῶν (ἐννοεῖ τὰς δυστυχίας τῆς οἰκογενείας της, πατρός, μητρός, ἀδελφῶν της). κατθανάων ὑποθ. φέρει=λαμβάνει, ἀποκομίζει, οὕτως=κατὰ ταῦτα, κατόπιν τούτων. παρ^ο οὐδὲν ἄλγος ἔστι=οὐδόλως μὲλιστεῖ. τὸ τυχεῖν τοῦθε.. . εἶναι ὑποκείμ. τῆς προτάσεως αὐτῆς, τὸ δὲ παρ^ο οὐδὲν ἄλγος κατηγορ. αὐτοῦ. κείνοις ἀν ἥλγουν (δ ἄν ἐτέθη δίς. τίνος εἴδους ὑποθ. λογ. εἶναι καὶ τίς ἡ ἀπόδοσις); τὸν ἔξ ἐμῆς μητρός (ἐνν. γεγῶτα, γεννηθέντα). ἄθαπτον νέκυν κατηγορ. τοῦ προηγουμένου. εἰ τὸν ἔξ ἐμῆς πατρὸς θανόντ^ο ἄθαπτον ἥντικόμην νέκυν=ἐάν ἥθελον ἀνεχθῆ, ὥστε δ ἐκ τῆς μητρὸς γεννηθεὶς (δ ἀδελφός μου) μετὰ τὸν θάτατόν του νὰ μείνῃ νεκός ἄταφος. τοῖσθε=δι^ο αὐτό. ἄλγυνομαι=θύμιζομαι, λυποῦμαι διά τι. ή σειρὰ τῶν λέξεων: εἰ δὲ δοκῶ σοι νῦν τυγχάνειν δρῶσα μῶρα... σκεδόν τι μώρῳ μωρίαν διφλισκάνω (τὸ σκεδόν τι φάίνεται μέν, δτι μετριάζει τὴν δεινήν ὅβριν τοῦ μωροῦ, κυρίως δ ὅμως ἐνέχει εἰρωνείαν διὰ τὸν Κρεοντα)=ἰσως θεωροῦμαι μωρὰ ἀπὸ σὲ μωρόν. τὸ γέννημα=ἡ ἰδιοσυγκρασία, δ καρακήρ. ὁμδον=(ἐνν. δν)=δτι εἶναι σκληρός, ὡς προελθόν ἐκ... εἴκω=νποχωρῶ, ἐνδίδω. κακοῖς=τοῖς ἀτυχήμασι (εἰς τὰ δεινὰ συμβεβηκότα). τὰ σκλήρ^ο ἄγαν=τὰ λίαν ἄκαμπτα πίπτειν (ἀντὶ κατήγορ. μετ. ἐκ τοῦ ἵσθι). μάλιστα=δτι κατὰ τὸ πλεῖστον ταπεινοῦνται. ἔγκρατῆς=ἰσχυρός. δπτὸν ἐκ πυρὸς (δργαν.)=πυροκτωθέντα. περισκελῆ κατηγ.=ῶστε νὰ σκληρούνθῃ πολύ. θρασύτεντα, ή σειρὰ τῶν λέξεων: εἰσίδοις ἀν καὶ τὸν ἔγκρατέστατον σίδηρον, (δντα) δπτὸν ἐκ πυρὸς, περισκελῆ, θρασύτεντα πλεῖστα (σύστ. ἀντικ.=εἰς πάρα πολλὰ τεμάχια). θυμοῦμαι=ἔξαγοιοῦμαι, εἶμαι θυμοειδῆς. καταρτύομαι=σωφρονίζομαι, πειθαρχῶ. γὰρ οὔτιολ. τὸ ἐννοούμ. ἐκ τοῦ προηγουμένου: τοῦτο θὰ πάθῃ καὶ αὐτὴ (ή Ἀντιγόνη) διότι... οὐκ ἐκπέλει=δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον. μέγα φρονεῖν=μεγαλοφρονεῖν. δοῦλος (ἀντὶ ὑπήκοος). δὲν ἀρμόδει εἰς βασιλόπαιδα, ἀ λ' δφείλεται εἰς τὸ πάθος τοῦ Κρέοντος. οἱ πέλας=οἱ ἄλλοι. ὑβρίζω=παρεκτρέπομαι. τότε συμπληρ. διὰ τῆς μετ.

ὑπερβαίνουσα=ὅτι παρέβαινε. ἐπεὶ δέδρακεν=ἀφ' οὗ ἔκαμε τὴν πρᾶξιν (τὴν ταφήν). ἥδε καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ ὕβρις, ἀντὶ τόδε, ἐπεξηγεῖται δὲ ὑπὸ τῶν ἀμέσως ἐπομένων: τούτοις ἐπανχεῖν καὶ δεδρακῦταν γελᾶν=νὰ καυχησιολογῇ, διότι διέπραξε ταῦτα, καί, ἀν καὶ τὰ ἐπράξε, νὰ φέρεται σκωπικῶς. ἦ=ἀλήθεια, εἰς τὸ α'. ἀνήρ ἐνν. εἶμι, εἰς δὲ τὸ β'. ἔσται. ἀνατὰ (ἐκ τοῦ ἄνατος, τὸ δποῖον γίνεται ἐκ τοῦ ἀ στερητ. καὶ ἄτη=βλάβη)=ἄνευ τιμωρίας. ταῦτα=ἡ βασιλικὴ μου ἀντη ἔξονσία. κείσεται=θὰ ἐξακολουθῇ νὰ ταπεινοῦται, τῆς ποιητ. αἰτ.=不死^{της} ἔδω. ἀλλ' εἴτε κυρεῖ (τυγχάνει κόρη) τῆς ἀδελφῆς μου. εἴθ' ὁμαιμονεστέρα=εἴτε πλησιεστέρα συγγενής. τοῦ παντὸς ἡμῖν Ζηνὸς ἐρκείου (ἔρκος) γεν. μεριστ.=ἐκ τοῦ δλον ἡμῶν συγγενικοῦ κύκλου. Τὸ Ζηνὸς ἐρκείου ἐιέθη κατὰ μετων. ἀντὶ τῆς συγγενίας, τὸ δὲ ἡμῖν ἀντὶ τοῦ ἡμῶν. ἀλύσκω μόρον=διαφεύγω τὸν θάρατον. ἵσον ἐπαιτιῶμα=ἔξι ἵσον κατηγορῶ. τοῦδε τάφου γεν. αἰτίας. βουλεύσαι ἐπεξῆγ.=ὅτι δηλ. ἐσκέφθη καὶ ἐπομελέτησεν, ἀπεφάσισεν αὐτὸν (τὴν ταφήν). εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸν ἀμέσως εἰσῆλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα δορυφόρος, διὰ νὰ φέρῃ τὴν Ἱσμήνην. νὺν=ἀντήν. λυσσάω=μαίνομαι, εἶμαι σφόδρα τεταραγμένος. ἐπήβολός τυνος=κύριός τυνος. φιλεῖ=συνηθίζει. φυμὸς=ἡ ψυχή. ἥρησθαι=νὰ ἔχῃ συλληφθῆ ἐπ' αὐτοφώρῳ. κλοπεὺς=λαθραῖος δράστης. πρόσθεν=πρωτύτερος (πρὸν δηλ. ἐπιχειρηθῆ τὸ κακόν). τῶν μηδὲν δρθῶς ἐν σκότῳ τεχνωμένων=ἔκείνων, οἱ δποῖοι οὐδὲν καλὸν μηχανεύονται ἐν τῷ κρυπτῷ. μισῶ γε μέντοι=ἀλλ' ὅμως μισῶ. ἀλούς τις ἐν κακοῖς=συλληφθείς τις ἐπ' αὐτοφώρῳ διαπράττων τὸ κακόν. καλλύνω=παριστῶ ὡς καλόν. τοῦτο=τὴν σύλληψιν ἐπὶ κακῷ. ἢ κατατιεῖναι μέλλων=ἢ νὰ μὲ πιάσῃς καὶ νὰ μὲ σκοτώσῃς. οὐδὲν (ἐνν. θέλω μεῖζον). μὲν=τούλαχιστον. τοῦτο=τὸ ἐλεῖν σε, τὸ διε σὲ ἔχω πιάσει. μέλλεις (ἐνν. κατατεῖναι)=ἀναβάλλεις, βραδύνεις. ἀφανδάνω=ἀπαρέσκω. καὶ σὸν τάμα ἀφανδάνοντ' ἔφυ=οἱ λόγοι μου καὶ ἐν γένει ἡ συμπεριφορά μου δὲν ὑπῆρξαν ἀρεστὰ εἰς σέ. κατέσχον γέν=ἥθελον τούλαχιστον ἀποκτήσει. πόθεν=ἐκ τίνος ἄλλου γεγονότος. κλέος=μέση λέξις, ἐπὶ καλοῦ καὶ κακοῦ. εὐκλεεστερον κλέος=μεγαλυτέραν δόξαν. ἢ τιθεῖσα=ἢ εἰ ἐτίθην. τούτοις τοῖς ἀποτελοῦσι τὸν χορόν, ἀντικ. τοῦ ἀνδάνειν=ἀρέσκειν, ἀλλὰ καὶ ποιητ. αἴτιον τοῦ λέγοιτ' ἄν. τούτοις λέγοιτ' ἄν τοῦτο πᾶσιν ἀνδάνειν=τοῦτο ἥθελεν δμολογηθῆ καὶ ὑπὸ πάντων τούτων (τοῦ χοροῦ), ὅτι εἶναι ἀρεστὸν εἰς αὐτοὺς (ὅτι ἐπιδοκιμάζεται ὑπὸ αὐτῶν). τίνος εἴδους λόγος εἶναι ἔδω;

ἔγκλειω γλῶσσαν=δένω τὴν γλῶσσαν. ή τυραννίς τὸ ἀφῆρ. ἀντὶ τοῦ συγκενρ.=δ τύραννος. πολλά τ' ἀλλα εὐδαιμονεῖ=καὶ ὑπὸ πολλὰς ἄλλας ἐπόψεις πλεονεκτεῖ. τοῦτο τὸ δι τοι εἶναι καλὸν νὰ γίνῃ ή ταφή τοῦ Πολυνείκους. τὸ δρῶσι, δπως καὶ τὸ προηγονυμ. δρᾶς ἔχουσι γνωμικὴν σημασ.=γιγνώσκουσι, φρονοῦσιν. ὑπὲλλω (ἐκ μεταφορᾶς ἀπὸ τῶν κυνῶν, οἱ δποῖοι φρούμενοι συστέλλοντι ὑπὸ τὰ σκέλη των τὴν οὐρᾶν)=συμμαζεύω ἐκ φόβου. στόμα=τὴν γλῶσσαν. ἐπαιδοῦμαι=αἰσχύνομαι. χωρὶς τῶνδε=διαφορετικὰ ἀπ' αὐτούς, διαφωνοῦσα πρὸς τὴν γνῶμην αὐτῶν, δηλ. τῶν γερόντων τοῦ χοροῦ καὶ καὶ ἀκολούθιαν πάντων τῶν Θηβαίων, οὓς ἐκπροσωποῦσιν οὗτοι. εἰ φρονεῖς=ἐὰν (διότι) σκέπτεσαι καὶ ἐκτελῆς τὰς σκέψεις σου. (δηλ. οἱ ἀποτελοῦντες τὸν χορὸν δυνατὸν νὰ ἔχουν τὰς ἰδίας μὲ σὲ σκέψεις, ἀλλὰ δὲν προβαίνουν εἰς ἐκτέλεσιν αὐτῶν, ἀλλ' ὑπακούοντιν εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ ἀρχοντος). γὰρ αἰτιολγ. τὸ ἐννοοῦμ. οὐκ ἐπαιδοῦμαι. οὐδὲν αἰσχόδν=οὐδεμία εἴραι αἰσχύνη. δμόσπλαχνος=δμογάστριος=ἀδελφός. δ καταντίον=δ ἐναντίον τοῦ Πολυνείκους (δ Ἐτεοκλῆς). μιᾶς τε (μητρὸς) ἐνν. γεγώς. πῶς δῆτ' ἐκείνῳ δυσσεβῇ τιμᾶς χάριν=πῶς δῆτα τιμᾶς (Πολυνείκην) χάριν δυσσεβῇ ἐκείνῳ;=πῶς λοιπὸν ἀποδίδεις τιμὴν εἰς τὸν Πολυνείκην, ή δποία μαρτυροῦ ἀσέβειαν εἰς ἐκεῖνον (τὸν Ἐτεοκλέα); ταῦτα=δητι ἀποδίδων τιμὴν εἰς τὸν Πολυνείκην δεικνύω ἀσέβειαν εἰς τὸν Ἐτεοκλέα . . . εἰ τοι σφε τιμᾶς ἐνν. ως κύριον ὅγμα μαρτυροῦσει ταῦτα..., σφε τὸν Ἐτεοκλέα. πορφῶν...ἐνν. ὥλειο ἀδελφός. ψπερ=ὑπέρ, ὑπὲρ αὐτῆς. τοὺς νόμους ἵσους ποθεῖ=ἔχει τὴν ἀξίωσιν οἱ διέποντες τὴν ταφὴν νόμοι νὰ εἶναι ἵσοι δι' δλον (νὰ ἐφαρμόζωνται ἐξ ἵσου δι' δλον). ἵσος=εἴναι ἐν τῇ αὐτῇ μοίρᾳ. λαχεῖν=ῶστε νὰ τύχῃ τῆς αὐτῆς τιμῆς. εὐαγῆ=εὐσεβῆ. τάδε=αὶ τοιαῦται διακρίσεις περὶ τοὺς ἀποθανόντας συνέχθω=συμμισῶ, μετέχω τοῦ μίσους τῶν ἀλλων. συμφιλῶ=συναγαπῶ, μετέχω τῆς ἀγάπης. οὕτοι ἔφυν=δὲν είμαι βεβαίως τοιαύτη κατὰ τὴν φύσιν. νῦν=λοιπόν. κείνους τοὺς ἐν Ἀριδῇ καὶ μάλιστα τὸν Πολυνείκην. ἔμοι δὲ ζῶντος.... εἰς τὰ ὠραῖα ἐπιχειρήματα τῆς Ἀντιγόνης δικρέων ἀπαντᾷ διὰ σατραπικοῦ ἀξιώματος.

Πραγματ. καὶ φημὶ δρᾶσαι.... η κατὰ τοιοῦτον διττὸν τρόπον καὶ μετὰ σθένους βεβαίωσις τῆς πράξεως ὑπὸ τῆς Ἀντιγόνης πῶς χαρακτηρίζει τὸ ἥθος αὐτῆς; ἀσφαλῶς μᾶς προδικάζει τὴν μέλλουσαν νὰ λάβῃ χώραν σοβαρὰν σύγκρουσιν αὐτῆς πρὸς τὸν Κρέοντα καὶ ἀναδεικνύει ταύτην ἀληθῆ ἡρωΐδα. οὐ γάρ τί μοι Ζεύς θέλει νὰ εἰπῃ, δητι μόνον ἀν

δ Ζεὺς καὶ ἡ Δίκη, οἱ δποῖοι καθάρισαν τὴν ὑποχρέωσιν τῶν ἀνθρώπων εἰς τὸ νὰ θάπτουν τοὺς νεκρούς, διέτασσον τὰ ἐναντία ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει, τότε θὰ ὑπήκουεν εἰς αὐτούς, θεωρεῖ δῆλον τὸ θεῖον καὶ φυσικὸν δίκαιον ὑπέρτερον τοῦ ἀνθρωπίνου καὶ θετοῦ. Δίκη ἦτο θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Θέμιδος. Εἶναι σύνεδρος τοῦ Διὸς καὶ παρακολουθοῦσσα ἀγρυπνίας τὰ ἐπὶ γῆς καὶ ἐν τῷ Ἀδη συμβαίνοντα ἀναφέρει ἐκάστοτε εἰς τὸν Δία διὰ τὴν τιμωρίαν τῶν παραβαινόντων τοὺς διέποντας τὰ τοῦ κόσμου κανόνας καὶ σχέσεις. οὐ γάρ τι νῦν γε κάκθεσ... τὴν ἀντίληψιν περὶ τοῦ αἰωνίου κύρους τοῦ φυσικοῦ δικαίου εἶχον ἀνέκαθεν οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνες, σχεδόν τι μάρωφ... . ἡ σάσις τῆς Ἀντιγόνης διὰ τῶν λόγων αὐτῆς ἀπὸ ὑψηλόφρονος καὶ ἀνδροπρεποῦς γίνεται αὐτηρὸς καὶ περιφρονητική, ἐπιβάλλοντα νὰ σχηματίσωμεν τὴν γνώμην, διτο ὡδεμία συνεννόησις πλέον εἶναι δυνατή μεταξύ τῶν δύο. τὰ σκλήρῳ ἄγαν φρονήματα..., τραγικὴ εἰρωνεία διὰ τὸν Κρέοντα, εἰς τὸν δποῖον ἔφαρμοσθήσονται ταῦτα ἐν τέλει τοῦ δράματος. Ζηνὸς ἔρκειον, δνομάζεται οὕτω, διότι δ βωμὸς αὐτοῦ ἔκειτο εἰς τὸ προαύλιον (τὸ ἔρκος) πάσης οἰκίας. οὐ γάρ τι δοῦλος ἔδε τὰς ἀντιλήψεις τοῦ ἀρχαίου κόσμου περὶ τῆς μεγάλης ἀποστάσεως, τῆς ὑφισταμένης μεταξὺ ἐλευθέρων καὶ δούλων, τὴν δποίαν κατήργησεν δ χριστιανισμός. Ἐκ πάντων δμως τῶν ἀρχαίων λαῶν οἱ Ἑλληνες, καὶ δὴ οἱ Ἀθηναῖοι, ἔφεροντο σχετικῶς ἡπιώτερον πρὸς τοὺς δούλους αὐτῶν καὶ προστατευτοῦντας εἰχον θεσπίσει ὑπὲρ αὐτῶν. οὔτοι ποθ' οὐχθρός.... ὑπῆρχεν ἡ ἴδεα, διτο τὰ ψυχικὰ πάθη ἐξηκολούθουν νὰ ὑφίστανται καὶ εἰς τὸν Ἀδην καὶ διὰ τοῦτο ἡ ψυχὴ τοῦ Αἴαντος, δις βλέπομεν ἐν Ὁδυσσείᾳ (Δ. 583), ἀπηξίωσε τὸν Ὅδυσσεα πάσης συνομιλίας, διτο οὕτος κατέβη ἔκει. οὔτοι συνέχθειν, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν καὶ διὰ μόνου τούτου τοῦ περιέχοντος ἀρίστην καὶ ἥθικωτάτην γνώμην στίχον, δύναται ἄριστα νὰ χαρακτηρισθῇ τὸ ἥθος τῆς Ἀντιγόνης.

γ'. στ. 526 - 581.

ΛΕΞΙΛΟΓ. καὶ μὴν=ἄλλ' ἵδον (τὰς λέξεις ταύτας μεταχειρίζεται συνήθως δ Σοφοκλῆς περὶ τῶν εἰσαγομένων προσώπων). εἴβομαι καὶ εἴβω=χύνω. φιλάδελφα δάκρυνα=δάκρυνα ἀδελφικῆς ἀγάπης. νεφέλη=θλῖψις, κατήφεια (μεταφ. ἀπὸ τῆς νεφέλης τοῦ οὐρανοῦ, ἡ δποία καθιστᾶ κατηφῆ τὴν ἡμέραν καὶ ἐπιφέρει τὴν βροχήν). ὑπὲρ δφρύων (ἐνν. οὔσα=ἐπικαθημένη). νεφέλη δφρύων ὑπερ=κατήφεια δὲ

ώσαν νεφέλη ἐπικαθημένη ὑπεράνω τῶν δφρύων αὐτῆς. **αἰσχύνω**=ἀσχημίζω, **αἴματοις**=αἵματόχορους, κατακόκκινος (λόγῳ τῶν κλαυμάτων καὶ τῆς μεγάλης στενοχωρίας διὰ τὴν περιπέτειαν τῆς ἀδελφῆς τῆς). **ὅρθιος** (ὅρθεα παρ^ο· Ὁμήρω=τὰ μέλη τοῦ σώματος)=τὸ πρόσωπον. **τέγνω**=βρέχω. **εὐδῶψ**=εὐδῶπος=δ ἔχων καλήν ὄψιν, φραῖος. (ἐκ τῆς αἰτιατ. εὐδῶπα προϊκής καὶ ἡ σημειωνή λέξις γῶπα (τὸ φράοι τὸ ἔχον μεγάλους καὶ φραίους διφθαλμούς). **ὑφειμένη** (ὁ. ὑφίεμαι) (εἰς τὸ ἔχιδνα)=ἔλλοχώσα, κατ' **οἴκους**=σύνοικος οὖσα. **λήθουσσα**=χωρίς νὰ τὸ ἐννοῶ. **μὲν ἔξεπινες**=μοῦ ἔπινες τὸ αἷμα. (μεταφρ. ἀπὸ τῆς βδέλλας, διότι ἡ ἔχιδνα δὲν πίνει αἷμα). **δύ' ἄττα καπαναστάσεις** (ἔτεθησαν τὰ ἀφηρημένα ἀντὶ τῶν συγκεκομένων =δύο συμφροὰς (πανοῦκλες) καὶ ἐπαναστάτιδας. ἢ **Ἱξομῆ** (ἔξδμνυμ)=ἢ θὰ ἀρνηθῆς μεθ' ὅρκουν. **δμορροθῶ** (ἐκ μειαφορᾶς ἐν τοῦ ὁρθοῦ=τοῦ κρότου, τοῦ παραγομένου ὑπὸ τῶν κωπηλατῶν, συγχρόνως κωπηλατούντων)=συμφωνῶ. **ξυμμετίσκω** τῆς **αἰτίας** καὶ **φέρω**=συμμετέχω τῆς κατηγορίας, ἀναλαμβάνοντα καὶ ἐγὼ τὴν εὐθύνην τῆς πράξεως. **ἄλλ' οὐκ ἔσσει γέ σοι τοῦτο** ἡ δίκη=ἄλλα δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ βέβαια τοῦτο ἡ δικαιοσύνη εἰς σέ. **κοινοῦματ τινα**=λαμβάνω τινὰ συμμέτοχον. ἐν **κακοῖς τοῖς σοῖσοι**=ἐν τῇ δυστυχίᾳ σου **ξύμπλους**=συμμέτοχος. **τοῦ πάθους**=τοῦ παθήματός σου. **ῶν**=τίνων (ἐνν. εἰσί, πλαγ. ἐρωτ. ἐκ τοῦ ξυνίστορες). **ξυνιστορές εἰσι**=ξυνίσασι=γνωρίζουσι καλῶς. **στέργω**=ἀγαπῶ. **ἀτιμάζω**=στερῶ τῆς τιμῆς. **μὴ οὐ** (ἔθηκε δύο ἀρνήσεις λόγῳ ἔξαρτήσεως ἐξ ἀρνητικῆς ἐννοίας μὴ ἀτυμάσης)=ἀπὸ τοῦ νὰ μή. **ἀγνίζω**=ἔξαγνίζω, ἔξιλεώνω. **μολ κοινά** (=κοινῆ)=ἀπὸ κοινοῦ μὲν ἐμέ. **ἔθιγες**=(θιγγάνω)=ἥγγισες, ἔβαλες χέρι. **ποιοῦμαι ἔμαντοῦ**=οἰκειοποιοῦμαι, θεωρῶ ἰδικά μου. **ἀρνέσσω**... ἀντὶ τῆς ἀπροσ. συνταξ.=ἀρκειδὸν ἔσται μνήσκειν ἐμί. **λελειμένη σου** ὑποθ. μετ.=ἐὰν ὑπολειφθῶ σοῦ, ἐὰν στερηθῶ σοῦ. **ηγδεμῶν** (ἐνν. εἶ)=ἐνδιαφέρεσαι, **ταῦτ' ἀνιᾶς με** (συντασ. διπλῆ αἰτιατ.)=μὲν αὐτὰ μὲ ληπεῖς. **ἄλγοσσα μὲν δῆτα** (ἐνν. τὸ δῆμα ἀνιῶ σε)=δπωσδήποτε δμως αἰοθανομένη θλῖψιν. **γέλωτα** ἐν τινι γελῶ=περιγελῶ τινα. **τι δῆτα...** ἦ σειρὰ τῶν λέξεων: (εἰ μὴ πρότερον ὠφέλησά σε) ἀλλὰ νῦν δῆτα τι ἀν σ' ἔιι ὠφελοῦμ' ἐγώ ;=ἀλλὰ τώρα τοὺλάχιστον εἰς τί δύναμαι νὰ ὠφελήσω σε; **οὐ φθονῶ**=δὲν ἀροῦμαι. **ὑπενφυγεῖν σε** ἐνν. τὸν θάνατον. **ἀμπλάκω** (ἀδό. τοῦ ἀμπλακίσκω) ἀπορηματ. **ὑποτ.**=ν' ἀποτύχω, νὰ στερηθῶ τῆς τιμῆς νὰ μετάσχω. **γάρ αἰτιολογεῖ** τὸ ἐννοούμ. ναί. **αἱροῦμαι**=προτιμῶ. **ἄλλ' οὐκ ἐπ' ἀρρήτοις**=ἄλλ' οὐχὶ χωρὶς νὰ

εἴπω τοὺς λόγους (τὰς ἰδέας ποὺ μὲ ὥθησαν) **τοῖς** δοτ. προσωπ. ἐκ τοῦ ἔννοουμένου ἐδόκεις (διὰ τοῦ : **τοῖς** μὲν ἐνν. τὸν Κρέοντα, διὰ τοῦ, **τοῖς** δέ, τὸν Πολυνείκην καὶ τὸν κάτω θεούς). σὺ μὲν **τοῖς—τοῖς** δ' ἔγῳ σχ. χαστόν. καὶ μὴν ἡ ἔσμαστια ἵση ἐστὶν νῷν = καὶ ὅμως ἡ παρεκτροπή, τὸ ἀμάρτημά μας εἶναι δμοιον, (ἐπειδὴ ἡ μὲν Ἀντιγόνη προέβη εἰς τὴν πρᾶξιν, ἡ δὲ Ἰσμήνη συνεφάρει μὲν κατ' ἀρχήν, ἀλλὰ τῇ ἔλειπε τὸ ἐπιβαλλόμενον θάρρος). ζῆσ=δικαιοῦσαι τὰ ζῆς. τῷ πατέδε—**τὴν** μέν, **τὴν** δέ, σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος. ἀφ' οὗ τὰ πρῶτ' ἔφυ =ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς γεννήσεώς της (χαρακτηρίζει τὴν Ἀντιγόνην ὡς ἀνέκαθεν ἀπειθαρχον). οὐδ' δες **ἄν** βλάστη. . . (ἐπίδοσις)=δχι μόνον δ τῶν ἄλλων πεπειραμένος νοῦς, ἀλλὰ οὕτε καὶ ἐκεῖνος, δ δοῖος ἥθελε γεννηθῆ καλῶς φρονῶν, παραμένει τοιοῦτος εἰς τὸν δυστυχοῦντας, ἀλλὰ σαλεύει (βγαίνει ἀπὸ τὴν θέσιν του). **σοὶ** γοῦν (ἐνν. ἔξεστη)=σοῦ λοιπὸν ἐσάλευσεν δ νοῦς. δτε=ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἥν. γὰρ αἰτιολογεῖ τὸ ἔννοον. : ναὶ πράσσω κακῶς, ὅπερ ἡ Ἰσμήνη ἐκ παρανοήσεως ἐκ τοῦ πράσσειν κακὰ εἰπε. **Ἄτερ** τῆσδε=ἄνευ αὐτῆς. ἥδε (ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ προηγούμενον τῆσδε)=αὐτῇ ἔδω (ώς παροῦσα καὶ ζῶσα, ἐνῷ εἶναι ἀποθαμένη). **νυμφεῖα**=δ γάμος, καὶ κατὰ μετωνυμίαν=ἡ νύμφη. **ἀρώσιμος**=δυνάμενος τὰ ἀροῦρη, τὰ σπαρῇ. γύνης=ἀγρός (ἔδω ἐνν. κόρη). οὐχ δις γ' ἐκείνῳ τῇδε τ' ἦν **ἡρμοσμένα**=ἀλλὰ τὰ τοῦ γάμου οὐκ ἔσται ἡρμοσμένα, ὡς γ' ἐκείνῳ. . . =ἀλλ' δ γάμος μετ' ἄλλης δὲν θὰ εἶναι εὐάρμοστος εἰς τὸν ἴδιον βαθύν, δπως ἦτο εὐάρμοστος μεταξὺ αὐτῆς ἔδω καὶ ἐκείνου. **սέεσι** ἀντὶ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ. **στυγῶ**=μισῶ. τὸ **σὸν λέχος**=δ περὶ τοῦ γάμου λόγος σου, ἡ νύμφη, περὶ τῆς δποίας δμιλεῖς (τοῦτο λέγεται μετὰ σκληροῦ ὑπαινιγμοῦ). **σ'** **ἀτιμάζει** δ Κρέων ὑβρίζων τὴν μνηστὴν τοῦ Αἴμορος καὶ ἀρνούμενος τὸν μετ' αὐτῆς γάμον του, ὑβρίζει αὐτὸν τοῦτον τὸν νίον του. δ **παύσων**=δ μέλλων τὰ διαλύσῃ (ἐνν. διὰ τοῦ θανάτου τῆς Ἀντιγόνης τραγ. εἰρωνεία, διότι ἡ διάλυσις θὰ γίνη διὰ τοῦ θανάτου καὶ αὐτοῦ τοῦ νίον του Αἴμορος). **ἔφυ**=προώρισται, ἐστί. **δεδογμένα** ἐστὶν=εἶναι ἀποφασισμένον. καὶ **σοί** γε κάμοι ποιητ. αἴτια εἰς τό : δεδογμένα ἐστί. (διότι καὶ δ χορὸς ἐν συχ. 213 εἰχεν ἀποφανθῆ ὑπὲρ τῆς τιμωρίας τοῦ ἀποκαλυφθησομένου ὡς δράστου τῆς ταφῆς), μὴ τριβάς **ἔτι** (ἐνν. τριβάς χρόνου ποιεῖσθε)=μὴ βραδύνετε, μὴ χρονοτριβήτε πλέον. **νὺν**=αὐτάς, ἐκ δὲ **τοῦδε**=ἀπ' ἔδω δὲ καὶ εἰς τὸ ἔξῆς. μήδ' **ἀνειμένας** =καὶ μὴ χειραφετημένας, ἀπολύτως ἐλευθέρας. **θρασὺς** =τολμηρός.

τὸν Ἄδην πέλας τοῦ βίου=τὸν Ἄδην προσεγγίζοντα τὴν ζωὴν αὐτῶν, ἐπομένως, ἐπικείμενον τὸν θάνατον. Μετὰ τοῦτο ἀπάγονται αἱ δύο ἀδελφαὶ εἰς τὴν γυναικωνῖτιν ὑπὸ τῶν δύο δορυφόρων τοῦ Κρέοντος.

Πραγματ. ἐπαναστάσεις θρόνων(ἡ τυραννίς πάντοτε ἐποπτεύει συνωμοσίας καὶ ἀνατροπάς). οὕτ' ἡθέλησας=δτε δηλ. τῇ ἔκαμε τὴν πρότασιν νὰ μετάσχῃ τῆς ταφῆς, πρὸν προβῆτη εἰς ταύτην. ξύμπλουν οἱ Ἀθηναῖοι ως λαὸς ναυτικός, ἔχαιρον ἀκούοντες ναυτικὰς λέξεις, δῆπος δύμορροθεῖ αὐτ. τοῦδε γὰρ σὺ ηθεμάν ἐννοεῖ, δτι ἡ Ἰσμήνη, μὴ θελήσασα νὰ μετάσχῃ τοῦ ἔργου τῆς ταφῆς καὶ ὑπακούσασα τυφλῶς εἰς τὰ κελεύσματα τοῦ Κρέοντος, ὑπὲρ αὐτοῦ ἐπομένως ἐνδιαφέρεται. τί ταῦτ' ἀνιᾶ μ' οὐδὲν ὀφελούμενη; τὸ παράπονον τοῦτο τῆς Ἰσμήνης εἰλέν άγαθὸν ἀποτέλεσμα, τὸ μέν, διότι ἡ Ἀντιγόνη καθίσταται ἐφεξῆς ἡπιωτέρα, τὸ δέ, διότι οφύζεται ἐκ τῆς καταδίκης ἡ Ἰσμήνη, ἐφ' δοσον ἔναντι αὐτῆς αὐτηρῶς προσηνέχθη ἡ Ἀντιγόνη παρουσίᾳ τοῦ Κρέοντος. σὺ μὲν ζῆς, ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ πάλαι τέθνηκε μεγάλῃ ἡ ἀπόστασις μεταξὺ τῶν δύο ἀδελφῶν, τῆς μὲν Ἰσμήνης ἐκούσης δικαιώματα ἐπὶ τῆς γητῆς αὐτῆς ζωῆς, ἡς τὰς ἰδέας ἥκοιούθησε, τῆς δὲ Ἀντιγόνης, ώς ἥρωΐδος, λόγῳ τῶν ὑψηλῶν καὶ θείων ἀντιλήψεών της, πρὸ πολλοῦ ἀνηκούσης εἰς ἄλλας σφαίρας ὑψηλοτέρας καὶ εὐγενεστέρας, εἰς τὴν ἄλλην ὑπεροχόσιμον ζωήν. ἀρώσιμοι γὰρ χάτερων γύναι λέγει τοῦτο, διότι, δῆπος ἡ γῆ παράγει καρποὺς διὰ τῆς ἀρόσεως, οὗτοι καὶ ἡ γυνὴ εἶναι κατάλληλοι πρὸς τεκνοποίαν. Εἰναι δὲ ἄξιον σημειώσεως, δτι δ Κρέων, παραγνωρίζων ἐν τῇ δοργῇ τον τὴν ἔνωσιν δύο εὐγενῶν ὑπάρξεων, συναίσθηματικῶς συνδεδεμένων, θεωρεῖ τὸν γάμον ὡς ἀποκλειστικὸν μέσον διὰ τὴν γέννησιν παίδων κτλ. ὁ φίλτατ^δ Ἀίμον δ Αἴμων ἦτο δ δευτερότοκος υἱὸς τοῦ Κρέοντος, τοῦ πρώτου υἱοῦ του, τοῦ Μεγαρέως, θυσιασθέντος τῇ προτάσει τοῦ μάντεως Τειρεσίου χάριν τῆς σωτηρίας τῆς πόλεως, προσφωνεῖ δὲ τοῦτον περιπαθῶς φίλτατον ἡ Ἰσμήνη ώς ἔξαδελφον καὶ μητηρά τῆς ἀδελφῆς της καὶ ώς ὑβριζόμενον ὑπὸ τοῦ πατρός του. γυναῖκας εἶναι μηδ' ἀνειμένας δμιλεῖ ἀναχρονιστικῶς ἔνταῦθα δ Σοφοκλῆς περὶ τῶν γυναικῶν τῶν ἴστορικῶν χρόνων, αἱ δποῖαι ὅντως εἰς τὰς Ἰωνικὰς φυλάς, καὶ δὴ παρὰ τοῖς Ἀθηναῖοις, ἵσαν ὑποτεταγμέναι ὑπάρξεις, προορισμὸν ἔχουσαι νὰ γεννῶσι τέκνα καὶ νὰ τηρῶσιν ἐν τάξει τὰ τοῦ οἴκου των. Οὐδέποτε δμως ἡ γυνὴ καὶ τότε ἐπαπειρώθη ἔναντι τοῦ ἀνδρός εἰς ἀνδραποδώδη ὑποταγὴν καὶ ἔξαρτησιν, δπως παρὰ τοῖς βαρβάροις λαοῖς τῆς Ἀσίας. Τού-

ναντίον κατὰ τὸν δῆρων κόρονος ἡ γυνὴ ἀπήλανε πολλῆς ἐκτιμήσεως, ὡς βλέπομεν εἰς τὰ διηρωκὰ ποιήματα, καὶ ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις ἡ θέσις αὐτῆς ἦτο ἵσοδύναμος πρὸς τὴν τοῦ ἀνδρός.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ ΣΤΙΧ. 582—625.

Λεξιλογ. στρ. α'. ἄγευστος (μετ. ἐνεργ. διαθ.)=δ μὴ γενθείς, δ μὴ δοκιμάσας. αἰών=βίος. οἴς=ῶν. δόμος=οἶκος. ἀτα δωρ. (ἄτη) =συμφορά· γεν. διαιρ. τοῦ οὐδέν=οὐδεμία συμφορά. ἐπὶ πλῆθος γενεᾶς=ἐπὶ πολλὰς γενεᾶς (δὲν σταματᾷ εἰς μίαν γενεάν, ἀλλὰ μεταβαίνει ἀπὸ τῆς μᾶς εἰς τὴν ἀλλην). ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: οἴς γὰρ ἢν δόμος σεισθῇ θεόθεν, (τούτοις) οὐδὲν ἐλλείπει ἔσπον ἐπὶ πλῆθος γενεᾶς. δμοιόν (ἐνν. ἔστι). ὁστε=ὅπως. ποντίαις δυσπνόοις Θρήσσαισι πνοαῖς (ἀναγκ. αἴτ.)=ἔνεκα τῶν διὰ τοῦ πόντου πνεόντων μανιωδῶν Θρακικῶν ἀνέμων. ὑφαλον ἔρεβος=ἰὰ σκοτεινὰ ὑφαλα στρωμάτα (τῆς θαλάσσης). ἐπιδράμη=διαδράμιη. ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: δμοιόν ἔστι (τὸ πρᾶγμα), ώστε δταν οἰδμα δυσπνόοις ποντίαις Θρήσσαισι πνοαῖς ἐπιδράμη ὑφαλον ἔρεβος. βυσσόθεν=ἀπὸ τοῦ βυθοῦ τοῦ πυθμένος. κελαινδος=μαῦρος, ἔχων σκοτεινὸν χρῶμα. κυλινδω=ἀνασκάπτω, ἀνασκαλεύω. ἡ φις-θινδος=ἡ ἀμμώδης ἀκτὴ τῆς θαλάσσης καὶ δ πυθμὴν αὐτῆς. δυσάνεμος=ὑπὸ κακῶν ἀνέμων ταρασσομένη, ἀνεμόδαρτος. βρέμω=ἀντηχῶ. στόνος=στεναγμός, μυκηθμός. στόνῳ βρέμουσι=στενάζουσαι ἀντηχοῦσιν. ἀντιπλῆγες=αἱ ἀντιπληγέμεναι.

ἀντιστρ. α'. ἀρχαῖα ἐπιρρηματικῶς=παλαιόθεν. πήματα=δυστυχήματα, ἐπὶ πήμασι φθιτῶν=ἐπάνω εἰς τὰ δυστυχήματα τῶν ἔξαφανισθεισῶν γενεῶν. ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: δρῶμαι (ἀντὶ δρῶ) τὰ πήματα τῶν Λαβδ. οἰκων πάπτοντα ἐπὶ πήμασι βροτῶν. παρήχησις τοῦ π. οὐδ' ἀπαλλάσσει=καὶ δὲν ἀπολυτρώνει (ἀπὸ τῶν δυστυχημάτων). γενεὰν γένος=ἡ προγονομένη γενεὰ τὴν ἐπομένην. ἔρεπτο=κατακρημνίζω, καταβάλλω, φιθείρω. οὐδ' ἔχει λύσιν=οὐδὲν ἔχει τέρμα (ὑποκ. τὰ πήματα)=καὶ δὲν ἔχουν τέλος (δὲν πάνοντ) αἱ συμφοραὶ. γῦν γὰρ=διότι τώρα ἐπὶ παραδείγματι. ὑπὲρ ἔσχάτας δίζας=ὑπεράνω τῆς τελευταίας δίζης (ἐνν. τὰς δύο ἀδελφὰς καὶ ἰδίᾳ τὴν Ἀντιγόνην, ἐκ τοῦ γάμου τῆς δροίας, ὡς ἀπὸ δίζης, θὰ προήρχοντο νέοι κλάδοι τοῦ οἰκογενειακοῦ δένδρου). ἔτέταιτο φάος=εἶχεν ἀκτινοβολήσει ἀκτὶς σωτηρίας (ἔλπιδος). κατ' ἀμᾶ (τμῆσις)=καταμᾶ=κατακό-

πτει, θερίζει. φοινία κοπὶς νεροτέρων θεῶν=ἡ φοινικὴ μάχαιρα τῶν κάτω θεῶν. λόγου ἀνοία καὶ φρενῶν ἔρινύς (ἐπεξηγ. τοῦ προ-
ηγούμ.)=ἀσυνεσία καὶ διατάραξις φρενῶν (ἐνν. τὴν Ἀντιγόνην, ἥτις λόγῳ ἀσυνεσίας περιεφρόνησε τὸ κήρυγμα τοῦ Κρέοντος, διοίως δὲ λόγῳ φρενοβλαβείας ἐπεσκοτίσθη ὁ νοῦς αὐτῆς).

στρ. β'. δύνασις=δύναμις. ὑπερβασία=παράβασις, ἀμάρτημα, κατ' ἄλλην ἐρμην.: ἀλαζοεία, ἔπαρσις. τὰν=ἥν. κατάσχοι=ἡθελε καταβάλει. πανταγρεύς (πάντα-ἄγρεύω)=δ τὰ πάντα κυριεύων, δ πανδαμάτωρ. ἀκόματοι, κατηγορ., ἔξηγεῖται ἐπιρρημ.=ἀκούραστα. μῆνες=χρόνος. ἀγήρως=ἀγήραστος. χρόνῳ=ἐκ τῆς παρόδου τοῦ χρόνου. δυνάστας=ῶς κυρίαρχος. κατέχεις=ἔχεις ὡς ἔδραρ. Ὁλύμ-
που μαρμαρέσσα αἴγλα=δ ἀκτινοβόλος λάμπων Ὅλυμπος. τὸ τ'
ἔπειτα=καὶ κατὰ τὸ ἐγγὺς μέλλον (ἐπομένως καὶ κατ' αὐτὸ τὸ πα-
ρόν). καὶ τὸ μέλλον καὶ τὸ πρὸν=καὶ κατὰ τὸ ἀπώτερον μέλλον καὶ
κατὰ τὸ παρελθόν. ἔπαρσεῖ νόμος=ἰσχύει, ἔπικρατεῖ δ νόμος οὗτος.
οὐδὲν ἔρπει=οὐδόλως προκωρεῖ. πάμπολυ=πάρα πολύ. ἡ σειρὰ τῶν
λέξεων: δὲ βίστος θρατῶν οὐδὲν ἔρπει πάμπολύ γ' ἐκτὸς ἄτας.

ἄντιστρ. β'. πολύπλαγκτος=πολυπλάνητος (πολὺ-πλάζω=πλανῶ), ἀβεβαία. δνασις (ἐκ τοῦ δνίρημη=ῶφελῶ) ἐστὶν=εἶναι ὠφέλεια. κου-
φόνους ἔρως=ἀνόητος ἐπιθυμία. κουφόν. ἔρ. γεν. ὑποκ. εἰς τὸ ἀπά-
τα, τὴν δύοιαν προκαλοῦσιν ἀνόητοι ἐπιθυμίαι. οὐδὲν δ' εἰδότι (τινὶ)
=χωρὶς δὲ οὐδόλως νὰ γνωρίζῃ. ἔρπει=ἀνεπαισθήτως ὑπεισέρχεται.
πρὸν=ἔως δτον. προσαύω=προσκαίω, ζεματίζω. πρὸν προσαύσῃ
πόδα=πρὸν ζεματισθῇ (δηλ. πρὸν πάθη δεινόν τι καὶ τοιουτούρρπως
σωφρονισθῇ).=σοφίᾳ μετὰ σοφίας. ἐκ τον ποιητ. αἵτ. πέφανται=
ἔχει φανερωθῆ, λεχθῆ. κλεινὸν ἔπος=τὸ περίφημον ὅγτον. ἔσθλον
=ἀγαθόν. ἔμμεν Ὄμηρ. τύπος=εἶναι. δτῷ δοτ. ἀντιχαριστ. θεδς ἀγει
πρὸς ἄταν=δ θεὸς ὀδηγεῖ πρὸς διαστρέβλωσιν. ἡ σειρὰ τῶν λέξεων:
κλεινὸν ἔπος πέφανται δοκεῖν εἶναι ποτ' ἐσθλὸν τῷδ' δτῷ φρένας θεὸς
ἄγει πρὸς ἄταν. πράσσει ἔκτδς ἄτας=διάγει ἐκτὸς δυστυχίας, ἵσοδυ-
ναμεῖ πρὸς τὴν φράσιν: εὖ πράσσει.

Πραγματ. Ὁδηγηθεισῶν τῶν δύο ἀδελφῶν ὑπὸ δορυφόρων εἰς τὴν
θύραν, ἵην ἄγονσαν εἰς τὴν γνωματίτιν, καὶ τοῦ Κρέοντος μείναντος
μόνου ἐν τῇ σκηνῇ καὶ σκεπτομένου, δ χορὸς ἐν τῷ δευτέρῳ στασίμῳ,
λαβὼν ἀφορμὴν ἐκ τῆς καταδίκης τῶν δύο ἀδελφῶν καὶ ἐκ τῆς ἐπελθού-
σης δεινῆς συμφορᾶς ὅλου τοῦ οἴκου των Λαβδακιδῶν, προβαίνει εἰς

τὴν διατύπωσιν γενικῆς γνώμης περὶ τοῦ ἀστάτου τῆς ἀνθρωπίνης εὐ-
τυχίας κ.τ.λ. εὐδαίμονες οἶσι κ.τ.λ. τὸ ἀνύπαρκτον τῆς διὰ βίου
εὐτυχίας τοῦ ἀνθρώπου ἐτόνισαν πάντες σκεδὸν οἱ συγγραφεῖς καὶ
οἱ ποιηταὶ κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχάς. πορβλ. καὶ τό: τέρας ἐστὶν
εἴ τις ηὐτύχησε διὰ βίου. Θρήσσαισι πνοαῖς ἐπειδὴ ἐκ βιορρᾶς ὡς ἐπὶ
τὸ πολὺ πνέουσιν οἱ σφοδροὶ ἄνεμοι, καὶ δὴ ἐκ Θράκης, διὰ τοῦτο
ἐθεώρουν οἱ Ἑλλῆνες πατρίδα τούτων τὴν Θράκην, οἱ Ἀθηναῖοι δὲ
μάλιστα ἐτίμων ἰδιαιτέρως τὸν Βορέαν καὶ εἰζην πρὸς ταῦτην αὐτοῦ
βιωμὸν παρὰ τῷ Ἰλισσῷ, ἀπὸ δύον ἐμυθολογεῖτο, διτὶ ἥρασε τὴν θυ-
γατέρα τοῦ βασιλέως Ἐρεχθέως Ὁρείθυιαν καὶ μετήγαγεν αὐτὴν εἰς
τὴν Θράκην. **Δαβδακιδῶν οἰκων** Ὁ Δάβδακος ἦτο πατὴρ τοῦ Λαΐου,
πατὴρ δὲ τοῦ Λαβδάκου ἦτο δοῦλος τοῦ Πολύδωρος καὶ τούτου πατὴρ δούλος,
αἱ συμφοραὶ δύμως ἤρχισαν ἀπὸ τοῦ Λαΐου καὶ ἔξῆς. οὐδὲ^τ ἔχει
λύσιν ἐκάστη γενεὰ ἡδύναται^τ ν' ἀπολυτρώσῃ ἀπὸ τῶν δεινῶν τὴν ἐπομέ-
νην γενεὰν μόνον διὰ τῆς θείας δυνάμεως, ἢν κατέφευγεν εἰς ἔξιλέωσιν
αὐτῆς. Τοιοῦτόν τι δὲ ἔκαμεν ἡ γενεὰ τοῦ Ὁρέστου, δσις τῇ βοηθείᾳ τῆς
Ἀθηνᾶς ἔξιλέωσε τοὺς θεοὺς καὶ ἀπήλλαξε τοὺς ἀπογόνους του ἀπὸ τῆς
ἀρᾶς τῶν Τανταλιδῶν. **Θεῶν κοπὶς** ἀποδίδονται εἰς τοὺς θεοὺς ξίφη,
μάχαιραι, ἔγχη κλπ. **Σπινος πανταγρεὺς** δούπιος καταλαμβάνει πάντα
τὰ ἔμψυχα καὶ διὰ τοῦτο πανδαμάτωρ ἐλέγετο καὶ δίδυμος ἀδελφὸς τοῦ
θανάτου ἐθεωρεῖτο. **ὅτῳ φρένας θεδες ἄγει πρὸς ἄταν τοῦτο εἶναι πα-
ρεμφερὲς πρὸς τὸ χριστιανικὸν δόγμα:** μωραίει Κύριος, δον βούλει^τ ἀπο-
λέσαι.

Τρίτον Ἐπεισόδιον στ. 626—780.

α'. στ. 626 - 680.

Λεξιλογ. **νέατος**=νεότατος, τελευταῖος. **ἄχνυμαι**=λυποῦμαι. **μό-
ρον** ἔχει θέσιν ἀναγκ. αἰτ.=διὰ τὸν θάνατον. **τᾶλις-ιδος**=μελλόνυμ-
φος, μνηστή. **ἀπάτας** αἰτιατ.=διὰ τὴν στέρησιν, διὰ τὴν ἀποτυχίαν.
λεχέων=τοῦ γάμου. **ὑπερολγῶ**=ὑπερβολικὰ λυποῦμαι. **τάχα**=τα-
χέως. **ὑπέροτερον**=ἀκριβέστερον. **τελεία**=τελεσίδικος (τοῦτο λέγει διὰ
τὰ δεῖξη εἰς τὸν Αἴμονα, διτὶ ἡ ἀπόφασίς του εἶναι τελεσίδικος καὶ ἐπο-
μένως ἀνέκκλητος). **ψῆφον τῆς μελλονύμφου** (γενικ. ἀντικειμ.)=ἀπό-
φασιν κατὰ τῆς μελλονύμφου. **λυσσαίνω**=δογήζομαι. ἡ σειρὰ τῶν λέ-
ξεων: ἄρα μὴ πάρει (ἔχεις ἔλθει) λυσσαίνων πατρόι, κλύων (αἴτιολ.) τε-
λείαν ψῆφον τῆς μελλονύμφου; **πανταχῇ δρῶντες**=καθ' οίονδήποτε

τρόπον καὶ ἀν πράττωμεν ἔχων κατὰ τὸν Κρέοντα μὲν αἰτιολ., κατὰ δὲ τὸν Αἴμονα ὑποθετ. μετοχ. ἀπορθοῖς δομοίως κατὰ μὲν τὸν Κρέοντα δριστ. ἐγκλίσ. κατὰ δὲ τὸν Αἴμονα εὐκτικῆς ἀπορθόσω-ῶ κατευθύνω εἰς τὸ δρόμον, δρόμως καθοδηγῶ. ἀξιώσεται=κοιμήσεται ἄξιος. ἔμοι ποιητ. αἵτ. μειζων=σπουδαιότερος, πολυτιμότερος, φέρεσθαι=ῶστε νὰ ἔχω αὐτόν· σοῦ ηγουμένου (ὑποθ. μετ.) β'. δρ. συγκρ=παρὰ ἐὰν σύ, ἀφ' ὅ τι σὺ νομίζεις καλόν, ἀπὸ τὰς καλάς σου συμβούλας. οὕτω γὰρ ὁ γὰρ αἰτιολ. τὸ ὑπονοούμενον: καλῶς δομιλεῖς, συμφωνῶ εἰς δόσα ἐπλες. διὰ στέρεων ἔχω=ἐν τῇ καρδίᾳ ἔχω, φρονῶ, τοιαῦται φράσεις μετὰ τῆς προθ. διὰ ἀπαντῶνται καὶ ἄλλαι: διὰ κειρός, διὰ στόματος ἔχω κ.ἄ. πάντα ἔστανται δπισθεν πατρόφας γνώμης (ἐπεξηγ. τὸ οὕτω χρή...) =δηλαλὴ νὰ ἀκολουθῇ τις καθ' ὅλα (πιστῶς) τὴν πατρικὴν γνώμην. τούτου ἔνεκα=τελ. αἵτ. γοναὶ=τέκνα. κατήκοος=εὐπειθής. τὸ α' εἶναι ἀντικ. τοῦ φύσαντες, ἀμφότερα δὲ ἀντικ. τοῦ ἔχειν. ἀνταμύνωνται κακοῖς=ἀποκρούωσιν ἀποδίδοντες κακὸν ἀντί κακοῦ. ἀνωφέλητος=ἀνωφελής, παρήκοος. φιττώ=γεννω. πόνους=βάσανα, στενοχωρίας, τόνδε=τοῦτον (ιδὸν γεννήσαντα), γέλων=ἀφοριμὴν γέλωτος. ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: εἴποις ἀν φύσαι τόνδε τί ἄλλοπλὴν πόνους ἔαυτῷ, πολὺν δὲ γέλωτατοῖς ἔχθροῖς. νῦν=λοιπόν. ὑφ' ἥδονῆς=ἀναγκ. αἴτιον, ἐνῷ τὸ οὕτεκα γυναικός=τελ. αἵτ. ψυχρός=παγερός, ἀηδής. παραγκάλισμα=τὸ ἐν ἀγκάλαισιν λαμβανόμενον ἀγαπητόν, τὸ ἀντικείμενον περιπτύξεως. τοῦτο ἀναφέρεται εἰς τὸ ἀκολουθοῦν: γυνὴ ἔνευνος (σύζυγος). Ἐλκος=πληγή, λύπη. φίλος=οἰκιακὸς φίλος. πτύω=σικχαίνομαι. ὕσει τε=ῶς, μέθε=ἄφες. ἐν "Αἰδουν νυμφεύειν (σχ. δέξμωσον). αἰρόω ἐμφανῶς=συλλαμβάνω ἐπ' αὐτοφύρωφ. ἐκ πόλεως πάσης=ἔξ δλων τῶν πολιτῶν. ἀπιστῶ=ἀπειθαρχῶ. πρόδος ταῦτα=ἔγαντι τούτων, (κατὰ τῆς ἀποφάσεώς μου ταύτης). ἐφυμνῶ=ἐπικαλοῦμαι πρὸς βοήθειαν. ἔνταμος=ἔφορος τῆς συγγενείας. τὰ φύσει ἔγγενη=τοὺς ἐκ φύσεως συγγενεῖς. ἀκοσμα προληπτ. κατηγορ.=ῶστε νὰ εἶναι ἀπειθάρχητα. κάροτα=παρὰ πολὺ. τοὺς ἔχω γένους (δύντας)=τοὺς μὴ συγγενεῖς. ἐνν. ἀκόσμους ποιήσω ἦ θήσω. ἐν οἰκείοισιν=ἐν μέσῳ τῶν οἰκείων του. δίκαιος=ἀμερόληπτος, εὐσυνέίδητος. ὑπερβάς=ὑπερβάς τὰ δρια ἔξ ἀλαιζονείας. δστις βιάζεται (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.)=ἐάν τις παραβιάζῃ. οὐκ ἔστ' ἐπαίνου τυχεῖν σχ. λιτότητος ἀντί: δεῖ τοῦτον τῆς μεγίστης τιμωρίας τυχεῖν. δν στήσειτε =δν ἀν στήσῃ=οίανδήποτε ἀνακρούνῃ, καταστήσῃ ἄρχοντα. τοῦδε χρὴ κλύειν=εἰς αὐτὸν πρέπει νὰ ὑπακούῃ

τις. καὶ τάναντία—καὶ τὰ ἀντίθετα τούτων, ἵτοι τὰ μεγάλα καὶ ἄδικα. θαρσῶ=ἔχω πεποίθησιν. ἐκ τοῦ θέλειν ἔξαρτ. τὰ ἀπαρέμφατα ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων· καὶ θαρσοίην ἀν ἔγω τοῦτον τὸν ἄνδρα θέλειν ἀν καλῶς μὲν ἄρχειν, εὖ δ' ἄρχεσθαι... ἐν χειμῶνι δὲ διορδεῖ=ἐν τῇ σφοδρότητι δὲ τῆς μάχης, ἐν τῇ θυελλώδει μάχῃ. προστεταγμένος=ἔὰν ἔχῃ ταχθῆ πλησίον. μένειν (ἄν) ἔξαρται εἰς τοῦ θαρσοίην ἄν. ἀκάγαθὸν παραστάτην=καὶ γενναῖον συστρατώτην, σύντροφον, βοηθόν. αὔτη·ἡδε ηδε, ἡ ἀναφορὰ αὐτῇ, διὰ νὰ ἔξαρῃ τὴν μεγάλην καταστρεπτικὴν δύναμιν τῆς ἀναρρίψιας. ἀναστάτους τίθησι=ἀναστατώνοντα καταστρέψει. συμμάχον διορδεῖ=συμμάχων πολεμιστῶν, συμμαχικῶν στρατευμάτων. τροπὰς καταρρήγνυνται=καταρρηγνύνοντα (διασπώσα) τὰς τάξεις τοῦ συμμαχ. στρατοῦ ποιεῖ αὐτὰς φεύγειν. τῶν δρόθουμένων (ἀντίθεσις πρὸς τὸ προηγούμενον ἀναρρίψιαν)=τῶν ἀρχομένων καλῶς, τῶν πειθαρχούντων. τὰ πολλὰ σώματα=τοὺς πολλούς. οὕτως=τούτων οὕτως ἔχόντων. ἀμύνω συντάσσεται δουκῆ, δπως καὶ τὰ συνώνυμα αὐτοῦ: βοηθῶ, ἐπικονοῷ, τιμωρῶ, ἀρήγω. ἀμυντέα εστὶ (δ πληθ. ἀντὶ ἐνικ.) τοῖς κοσμουμένοις (οὐδ. γεν.)=πρέπει νὰ ὑπερασπίζῃ τις τὰ διατασσόμενα, τὰ νομοθετούμενα, τοὺς νόμους. οὐδαμῶς ήσσητέα (ἥσσωμαι, ἥττωμαι)=ἐπ' οὐδεὶν λόγῳ πρέπει νὰ γίνεται τις κατώτερος (ἥττων) μᾶς γυναικός. ἐκπεσεῖν (τῆς ἀρχῆς)=νὰ ἔκθονται. εἴπερ δεῖ=ἐνν. ἐκπεσεῖν πρός τυρος.

Πραγματ. νέατον. Ὁ Αἴματος ἥτο δ τελευταῖς, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω, υἱὸς τοῦ Κρέοντος. τάλιδος τάλις ἐλέγετο παρῷ ἀρχαίοις ἡ εἰς δραν γάμου παρθένος καὶ κατονομασθεῖσα εἰς τινα νύμφη. μάντεων ὑπέροτερον δεικνύεται ἡ δυσμένειά του πρὸς τὸ γένος τῶν μάντεων, τὴν φράσιν δὲ αὐτὴν οἱ ἀρχαῖοι ἐλάμβανον ἐκ παρουμάτις, δτε ἥθελον νὰ δηλώσουν, δτι ἔγραψιζόν τι ἐξ αὐτοψίας καὶ οὐχὶ ἐκ στοχασμῶν, δπως ἐπραττον οἱ μάντεις. ὡς καὶ τὸν ἔχθρὸν ἀνταμύνωνται τὸ ὠφελεῖν τὸν φίλον καὶ καταδιώκειν τὸν ἔχθρόν, κακῶς ποιεῖν τὸν ἔχθρὸν καὶ εὖ ποιεῖν τὸν φίλον ἐπενόράτει εἰς τὴν ἀρχαϊστητα γενικῶς πρὸς τοῦ Σωκράτους, δστις πρῶτος ἐδίδαξε χριστιανικὰς ὅντως ἀληθείας, λέγων «μηδαμῶς ἀδικεῖν» καὶ «εἰ αἰροίμην ἀδικεῖσθαι ἡ ἀδικεῖν, ἐλοίμην ἄν ἀδικεῖσθαι ἡ ἀδικεῖν». παρατηρητέα δομοίως ἡ μεγάλη ἀπόστασις μεταξὺ τοῦ Κρέοντος, εἴποντος τὰ ἀνωτέρω, καὶ τῆς Ἀντιγόνης εἰπούσης τὴν ἥδικιαιάτην ἐκείνην δῆσιν (στιχ. 523) «οὔτοι συνέχθειν, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν». ἀλλ' δν πόλις στήσειε ἀταχρονιστικῶς δ Σοφοκλῆς δμι-

λεῖ περὶ ἐκλογῆς τοῦ ἡγεμόνος ὑπὸ τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ μόνον κατὰ τοὺς ἴστορικοὺς χρόνους τοῦτο ἵσχεν, ἐνῷ κατὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους, εἰς οὓς ἀναφέρεται τὸ δρᾶμα, οἱ βασιλεῖς ἔγίνοντο τοιοῦτοι ἀληθονομικῷ δικαιώματι. δίκαια καὶ τάνατία τοῦτο ἐφαρμοζόμενον προνποθέτει λαὸν δουλοποεπῆ καὶ στερούμενον καθ' δικοληφίαν φιλεκενθέσων φρονημάτων.

β'. στ. 681 - 723.

Λεξιλογ. τῷ χρόνῳ=λόγῳ τῆς παρόδου τοῦ χρόνου τῆς ζωῆς, ἐνεκα τοῦ βαθέος γήρατός μας. **κειλέμμεθα**=ἔχομεν στερηθῆ, ἔχομεν κάσει. ἀντικειμ. εἶναι: τὰς φρέας. **λέγω φρονούντως**=διμιῶ σωφρόνως, συνετῶς. **ὑπέρετατον**=πυλυτιμότατον. **δπως εἰδικ.**=ὅτι. **τάδε**=ἐνν. τὰ προηγουμένως διακηρυχθέντα ὑπὸ τοῦ Κρέοντος. **μήτ'** ἐπισταίμην=μήτε εὔχομαι τὰ γνωρίζω. **μεντάν**=μέντοι ἄν, δ δὲ ἄν ἀρμόζει τῇ εὐκτικῇ γένοιτο=δύναται δύως ἡλθη εἰς τὸν νοῦν καὶ ἄλλου συνετή τις σπέψις. **δ'** **οὖν**=δπως καὶ ἄν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα. **πέφυνα**=ἔχω ἐκ τῆς φύσεως τῆς θέσεώς μου τὴν ἰδιότητα. **προσκοπεῖν**=σκοπεῖν πρὸ σοῦ=ἢ ἐξετάζω πρὸ σοῦ καὶ πρὸς τὸ συμφέρον σου. **λόγοις τοιούτοις** (δηλοῦται τὸ αἴτιον τοῦ φόβου τοῦ δημότου)=λέγοντι τοιούτους λόγους=ἢ ἀν λέγη τοιούτους λόγους. **οῖς μὴ τέρψει**=ἀναφ. συμπερ.=ῶστε σὺν ῥᾷ μὴ εὐχαριστῆσαι ἀκούων τούτους. **ὑπὸ σκότου** (ἀναγκ. αἴτ.)=ἐνεκα τῆς ἀσημότητος τῆς θέσεώς μου (ὡς βασιλόπαιδος). **τὴν παῖδα ταύτην** (ἀναγκ. αἴτ.). **οἷα** (σύντ. ἀντικ. τοῦ ὅμμ.) δδύρεται πόλις=πόσον θρανεῖ ἐξ αἵτιας τῆς κόρης αὐτῆς. **δις ἀναξιωτάτη**=πῶς ἀναξιώτατα, ἐλάχιστα ἀξία τιμωρίας. **ἀπ' ἔργων εὐνλεεστάτων**=ἀναγκ. αἴτ. **ἥτις ... ἀναφορ.** αἴτιολ. πρότ. (αἴτιολ. τὸ ἀπ' ἔργ. εὐκλ.). ἐν φοναῖς πεπτῶτα=ἐν φονικοῖς πλήγμασι πεπτωκότα=φονευθέντα. **ῷμηστής**=ῷμοφάγος. **μήτ'** **ὑπ'** **ῷμηστῶν** ... **ἥτις οὐκ εἴσασεν** (Ἄθαττον) δλέσθαι μήτ' ὑπ' ὥμηστῶν κυνῶν, μήτ' ὑπ' οἰωνῶν τινος. **χρυσῆς τὸ ἐπίθ.** τοῦτο ἐλέγετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων κατὰ μεταφορὰν ἐπὶ λαμπρῶν καὶ ἔξαιρέτων πραγμάτων, δπως καὶ ὑφ' ἡμῖν: χρυσὸς ἄνθρωπος, χρυσῆ καρδιὰ πιλ. **τιμῆς ἔξαρτι.** ἐκ τοῦ λαχεῖν. **ἔρεμνδς** (ἐκ τοῦ ἔρεβος, ἔρεβεννδς)=ἔρεμνδς=σκοτεινός. **σῆγα**=λεληθότως. **ἐπέρωχεται**=διαδίδεται ἀνὰ τὴν πόλιν. **εὐτυχῶς πράσσω**=εὐτυχῶ. **ἡ μετοχ.** ὑποθετ., ἐπέχουσα θέσιν β'. δρου συγκρ.=τῆς ἰδικῆς σου εὐτυχίας. **τιμιώτερον**=πολυτιμότερον. **εὐηλείας β'.** δρος συγκρ. εἰς τὸ μεῖζον ἄγαλμα. **ἄγαλμα**=

κύριος, εὐχαρίστησις. Θάλλω=ἐντυχῶ. πρόδος παιδῶν=ἔκ μέρους παιδῶν. (ἔτεδη ἀντὶ τοῦ: εὑκλείας παιδῶν θαλλόντων)· ἡ σειρὰ τῶν λέξης: ἡ τί ἄγαλμα μεῖζόν ἐστι πατρὶ πρόδος παιδῶν θαλλόντων; νῦν ἀντὶ νύν=λοιπόν. ἐν μοῦνον ἥθος=ἔνα μόνον τρόπον σκέψεως, μίαν γνώμην. ἐν σαυτῷ φόρει=ἐν τῇ ψυχῇ σου ἔχε, δηλ. μὴ σχηματίζῃς γνώμας μονοτρόπως. ὡς φῆς σὺ=δ σὺ λέγεις· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: μὴ νῦν ἐν ἥθος μοῦνον ἐν σαυτῷ φόρει, τοῦτο^τ δρόμος ἔχειν, ὡς φῆς, πουδὲν ἄλλο. τὸ δστις ἐν περιλ. ἐννοίᾳ. φρονεῖν=διν σκέπτεται δρόμος, συνετῶς. διαπτύσσομαι=διανοίγομαι, ὡς καρπός, ἐξετάζομαι ἀκριβέστερον(κατὰ μεταφορὰν ἐν τῶν καρπῶν). ὁφθησαν γνωμ. ἀδρ.=συνήθως φαίνονται, ἀποκαλύπτονται. μὴ τείνειν ἄγαν (μεταφορ. ἀπὸ τῶν σχοινίων καὶ τῶν χορδῶν τοῦ τόξου, αἱ δοποῖαι τεντωνόμεναι πολὺ θραύσονται)=νὰ μὴ τὸ παρατεντώνη, νὰ μὴ ἵσχυρογνωμῆν περιβολικά, νὰ μὴ εἶναι ὑπερθολικά αὐθάδης· ἡ κανον. πλοκὴ τῶν λέξη: ἀλλ’ οὐδὲν αἰσχόν ἔστι τὸ μανθάνειν τὸν ἄνδρα πολλά, κεῖ τις ἡ σοφός, καὶ τὸ μὴ τείνειν ἄγαν. παρὰ δείθροις χειμάρροις=πλησίον τῶν χειμάρρων. ὑπείκω=ἐνδίδω, ὑποχωρῶ. ὡς ἐκσφύζεται=πᾶς διασφύζον. ἀντιτείγω=ἀνθίσταμαι. αὐτόπρεμνα (αὐτοῖς πρέμνοις, πρέμνον δὲ εἶναι ὁ κορμός, τὸ στέλεχος, ἡ δίζα)=αὐτόρροιζα, σύρροιζα. αὔτως=ωδανίως. πόδα=οκόταν. ταύτην ἀπετέλουν τὰ δύο ἄκρα τοῦ ἴστιον καὶ τὰ εἰς αὐτὰ προσδειόμενα σχοινία, ἐπὶ τῶν δποίων στηρίζεται, ὡς ἐπὶ ποδός, τὸ ἴστιον τοῦ πλοίου. ναδος=νεώς· ἡ γεν. αὕτη εἶναι κτητικὴ τοῦ πόδα, δμοίως δὲ γεν. ἀντικειμ. τοῦ ἐγκρατῆ τὸ δὲ ἐγκρατῆ προλ. κατηγορ.=ώστε εἶναι ἐγκρατῆ, ὥστε νὰ ἐξουσιάζῃ, νὰ κανονίζῃ τὴν διεύθυνσιν τοῦ πλοίου ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: δστις τείνας πόδα ναδος ἐγκρατῆ ὑπείκει μηδὲν=έάν τις τεντώσας τὴν σκότων τοῦ ἴστιον τοῦ πλοίου, ὥστε νὰ είναι κυρία αὐτοῦ, οὐδόλως χαλαρώνη αὐτήν. κάτω στρέψας=ἀναστρέψας. τὸ λοιπὸν=εἰς τὸ ἔξῆς. ὑπτίοις σέλμασι ναυτίλλεται=μὲν ἀνεστραμμένα τὰ σανιδώματα νανσιπλοεῖ (δηλ. καταπονίζεται). καὶ μετάστασιν δίδου=καὶ δίδε μεταβολὴν τῆς ψυχικῆς σου καταστάσεως, καὶ μετάβαλλε γνώμην. καὶ^τ ἔμοῦ=καὶ ἐκ μέρους ἔμοῦ (ἐκδήλωσις μετριοφροσύνης). πρόσεστι=δύναται νὰ προστεθῇ. πρεσβεύω=ὑπερέχω. πάντε^τ ἐπιστήμης πλέως=παντεπιστήμων. πάντα=ἐπιφρηματ. ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: φήμ^τ ἔγωγε πολὺ πρεσβεύειν φῦναι τὸν ἄνδρα πάντα πλέων ἐπιστήμης. φῦναι τὸν ἄνδρα=τὸ νὰ είναι τις ἐκ φύσεως. εἰ δ^τ οὖν=εἰ δὲ μὴ συμβαίνει τοῦτο, εἰ δὲ μή, δηλ. εἰ μὴ ἔφυ

ἐπιστήμης πλέως. φιλεῖ γὰρ τοῦτο μὴ ταύτη φέπειν (μεταφ. ἐκ τοῦ ζυγοῦ)=διότι τοῦτο συνηθίζει νὰ μὴ κλίνῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, νὰ μὴ ἔχῃ τοιουτορόπως τὸ πρᾶγμα. καὶ τῶν λεγόντων εὖ=καὶ ἀπὸ τοὺς δμιοῦντας δρόθως.

Πραγματ. οὐδὲν αἰσχρόν ἐστι καὶ τὸ μανθάνειν πολλά. προβλ. καὶ τὸ ὡραῖον δητὸν τοῦ Σόλωνος «γηγάσκω δ' ἀεὶ πολλὰ διδασκόμενος». δσα δένδρων ὑπείκει καὶ παρεμφερῆ γνώμην ἐξέφρασεν δ Κρέων ἐν στιχ. 473 ὅτε ὁμίλησεν, ὅτι καὶ τὰ σκληρὰ φρονήματα ταπεινοῦνται καὶ διδήρος θραύεται εἰς πλεῖστα τεμάχια κ.τ.λ.

γ'. στ. 724-780.

Λεξιλογ. καίριον=δρόθων. λέγει δὲ Αἴμονα. σέ τε ἐνν. τὸν Αἴμονα. τοῦδε τοῦ Κρέοντος. μαθεῖν συνειάχθη μετὰ γεν. κατὰ τὸ ἀκούειν. διπλῆ=καὶ ἀπὸ τοὺς δύο. οἱ τηλικοίδε μέση λέξις ἐπὶ μεγάλης καὶ μικρᾶς ἥλικίας διὰ μὲν τὸν Κρέοντα σημ. οἱ προβεβηκότες τὴν ἥλικίαν, διὰ δὲ τὸν Αἴμονα τηλικοῦδε=τοσοῦτον νέου. διδαξόμεσθα ἀντὶ διδαχθῆσμεθα. μηδὲν τὸ μὴ δίκαιον ἀντικ. τοῦ ἐννοούμενου διδάσκουν. τὸν χρόνον=τὴν ἥλικίαν. τὰ ἔργα=τὰς πράξεις. (ἐνν. τὴν ἐνέργειάν τον πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ δικαίου τῆς Ἀντιγόνης). ἔργον γάρ ἐστι.... εἰναι λοιπὸν (καλὸν) ἔργον. ...τὸν δικαιοσμοῦντας=τοὺς ἀπειθαρχοῦντας. οὐδὲ (ἐπιδοτ.) κελεύσαιμ' ἀν=οὐ μόνον δὲν δεικνύω σεβασμὸν εἰς τοὺς ἀπειθαρχοῦντας, ἀλλ' οὕτε καὶ ἄλλους ἥθελον προτρέψει νὰ σέβωνται τοὺς κακούς. ἥδε μετά τυρος περιφρονήσεως ἀναφέρει τὴν Ἀντιγόνην. τοιἀδε ἐπειληπται νόσῳ=ἔχει ἀποκαλυφθῆ (ἔχει συλληφθῆ ἐπ' αὐτοφώρῳ), ὅτι περιέπεσεν εἰς τὴν τοιαύτην παρεκτροπὴν (δηλ. νὰ εὐσεβῇ εἰς τοὺς κακούς). νόσῳ=ἀντῷ τῷ ἐγκλήματι. οὐ φησι=δὲν ὄμολογεῖ, (δὲν παραδέχεται) τοῦτο. διμόπτολις λέως=ὅλος ἐν γένει δὲ λαὸς τῆς πόλεως. ἡμῖν (δὲ πληθυντ. χάριν τῆς μεγαλοποείας) ἔρετ=θὰ ὑπαγορεύσῃ εἰς ἡμᾶς. ἀμὲ=ἄ ἐμέ. τάσσειν=προστάσειν. ἄλλω ἢ τοιοῦτος ἐπ' ὀνόματι ἄλλου (κατὰ τὴν γνώμην ἄλλου) ἢ ἐπ' ὀνόματι ἐμοῦ. πόλις γάρ δὲ γάρ αἰνιολογεῖ τὸ ἐννοούμενον: σοὶ καὶ τῷ λαῷ δεῖ σε ἀρχεῖν. ἡτις ἐσθ' ἐνδος ἀνδρὸς (ἀναφορ. ὑποθ. πρότ.). τοῦ κρατοῦντος ἐνν. αἰτῆμα. νομίζεται=θεωρεῖται κατὰ γενικὴν γνώμην. καλῶς=δραῖα (εἰρων.). δος ὡς ἔστι.... μετὰ τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Αἴμονος, δ Κρέων ἄλλάσσει θέμα καὶ στρέφεται εἰς τοὺς παρεστῶτας, δμιλῶν

περιφρονητικῶς περὶ αὐτοῦ. εἴπερ γυνὴ (ἐνν. εἰ). προκήδομαι=προ-
νοῶ ὑπέρ. ὡς παγκάκιστε ἐνν. τὸ οἷμ. προκήδει μου. διὰ δίκης ἔναι
τιν=ἔναι ἀντίδικον πρός τινα. οὐ δίκαια ἔξαμαρτάνω=λαμβάνω
ἀποφάσεις μὴ συμφωνούσας πρός τὸ δίκαιον. ἀρχᾶς=ἀρχῆν, ἀξίωμα.
οὐ γὰρ σέβεις αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμ. ἀμαρτάνεις. πατῶν=καταπα-
τῶν, περιφρονῶν (ἀσεβῶν εἰς τοὺς θεούς). ἥθος=χαρακτήρ. ύστερον=—
κατώτερον, δργανον μᾶς γυναικός. οὗ τοι ἀν ἔλοις γε ἥσσω=(ἴσως
εἶμαι κατώτερος γυναικός) ἀλλὰ δὲν δύνασαι τούλαχιστον νὰ μὲ εἴρηης
κατώτερον (ὑποχείριον) αἰσχρῶν πράξεων. ἔμε ἐτέθη εἰς προέχουσαν
θέσιν (ἐν τέλει) τοῦ στίχ. ἵνα δηλωθῇ ἡ ἀντίθεσις πρός τὸν Κρέοντα.
γοῦν=τούλαχιστον. ὑπὲρ ἐκείνης καὶ κατ' ἀκολουθίαν ὑπὲρ τῶν αἰ-
σχρῶν κατὰ τὸν Κρέοντα πράξεων, ἀς ἐπραξεν ἐκείνη. οὐκ ἔσθ' ὁς=—
οὐκ' ἔσθ' δπως=κατ' οὐδένα τρόπον, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ. γαμεῖς χρόν.
μέλλ. δλετ τινα=θὰ γίνῃ αἴτιος ν' ἀποθάνῃ τις (δ Αἴμων ὑπονοεῖ βε-
βαίως ἔαντον, μέλλοντα ν' αὐτοκτονήσῃ, ἀλλ' δ Κρέων τομίζει, δτ τὸν
ἀπειλεῖ). καπαπειλῶν=καὶ ἐπαπειλῶν=καὶ μετ' ἀπειλῶν ἀκόμη.
ἐπεξέρχη ὡδε φρασν=ἐπέρχεσαι ἐναντίον μου μετὰ τόσον μεγάλης
θρασύτητος. κενδς=κοῦφος, μωρός. φρενόω-ῶ=νυνθετῶ, συνετίζω.
κλαίων=οὐχὶ ἀτιμωρητί, κατόπιν τιμωρίας. εἰ μὴ.... τίς λόγος εἶναι
ἔδω; ὁν (ἐναντιωμ.). δούλευμα=δοῦλος, δργανον. κωτίλλω=κολα-
κευτικῶς προσαγορεύω (πατέρα). λέγων μηδὲν κλένειν ἀντίθεσις δηλ.
θέλεις νὰ λέγης καὶ σχι νὰ ἀκούης, τ. ἔ. χάνει κανεὶς τὰ λόγια τον δμι-
λῶν πρός σέ. ἀληθες;=ἀλήθεια; (εἰρων.). οὐ ἀρμόζει εἰς τὸ χαίρων=—
οὐχὶ ἀτιμωρητί. δεννάζω=νβρίζω, περιπαίζω ἐν τοῖς προηγουμένοις
στίχοις, ἵδια ἐν τῷ 735 καὶ 753 διεῖδεν δ Κρέων ψύγον ἐκ μέρους τοῦ
Αἴμονος, ἐν δὲ τῷ στίχ. 755 καὶ 757 ἀντελήθητη εἰρωνείαν ἐκ μέρους
αὐτοῦ, καὶ δι' αὐτὸν ὠργίσθη. ἐπὶ ψύγοισι=μετὰ τοὺς ψύγονς σου. ἄγε-
τε=ἀπομακρύνατε (τὴν παραγγελίαν δίδει εἰς τοὺς συνοδοὺς τῆς Ἀντι-
γόνης). τὸ μῆσος (τὸ ἀφηρημ. ἀντὶ τοῦ συγκεκριμ.)=τὴν μισητήν. κατ'
δμματα πλησία τῷ νυμφίῳ παρόντι=ἐνώπιον καὶ πλησίον τοῦ νυμ-
φίου παρόντος. ἔμοιγε ἐκ τοῦ πλησίον=πλησίον ἔμοι τούλαχιστον. οὐ-
δαμὰ=οὐδόλως. τούμδον κρᾶτα=τὴν κεφαλήν μου, τὸ πρόσωπόν μου,
ἔμε. προσόψει ἐν δρθαλμ. δρῶν καὶ δ Αἴμων, δπως ἀνωτέρω δ πα-
τήρ, χρητιμοποιεῖ πλεονασμὸν πρός ἔξαρσιν τῶν λεγομένων του. ὁς
(τελ.) μαίνη ἔνυδων τοῖς θέλουσι τῶν φίλων=ἵνα ἐπιδεικνύῃς τὴν
μανίαν σου ἀναστρεφόμενος μὲ τοὺς θέλοντας ἐκ τῶν φίλων σου νὰ ἀ-

τικρύζουν αὐτήν. νοῦς τηλικοῦτος=νοῦς τηλικούτου=τοσοῦτον νέον. βαρὺς=ἐπικίνδυνος (εὐεπίφροος εἰς κινδύνον). ἀλγήσας ὑποθ. μετ. φρονείτω μεῖζον ἢ κατ' ἄνδρ' ίῶν (ἢ προθ. κατὰ σημ. ἐδῶ συμφωνίαν)=ἄς μεγαλοφρονῆ περισσότερον ἀπὸ δ, τι ἀρμόζει εἰς ἄνδρα. τῷ δ' οὖν κόρᾳ (δὲ πρὸς δήλωσιν ἀντιθέσεως μεταξὺ τοῦ Αἴμορος, δοτις δύναται νὰ πράττῃ δ, τι θέλει, καὶ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Κρέοντος διὰ τὴν καταδίκην τῶν δύο κορῶν)=ἐν πάσῃ δικαστικῇ περιπτώσει τὰς κόρας. καὶ κατακτεῖναι δ: καὶ εἶναι ἐπιδοτικός δχι μόνον κατεδίκασας, ἀλλὰ καὶ σκοπεύεις . . . οὐ (ἐνν. οὐ νοῶ κατακτεῖναι). γε=τούλαχιστον. εὗ γὰρ οὖν λέγεις=διότι ἀληθῶς καλὰ μοῦ τὸ ἐπενθύμιασες. σφὲ=αὐτήν. στίβος(δ)=οδός. κρύψω=θὰ βάλω νὰ θάψουν. κατάρρευξ-υχος=ῶς ἐπιθ. =ὑπόγειος, ἐνταῦθα ὡς οὐσιαστ.=ὅρνυμα, λάκκος. φορβή=ρομή, βοσκή ἐπὶ ζῷων, ἐπὶ ἀνθρώπων δὲ τροφή. τοσοῦτον=τόσον δλίγον. ἄγος=ἢ λέξις αὐτῇ ἐσήμαινε τὴν κάθαρσιν, τὴν ἀποτοπήν ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀμαρτίαν, τὸ μίασμα τὴν πρώτην σημασίαν ἔχει ἐδῶ, ἐνῷ ἐν τῷ στίχῳ 256 ἔχει τὴν δευτέραν. τό: ὡς ἄγος μόνον (ἐνν. εἶναι)=διστε νὰ εἶναι ίκανὸν πρὸς κάθαρσιν μόνον. προτίθημι=θέτω ἐμπρός, παραθέτω. δν μόνον σέβει θεῶν (διότι χρόιν αὐτοῦ παρέβη τὴν ἐντολὴν τοῦ ἀρχοντος). τεύξεται που=θὰ τύχῃ πιθανῶς (εἰλων). τὸ ωῆμα συντάσ. ἐδῶ μετ' αἰτιατικῆς. τηνικαῦτα=τότε. πόνος περισσός=μάταιος κόπος.

Πραγματ. ἀλλω γὰρ ἢ μοὶ χρὴ ἀρχειν . . . ἵδε ἐν τοῖς λόγοις τοῦ Κρέοντος τὰς ἀπολυταρχικὰς ἀντιλήψεις τῶν ἀρχόντων κατὰ τοὺς ἡρωῖκους χρόνους, τὴν αὐτὴν δὲ ἔννοιαν ἔχει καὶ δ στίχ. 738, ἐνῷ δ Αἴμων ἀντιπροσωπεύει διὰ τῶν γνωμῶν του πολίτην τῶν ιστορικῶν χρόνων, καθ' οὓς ἐπεκράτουν ἀρχαὶ μᾶλλον φιλελεύθεροι. πετρώδεις κατάρρευχι ἐννοεῖ ὑπόγειον θολωτὸν τάφον, οἷοι ἡσαν καὶ οἱ λεγόμενοι θησαυροὶ ἐν Μυκήναις. ἄγος=ἢτο ἀρχαία συνήθεια νὰ παραθέτουν εἰς τὸν καταδικασθέντα εἰς θάνατον δλίγην τροφήν, ἵνα μὴ ἀποθάνῃ ἐκ πείνης, δπερ ἢτο μιαρὸν δι' ὀλόκληρον τὴν πόλιν καὶ δὲν ἦτο ἀνεκτὸν ὑπὸ τῶν θεῶν.

Τρίτον Στάσιμον. στ. 781—800

Λεξιλογ. στρ. δς ἐν κτήμασι πίπτεις (τὸ: ἐν κτήμασι ἐτέθη προληπτικῶς)=δς ποιεῖς κτήματα ἐκείνους, οἵς ἂν ἐμπέσης=ό όποιος καθιστᾷς κτήματά σου ἐκείνους, εἰς δσους ἥθελες ἐμπέσει. "Ερως ἡ λέ-

Ἔις αὗτη, ὡς καὶ ἐν τῇ ἀντιστροφῇ ἡ λέξις σὺν τιθέμεναι ἐν ἀναφορᾷ καὶ ἐν ἀρχῇ στίχου προσδίδοντι μείζονα ἔμφασιν καὶ ἐνάργειαν. **μαλακός** =τρυφερός. **νεάνιδος** συγενδ. ἀντὶ πληθ. **ἔννυνχεύω**=διανυκτερεύω. **ὑπεροπόντιος** κατηγορούμενον, ἔξηγούμενον δι' ἐμπροθέτου προσδιορισμοῦ. ἐν ἀγρονόμοις αὐλαῖς=ἐν αὐλαῖς ἀγρονόμῳ=εἰς τὰς αὐλὰς (καὶ ἐπομένως εἰς τὰς κατοικίας) ἀνθρώπων ἀγροδιαιτῶν. οὐδείς σε φύξιμος (μεταβατ.)=οὐδεὶς δύναται νὰ σὲ διαφύγῃ. **ἀμέριος**=ἔφήμερος (ἀντιθ. τοῦ ἀθανάτου). ἡ ἐπανάληψις τοῦ σὲ χάριν ἔμφασεως. δ ἔχων σὲ=δ κατεχόμενος ὑπὸ σοῦ. **μανομαι**=καταλαμβάνομαι ὑπὸ μανίας.

ἀντιστρ. **ἀδίκους**=προληπτ. κατηγορ.=ώστε νὰ γίνωνται ἄδικοι. **παρασπῶ**=παραπλανῶ, παρασύρω. ἐπὶ λόβᾳ τελ. αἴτιον=πρὸς βλάβην, πρὸς καταστροφὴν. τὸ **νεῖκος**=φιλονικία, εἶναι δὲ σχῆμα ὑπαλλαγῆς: τόδε νεῖκος ἀνδρῶν ἔννυναλμων (ἥτοι υἱοῦ πρὸς πατέρα). **ἔχεις ταραχᾶς**=ἔχεις ἔγείρει. δ **ἱμερος**=δ πόθος. **εὔλεκτρος**=ἡ καλὸν λέκτον (κλίνην) ἔχοντα, ἡ ἔμφατίζουσα καλὸν γάμον, ἡ ώραία. βλεφάρων γεν. ὑποκειμ. ἐκ τοῦ Ἰμερος. **νύμφας** κτητ. εἰς τὸ βλεφάρων. **ἐναργῆς κατηγορ.** ἐπιφρόνημ.=ἐναργῶς, δλοφάνερα. **πάρεδρος** (παράθεσις τοῦ ἔρως, Ἰμερος)=συμπάρεδρος. τῶν μεγάλων ἐν ἀρχαῖς θεσμῶν=τῶν μεγάλων ἥδικῶν νόμων τῆς διακυβερνήσεως τοῦ κόσμου. **ἄμαχος**=ἄκαταγώνιστος. **ἔμπαλιξει**=πάιζει ἐν τοῖς βλεφάροις τῆς νύμφης.

Πραγματ. Ἐρως ὡς θεὸς ἐθεωρεῖτο γενικῶς νίδις τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Ἀρεως, καὶ ἄλλους δὲ μύθους, τοῦ Διὸς ἢ τοῦ Ἐρωτοῦ. Παρίστατο ὑπὸ τῆς τέχνης καὶ ἀρχὰς μέν, ὡς χαριέστατος πρόσωπος γεννίας, βραδύτερον δέ, ὡς ὠραῖον καὶ πονηρὸν ὑπόπτερον παιδίον, φέρον τόξον καὶ βέλη ἐντὸς φραγέτρας ἢ ἐνίστε καὶ δῆδα, καὶ τοιουτοτρόπως εἰκονίζετο πάντοτε ὡς τοξότης καὶ πύκτης καὶ ἐν γένει ὡς μαχητής. Εἶναι δὲ τὸ τρίτον τοῦτο στάσιμον τοῦ χοροῦ ἔνας ἐπινίκιος ὕμνος εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Ἐρωτοῦ. Λέγει δὲ ἀνίκητον τοῦτον, διότι ἐκτὸς τῶν ἄλλων περιπτώσεων καὶ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Αἴμορος ἐνίκησεν οὗτος τὰς πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἀρχοντα καθήκοντα τοῦ νιοῦ. **ὑπεροπόντιος** ἐν τῷ ἀγρονόμοις αὐλαῖς ἐννοεῖ βεβαίως πᾶσαν τὴν χερσαίαν καὶ θαλασσίαν φύσιν. Προβλ. καὶ τοὺς στίχους τοῦ ποιήματος τοῦ **νεωτέρον** Ἐλληνος ποιητοῦ Ἀθ. Χοιστοπούλου «ἐδὲ θεοὺς καὶ αἰθέρια, οὐδάνια καὶ δέρια πρατεῖς καὶ βασιλεύεις». τῶν μεγάλων θεσμῶν δ Ἐρως, ὡς ἐπηρεάζων τὰς σκέψεις καὶ ἐνεργείας τῶν ἀνθρώπων, θεωρεῖται ὡς

δύναμις ἵση πρὸς τοὺς ἄλλους ἡθικοὺς νόμους, τοὺς διέποντας τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν, καὶ κατ' ἀκολονθίαν θεωρεῖται ὡς συμπάρεδος καὶ συνάρχων τῶν ἄλλων ἡθικῶν νόμων.

Τέταρτον Ἐπεισόδιον. στ. 801 - 943

(ἐν τούτῳ περιλαμβάνεται καὶ κομμὸς στ. 806 - 882)

α'. στ. 801 - 882.

Λεξιλογ. ἔξω θεσμῶν=ἔξω τῶν νομίμων, τῆς καθιερωμένης τάξεως τῶν πραγμάτων. δρῶν καὶ δθ^ρ δρῶ ἐκφράζεται αἰτιολογία. παγκοίτας=δ τοὺς πάντας κοιμίζων. ἀνύτω καὶ ἀνύτω θάλαμον=διατάξις τὴν ὁδὸν εἰς τὸν κοιτῶνα (ἐνν. τὸν Ἄδην).

στροφ. α'. ρεάταν (ρέος)=τὴν τελευταίαν ὁδόν. νέατον ἐπιρροημ. προσδιορ.=διὰ τελευταίαν φροάν. ἔγκληρος=μέτοχος. ἐπινυμφίδος==ἀδόμενος χάριν τῆς νύμφης ἐπὶ τῷ νυμφῶν, τὸ ἐπιθαλάμιον ἄσμα. κεῦθος (τὸ)=δ κευθυμών, ἡ κρύπτη. φθινάδες νόσοι=νόσοι φθαρτικά, φθίσις. ἐπίχειρα ξιφέων (ἢ γεν. ὅποκειμ.)=ἄμοιβὴ παρεχομένη ὑπὸ τοῦ ξίφους, διὰ τοῦ ξίφους θάνατος (τοῦτον ἐσκόπει ἀρχικῶς νὰ ἐφαρμόσῃ δ Κρέων (ἴδε στίχ. 760 καὶ 761). αντόνομος=αὐθαίρετος, οἰκείᾳ θελήσει. μόνη ἀναφέρεται εἰς τὸ ζῶσα.

ἀντιστροφ. α'. λυγροτάταν ἐπιρροημ. κατηγορ.=οἰκιρρότατα, κατὰ τρόπον λυπηρότατον. πρὸς ἄκρω Σιπύλω=παρὰ τὴν κορυφὴν τοῦ δροῦν Σιπύλου (κυρίως εἶναι εἰς τὸ μέσον τοῦ κρημνοῦ). δαμάξω=ἀπολιθώνω. πετραία βλάστια=βλάστησις (προεξοχὴ) τοῦ βράχου. ὡς ἀτενής κισσός=ὡς κισσὸς ἰσχυρῶς περιτετυλιγμένος, δπως δηλ. δ κισσός, σφιγγὶ περιφυδμένος εἰς τὸ δένδρον ἀφανὲς καθιστᾶ αὐτό, οὕτω καὶ δ βράχος ἰσχυρῶς περιπελεγμένος ἀπελίθωσε τὴν Νιόβην. ὡς φάτις ἀνδρῶν=ὡς λέγεται. τάκομαι=τήκομαι=λυώνω, μαραίνομαι ἐκ λύπης. λείπει=καθ^ρ ἐνικόν, ὡς συνταχθὲν πρὸς τὸ πλησιέστερον. χιών χιὼν ἐτέμη ἀπὸ τοῦ ἔξι αἵτης παραγομένου ὄντος. διὰ τούτου μᾶς ἐρμηνεύει, πόθεν προέρχονται τὰ δάκρυα τῆς Νιόβης. δειράδες-άδος=δ λαιμὸς τοῦ σώματος. τοῦτο λέγεται καὶ περὶ τῆς δάκρυος τοῦ δροῦν, δπως καὶ αἱ δρόνες (ἐδῶ δρθαλμοὶ) λέγεται καὶ ἐπὶ δροῦν καὶ ἐπὶ ἀνθρωπίνου σώματος. παγκλαύτοις=ταῦς ἀεὶ κλαιούσαις. ἢ με δμοιοτάταν (ἐπιρρ. κατηγορ.=πρὸς αὐτὴν δὲ ἐμὲ καθ^ρ δμοιότατον τρόπον (δηλ. καὶ ἡ μία καὶ ἡ ἄλλη ὑπὸ βράχου (περιβάλλονται). κατευνάξω=κοιμίζω, θα-

νατώνω. Θεογεννής=γεννηθεῖσα ἐκ θεῶν (ἡ Νιόβη). καίτοι=καὶ δῆμος. φθιμένα (τινὶ)=δταν ἀποθάνῃ τις. ἀκούω=νομίζομαι, φημίζομαι. ἔγκλησα=κοινά, δημοια. ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: καίτοι τάκονσαι ἔγκλησα τοῖς ισοθέοις λαχεῖν μέγα ἔστι τινι φθιμένα=καὶ δῆμος τὸ νὰ γίνη φήμη περὶ τινος, δτι ὅτε ἀπέθανεν ἔτυχε τῆς αὐτῆς μοίρας πρὸς τοὺς ισοθέους, εἶναι σπουδαῖον. τλάω=ὑπομέρω. σιροφ. β'. γελῶματ=περιπατίζομαι. (ἡ Ἀντιγόνη λέγει τοῦτο εἴτε, διότι ὑρμήνευσε τὴν λέξιν τλῆναι διὰ τοῦ παθεῖν, εἴτε, διότι δὲν ἔβλεπε τὸν λόγον νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν Νιόβην, θεωρήσασα εἰρωνικὰ εἰς βάρος τῆς τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ χροοῦ.). οἰχοματ=φεύγω, ἀποθηγῆσκω. ἐπίφαντος=δρωμένη, ζῶσα. πολυκτήμονες=πλούσιοι (εἰς οὓς περιλαμβάνεται καὶ δ τίλος εὐγενείας). ὕμμε (ἀλοικὸς τύπος)=ὑμᾶς. ἔμπατς=μ' δλα ταῦτα. (ἄν καὶ οὐδὲν κερδίζω). ἐπικιτῶματ=ἐπικαλοῦμαι μάρτυρας. οἴα . . . ἔρχομαι πλαγ. ἔρωτ. πρότ.=ὑπὸ ποίας συνθήκας . . . , ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ: φίλων ἄκλαντος. οἴοις νόμοις (ἐνν. ἀνοσίοις)=μὲν ποίους ἀνοσίους νόμους. ἔργμα (εἴργηνμι, εἴργω)=εἰρκτή, τάφος. τυμβόχωστος=ῳδάν τύμβος κεχωσμένος. ποταίνιος=νέος, προτάκουνστος (καινοφανῆς, διότι πρόκειται νὰ κλεισθῇ ἐν αὐτῷ ζωντανή). πρὸς ἔργμα τυμβόχ. ἔρχομαι τάφου ποταίνιον=πηγαίνω εἰς εἰρκτήν πρωτακούνστου τάφου, ὧδαν τύμβον ἐπικεχωσμένην. μέτοικος=ζῶσα, κατοικοῦσα μεταξύ. προσέπεσες=προσέκρουσες (ἔκφρασις ποιητική), βαρέως ἥμαρτες. βάθρον Δίκαιας=βάσιν (θρόνον) τοῦ ἀγάλματος τῆς θεᾶς Δίκαιοσύνης. ἐκτίνω=πληρώνω. πατρῷος=ὑπὸ τοῦ πατρὸς κληροδοτηθείς. πολὺν τινα=παρὰ πολὺν (φοβερόν). ἄθλος=ἀγάν, δυστύχημα.

ἀντιστρ. β'. ψαύω (συντάσσ. μετ. αἰνιατ.)=ἔγγιζω, ὑπομιμήσκω. τριπόλιστος=(τρίς-πολίςω ἢ πολέω=ἀριστοφῶ, στρέψω)=τρίς (δηλ. ἐπανειλημμένως) λεγόμενος, καὶ ἐπομένως διαβόητος. οἶτος (ἐκ οἰς· οἱ τοῦ οἴσω τοῦ ρήμ. φέρω)=μοιραῖον, τύχη (χρησιμ. ὡς ἐπεξ. τοῦ μερίμνας). πρόπαντος=δλοκλήρουν ἐν γένει. (ἡ πρὸ ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ παντός. κλεινοῖς Δαρδακ. ἀντὶ γενικῆς ἐτέθη ἡ δοτ. ἐκ τοῦ πότμου (πίπτω)=τοῦ πεσόντος ἡμῖν αὐτ., χρησιμ. δὲ ἡ δοτικὴ αὕτη ὡς ἐπεξήγησις τοῦ: ἀματέρου. ματρῷαι λέκτιρων ἄται=ἄται ματρῷων λέκτιρων=δυστυχήματα (συμφροδαὶ) προειλθόντα ἐκ τοῦ γάμου τῆς μητρός μας. ποιμήματα δυσμόρουν μητρός (γεν. ὑποκ.)=περιπτύξεις, πλαγιάσματα τῆς . . . αὐτογέννητα (ὑπαλλαγὴ) ἀντὶ αὐτο-

γεννήτω πατόλ=μὲ τὸν πατέρα, δν αὐτὴ ἡ ἵδια ἐγένησεν. οὖων=ἀπὸ ποίους γονεῖς. ἀραιος=ἐπικαιρότας. μέτοικος=ἴνα συνοικήσω μετ' αὐτῶν. δύσποτος=κακότυχος. κυρέω-ῶ=τυγχάρω. κατήναρες ἀορ. β'. τοῦ ἀποθ. ρημ. κατενάρομαι=φονεύω. εὐσέβεια=εἶναι τεκμήριον εὐσέβῶν φρονημάτων. κράτος δὲ (τούτου) ὁ κράτος μέλει, οὐδαμά παραβατὸν πέλει=ἡ ἔξουσία δὲ ἐκείνου, δστις εἶναι ἐπιτετραμένος αὐτῆν, κατ' οὐδέρα τρόπον εἶναι παραβατή. αὐτόγνωτος δραγά=αὐτόβουλος δρμή, αὐθαίρετος σπουδή. τάνδε=δι' αὐτῆς ἐδῶ. οὐκέτι μοι θέμις (ἐστί)=δὲν εἶναι πλέον ἐπιτετραμένον εἰς ἐμέ. λαμπάδος=τοῦ ἥλιου. πότμος (δ)=μοῖρα. ἀδάκρυτος=ἄκλαντος.

Πραγματ. ἔξω φέρομαι τῶν θεσμῶν ἔξερχεται τῆς κεκανονισμένης τάξεως τῶν πραγμάτων, ἐπειδὴ διὰ τῶν δακρύων του δεικνύει συμπάθειαν πρὸς τὴν καταδικασθεῖσαν βασιλόπαιδα. Ἐν τῷ κομμῷ, στίχ. 806=882, ἡ Ἀντιγόνη, ἦτις, ὡς ἥρως ὑπὲρ τοὺς ἄλλους κοινοὺς ἀνθρώπους, ἐθυσίασε ζωὴν καὶ πᾶν ἀγαθὸν χάριν τῆς ἐπιληρώσεως ἕνὸς ὑπερτάτου καθήκοντος, τῷρα, δτε ἐπετελέσθη τοῦτο καὶ βλέπει ἐμπρός της τὸ φάσμα τοῦ θανάτου καὶ ἀναλογίζεται τὴν στέρησιν τοῦ γάμου, δστις ἦτο καὶ εἶναι δ φυσικὸς τῆς γυναικὸς προορισμός, λυπεῖται ὑπερβολικὰ ὡς ἀνθρωπος κ.τ.λ. ποτα ἄλλα παρόμοια παραδείγματα ἔχομεν; **Ἀχέρων** ποταμὸς ἐν Θεσπωτίᾳ τῆς Ἡπείρου πηγάζων οὗτος ἀπὸ τὰ βουνὰ τοῦ Σουλίου διαρρέει τὴν Ἀχερονίσιαν λίμνην, βυθίζεται ὑπὸ τὴν γῆν καὶ ἐκρέει ἀκολούθως εἰς τὴν Ἰόνιον θάλασσαν. Τὸ ἄγριον καὶ τραχὺ καὶ μυστηριώδες τῶν τόπων, δι' ὧν διέρχεται, τὰ σκοτεινὰ καὶ λασπώδη νερά τῆς λίμνης, αἱ ἔξαφανίσεις καὶ ἐπανεμφανίσεις αὐτοῦ, ἔδωσαν ἀφορμὴν εἰς παλαιοτάτας τοπικὰς παραδόσεις καὶ ἐπλασαν τὸν δμώνυμον τοῦ Ἀδον ποταμόν. δμεναίων οἱ δμέναιοι ἥσαν ἄσματα ἀδόμενα κατὰ τοὺς γάμους, καὶ ἵδια κατὰ τὴν πομπήν, ἐν συνοδείᾳ αὐλοῦ. δ δ' ἐπιθαλάμιος ὅμνος ἐψάλλετο ἔξωθι τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου πρὸς τιμὴν τῆς νύμφης ὑπὸ παρθένων ἔξωθι τοῦ νυμφῶνος ίσταμένων. ξώσα μόνη δή... δ κορδὸς θέλων νὰ παρηγορήσῃ τὴν τεθλιμμένην Ἀντιγόνην ενδίσκει πρόσκεισον δικαιολογίαν, δι μόνη αὐτὴ κατ' ἔξαίρεσιν, χωρὶς νὰ ἀσθενήσῃ κλπ., ζωτανὴ κατέρχεται εἰς τὸν θάνατον. **Φρυγίαν** ξέναν πρόσκειται περὶ τῆς Νιόβης, τῆς θυγατρὸς τοῦ περιβοήτου Τανιάλου, δ μῆδος τοῦ δποίου καὶ τῆς Νιόβης εἶναι γνωστός, ἡ δὲ ἀπολλύθωσις αὐτῆς καὶ τὴν

μυθολογίαν ἐγένετο ἐκεῖ παρὰ τὸ δρός Σίπυλον τῆς Λυδίας ἐν Μ. Ἀσίᾳ, δπον ὑπάρχει ἀνάγλυφος φυσικὴ ἐκ πέτρας γυναικεία μορφὴ καθημένη, ἐπιγένητη μὲν αὐτῆς τῆς φύσεως, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς τέχνης καταλήγως διασκενασθεῖσα, ὥστε νὰ μὴ παραλλάσσῃ τῆς μορφῆς γυναικὸς καθημένης καὶ δακρυρροούσης, δάκρυνα δὲ εἶναι τὰ δύμβων καὶ τὰ ἐκ τῆς τηκομένης χιόνος καταρρέοντα ὕδατα. Τὸ διάγλυφον τοῦτο ἀναφέρει καὶ διεργητὴς Πανσανίας, ὅτι εἰδεν. Φαίνεται, ὅτι κατ’ ἀρχὰς ἦτο καθιερωμένον εἰς τὴν Ἀσιανὴν θεάν Κυβέλην καὶ ὑστερον ἔδωκεν ἀφορμὴν νὲ πλασθῆ δι μῆδος τῆς Νιόβης, μὲ τὸν δποῖον ἡσχολήθη ἡ ἐπική, λυρικὴ καὶ δραματικὴ ποίησις. Θεογεννῆς ὡς καταγομένη ἐκ τοῦ Διός, οὐ νίὸς ἦτο δι πατήρ Τάνταλος. Διρκαῖαι κρῆναι ἐτέθη πληθ., διότι ἡ Δίρκη ἀπετελεῖτο ἐκ πολλῶν πηγῶν, ἐκειντὸ δὲ αὐταὶ πλησίον τῶν Θηβῶν. συμμάρτυρας ἐπικτῶμαι συχνάκις ἐγένετο παρ’ ἀρχαῖοις ἐπίκλησις τῆς πέριξ φύσεως, τῆς θαλάσσης, τῶν δρέων, τῶν ποταμῶν κ.τ.λ. δυσπότερων γάμων ἡ ὑπόμνησις τοῦ ἀτυχοῦς γάμου τῶν γονέων τῆς ἀνέμησεν αὐτὴν καὶ τὸν ἀτυχῆ γάμον τοῦ ἀδελφοῦ Πολυνείκους, νυμφεύθεντος τὴν κόρην τοῦ Ἀδράστου, δστις γάμος πρὸς τοῖς ἄλλοις ὑπῆρξεν αἰτία τῆς ἐκστρατείας αὐτοῦ ἐναντίον τῶν Θηβῶν, τοῦ δλέθρου του καὶ τῆς καταδίκης εἰς θάρατον τῆς Ἀρτιγόνης. ἀκλαυτος, ἀφιλος κλπ. ἐν τῇ ἐπωδῷ ἡ Ἀρτιγόνη ἐπαναλαμβάνει δι’ δλίγων τὰ λεχθέντα ἐν τῷ κομμῷ, προσθέτουσα μόνον τὸ ἀκλαυτον ὑπὸ τῶν φίλων.

β'. στ. 883—943.

Λεξιλογ. Ὁ Κρέων ἐξειλθὼν τῶν ἀνακτόρων καὶ ἰδὼν ἔκπληκτος, ὅτι ἐκεῖ ἦτο ἀκόμη ἡ Ἀρτιγόνη, δργίζεται κ.τ.λ. **ἀσιδὴ**=θρῆνος. εἰ κρείη=ἐὰν ἥθελε παραστῆ ἀνάγκη, ἥθελε προκύψει ὠφέλεια. ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: ἀρ’ ἵσθ’ ὡς, εἰ κρείη λέγεν πρὸς τοῦ θανεῖν (=ἐνώπιον τοῦ θανάτου) ἀσιδὰς τοῦ γόνους, οὐδ’ ἀν εἰς παύσαιτ’ ἀν λέγειν; οὐκ ἀξεθ’ ὡς τάχιστα; ἴσοδυν. πρὸς ἔντονον προσταγὴν=ἀπαγάγετε τὴν τάχιστα. **κατηρεφῆς** τύμβος=θολωτὸς τάφος (ἐστεγασμένος ἄνωθεν). περιπτύσσω=περικλείω, πεοιβάλλω. **κεῆ** τοῦ δῆμου. κράω=θέλω, κρήζω. τυμβεύω ἀμεταβ.=διάγω ἐν τύμβῳ, κατοικῶ ἐνιὸς τάφου. τούπη τήνδε τὴν κόρην προσδιορ. τῆς ἀναφορᾶς=δσον ἀφορᾶ εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν κόρην. ἄγνοι λέγει οὕτω, διότι δὲν φονεύει αὐτήν, ἀλλὰ τὴν ἀφήνει ζῶσαν μετά τυνος τροφῆς, ὡς εἶπεν καὶ ἐν συζ. 775 (φροβῆς τοσοῦτον). δ’ οὖν=ἐν πάσῃ δμως περιπτώσει. μετοικίας τῆς

ἄνω=τοῦ δικαιώματος νὰ κατοικῇ (νὰ εἶναι) μεταξὺ ἡμῶν τῶν ζώντων ἄνω ἐπὶ τῆς γῆς **νυμφεῖον**=νυμφικὸς θάλαμος (μετὰ πολλῆς πυρίας λέγει τὸν ἀπαίσιον τάφον τῆς νυμφικὸν θάλαμον). **κατασκαφὴς**=κοῦλος, ὑπόγειος. **ἀείφρουσθος**=διότι ἐπούσκειτο μέχρι τέλους τῆς ζωῆς νὰ φυλάττῃ τὴν Ἀντιγόνην. οὗτος πορεύομαι πρὸς τοὺς ἔμαυτῆς=ὅπου πορευομένη πηγαίνω πρὸς τοὺς ἰδικούς μου. ὅν... ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: ὁν δὲ λόγοτον πλεῖστον ἀριθμόν. **Φερσέφασσα**=ἡ Περσέφορη. **ῶν λοισθία** (ἡ ὡν γεν. διαιρ.)=ἔσχατη. **μακρῷ** (ἐπιτείνει τὸ) **κάκιστα**=μὲν ὑπερβολικὰ οἰκτιότατον θάνατον (διότι θάπτεται ἀθρῷ, νέα καὶ ζωντανή). **πολὺν μοι μοῖραν ἔξηκειν βίου** (ποία ἡ σύνταξις τοῦ ποίν;) =πρὸ τοῦ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ τέρμα ὃ είμαρτενος εἰς ἐμὲ χρόνος τῆς ζωῆς. **κάρτ'** ἐν ἐλπίσιν τρέψω=διατηρῶ παρὰ πολὺ μεγάλην ἐλπίδα. **φίλη**=προσφιλῆς—φίλη ἡ ἀναφορὰ χάριν ἐμφάσεως. **κασίγνητον κάρα** οὕτως ἀποκαλεῖ τὸν Ἐτεοκλέα. **περιστέλλω** κυρίως =ἐνδύω τὸν τεκδόν, εἴται κηδεύω, θάπτω. **τοιάδ'** **ἄρνυματα**=τοιαύτην λαμβάνω ἀμοιβήν. **τοῖς φρονοῦσιν** (δοτ. τῆς κρίσεως)=κατὰ τὴν γνώμην τῶν ὑγίστων φρονούντων. τὸ εὖ ἀνήκει εἰς τὸ δ. ἐίμησα. διὰ τὰ ἀπό: σ' ἔγῳ τίμησα... μέχρι: νόμῳ, ἵδε πραγματ. παρατηρήσεις. **ἔτήκετο**=ἔλυσεν, ἐσήκετο ἄταφος. εἰ τέκνα ἔνν. τὸ ἔτήκοντο. **βίᾳ**=παρὰ τὴν θέλησιν. ἀν ἥρδμην τόνδε πόνον=θὰ ἀνελάμβανον τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ἐπιπόνου, ὡς αὐτοῦ ἐδῶ, ἔργουν. πρὸς χάριν τίνος νόμου; =πρὸς χάριν ποίας ἡθικῆς ἀρχῆς, τίνος ἡθικοῦ ἀξιώματος; ἡ μετ. **κατθανόντος** εἶναι ὑποθ. **ἀμπλακίσκω**=στεροῦμαι. **τοῦδε δῆλ.** παιδός. **κεκευθότοιν** (τοῦ ἕγμ. κεκένθω ὡς ἀμεταβ.). =ἐὰν ἥθελον ἀποθάνει. οὐκ ἔστιν δστις=οὐδείς. **βλάστοι τοῦ δ.** βλαστάνω. **τοιῷδε** μέντοι νόμῳ=ἐπὶ τῇ βάσει δομῶς τοιαύτης ἀρχῆς (περὶ ἣς ὀμίλησα ἀνωτέρῳ). **ἐκπροτιμήσασα**=προτιμήσασα ἀπὸ τοὺς ἄλλους (πατέρα καὶ νίσιν). **ταῦτα ἔδοξ' ἀμαρτάνειν**=ἔφάρην, ὅτι ἔπεσα εἰς αὐτὸν (ποὺ μοῦ ἀπεδόθη) τὸ ἔγκλημα. **διὰ χειρῶν οὕτω**=διὰ τῆς βίας ἔτοι. **ἄγει με**=διέταξε τοὺς δορυφόρους νὰ μὲ δόδηγήσωσι. **μὴ λαχοῦσαν** μέρος οὔτε γάμου του οὔτε παιδείου τροφῆς=χωρὶς νὰ μετάσχω οὔτε γάμου τυνὸς (χωρὶς νὰ νυμφευθῶ) οὔτε καὶ ἀνατροφῆς τέκνων. **ἔρημος πρὸς**=ἔγκαταλειμμένη ὑπό. εἰς **κατασκαφὰς** θανότων=εἰς κοῦλον τάφον. **πολαν** παρεξελθοῦσα δαιμόνων δίκην=διότι ποῖον θεῖον δίκαιον παρέβην; **βλέπειν**=προσβλέπειν. **αὐδᾶν**=προσφωνεῖν, ἐπικαλεῖσθαι. ἐπει γε δὴ εὐσεβοῦσα τὴν δυσσέβειαν ἔκτησά-

μην=ἐπειδή, ὡς γνωστόν, ποάττουσα εὐσεβῆ πρᾶξιν ἀπέκτησα καιηγορίαν (καὶ τιμωρίαν) ἐπὶ ἀσεβείᾳ. **τάδε**=τὰνωτέρω. (δηλ. ἡ ἀπόκτησις τῆς καιηγορίας... διὰ τὴν εὐσεβῆ μου πρᾶξιν). **Ἐνγγιγνώσκω**=λαμβάνω γνῶσιν, διδάσκομαι. **παθόντες** **ἔνγγιγνοῦμεν** ἀν ήμαρτηκότες=ἀφ οὐ πάθωμεν θέλομεν μάθει, δι την ἐσφάλαμεν (πρβλ. τὴν λαϊκὴν δῆσιν: δ παθός μαθός). **οὐδε** δ Κρέων καὶ οἱ δμοφρονές του. μὴ πλείω ἢ καὶ=ἴσα, δμοια πρὸς δσα. **Ἐκδίκως**=ἀδίκως. **ἔτι** **αὐταὶ** **ὅτι** παὶ τῶν **αὐτῶν** **ἀνέμων** ψυχῆς τήνδε γ' ἔχουσιν=ἀκόμη ἡ ἰδία ψυχικὴ ταραχὴ (ἔξαψις) κατέχει αὐτὴν δὰ τοῦλάχιστον. **τοιγάρ**=διὰ τοῦτο ἀκριβῶς. **κλαύνμαθ'** **ὑπάρξει**=θὰ τιμωρηθῶσι. ὑπὲρ βραδυτῆτος λόγῳ τῆς βραδύτητος ụὰ τὴν ἀπαγάγονταν. **Θανάτου** **ἔγγυτάτω**=πλησιέστατα πρὸς τὸν θάνατον. **ἀφίκται**=ἔχει ἐκφρασθῆ (δηλ. δ λόγος αὐτὸς τοῦ Κρέοντος ἔχει ἐκστομισθῆ, δεικνύων, δι της προσεγγίζει δ θάνατος). **οὐδὲν παραμυθοῦματι**=οὐδόλως σὲ συμβουλεύω. μὴ οὐ **τάδε ταύτῃ κατακυροῦσθαι**=δι ταῦτα ἐδῶ δηλ. αἱ ἀπειλαὶ (ἀποφάσεις) του περὶ τοῦ θανάτου, δὲν θὰ ἐπικυρωθῶσι καὶ αὐτὸν τὸν τρόπον. **πραγενεῖς**=προγονικοί. **ἄγομαι δὴ κούκετι μέλλω ἐνν.** (ἐνναι). **κοιρανίδαι**=τύραννοι, βασιλεῖς, ἡγεμόνες. **βασιλειδᾶν**=βασιλειδῶν, τῶν βασιλοπαίδων. **τὴν εὐσεβίαν σεβίσασα**=ἐπειδὴ ἐτίμησα τὸ ἔογον τῆς εὐσεβείας.

Πραγματ. **Φερσέφασσα** ἡ Περσεφόνη λέγεται καὶ Περσεφόρεια, Περσέφασσα κλπ. Κατὰ τὸν μῦθον ἦτο κόρη τῆς θεᾶς Δήμητρος καὶ τοῦ Διὸς καὶ σύζυγος τοῦ Πλούτωνος, θεοῦ τοῦ Ἀδον. Αὕτη ἔζη ἐπὶ ἔξ μῆνας εἰς τὸν κάτω κόσμον μετὰ τοῦ ἀνδρός της καὶ ἐπὶ ἔξ μῆνας ἐπὶ τῆς γῆς μετὰ τῆς μητρός της. Τοῦτο δὲν εἶναι ἄλλο τι ἢ συμβολικὴ παράστασις τοῦ οπόρου τοῦ σίτου, δ ὅποιος χάρεται εἰς τὴν γῆν καὶ φυτρώνει πάλιν. Τὰ δπὸ τοῦ στιχ. 904: σ' ἔγῳ τέμησα.... μέχρι τοῦ ἐν τῷ στιχ. 914: **νόμῳ**, κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν (τοῦ μεγάλου Γερμανοῦ ποιητοῦ Goethe καὶ ἄλλων ἡμετέρων καὶ ξένων) δὲν ἥσαν τοῦ Σοφοκλέους, ἀλλὰ προσετέθησαν ὑπὸ ἄλλης χειρός, διότι οἱ λόγοι οὗτοι τῆς Ἀντιγόνης ἀντιφάσκουσι πρὸς τὰς πρᾶξεις καὶ τὸν προηγούμενον λόγους καὶ ἀρχὰς αὐτῆς. Ἐνῷ δηλ. προηγούμενως ἐδικαιολόγει τὴν πρᾶξιν τῆς, λέγοντα, δι την παρέβη τὴν ἐντολὴν τοῦ ἄρχοντος χάριν τῶν θείων νόμων, τώρα θεωρεῖ τὸν ἀνθρωπίνον νόμον ὑπεροτέρους τῶν θείων καὶ διμολογεῖ, δι τὰ παρήκουνεν εἰς τὸν νόμον τῆς πολιτείας χάριν ὠρισμένον μόνον συγγενοῦς, τοῦ ἀδελφοῦ. Τὸ χωρίον

τοῦτο λοιπὸν κατὰ τὴν γνώμην των δὲν εἶναι γνήσιον, ἀλλὰ προσετέθη μεταγενεστέρως, παραληφθὲν ἐξ ἑνὸς διηγήματος τοῦ Ἡροδότου, κατὰ τὸ δποῖον, ὅτε συνελήφθη, ὡς αἰχμάλωτος, ὅπο τοῦ Δαρείου δ Ἰνταφέρης καὶ κατεδικάσθη μεθ' ὅλων τῶν περὶ αὐτὸν εἰς θάνατον ἐποτάθη ὑπὸ τοῦ Δαρείου εἰς τὴν συζυγόν του νὰ ἐκλέξῃ, ποῖον θέλει νὰ σώσῃ ἐκ τῶν οἰκείων τῆς, αὕτη δὲ ἔσπενσε νὰ ἐκλέξῃ τὸν ἀδελφόν της, διότι, ὡς εἶπεν, ἂν δ ὁ θεός ἤθελεν, ἥδύνατο νὰ ἀποκτήσῃ ἄλλον σύζυγον ἢ υἱόν, ἂν ἤθελον ἀποθάνει ἐκεῖνοι, ἐνῷ ἀδελφὸν δὲν ἥδύνατο νὰ ἀποκτήσῃ ἄλλον, διότι εἰχον ἀποθάνει οἱ γονεῖς αὐτῆς. Ἀλλώστε, ὡς εἶναι λογικόν, δ Πολυνείκης δὲν ἔζη, ὥστε νὰ προτιμήσῃ ἢ Ἀντιγόνη τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ τῆς τῶν ἄλλων τινὲς δυμας παραδέχονται, διαὶ οἱ ἀνωτέρω στίχοι εἶναι γνήσιοι τοῦ Σοφοκλέους, μαρτυροῦντες ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν μεγάλην ἀξίαν καὶ προτίμησιν τῆς πατροπαραδότου παρὸ "Ἐλλησιν ἀδελφικῆς ἀγάπης, καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν στενὴν συνάφειαν τὴν ὑπάρχουσαν μεταξὺ τοῦ Ἡροδότου καὶ Σοφοκλέους, οἵτινες ἦσαν σύγχρονοι καὶ φιλικώτατα συνεδέοντο πρὸς ἀλλήλους. προγνετεῖς ἔννοεῖ τὸν ἀρχαίους ἐπιχωρίους θεούς. **κοιρανίδαι** οὕτω προσφωνοῦνται οἱ ἀποτελοῦντες τὸν χρονόν, δπως καὶ ἀλλαχοῦ ἀποκαλοῦνται ἄνακτες τὴν ἐπωνυμίαν δὲ αὐτὴν εἰχον οὐ μόνον οἱ βασιλεῖς, ἀλλὰ καὶ οἱ εὐγενεῖς ἐκ τῶν πολιτῶν.

Τέταρτον Στάσιμον. στ. 944-987

Λεξιλογ. στρ. α'. **"Ετλα καὶ=**ὑπέστη τὴν αὐτὴν τύχην (ὅ. τλάω = ὑπομένω, καρτερῶ). πρὸ αὐτοῦ δέον νὰ ἔννοήσωμεν τὸ ἐκ μέρους τοῦ χρονοῦ παραιτεικὸν πρὸς τὴν Ἀντιγόνην «τέτλαθι». —**Δανάης δέμας** (περὶ φρασις)=ἡ Δαράη. **ἄλλαξαι=**νὰ ἀνταλλάξῃ τὸ οὐρανίον φῶς πρὸς τὸ σκότος τῆς εἰσοιῆς (ἐν τῷ κατωγείῳ οἰκοδομήματι). **χαλκόδετοι αὐλαὶ=**δωμάτιον, εἰς τὸν τοίχους τοῦ δποίου εἶναι προσηρμοσμέναι διὰ χαλκῶν ἥλων χαλκαῖ πλάκες. **ἐν τυμβ.** **θαλάμῳ** ἐπεξηγεῖ τὸ χαλκόδ. αὐλαῖς. **κατεξένυθη=**ὑπέκυψεν εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς είμαρμένης. **τίμιος γενεᾶ=**εὐγενῆς τὴν καταγωγήν. **ταμιεύεσκεν** (μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ταμῶν, οἵτινες φυλάσσουν τὸν θησαυρὸν τῆς πόλεως ἢ *ναοῦ*)= ἐφύλασσεν ἐν τῇ κοιλίᾳ. **χρυσοδούτους** (δι' ἑνὸς δ. χάριν τοῦ μετρουν). **γονᾶς=**τὸν ὑπὸ μορφὴν χρυσῆς βροχῆς χυθέντα εἰς αὐτὴν γόνον. **άμοιριδα δύνασις=**ἡ δύναμις τῆς μοίρας. **δεινά τις=**ἐξόχως λισχυρά. **"Α-**ηγις (μετωνυμ.)=πολεμικὴ δύναμις. **πύργος** ἐνν. οὕτε καὶ ἂν τις ἐγ-

κλεισθῆ ἐν πύργῳ. ἀλίτευπος=δ ὑπὸ τῆς θαλάσσης κτυπώμενος. **κελαινὸς**=δ ἔχων σκοτεινὸν χρῶμα.

ἀντιστρ. α'. **ξεύχθη**=έδαμασθη, (ὑπέκυψε καὶ οὗτος εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς είμαρτος). **δεινόλοις**=δεινόλυμπος. **κερτομίοις δρεαῖς**=λόγῳ τῶν πειρατικῶν, σκοπικῶν ἐκδηλώσεων τῆς δογῆς του. ἐκ Διονύσου ποιητ. αἴτ. **κατάφαρκτος** ἐν πετρῷδει δεσμῷ=κατάφρακτος (ἔγκαθθειοκτος) εἰς πετρῷδει δεσμωτήριον. (ἐνν. τὸ ἄντρον τοῦ Παγγαίου ἐν τῷ δποίῳ ἐδέθη δ Λυκοῦργος). **οὔτω**=τοιουτορόπως (δηλ. ἐν τοιαύτῃ καθείρξει, λόγῳ τοιαύτης καθείρξεως). **ἀποστάζει**=βαθμηδὸν ἔξαφανίζεται (καταρρέοντα κατὰ σταγόνας). μεταφορὰ ἐκ τοῦ ἀποστήματος, δπερ, δταν ὀριμάσῃ, διαρρηγγύνεται καὶ ἐκρέει. **δεινὸν ἀνθηρόδν τε μένος μανίας**=ἡ φοβερὰ καὶ φλογερὰ ἔξαφις τῆς μανίας. **ἐπέγνω**=ῆλθεν εἰς ἐπίγρωσιν, κατενόησεν. **μανίας ψαύων**=ὅτι ὑπὸ τὸ κράτος τῆς μανίας ἡρέθιζε τὸν θεόν. ἐν **κερτομίοις γλώσσαις**=μὲ πειρατικοὺς λόγους. **πανέσπει**=διέκοπτεν, ἡράγκαζε τὰ παύον. **ἔνθεος**=θεόληπτος, ἔνθυσια. **εὐιον πῦρ**=τὰς δᾶδας, αἴτιες ἐκαίοντο ὑπ' αὐτῶν (τῶν μαινάδων) ἐν ουροδείᾳ τῶν φωνῶν εὗοι, εὗοι. **φίλαυλος**=δ ἀγαπῶν τὸν αὐλόν.

στρ. β'. **κυανέων**=σκοτεινῶν (ἴδε πραγματ.). διδύμας ἀλδς=τοῦ Εὐξείνου πόντου καὶ τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου. **ἄκτα** ἐνν. εἰσί, κεῖνται. **ἥδ**=ίδε=ἡδὲ=καί. **ἄξενος**=ἀφιλόξενος. **ἴνα**=ὅπου. **ἀγχίπολις**=δ (παρὰ τὴν πόλιν Σαλμυδησσοῦ) πάροικος, γείτων. **ἀρατὸν**=επάραιον, ἀποτρόπαιον. **ἔλκος τυφλωθὲν**=ἔλκος γενόμενον διὰ τυφλώσεως (ἐνῶ τὸ ἔλκος ὑπῆρξε τὸ αἴτιον τῆς τυφλώσεως). **δάμαρ-τος** (ἡ)=σύζυγος. **ἀλαδν κατηγορ.**=ῶστε γενέσθαι τυφλὸν (ιδ συνῆψε πρὸς τὸ ἔλκος ἀντὶ τῶν δημάτων). **κύκλοι δημάτων**=αἱ κόραι τῶν δηθαλμῶν. τὰ : δισσοῖσι **Φινεῖδαις** καὶ κύκλοις δημάτων ἀποτελοῦσι σκῆμα καθ' δλον καὶ μέρος. ἡ δοτ. δισσοῖσι Φιν. ἀντὶ γενικῆς κτητικῆς τοῦ κύκλους δημάτων. **ἀλάστοροι**=(οἱ ἄλαστα παθόντες)=οἱ ἀπαιτοῦντες ἐκδίκησιν (ἐκ τοῦ: ἀλάστωρ-οος=ἡ τιμωροῦσα τὸ ἔγκλημα θεότης). **ἀράσσω**=κτυπῶ ἰσχυρῶς. **αίματηραῖς** ἐτέθη κατὰ πρόληψιν=ῶστε τὰ αἷματάσουν, τὰ γίνοντα αἷμάρφυρτοι. **ἀκμαὶ κερκίδων**=αἱ ἄκραι τῶν κερκίδων (κερκίς δὲ ἦτο τὸ ὑφαντικὸν ἐργαλεῖον, δι' οὐ αἱ γυναικες κτυπῶσαι ἐπύκνων τὸ ὑφασμα). **ὑφ' αίματηραῖς κείρεσσι κ.λ.π.** δοτ. δργανική. ἡ σειρὰ τῶν λέξεων ἀπὸ τοῦ: **ἴν'** ἀγχίπολις... ἔχει οὕτως: **ἴνα** ἀγχίπολις **"Αρης εἰδεν ἀρατὸν ἔλκος τυφλωθὲν ἀλαδν (ἀντί, τυφλωθέντων**

ἀλαῶν πρὸς τό: δημάτων) ἀλαστόροισι κύκλοις δημάτων δυσσοῖσι Φι-
νεῖδαις, ἀραχθέντων ὑφ' αἰματηραῖς χείρεσσι καὶ ἀκμαῖσι κερκίδων
ἔξι ἀγρίας δάμαρτος.

ἀντιστρ. β'. κατὰ δὲ τακόμενοι (τμῆσις)=κατατηκόμενοι δέ. μέλεος=
δυστυχήσ. μελέαν πάθαν=τὴν οἰκτρὰν συμφοράν. **ἀνύμφευτον=**ἐπὶ κα-
κῷ νυμφευθεῖσα. **ἀνύμφευτον γονὰν=**καταγωγὴν ἀπὸ μητρὸς ἐπὶ κακῷ
νυμφευθεῖσης. **ἄντασε (ρ. ἄντα=συναντῶ)=**μετέχω, κοινωνῶ. **σπέρμα=**
καταγωγή, γένος. (προσδιορ. ἀναφορᾶς). **ἀρχαιόγονος=**πρωτόγονος,
πανάρχαιος. **Δ Δ Δ..=**αὗτη δὲ κατὰ μὲν τὸ γένος μετέσχεν (ἔκοινώνησε) τῶν
παναρχαίων Ἐρεχθ. τηλέπορα **ἄντρα=**τὰ ἔχοντα μακρὸν ἢ ἐνδὸν πρόσον,
δηλ. τὰ μεγάλα. **Βορεάς=**ἡκόρη τοῦ Βορέου (ἡ Κλεοπάτρα). **ἅμιππος=**ἡ
τρέχουσα σύμφωνα μὲ τὸν ἵππον (ταχύτατα). **πάγος=**πέτρα, ὅρος. **δρόθ-
πους πάγος=**ἀπόκρημνον ὅρος. **ὑπὲρ=**ἐπί. **Θεῶν παῖς διότι διατήρης**
Κλεοπάτρας Βορέας καὶ διάποτος Ἐρεχθεῖν ἤσαν θεοί. **κάπ' ἐκείνα**
ἔσχον (τμῆσις)=καὶ ἐκείνη ἐπέσχον=καὶ κατ' ἐκείνης ἐστράφησαν. **μα-
ραίων=**πολυχρόνιος (ἄτε ὑπάρχων ἀρχαῖοθεν).

Πραγματ. ἐν τῷ στασίμῳ τούτῳ τοία παραδείγματα φέρει διὰ χορὸς
καὶ ἄλλων προσώπων, ὑποστάτων τὴν μοιραίαν ἀνάγκην, διὰ τὰ παρα-
μυθήσῃ τὴν Ἀντιγόνην καὶ διὰ τὰ παραστήσῃ τὸ ἀναπόφευκτον τοῦ
μοιραίου. Εἰς τὸν στίχ. 949 καὶ 987 διὰ προσαγορεύει τὴν Ἀντιγό-
νην ὡς παῖ, παῖ, καίπερ ἀποῦσαν, οἰονεὶ παρακολουθῶν αὐτὴν βαίνονταν
εἰς τὸν Ἀδηρ. **Δανάας** ἡτο κύρη τοῦ βασιλέως τοῦ Ἀργούς Ἀκρισίου,
ὅστις εἶχε λάβει χρησμόν, διὰ τοῦτο ἡ κύρη του γεννήσης νίσι, οὗτος θὰ
φονεύσῃ τὸν πάππον. Λιὰ τοῦτο διελευταῖς οὗτος ἐνέκλεισε τὴν κύρην
του εἰς ἔνα ὑπόγειον τοῦ ἀνακτόρου χαλκοῦν θάλαμον διὰ τὰ ἀποφύγη
αὕτη τὸν γάμον, ἀλλ' διὰ Ζεὺς ὡς χρυσῆ βροχῆ μετ' αὐτῆς ἐγέννησε τὸν
Περσέα. Κατόπιν τούτου διὰ Ἀκρισίου ἐνέβαλε τὴν Δανάην καὶ τὸν
Περσέα εἰς λάρονακα καὶ τὸν ἔρωτεν εἰς τὴν θάλασσαν. **Ο βασιλεὺς**
τῶν Ἡδωνῶν διὰ τοῦ Λιδύαντος, δινόματι Λυκοῦργος, βασιλεὺς τῶν
παρὰ τὸν Στρυμόνα Θρακῶν Ἡδωνῶν κατεδάφει τὸν Λιδύντον μετὰ τῶν
συντρόφων του Μαινάδων καὶ διὰ τοῦτο ἐδέθη καὶ ἐσπαράχθη ἐπὶ τοῦ
Παγγαίου δροῦς εἰς βραχῶδες σπῆλαιον ὑπὸ τοῦ θεοῦ. **Μούσας** αὗται
κατ' ἀρχὰς ἡκολούθουν τὸν κιθαρῳδὸν Ἀπόλλωνα, διὸ καὶ μουσηγέτης
οὗτος ἐπεκαλεῖτο. **Ὑστερον** δέ, διότε ἐπεκράτησεν ἡ λατρεία τοῦ Διονύσου
καὶ ἐγεννήθη τὸ δρᾶμα, ἔγιναν καὶ τὸν Διονύσου ἀκόλουθοι καὶ μετε-
χειρίζοντο τὸν αὐλούν. **Κυανέων** τυιουτορόπτως λέγονται ἀπὸ τῶν

Κνανέων πετρῶν, αἵτινες ἥσαν δύο νησίδια κείμενα καὶ τὸ πρός τὸν Εὖξεινον πόντον στόμιον τοῦ Βοσπόρου. Κατὰ τὸν μῆνον ἔκινοῦντο καὶ ἀρχὰς καὶ συνεκδούντο, διὸ καὶ Συμπληγάδες ἐλέγοντο, ἀλλ᾽ ὅτε διέπλευσαν οἱ Ἀργοναῦται, ἔμειναν ἀκίνητοι πλέον. Σαλμυδησσός πόλις καὶ παραλία Β.Δ. τοῦ Βοσπόρου. ἀγχίπολις Ἀρης ἐπιστεύετο, διτοιος κατέκει ἐν Θράκῃ, διποὺς καὶ πολὺ ἐτιμάτο, ὡς πολεμικὸς δὲ θεός ηὐχαριστεῖτο, παριστάμενος μάρτυς αἵματοχυσιῶν καὶ τῶν κατωτέρω ἐκτεθησομένων μυσαρῶν πράξεων, τὰς δποὶας παρηκολούθει ὡς ἐπιχώριος ἐκεῖ θεός. Ἀπὸ τοῦ στιχ. 966 φέρει τοίτον παράδειγμα, τὸ πάθημα τῆς Κλεοπάτρας καὶ τῶν παίδων αὐτῆς. Ὁ περὶ αὐτῆς μῆδος ἔχει ὡς ἔξῆς: δι πτερωτὸς θεός Βορέας ἀπήγαγέ ποτε ἐξ Ἀθηνῶν ἀρπάσας παρὰ τὸν Ἰλισσὸν ποταμὸν τὴν κόρην τοῦ Ἐρεχθέως βασιλέως, καλούμενην Ὡρείθυιαν, καὶ ὠδήγησεν αὐτὴν εἰς τὴν Σαρπηδόνα πέτραν τοῦ ὄρους Αἴμου, γεννήσας μετ' αὐτῆς τοὺς πτερωτοὺς νίοντας Ζήτην καὶ Κάλαϊν καὶ τὴν Κλεοπάτραν. Ταύτην ἐνυμφεύθη δι βασιλεὺς τῆς Σαλμυδησσοῦ Φινέως καὶ ἀπέκτησε δύο νίοντας. Ἀλλ' δι Φινέως ἐγκαθεῖρξας τὴν Κλεοπάτραν ἔλαβεν ἄλλην σύζυγον τὴν Ελδοθέαν, ἀδελφὴν τοῦ Κάδμου, αὕτη δὲ ὡς μητριὰ ἐιύφλωσε τοὺς Φινέίδας ἐν συμπράξει μετὰ τοῦ Φινέως καὶ καθεῖρξεν αὐτούς. δάμαρτος ἐνν. τὴν Ελδοθέαν. δοκιμογόνων Ἐρεχθειδῶν διότι οὗτοι ἥσαν αὐτόχθονες, τοῦ Ἐρεχθέως δύντος νίοντας Γῆς καὶ ἀνατραφέντος κατὰ τὸν μῆδον ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς, ἔτι δὲ τιμωμένου μετ' αὐτῆς ἐν τῷ Ἐρεχθείῳ. τηλέπορα ἄντρα ταῦτα, εἰς τὰ δποῖα ἀνετράφη ἡ Κλεοπάτρα, ἐκειντο ἐν Σαρπηδόνι πέτρᾳ τῆς Θράκης. ἀμιππος καὶ ἡ Κλεοπάτρα, δπως δι Ζήτης καὶ δι Κάλαϊς, ἢν καὶ ἡτο ἄπτερος, δὲν καθυστέρει εἰς ταχύτητα.

Πέμπτον Ἐπεισόδιον. στ. 988—1114

α'. στ. 988—1032.

Λεξιλογ. Θήβης ἄνακτες δι Τειρεσίας εἰσέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου ἀγόμενος ὡς τυφλὸς ὑπὸ παιδὸς καὶ προσφωνεῖ οὕτω τὸν Κρέοντα καὶ τοὺς χορευτάς. ἐξ ἐνδος προσδιορ. δργαν.=δι' ἐνός. κέλευθος (ἡ)=δόδος. προηγητής=δόδηγός. ούκουν ἀπεστάτουν=ἄλλ' ὅμως δὲν ἀπεμακρυνόμην. φρενδες=μαντείας, γνώμης. πάρος γε ἐννοεῖ καὶ τὰς ἄλλας περιπτώσεις, καθ' ὃς ὑπήκουσε προθύμως εἰς τὸν μάντεις, καὶ δὴ κατὰ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἥν ἐθυσίασε τὸν πρῶτον

νίδραν του Μεγαρέα ή Μενοικέα χάριν τῆς σωτηρίας τῆς πατρίδος. τοιγάρ=διὰ τοῦτο ἀκριβῶς. ναυκληρῶ=διευθύνω ὡς κυβερνήτης. δνήσιμος (δ. δνίνημι=ώφελω)=ώφελιμος. πάσχω δνήσιμα=ώφελοῦμαι. ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: πεπονθῶς δνήσιμα ἔχω (=δύναμαι) μαρτυρεῖν (τοῦτο). βεβῶς κατηγορ. μετ. ἐκ τοῦ φρόνει. ἐπὶ ξυροῦ τύχης=εἰς τὸ κριτικάταν σημεῖον τῆς τύχης. (ἔκφρασις παροιμιακὴ ληφθεῖσα κατὰ τὴν μεταφορὰν ἀπὸ τοῦ ξυραφίου, ἐπὶ τῆς λεπτοτάτης κορυφῆς τοῦ δποίου οὐδὲν ἴσορροπεῖ, ἀλλὰ κλίνει πρὸς τὴν μίαν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ λέγεται καὶ: ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς). ὡς φρίσσω=διότι μὲ καταλαμβάνει φρίκη ἀπὸ τὰ λεγόμενά σου. θᾶκος=ἔδρα. δρυιδοσκόπος=τοῦ οἰωνοσκοπείου. ἵνα=ἐνθά. λιμήν=τόπος καταφυγῆς. οἰωνὸς καὶ κατωτέρω δρυις=πιηνόν, δρυενόν. ἦν ἀντὶ ἐστί, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ διηγήσεως, δτε καὶ συχνάκις ἀπαντᾷ τοῦτο. ἀγνῶς-ῶτος=δινοδιάγνωστος, δυσκατάληπτος. κλάξω=ἐκβάλλω κρωγμούς. οἰστρος (δ.)=μανία. βεβαρβαρωμένος=ἀνερμήνευτος, ξενότροπος. ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: ἀκούω φθόγγον δρυιθῶν κλάξοντας (ἀντὶ κλαζόντων κατὰ τὸ γούμενον σχῆμα, ὡς ἐὰν δηλ. προηγεῖτο, δρυιδας). κακῷ οἰστρῳ καὶ βεβαρβαρωμένῳ=ἀκούω φωνὰς δρυέων, τὰ δποῖα ἔξεβαλλον κρωγμούς μετὰ μανίας ἀγρίας καὶ ἀνερμηνεύτουν. σπάω=σπαράττω. φονός=φονικός. (διζ. φεν. τοῦ ἀχρήστου φένω). κηλὴ (ἡ)=δύνυξ. ἐν κηλαῖς (προσδιορ. δργαν.). γάρ αἰτιολογεῖ τὸ ἔγγων (ὡς τυφλός). ἔοιβδος (δ.) (συγγεν. πρὸς τὸ ὁοῖζος)=δ ὁρμητικὸς ἥχος, δ προκαλούμενος ἐκ τῆς βιαίας κινήσεως τῶν πτερωῶν τῶν δρυέων. οὐκ ἔσθημος (σχῆμα λιτότητος) πολὺ σαφῆς. δείσας ὅημ. δέδοικα, γεύσομαι=ἀποπειρῶμαι, δοκιμάζω. ἔμπυρα=ἡ διὰ πυρὸς θυσία. σάμφλευτος (τὸ πᾶς ἐν συνθέσει παρὰ τοῖς τραγικοῖς δηλοῖ μεγάλην ποσότητα ἡ μέγαν βαθμὸν)=δλόγυρα φλέγων. "Ηφαιστος μετων. ἀντὶ πνο. σποδός (ἡ)=τέφρα. κηκίς-ίδος=λιπαρὰ οὐσία ἔξερχομένη ἐκ καιομένων σωμάτων. ὁῆμ. κηκίω=ἐκρέω, ἀταβλύζω. μυδάω=διαλένομαι, καθ' ὑπαλλαγὴν ἀρμόζει εἰς τὸ μηρίων δηλ. μυδάντων μηρίων=ἐκ τῆς διαλύσεως τῶν μηρίων μηρία δὲ ἥσαν τὰ δστὰ τῶν μηρῶν μετὰ μεγάλου ἥμικροῦ μέρους τῶν σαρκῶν αὐτῶν (περιεβάλλοντο δὲ ταῦτα καὶ ὑπὸ διπλοῦ λίπους). τύφω=καπνίζω. ἀναπτύνω=πετῶ μόρια (ἐκ τοῦ λίπους). μετάρσιοι (μεταίρω) κατηγορ.=μετεωριζόμεναι (ὑπὸ τῆς θερμότητος βέβαια). καταρρεῖται ὑπαλλαγὴ ἀντὶ καταρρεύσης πυμελῆς. ἔκκειμαι=κεῖμαι ἔξω, ἔδω: ἀπογυμνοῦμαι. ἡ

οειρὰ τῶν λέξεων: καὶ μηδοὶ ἔξενειντο καταρρεῖς (ἀντὶ καταρρεύσης) καλυπτῆς πιμελῆς=καὶ τὰ δοτὰ τῶν μηρῶν ἀπεγυμνοῦντο (ἥσαν γυμνά), καταρρευσάσης τῆς περιβαλλούσης αὐτὰ πιμελῆς. φθίνοντα (μετ. κατηγορημ.) μαντεύματα δσήμων δργίων=δι τοι μαντεῖαι ἐχάροντο ἔνεκα τῶν ἀσαφῶν θυσιῶν. ὁ στίχος δὲ οὗτος 1013 εἶναι ἐπεξήγησις τῆς προηγουμένης λέξης: τοιαυτα. ἡγεμῶν=δόδηγὸς (δόδηγῶν αὐτὸν παῖς). ἐκ σῆς φρενὸς (ἀναγκ. αἴτ.)=ἐξ αἰτίας τῆς ἰδικῆς σου ἵσχυρογυμνωμοσύνης. παντελεῖς=δλαι ἐν γένει, ἀνήκει καὶ εἰς τὸ ἐσχάραι (=στρογγύλαι ἐπὶ τῆς γῆς ἐστίαι), καὶ εἰς τὸ βωμοί. πλήρεις βιοδᾶς τοῦ πεπτῶτος δυσμόδου γόνου Οἰδίπου ὑπ' οἰωνῶν τε καὶ κυνῶν=εἶναι γεμάται ἀπὸ ἐσπαραγμένα μέλη τοῦ ἀποθανόντος ἀτυχοῦς υἱοῦ τοῦ Οἰδίποδος ὑπὸ δργέων καὶ κυνῶν, ὥσιε τό: ὑπ' οἰωνῶν κλπ. εἶναι ποιητ. αἴτ. τοῦ βιοδᾶς. κάτα χρον. μὲν προσδιορ., ἀλλ' ἐνταῦθα ἔχει αἴτιολ. ἔννοιαν=καὶ διὰ τοῦτο. λιτὴ θυστὰς=ἡ διὰ θυσιῶν γενομένη παράκλησις. ἀπορροιθδέω-ῶ=ἀφίνω, ἐκβάλλω εὔσημος=σαφῆς, εὐδῆλος. βεβρῶτες λίπος αἴματος ἀνδροφθόδου=ἐπειδὴ ἔχοντι φάγει λιπαρὸν ἄλμα ἀνδρὸς φθαρέντος. ἐπεὶ δ' ἀμάρτη (παραλείπεται, δπως καὶ ἀλλαχοῦ, τὸ ἄν)=δσάκις δὲ ἥθελεν ὑποπέσει εἰς ἀμάρτημα. ἄνοιλβος=ἄθλιος, κακόμοιος (ὑπὸ διανοητικὴν ἔποψιν)=μωρός, ἀπερίσκεπτος. ἀκέομαι-οῦμαι=θεραπεύω, διορθώω (ἔνν. ἀντικείμ. αὐτὸ τὸ κακόν). ἀκίνητος=ἀμετάπειστος, ἀκαμπτος. αὐθαδία (αὐτὸς-ῆδομαι)=αὐθάδεια, ἵσχυρογυμνωμοσύνη. σκαιότητ⁷ δφλισκάνει=αἰτίαν σκαιότητος δφλισκάνει=θεωρεῖται ἀνόητος. (παρόμ. φράσεις: κακίαν, δειλίαν, μωρίαν, δφλισκάνω). εἰκὼ τινὶ=ὑποκωρῷ εἰς τινα. (δηλ. ἀφησε νὰ λάβῃ δ, τοῦ ἀνήκει). κεντῶ=πλήττω. ἀληή=ἐνδειξις ἀνδρείας. ἐπικτείνω=φορεύω διὰ δευτέραν φροάν. εὐ φρονῶ τινὶ=σκέπτομαι πρὸς τὸ συμφέρον τινός. κέρδος=κερδαλέα, ἐπωφελῆ.

Πραγματ. Τὸ ε' ἐπεισόδιον περιέχει περιπέτειαν ποῦ βλέπομεν αὐτήν; **Τειρεσίας**, ἥτο περίφημος μάντις τῆς ἀρχαιότητος, Θηβαῖος τὴν καταγωγὴν καὶ τιφλὸς ἀπὸ τοῦ ἐβδόμου ἔτους τῆς ἥλικίας του, διότι ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν βουλὴν τῶν θεῶν. Ὁ Ζεὺς δῆμος ἀντὶ τῆς τιφλώσεώς του ἔδωκε τὸ χάρισμα τῆς μαντικῆς καὶ τὴν ἰδιότητα νὰ ἐννοῇ τὴν φωνὴν τῶν πτηνῶν καὶ νὰ προβλέπῃ καὶ νὰ προλέγῃ τὰ μέλλοντα, ἕι τὸ δὲ τῷ ἐχάρισε τὴν μακροβιότητα ἐπὶ ἐπιτὰ ἦ ἐννέα γενεάς. δρυιδοσκόπον πολλὰ εἶδη μαντικῆς ἐχρησιμο-

ποιοῦντο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. Ἐκ τούτων ἡ οἰωνοσκοπία ἡ δρυεοσκοπία συνίστατο εἰς τὴν παρατήρησιν τῆς πτήσεως ἢ τοῦ λαλήματος καὶ τῶν ἄλλων κινήσεων τῶν πτηνῶν. Οἱ δρυιδοσκόποι ἡ οἰωνοσκόποι ἐκάθηντο πρὸς παρατήρησιν εἰς τὸ οἰωνιστήριον ἢ δρυιδοσκοπεῖον, ὅπερ ἐλέγετο καὶ θῶνος ἢ θᾶνος δρυιδοσκόπος, καὶ ἦσαν ἐνδεδυμένοι λευκὰ ἱμάτια καὶ ἔφερον στέφανον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ πίνακας εἰς τὰς χεῖρας, εἰς τοὺς δποίους ἀνέγραφον τὰς παρατηρήσεις των. Τὸ οἰωνοσκοπεῖον τοῦ Τειρεσίου ἐδεικνύετο καὶ μ.Χ., ὡς ἀναγράφει ὁ Πανσανίας (Πανα. 9,16,1). Ἐμπυρωμαντεία δὲ ἦτο ἡ παρατήρησις ἐκείνη, καθ' ἣν παρετήρουν, πᾶς ἥραπιε τὸ πῦρ, δποίου εἴδους φλόγα είχεν, ἃν περιεκύλωντε τὸ θῦμα κατ. βωμοῖσι παμφλέκτοισιν, "Ηφαιστος οὐκ ἔλαμπε. Μολονότι πανταχόθεν ἐφλέγοντο τὰ θύματα, δμως δὲν ἐκαίοντο. τοῦτο ἦτο δεῖγμα, δι τὸ δὲν ἦτο ἡ θυσία εὐπρόσδεκτος ὑπὸ τῶν θεῶν. χολαὶ διεσπείροντο ἡ χολὴ ἦτο μέρος τῶν σπλάγχνων, δι τὸ δὲ ἡ θυσία ἦτο καλῇ, ἡ χολὴ ἔλυωντε σιγά, σιγὰ καὶ δὲν διερργηνύειο, δπως ἐδῶ. καὶ ταῦτα τῆς σῆς ἐκ φρενὸς κατ. ἀφ' οὗ αἱ φωναὶ τῶν δρυνέων καὶ τὰ τῆς θυσίας ἦσαν ἀκατάληπτα εἰς τὸν μάντιν, ἀντελήφθη πλέον οὖτος, δι τοῦτο ὀφείλετο εἰς τὰς αὐθαιρέτους ἐκείνας ἐνεργείας τοῦ Κρέοντος.

β'. στ. 1033—1063.

Λεξιλογ. ὕστε=ῶς. ἀνδρὸς τοῦθδε=ἔμοι. σκοποῦ=στόχου. κοῦδε ἀπρακτός εἰμι μαντικῆς ὑμῖν=καὶ δέν ἔμεινα ἀνεπιβούλευτος, ἀκακοποίητος ἀπὸ τὴν μαντικὴν τέχνην σας. τῶν=ῶν (δηλ. τῶν μάντεων). ὑπαὶ=ὑπό. γένος=σωματεῖον, σύλλογος. ἔξαμπολάομαι-ῶμαι=πωλοῦμαι ὡς ἔμπορευμα. ἔμφορτίζομαι=φορτώνομαι (ὡς ἔμπορευμα). ἔμπολάω-ῶ=ἔμπορεύομαι. τάφῳ δ' οὐχὶ ιρύψετε... = ἐν πάσῃ δμως περιπτώσει δὲν θὰ ἐνταφάσητε. τρέω=φορτώνομαι. οὐδ' ὡς μέτασμα τοῦτο μὴ τρέσας ἐγὼ παρήσω θάπτειν κεῖτον=οὐδ' ὡς μὴ παρήσω θάπτειν τρέσας τὸ μίασμα τοῦτο=οὔτε καὶ ὑπάρχει φόβος ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, μήπως ἐγώ, φοβηθεὶς τὸ μίασμα τοῦτο, ἐπιτρέψω τὰ θάπτουν ἐκεῖνον. πίπτοντο δ' αἰσχρὰ πτώματα=ὑφίστανται δὲ ἐπονειδίστους πτώσεις. χοὶ πολλὰ δεινοὶ=καὶ οἱ δεινότατοι, οἱ πολὺ ἐπιτήδειοι.

φράξομαι=σκέπτομαι. χρῆμα=πρᾶγμα. ποῖον τοῦτο... σύμπτυξις τῶν δύο προτάσεων: ποῖόν ἐστι τοῦτο τὸ πάγκοινον, δι λέγεις;

εὐβουλία=σύνεσις, δρθή σκέψις. μὴ φρονεῖν=ἡ ἀφροσύνη, ή ἀσυνείδησα. τῆς νόσου=τοῦ μὴ φρονεῖν. **ἀντιλέγω κακῶς**=ἀντικακολογῶ. **Θεσπίζω**=μαντεύω. τὸ δ' ἐκ τυράννων=τὸ δὲ καταγόμενον ἐκ τυράννων, οἱ τύραννοι. **ταγδεῖς**=ἡγεμών, ἄρχων. ή σύνταξις: ἀρ' οἰσθα λέγων ταγδεῖς ὅντας ἀν λέγης; ἀρά γε γνωρίζεις, διτι λέγεις πρὸς ἀνθρώπους, οἱ δποῖοι εἰναι ἡγεμόνες σου, δσαδήποτε λέγεις; **ὅρσεις**=θὰ μὲ ἀγαγάσῃς. **τάκινητα διὰ φρενῶν**=τὰ ἐν τῇ ψυχῇ μου ἀπόφροντα. **κίνει**=λέγε τα. μόνον δὲ μὴ λέγων=ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ λέγης. **ἐπὶ λέρδεσι**=πρὸς κερδοσκοπίαν. **οὔτω (δηλ. ἐπὶ λέρδεσι)** γὰρ ἥδη καὶ δοκῶ (λέγειν) τὸ σὸν μέρος; ἔτοι λοιπὸν τώρα πλέον πρὸς κερδοσκοπίαν φαίνομαι, διτι δύμιλῶ κατὰ τὴν ἰδικήν σου γνώμην; **ῳς μὴ μπολήσων τὴν ἔμην φρένα**=διτι δὲν θὰ μεταβάλῃς τὰς σκέψεις μου, πωλῶν αὐτὰς εἰς τὸν συνεργόχοντος (συνεργούντος) σου.

Πραγματ. ιοδὲ μαντικῆς ἀπρακτός εἰμι οἱ ἀρχαῖοι, ὡς διαφαίνεται καὶ ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Σοφοκλέους, τὸν μάντεις ἐθεώρουν καπηλευομένους ἐνίστε τὸ ἐπάγγελμά των πρὸς κερδοσκοπίαν καὶ χοηματισμὸν (πρβλ. καὶ Οἰδίποδος Τυράννου στίχ. 387, ἐνθα δ Οἰδίποντος ἀποκαλεῖ τὸν Τειρεσίαν «δόλιον ἀγύρτην, δστις ἐν τοῖς κέρδεσιν μόνον δέδορκε...»). Ἡλεκτρὸν εἶναι ή φυσικὸν ἢ ἐπίτηδες γενόμενον τεχνικῶς κρᾶμα χρυσοῦ καὶ δργύρου εἰς ποσοστὸν 3/4 ἐκ τοῦ α' καὶ 1/4 ἐκ τοῦ δευτέρου. Συνελέγετο πολὺ παρὰ τὰς Σέρδεις καὶ ἐξ Ἰνδιῶν, αἱ δποῖαι κατέβαλλον εἰς τὸν Δαρεῖον ὡς φόρον 360 τάλαντα ψήγματος (κόνεως) χρυσοῦ. **Διδεὶς αἰετοὶ δ ἀετός**, ὡς ἴπιάμενος εἰς τὰ ὑψη καὶ τὸν Ὄλυμπον, ἐθεωρεῖτο ιερὸν τοῦ Διδεὶς πιηγόν. εἰς Διδεὶς θρόνους δ Κρέων ἐξ δργῆς παραφέρεται εἰς σημεῖον νὰ ἀσεβήσῃ καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Δία, καὶ τοῦτο ἐννοήσας προσπαθεῖ νὰ διορθώσῃ τὸ σφάλμα του διὰ τῶν λεγομένων του ἐν στίχ. 1044.

γ' στ. 1064—1090.

Λεξιλογ. **Κάτισθι δ Τειρεσίας δυμιλεῖ**, χρησιμοποιῶν τὴν αὐτὴν λέξιν τοῦ Κρέοντος, ἵσθι, πρὸς ἔμφασιν. **τρόχους=τροχιάς**, δρόμους. **ἀμιλλητῆρας** ἀμιλλωμένους εἰς τὴν ταχύτητα πρὸς ἀλλήλας εἶναι ποιητικὴ ἐκφραστις ἀντὶ ἡμέρας, λέγονται δὲ οὔτως, ἐπειδὴ οἱ δρόμοι τοῦ ἡλίου, αἱ ἡμέραι, φαίνονται ἀμιλλώμεναι πρὸς ἀλλήλας κατὰ τὴν ταχύτητα. **τελῶν** (μέλλ. χρόνου)=διανύσων. **σπλάχνον=τέκνον**. **νέκυν νεκρῶν** τὸν Αἴμονα ἀντὶ τοῦ Πολυνείκους καὶ τῆς Ἀντιγόνης. ή σύντα-

ξις: ἐν οἷσι (τρόχοις...) αὐτὸς ἀντιδοὺς ἔση=ἐντὸς τῶν δποίων ἡμερῶν θὰ ἔχῃς δώσει δὲ ἕδιος εἰς ἀνταπόδοσιν. ἀμοιβὴν νεκρῶν=εἰς ἀντάλλαγμα τῶν νεκρῶν. ἀνθ' ὅν=διόν. τῶν ἀνω γενικὴ τοῦ διηγημένου ὅλου. ἔνα τῶν δντων ἀνω (ἐπὶ τῆς γῆς) ἐννοεῖ τὴν Ἀντιγόνην. ψυχὴν τ' ἀτίμως ἀναπτύσσονοι τὸν προηγούμ. στίχον (διὰ τοῦ ψυχὴν ἐννοεῖ τὴν ζωήν). ἀτίμως=ἄνευ τῶν δφειλομένων αὐτῇ τιμῶν. κατοικίζω=βάλλω νὰ κατοικήσῃ. ἀμοιβός=ἀμέτοχος, ἐστερημένος. τῶν κάτωθεν θεῶν (εἰς οὓς ἀνήκει). ἡ γενικὴ αὕτη ἔξαρται εἰς τοῦ προηγουμένου ἐπιθέτου ἀμοιβός. ἐνθάδε=ἔδω ἐπὶ τῆς γῆς. ἡ δλη πρότασις: ἔχεις δι' αὐτὸν ἐνθάδε (ἔνα ἄλλον) ἀμοιβόν τῶν κάτωθεν θεῶν=κρατεῖς δὲ ἀφ' ἔιέρον ἔδω ἐπάνω εἰς τὴν γῆν ἔνα ἄλλον ἐστερημένον τῶν κάτω θεῶν, εἰς οὓς ἀνήκει. ἀκτέριστος=δ μὴ μετασχὼν τῶν κτερισμάτων (τῶν προσηκονοῦν ἐπικηδείων τιμῶν). ἀνδρισος=μὴ τυχὼν τῶν δσίων. τὰ δύο τελενταῖα ἐπίθετα ἐπεξηγοῦσι τὸ ἐπίθετον ἀμοιβού μέτεστι τινί τινος=μετέχει τίς τινος, ἔχει τις δικαίωμα ἐπὶ τινος. ὅν=ἐπὶ πάντων τῶν ἀνωτέρων (τιμῶν καὶ δικαιωμάτων). ἐκ σοῦ βιάζονται τάδε=ὑπὸ σοῦ ἔξαναγκάζονται νὰ βλέπωσιν αὐτὰ ἔδω (οἱ θεοί) καὶ ἄλλην ἔρμηρείαν: ἀλλὰ ταῦτα εἶναι αὐθαίρετοι ἐνέργειαί σου. τούτων γεν. αἰτ.=διὰ ταῦτα (ἐννοεῖ τὸ ἄταφον τοῦ Πολυνείκους καὶ τὴν ἐγκάθιμον τῆς Ἀντιγόνης). λωβητήρ-ηρος (θηλ. γεν.)=ἔξολονθρόδρομα. ὑστεροφθόρος=ἡ ὑστερον (μετὰ τὴν κακὴν πρᾶξιν) βλάπτονσα ἢ τιμωροῦσα. λοχάα-ῶ=ἐνεδρεύω καὶ φυλάττω. καὶ θεῶν=καὶ τῶν ἄνω θεῶν, διότι ὁ Κρέων ἥμαρτε καὶ εἰς τοὺς ἀνω καὶ εἰς τοὺς κάτω θεοὺς καὶ κατ' ἀκολούθιαν χάριν ἀμφοτέρων θὰ καταδιωχθῇ ὑπὸ τῶν Ἐρινύων. ληφθῆναι ἐν τοῖσιν αὐτοῖς τοῖσδε κακοῖς=ῶστε νὰ περιπλακῆς εἰς τὰς ἰδίας μὲ αὐτὰς ἔδω τὰς συμφοράς. ἀθρέω-ῶ παρατηρῶ. καταργυρόω-ῶ=ἀσημώνω, περικαλύπτω μὲ ἀργυρον ἔδω: δεκάζω διὰ χρημάτων, διαφθείρω. τριβή=παρέλευσις. ἀνδρῶν γυναικῶν (ὑπαινίσσεται τοὺς μετέπειτα θρήνους τοῦ Κρέοντος καὶ τῆς Εύρυδίκης) γεν. ὑποκειμ. τοῦ κωνύματα. κωνύματα=θῆροι. ἔχθροι (κατηγορούμενον τροπικῶς προσδιορίζον τὸ θῆμα). συνταράσσονται=περιπίπτουν εἰς ἐμφυλίους ἔριδας. δσων γεν. κτητ. εἰς τὸ σπαραγματα=εσπαραγμένα μέλη (ώς ἔδω τοῦ Πολυνείκους). καθαγνίζω=καθιερώνω, ἐκπληρῶ δσιον καθῆκον. (μετά τινος σαρκαστικῆς εἰρωνείας λέγει, δτι οἱ κύνες ἢ τὰ θηρία ἢ τὰ ὄρνεα ἐξεπλήρωσαν ἀντὶ ἀνθρώπων τὸ καθῆκον τοῦ ἐντα-

φιασμοῦ, θάψαντα τὰ ἐσπαραγμένα μέλη ἐντὸς τῆς κοιλίας των). ἔστιοῦχος=ἡ ἔχουσα ναοὺς καὶ βαμούς. πόλις=ἀκρόπολις. τοξεύματα καρδίας γεν. ἀντικειμ.=βέλη πλήττοντα τὴν καρδίαν σου. θυμῷ=ἐπὸ τὸ κοάτος τῆς δογῆς μου. βέβαια=ἀσφαλῆ. τὸ θάλπος=τὴν φλόγα, τὴν καυστικότητα. οὐχ ὑπενδραμῇ (ὅ. ὑπενθέω)=δὲν θὰ διαφύγῃς. ἀφῆ=ἔκχυση. τὸν νοῦν τῶν φρενῶν=τὰς ἰδέας του.

δ.' στ. 1091—1114.

Λεξιλογ. δεινὰ θεοπίσας=φοβερὰς μαντείας εἰπών. ἐξ δτού τήνδε λευκὴν ἐκ μελαίνης ἀμφιβάλλομαι τρίχα=ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἥν ἀντὶ μελαίνης περιβάλλομαι τὰς λευκὰς αὐτὰς τρίχας, μεταπίπτω ἐκ τῆς νεανικῆς εἰς τὴν γεροτικὴν ἡλικίαν. λακεῖν ἀδρ. β' τοῦ λάσικω=λέγω. παρατηρητέα ἡ ἔξαρθησις τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐκ τοῦ ἐπιστάμενα. ἔγγωνα καντός (δι τηλ. οὐδέποτε ἄλλοτε ἔψευσθη). εἰκαθεῖν ἀπαρ. ἀδρ. β'. τοῦ ὁ. εἴκω=ὑποχωρῶ. ἀντιστάντα (ὑποθ. μετ.). πατάξαι θυμὸν ἀτη=ἢ πλήξω τὴν ψυχήν μου μὲ συμφοράν. ἐν δεινῷ πάρᾳ (πάρεστι)=ὑπάρχει κίνδυνος. εὐθουλίας δεῖ=παρίσταται ἀγάγκη ὀρθῆς σκέψεως (ὀρθοφροσύνης). ἀνεις=ἄφησε ἐλευθέρων. ἐπανεῖς=συμβούλεύεις. παρεικαθεῖν=τῷ προηγ. εἰκαθεῖν. δσον γ' ἄναξ ἔνν. δοκεῖ μοι παρεικαθεῖν. συντέμνω τοὺς κακόφρονας=συντέμνω τὴν δόδον πρὸς τοὺς κακόφρονας=συντόμως καταφθάνω τοὺς κακῶς φρονοῦντας. θεῶν βλάβαι αἱ Ἐρινύες τῶν θεῶν. ποδώνης=ταχύπονς. μόλις μὲν=μετὰ δυσκολίας μέν. (Ἐνν. ἔξισιαμι τῆς καρδίας=ἀφίσταμαι τῆς γνώμης, μεταβάλλω ἀπόφασιν). τὸ δρᾶν=εἰς τὸ νὰ πράττω, τὰ ἐνεργῶ. ἀνάγκη δ' οὐχὶ δυσμακητέον=δὲν πρέπει δὲ νὰ ἀντιμάχηται τις ματαίως (ἄνευ ἐλπίδος ἐπιτυχίας) πρὸς τὴν (ἀδήριτον) ἀνάγκην τῶν πραγμάτων. δρᾶ (προσιακτ.)=πράττε. μηδὲ τρέπε=καὶ τὰ μὴ ἀναθέτῃς. (Ἀντικ. Ἐνν. δρᾶν). στείχοιμ' ἀν=είμι. δπάων=ἀκόλουθος. δρμᾶσθε=ἐκκινήσαιε ταχέως. ἐπόψιος τόπος=τόπος περίοπτος, καταφανής. ἡ δόξα τῆδ' ἐπεστράφη=ἡ γνώμη μου ἔλαβεν αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν. αὐτός τ' ἔδησα καὶ παρὼν ἐκλύσομαι=ὅπως δὲ ἔδιος περιέπλεξα τὰ πράγματα, οὕτω καὶ ἔγὼ δὲ ἔδιος διὰ τῆς παρουσίας μου (αὐτοπροσώπως) θὰ ἐπιφέρω τὴν λύσιν αὐτῶν. τὸν βίον τελῶ=διάγω τὸν βίον. ἡ σύνταξις: δέδοικα γὰρ μὴ ἀριστον ἢ τελεῖν τὸν βίον σφέζοντα τοὺς καθεστῶτας νόμους=τοὺς παλαιόθεν ὑφισταμένους νόμους (δηλ. τὸ φυσικὸν καὶ θεῖον δίκαιον).

Τοιουτορόπως ἐν τέλει ὑφίσταται δλοκληρωτικὴν ἡταν δ Κρέων, πα-
ραδεκόμενος ἔκεινο, τὸ δποῖον μετ' αὐτοθυσίας ὑπερήσπισεν ἡ ἡρωῖ-
μας Ἀντιγόνη. Ὁ Κρέων εἰπὼν ταῦτα ἀπῆλθεν ἐξ ἀριστερῶν, μετα-
βαίνων ἔκει, δπον ἔκειτο ἄταφον τὸ πτῶμα τοῦ Πολυνείκους.

στ. 1064—1114.

Πραγματ. τρόχους ἀμιλλητῆρας τὸν Ἡλιον ἐφαντάζοντο ἐπιβαί-
νοντα τεθρίππου ἄρματος. οὐχὶ ὑπεκδραμῆ ἐννοεῖ. δτι τὰ σφάλματα
τοῦ Κρέοντος εἶναι πλέον ἀθεραπεύτα καὶ δὲν θὰ δυνηθῇ ν' ἀποφύγῃ
τὸ θλιβερὸν ἀποτέλεσμα αὐτῶν. ἀξίνας διὰ νὰ κόψουν τὰ ἔντα τῆς
πνοᾶς τοῦ Πολυνείκους καὶ ν' ἀροίξωσι τὸ στόμιον τοῦ τάφου τῆς
Ἀντιγόνης. αὐτός τ' ἔδησα καὶ ἐκλύσομαι ταῦτα ἀναφέρονται εἰς
τὴν Ἀντιγόνην, τὴν δποίαν ἔχει δεσμίαν ζωντανὴν ἐν τῷ τάφῳ, καὶ
εἰς τὸν Πολυνείκην, δν ἐκράτει ἄταφον, μὴ δυνάμενον νὰ κατέλθῃ εἰς
Ἄδην. Παρατηρεῖται δὲ ἀσάφειά τις εἰς τὰς παραγγελίας τοῦ Κρέον-
τος, ἣτις ἔξηγεται, ἀφ' ἐνδε μὲν λόγῳ τῆς σπουδῆς, καὶ ἀφ' ἐτέρου,
διότι καὶ δ ὕδιος πηγαίνει καὶ δύναται αὐτοπροσώπως καὶ ἐπὶ τόπου
νὰ δώσῃ καλυτέρας δόδηγίας.

Πέμπτον στάσιμον

στ. 1115—1152.

Λεξιλογ. στρ. α'. **Πολυώνυμε** ἀποκαλεῖ οὕτω τὸν Διόνυσον, διότι
ἐλέγετο ὑπὸ διάφορα δνόματα Βάκχος, Ἰανχος, Διθύραμβος, Εὔιος
πτλ. **Καδμ.** νύμφας=τῆς Σεμέλης. **ἄγαλμα** (ἀγάλλομαι)=χάρωμα.
βαρυβρεμέτας (βαρὸς - βρέμω)=δ βαρέως βροντῶν. **ἄμφεπω**=προ-
σιατεύω. **κλυτὸς**=ἔνδοξος. **μέδω**=ἄρχω, κυβερνῶ. **κόλποις**=πεδίοις.
πάγκοινοι=κοινοὶ εἰς ὅλους. (διότι πολλοὶ καὶ ξένοι συνέρρεον εἰς
Ἐλευσῖνα κατὰ τὰς ἔορτάς). **Δηῶ**=ἡ Δημήτηρ. **Βακχᾶν**=τῶν Βακχῶν
(ἀκολούθων τοῦ Διονύσου). **ναιετάω-ῶ**=κατοικῶ. ἐπὶ σποράᾳ δρά-
κοντος=παρὰ τὸν τόπον, δπον ἐσπάρησαν οἱ δδόντες τοῦ δράκοντος.
(ἔθηκε τὸ δλον, δράκοντος, ἀντὶ νὰ θέσῃ τὸ μέρος, δδόντων). τά: **παρ**
νγροῖς δειθροῖς καὶ ἐπὶ σποράᾳ προσδιορίζουν τοπικῶς τό: Θήβαν
καὶ δχι τό: ναιετῶν.

ἄντιστρ. α'. **ὑπὲρ διλόφου πέτρας**=ὑπεράνω τοῦ δρονς, τὸ δποῖον
ἔχει δύο κορυφὰς (ἴδε πραγμ. παρατηρ.). **στέρωψ-οπος στερ.**, ἐξ οὐ
ἀστραπή, καὶ δπ-δψις)=ἀπαστράπτων, λαμπρός. **λιγνὺς** (ἡ)=πυκνὸς

καπνὸς (τῶν δάδων), ἀγαμεμειγμένος μετὰ φλογῶν. στείχω=βαδίζω.
Κωρύκιαι—Βαυκίδες—Κασταλίας—Νυσσαῖον (ἴδε πραγματ. παρατηρήσ.) νῦμα (ὅ. γάρ=δέω)=πηγή. κισσήρεις=κισσοτρόφοι, κισσόφυτοι. δύχθαι=λόφοι, ἔξοχαί. ἀκτὰ ἡτο ἡ Νῦσα ἡ Εὐβοϊκή, ἥτις ἡτο παραθαλασσία. πέμπτει=συνοδεύει (ἐνν. σέ). ἄμβροτος=θεῖος, θεόπνευστος. εὐάξω=(λέγω εὐοῖ, εὐάν)=ύμνῳ. ἐπισκοποῦντα=δταν ἐπισκέπτεσαι. ἀγνιὰ (ἥ)=εὐρεῖα ὁδός.

στρ. β'. τὰν=ἡν (Θήβαν). ὑπεριάταν ἐπιρροήμ. κατηγ.=εἰς ὑπέρτατον βαθύτον. σὺν κεραυνίᾳ μητρὶ=μετὰ τῆς κεραυνοπλήκτου μ. Ἡ Σεμέλη, ὡς εἶναι γραστὸν ἐκ τοῦ μύθου, ἐπλήγη διὰ κεραυνοῦ ὑπὸ τοῦ Διός, παρουσιασθέντος ἐνώπιον τῆς καὶ κατ' ἐπιθυμίαν τῆς ἐν ὅλῃ τοῦ τῇ μεγαλοπρεπείᾳ, καὶ κατεκάγη, ἀποβαλοῦσα οὕτω προδόως τὸν Διόνυσον. Ὅς=ἐπειδή. ἔχεται=κατέχεται. νόσου=ἐνν. τὸ μίασμα τῆς πόλεως. μολεῖν (ἀντὶ προστ.)=έλθε. καθαρσίω ποδὶ=μὲ καθαρτήριον ἐρχομόν, ὡς καθαρτής. στονόεις=πολύτονος, πολυθόρυβος. πορφύρην ἐνν. τὸν Εὔριπον.

ἄντιστρ. β'. πύρωνος=πυρίνους, δ ἐκπνέων πῦρ. νυχίων=νυκτεριῶν. ἐπίσκοπος=ἔφορος, ωυθμιστής. παῖ Διδος γένεθλον (ποιητ. ἐκφράσις)=διογενής. προφάνηθι=έμπρος ἐμφανίσθητι. περίπολοι=ἀκόλουθοι. Θυῖαι καὶ Θυιάδες=Βάκχαι. κορεύω=μέλτω διὰ κορῶν, πυμῷ διὰ τιμητικῶν κορῶν. ταμίας=δεσπότης.

Πραγματ. Ὄτε ἀπῆλθεν δ Κρέων, δ κορὸς μετὰ πολλῆς χαρᾶς ἦδει, ἐπικαλούμενος τὸν πολιοῦχον τῶν Θηβῶν Βάκχον, ἵνα σώσῃ τὴν γενέθλιον πόλιν ἀπὸ τῶν κακῶν ἐξηνυεῖ δὲ τὸν Διόνυσον καὶ διότι ἡτο πολιοῦχος τῶν Θηβῶν καὶ διότι οἱ τραγικοὶ ἡσμένιζον νὰ ἀναφέρωσι τοῦτον, ἐπειδὴ καὶ τὸ δρᾶμα ἐκ τῶν Διονυσιακῶν ἔοιτῶν προοῆλθε καὶ ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ ἐπιζέτο. Καδμείας νύμφας=τῆς Σεμέλης, τῆς κόρος τοῦ Κάδμου. κλυτάν Ἰταλίαν ἀναφέρει πρῶτον τὴν Ἰταλίαν ὡς τόπον λατρείας τοῦ Διονύσου, δπον πολλαὶ ἄμπελοι ἤσαν καὶ εἶναι. Ἀποκαλεῖ δὲ ἐνδοξον αὐτήν, διότι ἥκμαζε τότε ἡ κάτω Ἰταλία, ἡ καλούμενη μεγάλη Ἑλλάς, εἰς τὴν δποίαν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον ἀποικίσει πρὸ μικροῦ (τῷ 443 π. Χ.) τοὺς Θουριόνες. Ἐλευσινίας Δηοῦς. Εἰς τὰ Ἐλευσίνια Μυστήρια ἡ Δημήτηρ, πρὸς τιμὴν τῆς δποίας ἐγίνοντο ταῦτα, ἐκαλεῖτο Δηώ. Ὄμοίως καὶ δ Ἱανκχος, ταυτίζομενος ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων πρὸς τὸν θεὸν Διόνυσον, ἐλατρεύετο κατὰ τὴν τέλεσιν τῶν Ἐλευσινίων μυστηρίων, τοῦ ἀγάλματός

τον μεταφρομένον ἐκ τοῦ Κεραμεικοῦ εἰς τὴν Ἐλευσῖνα. **Βανχᾶν** ἦσαν αἱ Μαινάδες, αἱ ἀκόλουθοι τοῦ Διονύσου. ἐπὶ σπορᾷ δράκοντος ἐννοεῖ τὸν τόπον, ὅπου ἐσπάρησαν ὑπὸ τοῦ Κάδμου οἱ ὁδόντες τοῦ δράκοντος, τοῦ φύλακος τῆς Ἀρείας κρήνης. διλόφου πέτρας, δικόρυφον ὅρος λέγει τὸν Παρνασσόν, διότι ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἔχει δύο ὑψηλοτάτας κορυφές, τὴν Δυκώδειαν καὶ τὴν Ὑάμπειαν. **Κωρύκιαι νύμφαι** ἦσαν αἱ νύμφαι τοῦ Κωρυκίου ἀντρού εἰς τὸν νοτίον πρόποδας τοῦ Παρνασσοῦ· ἥτο δὲ τὸ Κωρύκιον ἀντρον ἵερὸν καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη αὐτοῦ ἐστάλαζε καθαρὸν καὶ διανγέστατον ὅδωρ. **Βανχίδες** ἦσαν γυναῖκες τῆς Φωκίδος, Βοιωτίας καὶ Ἀττικῆς, αἵτινες κατὰ πᾶν δεύτερον ἔτος κατὰ τὰς χειμερινὰς τροπὰς τοῦ ἥλιου ἐιέλουν ἐν καιρῷ νυκτὸς θρησκευτικὰς τελετὰς πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου καὶ Ἀπόλλωνος, ἐπεκράτει δὲ ἡ πίστις, διό εἰς τὰς τελετὰς αὐτὰς ἥτο παρὸν ὁ Βάνχος. **Κασταλίας** εἶναι ἡ περίφημος πηγὴ εἰς τὸν πρόποδας τοῦ Παρνασσοῦ, ἵερὸν τὸν Ἀπόλλωνος καὶ τῶν Μουσῶν. **Νυσταῖων δρέπων** πολλὰ μέρη τῆς Ἐλλάδος, ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς τῆς Ἐλλάδος μέχρι τῶν Ἰνδιῶν, ἔφερον τὸ ὄνομα Νύσσα, εἰς δλας δὲ αὐτὰς ἐλατρεύετο ὁ Διόνυσος. Ἐδῶ πρόκειται περὶ τῆς Νύσης τῆς Εὐβοϊκῆς, ἡ δοπία ἥτο πολυστάφυλος. κισσήρεις δικισσός ἥτο ἵερὸν φυτὸν τοῦ Διονύσου. ματρὶ ἐννοεῖ τὴν Σεμέλην, ἦτις ἔθεωρεῖτο κεραυνία—κεραυνόπληκτος, μολοντὶ δὲν ἐπλήγη αὐτῇ, ἀλλ᾽ ἀπέβαλε προώρως τὸν Διόνυσον, φοβηθεῖσα τὰς ἀστραπὰς καὶ τὸν κεραυνούν, οὕτινες ἐρρίφθησαν πέριξ αὐτῆς. "Ιανχὸν τὸ ὄνομα τοῦτο τοῦ Διονύσου ἥτο ἐν χρήσει κατὰ τὰς μυστικὰς τοῦ θεοῦ τελεταίς.

"Εξόδος στ. 1155—1353

α'. στ. 1155—1182.

Λεξιλογ. δόμισιν ἀνήκει καὶ εἰς τὸ Κάδμου, ἦσαν δὲ οἱ Θηβαῖοι πάροικοι, διότι κατώκουν πλησίον τῆς ἀκροπόλεως Καδμείας, τὴν δοῖον κατώκει δικτίας αὐτὴν Κάδμος, ὡχύρωσε δὲ δικτίας αὐτὴν Σεμέλην, ἦτις ἔθεωρεῖτο κεραυνία—κεραυνόπληκτος, μολοντὶ δὲν ἐπλήγη αὐτῇ, ἀλλ᾽ ἀπέβαλε προώρως τὸν Διόνυσον, φοβηθεῖσα τὰς ἀστραπὰς καὶ τὸν κεραυνούν, οὕτινες ἐρρίφθησαν πέριξ αὐτῆς. "Ιανχὸν τὸ ὄνομα τοῦτο τοῦ Διονύσου ἥτο ἐν χρήσει κατὰ τὰς μυστικὰς τοῦ θεοῦ τελεταίς.

πρωμέρου καὶ τῆς ἐκβάσεως αὐτοῦ. γὰρ ἐνῷ ὀμίλησε γενικῶς προηγουμένως, ἥδη εἰδικεύει διὰ τοῦ παραδείγματος τοῦ Κρέοντος· διὸ ἐρμηνευτέον τὸ γὰρ = ἐπὶ παραδείγματι. ὡς ἔμοι (= ἐνν. ἐδόκει) = κατὰ τὴν γνώμην μου. **παντελῆ** = γενικῶς δῆλην. εὐθύνω = διοικῶ, κυβερνῶ. **θάλλω** = ἀκμάζω, εἶμαι εὐτυχῆς. **τέκνων** ἐνν. τὸν Αἴμονα, διότι ὁ Μεγαρεὺς εἶχε θυσιασθῆ πρό πολλοῦ. Μέχρις ἐδῶ ἔκτιθεται ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου ἡ δημοσίᾳ καὶ ἰδιωτικὴ εὐτυχία τοῦ Κρέοντος. **ἀφεῖται** = ἔχουν ἐξαφανισθῆ (ἢ βραχυλογία καὶ ὁ παρακείμενος δηλοῦσι τὸ ἀπότομον καὶ τετελεσμέρον τῆς καταστοφῆς). **ὅταν** προδῶσι = ὅταν ἀφήσουν νὰ χαθοῦν. **τίθημι** = θεωρῶ, νομίζω. **ἔμψυχον** νεκρὸν σχ. δξύμωδον = ζωτιανὸν νεκρόν. **πλούτει** καὶ **ζῆ** (= ζῆθι) ἐτέθησαν προστακτικαὶ μὲ τὴν ἔννοιαν ἐγαντιώσεως: ἔστω καὶ ἄν... τύραννον σχῆμα = βασιλικὸν ἀξίωμα. **τὸ χαίρειν** = ἡ χαρά, ἡ ἡδονή. τἄλλα δηλ. τὸν πλοῦτον, τὴν τυραννικὴν ἐξουσίαν κ.τ.λ. **σκιᾶς** καπνοῦ γεν. κατηγορηματικὴ (τοῦ τιμήματος) = ἀντὶ ἐνὸς τίποτε. πρὸς τὴν ἡδονὴν = ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν χαράν. Βλέπομεν διὰ ὁ ἀγγελος καθ' ὅμοιον τρόπον, ὅπως καὶ ὁ φύλαξ (ἀπὸ τοῦ στίχ. 223 καὶ 388 καὶ ἔξῆς), διμιεῖ διὰ γνωμολογιῶν καὶ φιλοσοφιῶν θεωρῶν, ὃσὰν ὀπαδὸς τῶν ἡδονικῶν φιλοσόφων, μὴ διμιῶν περὶ τοῦ κυρίου θέματος, χάριν τοῦ δποίου ἤλθεν, ἀλλ' ἀπλῶς νύξιν περὶ αὐτοῦ ποιούμενος. **ἄχθος** = λύπη, συμφορά. ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: **τί δ'** αὖ ἔστι τοῦτο τὸ ἄχθος βασιλέων (περὶ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας), δὲ ἡκεις φέρων; τεθνᾶσι μηνολεπτικῶς καὶ ἀποτόμως λέγει τὸ πρᾶγμα παρὰ τὴν προηγουμένην ἀπεραντολογίαν του, ὅπως καὶ ὁ φύλαξ ἐν στίχ. 402 παρὰ τὴν ἀφόρητον προηγουμένως μακρολογίαν του εἰπεν ἀποτόμως: αὗτη τὸν ἄνδρα ἔθαπτε πάντ' ἐπίστασαι. **καὶ τίς φονεύει;** δὲ χρόδες κάμνει αὐτὴν τὴν ἐρώτησιν, διότι ἐκ τῆς λέξεως θανεῖν σχηματίζει τὴν ἀντίληψιν, διὰ πρόκειται περὶ φόρουν. δὲ **κειμενος** = δ φονεύθεις. **αἰμάσσομαι** = χύνω τὸ αἷμά μου, φρενέωμαι. **αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ** = δ ἴδιος μὲ τὸ ἰδικό του χέρι. φόρουν γεν. αἰτίας (ἐνν. τῆς Ἀντιγόνης). **τοῦπος** = τὸ μάντευμα. ὡς **ἄρ'** δοθδὸν **ἥνυσας** = πόσον λοιπὸν ἀληθές ἐξέφερες τὸ μάντευμά σου. **ἐχόντων τῶνδε** = τούτων οὕτως ἐχόντων (ὅπως τὰ ἐξέθηκα). **πάρα** = πάρεστι = εἶναι δυνατόν. **βουλεύειν** = νὰ γίνῃ σκέψις καὶ περὶ τοῦ ἄλλου καθήκοντός σου (νὰ σπεύσης νὰ τὸ ἀγαγγείλης καὶ εἰς τὴν Εὐρυδίκην). **δάμαρτος** = (ἐκ τοῦ δαμάω = δαμάζω) = σύνγος. **δμοῦ**

=πλησίον. ήτοι κλύουσα παιδὸς=ἡ διότι ἥκουσε τὴν ἀγγελίαν περὶ τοῦ τέκνου τῆς. τύχη=τυχαίως.

Πραγματ. Κάδμου πάροικοι... ὁ Κάδμος, ὡς εἴπομεν, ἦτο ὁ πρῶτος ἰδρυτὴς τῆς Καδμείας ἀκροπόλεως τῶν Θηβῶν. Ὁ ἄγγελος ἐν ἀρχῇ ἀπενθύνει μετά τυνος μεγαλοπρεπείας ἐπίσημον τρόπον τινὰ καιρεισμὸν πρὸς τὸν χορόν, θέλων νὰ δεῖξῃ τὴν μεγάλην σοβαρότητα τῆς εἰδήσεως, ἢν φέρει πρὸς ἀνακοίνωσιν. **Ἀμφίονος.** Οὗτος ἦτο νίδις τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀντιόπης, συζύγου τοῦ Λύκου, βασιλέως τῶν Θηβῶν, οὗτος δὲ ἦτο ὁ πρῶτος πραγματικὸς οἰκιστὴς τῶν Θηβῶν. τύχη γὰρ δρῳδοῦ... ὁ φύλαξ, ὡς βλέπομεν, διμιεῖ ὡσὰν πιστὸς δπαδὸς τῆς ἰδέας περὶ τοῦ ἀστάτου τῆς τύχης εἰς τὰ ἀνθρώπινα καὶ τῶν ἡδονικῶν δογμάτων τῆς Κυρηναϊκῆς σχολῆς. **Ἐνδρυδίκην.** Αὕτη ἔρχεται ἐκ τῆς μέσης πύλης τοῦ ἀνακτόρου, ἀκολουθουμένη ὑπὸ δύο θεραπαινίδων, ἐπὶ τῷ ἀκούσματι δὲ τοῦ: **Αἴμων δλωλεν,** κατελήφθη ὑπὸ λιποθυμίας, συνελθοῦσα δὲ ἐξῆλθεν ἐν στίχ. 1180.

β' στ. 1183 - 1243.

Λεξιλογ. ἐπαισθάνομαί τινος=ἀκούω τι. ἵνα ἴμοιμην προσήγορος εὐγμάτων=ἴνα προσελθοῦσα ἀπενθύνω εὐχάς. εὐγμάτων καὶ Παλλάδος=γεν. ἀντικείμ. ἐκ τοῦ προσήγορος. ἀνασπαστοῦ. προληπτ. κατηγορ.=ῶστε ἀρασπαστὸν γενέσθαι=ῶστε νὰ ἀνοιχθῇ. χαλῶ=χαλαρώνω, λύω. ὑπτιος (ἐκ τῆς ὑπὸ)=ὅ πρὸς τὰ δπίσω κλίνων, ἀντίθετον εἰραι τό, πρηνής. δείσασα (ὅ. δέδοικα). πρὸς δμωαῖσι=εἰς τὰς κεῖρας (τὰς ἀγκάλας) τῶν θεραπαινίδων τῆς. ἀποπλήσσομαι=λιποθυμῶ. δστις ἥν... πλαγ. ἐρωτ. πρότ. οὐκ ἀπειρος σχ. λιτότητος. παρὸν=αὐτόπτης μάρτυς ὧν. ἐρῶ κούδεν παρήσω=θετικῶς καὶ ἀρνητικῶς ἐξεφράσθη ἡ αὐτὴ ἔννοια. μαλθάσσω=παραμυθοῦμαι, παρηγορῶ. ποδαγρός=δδηγός. πόσις=σύζυγος. νηλεὲς (νη-ξελεος)=μη τυχὸν οἴκτον (καθόσον οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ θάψῃ αὐτό). αἰτῶ=παρακαλῶ. ἔνοδια θεδος=ἡ Ἐκάτη. εὐμενεῖς ἐπίρ. κατηγ.=εὐμενῶς (ἔξευμενισθέντες). δργὰς κατασκευεῖν=νὰ κατάσχωσι, νὰ παύσωσι τὴν δργήν των (ἥν εἰχον, διότι κατείχετο ἄταφος ἔτι δ νεκρὸς τοῦ Πολυνείκους). νεοσπάς θαλλός=νεωστὶ ἀποκοπεῖς θαλλός (κλάδος ἐλαίας). δ δη=ὅ, τι βεβαίως ἐκ τοῦ πιώματος (τοῦ Πολυνείκους). συγκατατθω=καίω δλα δμοῦ τὰ τεμάχια. δρθόκρανον=νψηλόν. ολκεῖας χθονὸς (γενικὴ τῆς ὕλης) ἐκ τῆς πατρώας, γενεθλίου γῆς.

νυμφεῖον (κατ' εὐφημ.)=νεκρικὸν θάλαμον. εἰσβαίνω=πηγαίνω διὰ νὰ εἰσέλθω. δρόθιων πωκυμάτων=δξυφώνων θρήνων. ἀμφὶ διπέριστον παστάδα=εἰς τὸν ἔστερημένον τῶν νενομισμένων νεκρῶν τυμῶν νυμφικὸν θάλαμον. τῷ δὲ=περὶ τὰ ὅτα δὲ τούτου. περιβαλλει ἀσημα βοῆς=πλήττει δυσδιάγνωστος φωνή. μᾶλλον ἀσσον =ἔτι πλησιέστερον, τὸ μᾶλλον πλεονάζει. ἡστι=ἐκβάλλει. δυσθρήνητον ἐπος=λίαν θρηνώδη φωνήν. σαλινω=μαλακῶς πλήττω. ἵτος ἀσσον ὀκετῆς (πλεονασμ. διὰ νὰ δείξῃ τὴν μεγάλην σπουδήν). ἀρμὸν χώματος=ἄνοιγμα τοῦ τάφου. λιθοσπαδῆ=γενόμενον δι' ἀποσπάσεως λίθου. στόμιον=εἴσοδος. ἡ πλοκὴ τῶν λέξ. ἀθρήσατε (ἀθρέω-ῶ), δύντες ἀρμὸν λιθοσπαδῆ χώματος, πρὸς αὐτὸν στόμιον=παρατηρήσατε, ἀφ' οὐ (χωθῆτε) διεισδύσητε εἰς τὸ ἄνοιγμα τοῦ τάφου, τὸ σχηματισθὲν ἐξ ἀποσπάσεως λίθου (καὶ προχωρήσητε) ἀκριβῶς ἔως εἰς αὐτὸν τὸ στόμιον. εἰ τὸν Αἴμονος... βραχυλογία ἀντί: εἰ αὐτὸς εἰναι δι φθόγγος (ἢ φωνὴ) τοῦ Αἴμονος, τὸν δποῖον ἀκούω. κλεπτοματι=ἀπατῶμαι. ἀθυμος=ἡτο χωρὶς καρδιά, εἶχε χάσει τὸ ήθυνόν του. ἐν λοισθίῳ τυμβεύματι=εἰς τὸ ἐνδότατον μέρος τοῦ θολωτοῦ τάφου. βρόχος μιτώδης=βρόχος (θηλειὰ) ἀπὸ μίτους (κλωστές, λωρία). σινδὼν=λινοῦν ὕφασμα. καθημμένη (καθάπτομαι)=κρεμασμένη. τὸν δὲ (Αἴμονα) προσκείμενον ἀμφὶ μέσην περιπετῆ=νὰ ἔχῃ ἐναγκαλισθῆ αὐτὴν ἐκ τοῦ μέσου. εὐνῆς=τῆς μητοτῆς. ἀποιμάζω=θρηνῶ μεγαλοφώνως. φθορὰν=ἀπώλειαν. τῆς κάτω=ἢ δποία τῶρα πλέον ἦτο κάτω εἰς τὸν "Ἀδην. σινγγόνην=ἀπαισίως. δύστηνον λέχος=τὸν δυσινχῆ (κακότυχον) γάμον. ἐν τῷ (τίνι) ξυμφορᾶς (γεν. διαιρετ.) διεφθάρετς;=εἰς ποῖον βαθὺν τυφλώσεως ἔχασες τὸν νοῦν σου; δόσσοισι=δοφθαλμοῖς. ἴκεσίος λισσοματι=θεομοπαρακαλῶ. παπταίνω=προσβλέπω. διπλοῦς κνώδοντας=τοὺς δύο ἐκατέρωθεν τοῦ ξίφους κατὰ τὸ τέλος τῆς λαβῆς προέχοντας οιδηροῦς δδόντας, ἐδῶ σημαίνει: τὸ ἀμφίστομον ξίφος. φυγαῖσιν=πρὸς φυγήν. ἀμπλακίσκω=ἀποτυγχάνω. αντῷ χολωθεὶς=δργισθεὶς καθ' ἔαντοῦ (διὰ τὴν ἐπιχειρηθεῖσαν ἀνόσιον πρᾶξιν κατὰ τοῦ πατρός του). ὥσπερ εἶχε δηλ. ἄνευ ἄλλης προπαρασκευῆς καὶ παρελεύσεως χρόνου. ἐπενταθεὶς=ἀνατείνας τὴν χεῖρα καθ' ἔαντοῦ. ἥρεισε=ῶμησεν, ἐνέπηξε. μέσσον (κατηγορ. τοῦ) ξύγκος=μέχρι τοῦ μέσου τοῦ ξίφους. ὑγρὸν=χαλαρόν, ἄτονον. ἔτος ξυμφρων=ἔχων ἀκόμη τὰς αἰσθήσεις του. φυσιῶ=φυσιῶ ισχυρῶς, ἀναπνέω δυνατά. δξεῖται=δρμητικήν. φοινίου σταλάγματος

=φονικοῦ αἴματος. τὰ νυμφικὰ τέλη λαχῶν=τελέσας τὴν γαμήλιον τελετὴν. δεῖλαιος=δ δυστυχῆς. τὴν ἀβουντίαν (κατὰ ποδὸν).

Πραγματ. Παλλάδος θεᾶς. Καὶ ἐδῶ δ Σοφοκλῆς, δπως καὶ εἰς ἄλλας περιπτώσεις, ἀναφέρει τὴν Παλλάδα Ἀθηνᾶν, ἵνα περιποιηθῇ τοὺς Ἀθηναίους, πρὸ τῶν δποίων παίζεται τὸ δρᾶμα. **κλεῖθρα - ἀνασπαστοῦ** κλεῖθρα εἶναι οἱ δύο μοχλοὶ ἔσωθεν τῆς θύρας, εἰς ἓξ ἀριστερῶν καὶ εἰς ἐκ δεξιῶν, διὰ τὰ ἀνασπασθῆ δὲ (νὰ ἀνοιχθῇ) ἡ θύρα, ἐποεπε τὰ ἀποσυρθοῦν οἱ μοχλοὶ. **οὐκ ἀπειρος** (τί ἐννοεῖ διὰ τούτου); ἐνοδία θεός. Ἡ Ἐκάτη διέτριψεν εἰς τὰς ὅδους, τὰς τριόδους καὶ τοὺς τάφους, διὸ καὶ Ἔροδία, Τριοδῖτις, Τυμβιδία ἐπεκαλεῖτο κ.λ. **ολκείας χθονὸς** ἔδιον χρακτηριστικὸν παντὸς Ἑλληνος ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων εἶναι τὰ ποδῆ τὰ φῆ ἐν τῇ γενεθλίῳ γῆ, καὶ μόνον οἱ ἔχθροι τῆς πατούδος ἄπαροι ἐργάπτοντο μακρὰν τῶν αὐτῆς δρίων. Θαπιόμενος ἥδη δ Πολινεύκης ἐν τῇ πατρῷᾳ γῆ, πάνει τὰ εἶναι πλέον φιγάς καὶ ἔχθρος αὐτῆς. **λιθόστρωτον** μὲν πέτρες καὶ ὅχι μὲ τάπητας κλπ., δπως θὰ ἥτιο ἐστρωμένος δ νυμφικὸς θάλαμος. **τι' ἀσσον κ.τ.λ.** Ὁ Κρέων προαισθανόμενος μέγα κακόν, ἀντιλαμβάνεται, δπι χάνει τὸ θάρρος καὶ τὰς δυνάμεις του καὶ ἀναθέτει εἰς τὸν θεοπάντας τὰ πλησιάσονταν εἰς τὸν τάφον. **ἀριδὸν χώματος κ.τ.λ.** οἱ τάφοι οὗτοι ἥσαν μὲν λιθόστρωτοι ἀλλ ἐλζον καλυφθῆ διὰ χώματος καὶ ώμοίας οντος ἔξωθεν πρὸς γηλόφους. Τῶν τοιούτων τάφων ἡ θύρα ἀπεκλείετο διὰ λίθων, ἵσως μάλιστα οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἐτάσσοντο τοιουτορόπως, ὅστε εἰς αὐτῶν ἀποσπάμενος ἀπετέλει τὸν ἀριδόν, ποὺ ἀναφέρει δ συγγραφεύς. Τοιούτους τάφους γνωρίζομεν τὸν Μυκηναϊκὸν θολωτὸν τάφον. **σινδόνος σινδόνα** ἐννοεῖ τὸ λινοῦν ὑφασμα, τὸ δποῖον συνέστρεψε καὶ ἔκαμε βρόχον. Τὸ ὑφασμα δὲ τοῦτο ἐχοησιμοποίει ἢ ὡς ζώνην ἢ ὡς κορήδεμνον (δηλ. κεφαλόδεσμον) ἢ ὡς κάλυμμα τῆς κεφαλῆς, φθάνοντες τέλεοθεν μέχρι τῶν ὕμων.

γ'. στ. 1244—1276.

Λεξιλογ. **τι** (κατηγορ. τοῦ τοῦτο)=πῶς. **φρούδη**=ἀπῆλθε. **θαυμέω**=εἴμαι ἐκπεπληγμένος, είμαι ἐκθαυμίος. **βόσκομαι** ἐλπ.=τρέφομαι μὲν ἐλπίδας. (ἥ Εὑρούρη ἐπανῆλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ τῆς μέσης βασιλείου θύρας, χωρὶς τὰ εἴπη τι). **ἄχη**=λύπην, ἐδῶ συμφρούν. **ὑπὸ στέγης** ἐσω, τὸ ἐσω πλεονάζει. **προσθήσειν**=ἀλλ δι θὰ προβάλῃ, θὰ ἀναθέσῃ. ἡ σύνταξις: βόσκομαι δι' ἐλπίσιν κλίνονταν (αἰπιολ. μετ.)

ἄχη τέκνου οὐκ ἀξιώσειν στένειν ἐς πόλιν, ἀλλὰ προθήσειν δμωαῖς (=εἰς τὰς θεραπαινίδας) στένειν (θῷην) οἰκεῖον πένθος ὑπὸ στέγης ἐσω. γνώμης=συνέσεως. γν. ἀπειρος=ἀνόητος. ἀμαρτάνειν=νὰ κάμην ἄτοπόν τι (δ ἡδὲ ἄγγελος ἔννοεῖ βεβαίως, δι τὸ δὲν θὰ παρεκτραπῇ θῷην σα δημοσίᾳ, οἱ δὲ θεαταὶ ἔννοοῦσιν ἐπικείμενον ἀπονεονημένον διάβημα αὐτῆς). ἐμοὶ δ' οὖν=εἰς ἐμὲ δικιᾶς ἐν πάσῃ περιπτώσει. εἰσόμεσθα δ. οἴδα) ἐτέθη δριστ. μελλ. ἀντὶ ὑποτακτ. εἰδῶμεν. βαρὺ=ἐπίφοβον, σοβαρόν. κατάσχετον=κυρφήν τυνα πρόθεσιν. κυρφῆ=μὲ τὴν σιωπήν της. παραστείχω=εἰσέρχομαι. βάρος τῆς σιγῆς (ἢ γεν. εἶναι ὑποκειμ.)=ἢ σιγὴ ἐνέχει σοβαρόν τι (δ ἄγγελος ἀκολούθως εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα). ἔφήκει=ῆλθεν, εἶναι παρόν. ἐπίσημον μνῆμα=φανερὸν σημεῖον. εἰ θέμις εἰπεῖν διὰ τούτων μετριάζει τὴν καιηγούλαν κατὰ τοῦ Κρέοντος : «αὐτὸς ἀμαρτών».

σιρ. α'. δυσφρόνων φρενῶν (δξύμωδον)=ἄφρονος νοῦ. στερεὰ (ἀντὶ στερεῶν εἰς τὸ φρενῶν)=ἰσχυρογνώμονος (νοῦ). θανατόεντα =θανατηφόρα. ἐμφυλίους=συγγενεῖς. ἀνοιβα ἐμῶν βουλευμάτων=ἀνοιβα (=ἀτυχῆ) ἰδικά μου βουλεύματα. ξὺν νέῳ μόρῳ=μὲ θάνατον καινοποεῖ (διότι ηὐτοπόνησε καὶ μάλιστα ἐξ αἰτίας τοῦ πατρός). ἀπελύθης ἐνν. τοῦ ζῆν. τὴν δίκην=τὸ δίκαιον. τότε ὅτε προεκήρυξον τὸ ἀήρογυμα περὶ μὴ ταφῆς. ἀρα, ὡς βλέπω ἐκ τῶν ὑστέρων. μέγα βάρος=μεγάλην συμφοράν. ἐνέπαισεν ἐμῷ κάρδα=παίσας ἐνέβαλεν εἰς τὴν κεφαλήν μου. ἢ κανον. πλοκὴ τῶν λέξι: θεὸς δ' ἀρα ἔχων με (κατέχων με δλως ἐν τῇ ἔξουσίᾳ του) ἐπαισε τότε μέγα βάρος ἐν ἐμῷ κάρδα. ἐνέσεισε δέ με ἐν ἀγρίαις δδοῖς=μὲ ἐνέβαλε δὲ εἰς ἄγρια βουλεύματα. λαππάτητον (λάξ—πατῶ) προκηπτ. κατηγορ.=ἢ γέλακτισε διὰ τῶν ποδῶν του. πόνοι δύσπονοι βροτῶν=βάσανα τῶν ἀνθρώπων, ποὺ γεμίζουν πικρίας τὸν βίον των.

Πραγματ. οὐκ ἀξιώσειν ἐς πόλιν στένειν ἐθεωρεῖτο ἄτοπον τὸ θῷην αἱ γυναικες δημοσίᾳ, ἣτο δὲ συνήθεια νὰ μοιρολογοῦν αὗται μετὰ τῶν θεραπαινίδων των ἐντὸς τῆς οἰκίας (πρβλ. Ἰλιαδ. X 430, 515). Καὶ μὴν δδ' ἀναξ ἔφήκει... εἰσέρχονται ἐκ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου δ Κρέων μετὰ τῶν ἀκολούθων του φέροντες τὸν νεκρὸν Αἴμορα, ἐπὶ τοῦ δποίου ἔχει τὰς χεῖρας δ Κρέων. ἐν δ' ἐσεισεν ἀγρίαις δδοῖς. οἱ ἀνθρώποι τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων τὴν αἰτίαν τῶν δυσβούλιῶν αὗτῶν συγγάκις ἀπέδιδον εἰς τοὺς θεούς.

δ'. στ. 1277—1305.

Λεξιλογ. ἔχων τε καὶ κεκτημένος ἐνν. ἀντικ. κακά. φέρων=κρατῶν. ἡ κανονικὴ σειρὰ τῶν λέξεων: ἔσικας ἥκειν ἔχων τε καὶ κεκτημένος κακά, τὰ μέν (ἐνν. τὸν Αἴμονα), τὰ δὲ (ἐνν. τὴν Εὐρυδίκην) τάχα δῆψεσθαι (καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ πλησιέστερον ἥκειν, ἀντὶ τοῦ δηψόμενος). ἦ=ἄρα γε; παμμήτωρ=ἡ καθ' ὅλα (ἡ γεννήσασα τὸν Αἴμονα καὶ μέχρι τοῦ τάφου ἀκολουθήσασα αὐτὸν) μήτηρ. νεοτόμος=δὲ νεωστὶ πλήξας.

ἀντιστρ. α'. δυσκάθαρτος=δυσεξιλέωτος (μὴ ἀρκεσθεὶς εἰς τὴν μεταμέλειαν τοῦ Κρέοντος, ἀλλ' ἀπαιτήσας καὶ δύο θύματα, τὸν Αἴμονος καὶ Εὐρυδίκης.) κατάγγελτα ἄχη=λύπας διὰ τῶν ἀπαισίων εἰδήσεων σου. προπέμπω=ἔξαπολύω, προξενῶ. θροῶ=λέγω. ἐπεξειργάσω=ἀπετελείωσας (ἔδωσες τὸ τελειωτικὸν πλήγμα). σφάγιος=γενόμενος διὰ σφαγῆς. ἐπ' δλέθρῳ=εὐθὺς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ νιοῦ μου. ἡ σύνταξις: τίνα νέον σφάγιον γυναικεῖον μόρον λέγεις ἀμφικεῖσθαι μοι ἐπ' δλέθρῳ (τοῦ νιοῦ); οὐκ ἐν μυχοῖς ἔτι=δὲν εἶναι πλέον εἰς τὸ βάθος τοῦ οἴκου (διότι αἱ θῦραι ἀνοίχθησαν). ἔναντα=ἀπέναντι. πέτμος (πίπτω)=κακὴ τύχη. δξένθητος=δξέως ἥκονημένος (θήγω=ἀκονίζω), κοπτερός. βωμία=οὖσα εἰς τὸν βωμὸν. λύει=παρέλυσε. κελαινὰ κατηγορ. προληπτικὸν=ώστε γενέσθαι κελαινὰ=ἡ νῦξ τοῦ θανάτου ἐκάλυψεν αὐτά. λάχος (τὸ)=μοῖρα. λοισθιον ἐπιρρημ. διορ.=τέλος δέ. ἐφυμνῶ=καταρρᾶμαι.

Πραγματ. τὰ μὲν πρὸ τῶν χειρῶν οἱ θεράποντες φέρουσιν ἐπὶ φερέτρουν τὸ πτῶμα τοῦ Αἴμονος, δὲ δὲ πατήρ διὰ τῆς χειρὸς του περιβάλλει αὐτὸν. "Αἰδου λιμήν, δὲ λιμὴν τοῦ θανάτου, λέγεται δὲ οὐτω, διότι ἐκ τῆς τρικυμιάδους ζωῆς δέχεται ὡς λιμὴν γαλήνιος πάντας. δρᾶν πάρεστιν ἀνοίγεται ἡ μέση πύλη τῶν ἀνακτόρων καὶ ἐπέφρεται διὰ μηχανήματος (τοῦ ἐκκυκλήματος) δὲ νεκρὸς τῆς Εὐρυδίκης. κακὰς πράξεις ἐφυμνήσασα πᾶς χαρακτηρίζεται δὲ ἄγγελος, ἀναφέρων ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Κρέοντος τοὺς λόγους τῆς Εὐρυδίκης περὶ κακῶν πράξεων αὐτοῦ;

ε'. στ. 1306 μέχρι τέλους.

Λεξιλογ. στρ. β'. ἀνέπταν=ἀνέπτην (ἀναπέτομαι)=ἐτρόμαξα, ἐπετάχηκα ἀπὸ τὸν φόβον μου (ἐπειδὴ ἥκουσε τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου περὶ τῆς ἐκστομισθείσης ἐναντίον του κατάρας τῆς Εὐρυδίκης:

«ἔφυμνήσασα τῷ παιδοκόρῳ». **ἀνταίαν** (ἐνν. πληγὴν)=ἔμπρὸς εἰς τὸ στῆθος. **τι μὲν οὐκέπαισεν** (ἴσοδυν. μὲν ἔντονον προτροπήν)=ἔμπρὸς ἂς μὲ κινητήσῃ τις. **ἀμφίθητος=**ἀμφίστομος. **συγκένδυμα=**ἔχω συνδεθῆ ἀναποστάσιως. **δύα=δύη=**δυστυχία. (προσωποπ.) **ἐπισκήπτομαι=**κατηγοροῦμαι. **τῶνδε μόρων κάκείνων** διὰ μὲν τῶν α'. ἐνν. τὸν θάνατον τοῦ Αἴμουνος, διὰ τῶν β'. τὸν τοῦ Μεγαρέως. ἡ κανον. σειρὰ τῶν λέξεων: (ἐνν. ἐκ τῶν προηγ.: δρῦμας θρηνεῖς λέγων ταῦτα) ἐπεικήπτον γε πρὸς τῆς θαυμόσης, ὡς ἔχων αἰτίαν τῶνδε κάκείνων μόρων. **ποίων δὲ τρόπῳ καπελύσατο** ἐν φοναῖς;=καὶ μὲ ποῖον δὲ τρόπον φονεύσασα ἑαυτὴν ἀπέθανεν; **δπως=μόλις.** **δξυκώκυτον=**τὸ δποῖον ἐθρόνης μὲ δξείας φωνάς. **τάδε οὖ ποθ'** ἀριστει **ει** ἐξ ἐμᾶς αἰτίας ἐπ' ἄλλον βροτῶν=ἡ αἰτία (ἡ εὐθύνη) αὐτῶν ἐδῶ τῶν δεινῶν οὐδέποτε θά μεταβιβασθῇ ἀπὸ ἐμὲ εἰς... καίνω=φονεύω. **φάμ'**=φαμί=φημί. **ἔτυμον=τῇ** ἀληθείᾳ. **ἐν κακοῖς=**ἐν μέσῳ τῶν κακῶν (θέλει νὰ εἴπῃ ἐνταῦθα, ὅτι ἡ ἀπομάκρυνσις τοῦ Κρέοντος ἀπὸ τοῦ νὰ βλέπῃ τοὺς νεκροὺς εἶναι κέρδος δι' αὐτὸν, ἐφ' δσον εἶναι δυνατὸν νὰ γίνη λόγος περὶ κέρδους). **βράχιστα=**συντομώτατα. ἡ σύνταξις εἶναι: **κράτιστα γάρ τὰ ἐν ποσὶν κακά,** δητα (ὑποθ.). **βράχιστα.** ἡ συντ. προσωπ. ἀντὶ ἀπροσώπου: κράτιστον γάρ ἐπι βράχιστα εἶναι τὰ ἐν ποσὶν (πρὸ τῶν δρμαλιῶν) δητα κακά. (γίνονται δὲ συντομώτατα τὰ κακά, ἀν ἀποκωρόηση δ Κρέων τὸ ταχύτερον ἀπὸ τῆς ὅψεως τῶν πτωμάτων, εἶναι δηλ. ἔμμεσος ὑπόδειξις τοῦ χροοῦ πρὸς τὸν Κρέοντα νὰ ἀποκωρόησῃ).

ἀντιστρ. β'. **τέρμιος ἡμέρα=**ἡ τελευταία ἡμέρα (τοῦ θανάτου). **ὕπατος=**ἔσχατος. ἡ συντ.: φανήτω δ ὕπατος ἐμῶν μόρων (μοιρῶν) ἄγων μοι κάλλιστα τερμίαν ἡμέραν. **τῶν προκειμένων τι=**ἐκ τούτων τι. ὅσα ἡ παροῦσα περίστασις ἀπαιτεῖ. (ἐνν. τὴν ταφὴν τῶν νεκρῶν). **τῶνδε δηλ.** τοῦ θανάτου σου. **δτοισι** (δηλ. τοῖς θεοῖς). **ταῦτα** (δηλ. τὸν θάνατον). **συγκατεύχομαι=**εὔχομαι δла δμοῦ, συγκεφαλαιώσας εὔχομαι. **μάταιον=**τὸν μηδὲν δητα, τὸν ἄκοηστον. **ἴδω=**νὰ προσβλέψω. **πᾶκκλιθῶ=**ποῦ νὰ στηριχθῶ (ἀφ' οὗ ἔχασα ἥδη πάντας). **λέχριος=**πλάγιος, πεπτωκώς. **τὸν χεροῖν** ἐνν. τὴν γυναικα καὶ τὸν Αἴμουνα. **τὰ δὲ=**ἀφ' ἐτέρου δέ. **ἐπὶ κρατὶ=**εἰς τὴν κεφαλήν μου. **πότμος=**μοῖρα. **δυσκόμιστος=**ἐκεῖνος, δην δυσκόλως φέρει τις, δ ἀνυπόφορος, δ ἀφόρητος. **εἰσάλλομαι=**εἰσορμῶ, ἐνσκήπτω. **Ἄφ' οὗ δ** Κρέων εἴπε τοὺς τελευταίους του λόγους ἀπῆλθεν διδηγούμενος ὑπὸ τῶν θεραπόντων

τον, δὸς χρόδος ἀκολούθως, καθ' ὃν χρόνον ἀπέρχεται, λέγει τοὺς τελευταίους ἔξι στίχους, ἐν οἷς ἐνυπάρχει ἡ ἥδικὴ τοῦ δράματος ἀρχή. **τὸ φρονεῖν**=ἡ φρόνησις, ἡ εὐβούλια. **πολλῷ πρῶτον**=πρώτιστον, κυριωτάτον. **τά γ' εἰς θεοὺς**=τοῦδε λάχιστον ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν θεοὺς (καὶ τὸν ὅπ' αὐτῶν δριζομένους νόμους). **ἀσεπτῶ**=ἀσεβῶ. μεγάλοι λόγοι=μεγαλανχίαι, κομπορρημοσύναι. μεγάλας πληγὰς ἀποτείσαντες=πληρώσαντες μεγάλας ποινάς, δηλ. διὰ μεγάλων δυστυχημάτων τιμωρηθέντες. μεγάλοι λόγοι μεγάλας πληγὰς παρήχησις. **ὑπέραυχος**=ὑπερήφανος. γῆρας μεταφορικῶς=μὲ τὸν χρόνον, ἀργά (μετὰ τὴν τιμωρίαν). **ἔδιδαξαν** (γνωμικὸς ἀριστος)=συνήθως διδάσκουν τὸν ἄλλον.

Πραγματ. μέλλοντα ταῦτα... δ χρόδος ἀφ' ἐνὸς μὲν εὐσχήμως καταχρίνει ὡς ἀνόητον τὴν ὑπὸ τοῦ Κρέοντος ἐπίκλησιν τοῦ θανάτου, δι' ὃ καὶ δικαιολογεῖται δ Κρέων ἐν στίχ. 1336, ἀφ' ἐτέρου δὲ ἐπιζητεῖ τὰ ἐπισπευθῆ ἡ ταφὴ τῶν νεκρῶν πρὸς ἀνακούφιοιν τοῦ Κρέοντος. **τὸ φρονεῖν πρῶτον κ.τ.λ.** ἡ εὐβούλια δηλ. κατὰ τὴν γράμμην τῶν ἀρχαίων ἐθεωρεῖτο ὡς μέρος τῆς εὐδαιμονίας, καὶ μάλιστα πολὺ πρῶτον, ἦτοι ἀριστον, ἐνῷ ἀντιθέτως ἐν στίχῳ 1051 εἴδομεν δι τὸ μὴ φρονεῖν ἐστὶ πλείστη βλάβη.

024000025412

Ανάδοχος Στοιχειοθεσίας - Έκτυπωσεως :
Π. Γ ΑΡΜ ΠΗ Σ — Ψαρομηλίγγου 22

